

3072,
1885-281

ΕΠΙΤΟΜΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΩΝ

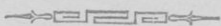
ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ

ΤΗΣ

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ,

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ.

ΤΕΥΧΟΣ Α΄.

Ἐκδιδότης

ΑΒΡΑΑΜ ΒΑΠΟΡΙΑΔΟΥ,

γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν τυπογραφείων καὶ ἐξελεγκτοῦ τῶν ἐλληνικῶν βιβλίων ἐν τῷ αὐτοκρ. ὑπουργείῳ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄδεια τοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως

(ὑπ' ἀριθ. 184 καὶ ἡμερομηνίαν 14 Ἰαννουαρίου 1302 17 Ἀπριλίου 1301).

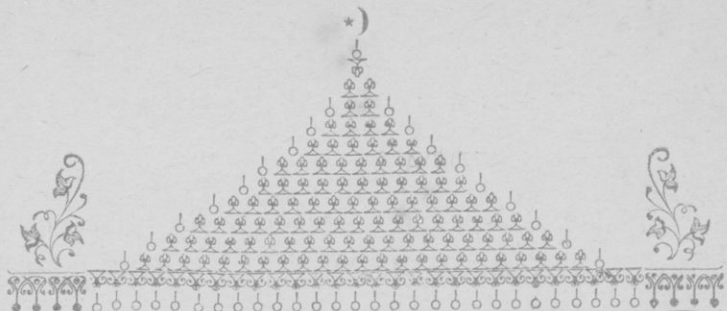
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

1885.

ΤΥΠΟΙΣ Σ. Γ. ΒΟΥΤΥΡΑ.

شوکتلو قدرتو مہابتو عظمتو ولی نعمت بیتمنز
پادشاہمز افدمنز حضر تلینی خدای بی زوال سریر
شوکت مصیر شاہانہ لرنده کمال مسرت و عافیتلہ برقرار
و بردوام و بالجلہ آمال شہنشاہیلرینی موقع ارای حصول
ایدک ذات ہایونلرینی شیرینکام بیورسون آمین صداقت
و عبودیتلہ مفتخر بو احقر لری معارف نظارت جلیہ سی
بندکان صداقتنشانندن اولوب ممالک جناب خلاقینا .
ہیلرنده واقع روم تبعہ شاہانہ لری مکتبلرنده تعلیم
و تدریس ایدمک ایچون روم لسانی اوزرہ ترتیب ایتمش
اولدیغم (تراجم احوال سلاطین عظام) نام تاریخچہ بی
نام نامی حضرت تاجداریلہ توشیخ و تزینہ جرات و بو
وجہلہ عموم تبعہ صادقہ شہر یاریلرینہ بر لطف کردگار
اولان بر پادشاہ عالمپناہک سایہ شان و شوکتندہ اثر
ناچیز بندکانہمہ احراز شرف و مفخرت و استجلاب
انظار رغبت ایلدم .

معارف نظارتندہ مطبعہ لر مفتشی
اورام واپوریدی قوللری

ΤΩ,

ΓΑΛΗΝΟΤΑΤΩΙ ΚΑΙ ΚΡΑΤΑΙΟΤΑΤΩΙ,

ΗΜΩΝ ΑΝΑΚΤΙ

ΓΑΖΗ, ΣΟΥΛΤΑΝ ΑΒΔΟΥΛ ΧΑΜΙΤ ΧΑΝ ΤΩ, Β'.

ΤΟ ΠΟΝΗΜΑ ΤΟΥΤΟ

ΤΑΠΕΙΝΩΣ ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ.

ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΕ

Καταρτίσας ἑλληριστὶ «Ἐπιτομον Βιογραφικῆν ἱστοριαν τῶν ἐνδόξων Σουλτάνων» πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τῇ θεοφρουρήτῳ αὐτῆς ἐπικρατεῖα σχολειῶν τῶν Ῥωμαίων Αὐτῆς ὑπηκόων, τομιῶ ἴνα περικουσιμήσω τὸ ἐλάχιστον τοῦτο ἔργον μου διὰ τοῦ σεπτοῦ ὀνόματος τῆς Σῆς Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, ὀνόματος, ὅπερ τὴν ὑπάτην περιποιῶν τῷ ἔργῳ τούτῳ τιμῆν, ἢ ἀρίστη ἔσται σύστασις πρὸς ἀνάγνωσιν αὐτοῦ καὶ πρὸς εὐρυτέραν παρὰ τοῖς συμπολίταις μου διάδοσιν τῶν ἐνκλειῶν ὀνομάτων τῶν ἐνδόξων προγόνων Σου. Ἀπόδεξαι, Μεγαλειότατε, ἀνθ' ὧν ἀγαθῶν τοὺς ὑπηκόους Σου ἐπλήρωσας τὸν ταπεινὸν τοῦτον ἐγγνωμισύνης φόρον ἀφαροῦς ὑπηκόου Σου διαπύρως εὐχομένου ὅπως ὁ Ὑψιστος διατηρῆ καὶ στηρίξῃ Σε ἐπὶ τοῦ κραταιοῦ Σου θρόνου πρὸς εὐκλειαν τοῦ κράτους καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῶν λαῶν Σου.

Τῆς Ὑμετέρας Α. Μεγαλειότητος
πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος θεράπων καὶ ὑπῆκοος

Α. ΒΑΠΟΡΙΔΗΣ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΙΩΑΚΕΙΜ Ο Δ'

Ἐπιθεδαιοῦ.

Ἡ Πατριαρχική Κεντρική Ἐκπαιδευτική Ἐπιτροπή λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' Ἄριθ. Πρωτ. 1989 ἀναφορὰν τοῦ κ. Ἀβραάμ Βαπορίδου, ἐξαιτουμένου τὴν σύστασιν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένης Ἐπιτόμου Βιογραφικῆς Ἱστορίας τῶν Σουλτάνων τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς ὡς βιβλίου ἀναγνώσεως καὶ μελέτης ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς σχολείοις, καὶ τὴν ὑπὸ ἡμερ. 14 Μαΐου 1885 κρίσιν τοῦ Καθηγητικοῦ τῆς Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς συλλόγου, θεωροῦντος αὐτὴν ὡς μηδόλως ἀντικειμένην πρὸς τὰ πολιτικῶς καὶ θρησκευτικῶς καθεστῶτα καὶ ἐγκρίνοντος τὴν ἔκδοσιν αὐτῆς, ὡς βιβλίου χρησίμου καὶ ὠφελίμου παντὶ τῷ ἀναγινώσκοντι, παρέχει τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς πρὸς ἔκδοσιν τοῦ ἐν λόγῳ πονήματος καὶ εἰσαγωγὴν αὐτοῦ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς σχολείοις.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῆ 15 Μαΐου 1885.

Ὁ Πρόεδρος.

Ὁ Γραμματεὺς.

† Ο ΜΕΘΥΜΝΗΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ.

ΑΡΧΙΜ. ΚΩΝΣ. ΒΑΦΕΙΔΗΣ.

Τὰ μέλη.

† Ο ΜΕΓΑΣ ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ ΓΑΒΡΙΗΛ.

Β. ΠΥΛΑΔΗΣ.

Τ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ.

Μ. Ι. ΚΕΦΑΛΑΣ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς παρουσίας Ἐπιτόμου Βιογραφικῆς Ἱστορίας τῶν Σουλτάνων τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας προήχθημεν φρονούντες ὅτι καθήκον ἡμῖν ἐπιβαλλόμενον ἐκπληροῦμεν, ἐφ' ὅσον ἄχρι σήμερον πρὸς χρῆσιν τῶν σχολῶν τῶν παρὰ ταῖς ὁμογενέσι κοινότησιν ὑφισταμένων οὐδὲν ὑπάρχει τοιοῦτο κατάλληλον ἐγχειρίδιον συνοπτικὸν μὲν, ἀλλὰ καὶ ὡς οἶόν τε πλήρες, δυνάμενον μάλιστα καὶ ὡς ἀνάγκησιν νὰ χρησιμεύσῃ παντός, ὅστις ἤθελεν ἐπιθυμήσει νὰ ἔχῃ πρόχειρα ἱστορικὰ ὑπομνήματα περὶ τῶν ἐνδόξων Σουλτάνων τῆς χώρας ταύτης, ἣν κατοικοῦμεν.

Ὡς τοιοῦτον ἐνέκρινεν, ἐκτιμήσαμεν τὸ ἔργον ἡμῶν, ἣ τε Σεβ. κυβέρνησις τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἀνακτος καὶ ἡ σεπτὴ ἡμῶν μήτηρ ἢ τοῦ Χ. Μ. Ἐκκλησία. Ἐσόμεθα δ' εὐτυχεῖς ἔαν διὰ τοῦ μετὰ χειρας Βιογραφικοῦ Ἐγχειριδίου συντελέσωμέν τι πρὸς ἱστορικὴν μύρωσιν τῆς σπουδαζούσης ὁμογενοῦς νεολαίας. Καὶ εὐχόμεθα μὲν ὅπως ἄλλοι κρεῖττον γράψωσι τοῦ παρόντος ἔργου καὶ πληρέστερον, ἀλλὰ καὶ εὐγνωμόνως ἀποδεχόμεθα πᾶσαν συμβουλὴν καὶ παρατήρησιν καὶ κρίσιν τῶν ἐπαϊόντων, τῶν περὶ τὴν ἱστορίαν ἀσχολουμένων καὶ τῶν μεριμνώντων τῆς ὀρθῆς τοῦ γένους ἡμῶν παιδείσεως, ὅπως ἐκ τῶν κρίσεων τούτων καὶ συμβουλῶν ὠφελούμενοι συμπληρώσωμεν ἐν δευτέρῳ ἐκδύσει, εἴ τι παρελείφθη ἢ ἑλλιπῶς ἐγράφη· ἐφ' ᾧ καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν εὐμενῆ ἐπιείκειαν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 15 αὐγούστου 1885.

Θ ΕΚΔΟΤΗΣ.

ΕΠΙΤΟΜΟΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΩΝ ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ ΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.

Ἡ ἱστορία τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους δύνταται
νὰ διατρεθῆ εἰς ὀκτώ ἐποχάς.

ΕΠΟΧΗ ΠΡΩΤΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 699—726 ἢ 1299—1326 μ. Χ. ὁ Σουλτάνος Ὀσμάν. Πρῶτοι ἱστορικοὶ χρόνοι.

ΕΠΟΧΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Ἔτος Ἐγείρας 726—791 ἢ 1326—1389 μ. Χ. Σουλτάνος Μουράτ ὁ Δ'. Συγκρότησις τοῦ σώματος τῶν Γενιτσάρων.

ΕΠΟΧΗ ΤΡΙΤΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 791—855 ἢ 1389—1451 μ. Χ. Σουλτάνος Βαγιαζήτ ὁ Δ' ἐπικληθεὶς Κεραυνός. Κατακτήσεις καὶ νίκαί.

ΕΠΟΧΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 855—926 ἢ 1451—1529 μ. Χ. Σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Β' ὁ Κατακτητής. Ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΕΠΟΧΗ ΠΕΜΠΤΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 926—1058 ἢ 1529—1649 μ. Χ. Σουλτάνος Σουλεϊμάν ὁ Μεγαλοπρεπής καὶ Νομοθετής. Μεγαλεῖον τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους.

ΕΠΟΧΗ ΕΚΤΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 1058—1143 ἢ 1649—1730 μ. Χ. Σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Δ'. Ἄλωσις τῆς Κρήτης. Βεζυρεία τοῦ Κιοπρουλοῦ.

ΕΠΟΧΗ ΕΒΔΟΜΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 1143—1222 ἢ 1730—1808 μ. Χ. Σουλτάνος Μαχμέτ ὁ Δ'. Ἡ ἐν Βελιγραδίου εἰρήνη.

ΕΠΟΧΗ ΟΓΔΩΗ.

Ἔτος Ἐγείρας 1222—1285 ἢ 1808—1876 μ. Χ. Σουλτάνος Μαχμέτ ὁ Β'. Σύγχρονα γεγονότα.

ΠΙΝΑΞ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΩΝ ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ.

1^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΟΣΜΑΝ Ο ΝΙΚΗΤΗΣ.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 699 ἔτει 'Εγείρας ἢ 1299 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 27.

2^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΟΡΧΑΝ.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 726 'Εγείρας ἢ 1326 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 34.

3^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΡΑΤ Ο Α΄.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 761 'Εγείρας ἢ 1360 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 29.

4^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΒΑΓΙΑΖΗΤ Ο ΚΕΡΑΥΝΟΣ.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 791 'Εγείρας ἢ 1389 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 13.

ΜΕΣΟΒΑΣΙΛΕΙΑ.

ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ ΚΑΪ ΜΟΥΣΣΑ.

'Ἔτος 'Εγείρας 805 ἢ 1402 μ. Χ., διάρκεια αὐτῆς 11 ἔτη.

5^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΩΑΜΕΘ^Ε Ο Α΄ Ο ΤΣΕΛΕΜΠΙ.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 816 'Εγείρας ἢ 1413 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 8.

6^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΡΑΤ Ο Β΄.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 824 'Εγείρας ἢ 1421 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 30.

7^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΩΑΜΕΘ Ο Β΄ Ο ΠΟΡΘΗΤΗΣ.

'Ανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 855 'Εγείρας ἢ 1451 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 30.

8^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΒΑΓΙΑΖΗΤ Ο Β΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 886 Ἐγεΐρας ἡ 1481 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 30.

9^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΕΛΙΜ Ο Α΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 918 Ἐγεΐρας ἡ 1512 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 8.

10^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ Ο Α΄

ὁ Μεγαλοπρεπῆς καὶ Νομοθέτης.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 926 Ἐγεΐρας ἡ 1520 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 46.

11^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΕΛΙΜ Ο Β΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 974 Ἐγεΐρας ἡ 1566 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 8.

12^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΡΑΤ Ο Γ΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 982 Ἐγεΐρας ἡ 1574 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 21.

13^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΩΑΜΕΘ Ο Γ΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1003 Ἐγεΐρας ἡ 1595 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 8.

14^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΧΜΕΤ Ο Α΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1012 Ἐγεΐρας ἡ 1603 μ. Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 14.

15^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ Ο Α΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1026 Ἐγεΐρας ἡ 1617 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτος ἕν.

16^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΟΣΜΑΝ Ο Β΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1027 Ἐγεΐρας ἡ 1618 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 4.

ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ Ο Α΄

(τό δεύτερον).

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1031 Ἐγείρας ἢ 1622 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτος ἓν.

17^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΡΑΤ Ο Δ΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1033 Ἐγείρας ἢ 1623 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 17.

18^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΙΒΡΑΪΜ Ο Α΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1049 Ἐγείρας ἢ 1640 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 8.

19^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΩΑΜΕΘ Ο Δ΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1058 Ἐγείρας ἢ 1648 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 39.

20^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ Ο Β΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1099 Ἐγείρας ἢ 1687 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 4.

21^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΧΜΕΤ Ο Β΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1103 Ἐγείρας ἢ 1691 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 4.

22^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ Ο Β΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1106 Ἐγείρας ἢ 1695 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 8.

23^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΧΜΕΤ Ο Γ΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1115 Ἐγείρας ἢ 1703 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 27.

24^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΑΧΜΟΥΤ Ο Α΄.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1143 Ἐγείρας ἢ 1730 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 24.

25^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΟΣΜΑΝ Ο Γ'.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1168 Ἐγεΐρας ἢ 1754 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 3.

26^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ Ο Γ'.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1171 Ἐγεΐρας ἢ 1757 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 17.

27^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΠΤΟΥΛ ΧΑΜΙΤ Ο Α'.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1183 Ἐγεΐρας ἢ 1774 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 15.

28^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΕΛΙΜ Ο Γ'.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1203 Ἐγεΐρας ἢ 1789 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 18.

29^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΟΥΣΤΑΦΑΣ Ο Δ'.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1222 Ἐγεΐρας ἢ 1807 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτος ἓν.

30^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΑΧΜΟΥΤ Ο Β'.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1223 Ἐγεΐρας ἢ 1808 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 31.

31^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΑΠΤΟΥΛ ΜΕΤΖΙΤ.

Ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1255 Ἐγεΐρας ἢ 1839 μ.Χ., ἐβασίλευσεν ἔτη 22.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ.

Οι Ὄθωμανοὶ κατάγονται ἀπὸ τῆς μεγάλης Ἰνδο-γερμανικῆς φυλῆς, κοιτὶς δὲ αὐτῶν κατὰ τὰς μεγαλειτέρας πιθανότητας λέγεται τὸ Τουρκεστάν.

Ὡς ἡ ἱστορία παντὸς ἔθνους, οὕτω καὶ ἡ πρώτη ἱστορία τῶν Ὄθωμανῶν ἔστι λίαν σκοτεινὴ καὶ πλήρης μυθολογικῶν παραδόσεων. Ἀρχεται δὲ σαφηνιζομένη καὶ ἐξακριβουμένη ἀπ' ἧς ἐποχῆς οἱ Ὄθωμανοὶ ἀσπασθέντες τὸν Μωαμεθανισμόν προώδευσαν μεγάλως εἰς τὰς ἐν Εὐρώπῃ πρὸ πάντων κατακτήσεις των.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ.

Ἡ Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία καὶ σήμερον ἀκόμη εἶναι εὐρυτάτη. Ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς δύο μεγάλα τμήματα: τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν, καὶ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν.

Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία περιλαμβάνει τὴν παρὰ τὸν Τίγριν καὶ Εὐφράτην χώραν ἢ τὴν Μεσοποταμίαν, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, Συρίαν καὶ Ἀραβίαν.

Ἡ δὲ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία, ἐκτὸς τῶν αὐτονόμων

ἐπαρχιῶν τῆς Βουλγαρίας καὶ Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας, περιλαμβάνει ἅπασαν τὴν Θράκην, ἧς πρωτεύουσα εἶναι ἡ Ἀδριανούπολις, τὴν Μακεδονίαν ἧς πρωτεύουσα ἡ Θεσσαλονίκη, τὴν βόρειον Θεσσαλίαν, μέγα μέρος τῆς Ἠπείρου ἧς πρωτεύουσα τὰ Ἰωάννινα, τὴν Ἀλβανίαν ἧς πρωτεύουσα ἡ Σκόδρα, τὴν Βοσνίαν καὶ Ἐρζεγοβίνην, ὑπαγομέναν προσωρινῶς εἰς τὴν Αὐστρίαν, καὶ τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους, ἐκτὸς τῆς Κύπρου ὑπαγομένης εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀλλὰ τελούσης φόρον τῷ Σουλτάνῳ.

Ἐκτὸς δὲ τῶν μερῶν τούτων ὁ Σουλτάνος διατελεῖ καὶ ἐν Ἀφρικῇ κυριάρχης μὲν τῶν ἐπαρχιῶν Βεγγάζης καὶ Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας, ἐπικυριάρχης δὲ τῆς Αἰγύπτου καὶ Τύνιδος· ἡ Αἴγυπτος μάλιστα πληρῶναι καὶ ἐτήσιον φόρον.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ὑπολογίζονται εἰς 30 περίπου ἑκατομμύρια ἀνήκοντες εἰς διαφόρους φυλάς καὶ θρησκεύματα ἤτοι Μωαμεθανοί, Ἕλληνες, Ἀρμένιοι, Ἀραβες, Ἀλβανοί, Κιρκάσιοι, Ἰσραηλίται καὶ ἄποικοι τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, Ἰταλοί, Γάλλοι, Γερμανοί, Ἀγγλοὶ κ.λ.π.

Αἱ χῶραι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας εἰσὶν εὐφορώταται καὶ παράγουσι πλεῖστα προϊόντα.

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ.

Αἱ πρῶται φυλαί, αἵτινες ἀπετέλεσαν κατόπιν τὸ Ὀθωμανικὸν ἔθνος, ἠγάπων ἰδίως τὰς ἐπιδρομὰς καὶ τοὺς πολέμους.

Ὁ βίος αὐτῶν ἦτο λιτότατος καὶ ἐγκρατής, τοιοῦτον δὲ βίον διάγει καὶ σήμερον ἀκόμη ὁ καθ' αὐτὸ Ὀθωμανικὸς λαός, ἐξαιρέσει μόνον τῆς πρώτης τάξεως τῶν πλουσίων, δηλαδή, τῶν κτηματιῶν.

Ἐκάστη οἰκογένεια ἀνεγνώριζεν ὡς ὑπέρτατον ἀρχηγὸν τὸν πατέρα εἰς τὸν ὅποιον ὑπήκουον ἅπαντες.

Θρησκεία αὐτῶν, πρὶν ἢ ἀσπασθῶσι τὸν Μωαμεθανισμόν, ἦτο ἡ εἰδωλολατρεία. Ἐκάστη τῶν φυλῶν εἶχε τὴν γενεαλογία καὶ τὰς παραδόσεις τῆς ἂν ὅμως καὶ εἰδωλολάτραι, εἶχον τὴν περὶ Θεοῦ ἰδέαν, λατρεύοντες ταυτοχρόνως καὶ τὰ κυριώτερα στοιχεῖα τῆς φύσεως καὶ πρὸ πάντων τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ.

Ἦσαν ἀνδρεῖοι, φιλόανθρωποι καὶ ἠρωϊκώτατοι.

Τὸ μόνον ἔργον αὐτῶν ἦτο ἡ κτηνοτροφία καὶ ὁ πόλεμος.

Πολλαὶ τῶν φυλῶν τούτων συνενωθεῖσαι βραδύτερον ἐξελέξαντο ἀρχηγὸν καὶ ἔθηκαν οὕτω τὰς βάσεις τῆς κληρονομικῆς βασιλείας.

ΕΠΟΧΗ ΠΡΩΤΗ.

1^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΟΣΜΑΝ Ο ΝΙΚΗΤΗΣ.

ΠΡΩΤΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ.

(Έτος Έγείρας 699 μέχρι του 726 ή 1299—1326 μ. Χ.)

Έπτακόσια έτη μεσολαβούσι μεταξύ τής εμφανίσεως του Μωάμεθ και τής ιδρύσεως του Όθωμανικού Κράτους υπό του Σουλτάνου Όσμάν ή Ότμάν. Κατά τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα συνέβησαν πλείστα γεγονότα ἐν τῇ διαρκείᾳ τοῦ ὁποίου ἐξηπλώθη ἡ Μωαμεθανικὴ θρησκεία.—Τὸ Βυζαντινὸν κράτος καὶ ἡ δυτικὴ Εὐρώπη ἀπ' ἐτέρου ἀπώλεσαν τὸν πολυτιμότερον χρόνον των εἰς θρησκευτικὰς διαμάχας καὶ ἐμφυλίους σπαραγμούς.

Ἀνάπτυξις τῆς πρώτης ἐποχῆς.

Οἱ Όθωμανοί, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, ἔχουσιν ἀρχαιοτάτην καταγωγὴν, καὶ κατὰ τινὰς ἱστορικοὺς συγγραφεῖς ὁ ἀρχιότερος πρόγονος αὐτῶν ὑπῆρξεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰάφεθ υἱοῦ τοῦ Νῶε.

Πρῶτος θεμελιωτὴς τῆς ὀθωμανικῆς φυλῆς ἀναφέρεται κατὰ τὰς παραδόσεις ὁ Όγούζ Χάν υἱὸς τοῦ Καρά Χάν.

Ό Όγούζ Χάν εἰδωλολάτρης ὢν ἐνεκα θρησκευτικῶν διαφορῶν ἐπέσυρε τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς του καὶ τοιοῦτοτρόπως πατὴρ καὶ υἱὸς συνεπλάκησαν εἰς πόλεμον διαρκέσαντα ἐβδομήκοντα ἔτη, νικητὴς δ' ἐπὶ τέλους ἀνεφάνη ὁ Όγούζ Χάν.

Μετὰ τὴν νίκην ὁ Όγούζ Χάν ἐγκατεστάθη ἐν Ἰασση πόλει τοῦ Τουρκεστάν, περιφῆμῳ διὰ τε τὴν ἀρχαίαν καὶ μεταγενεστέραν ὀθωμανικὴν δυναστείαν.

Ό Όγούζ Χάν ἔσχεν ἕξ υἱούς· ἡμέραν τινὰ ἔπεμψεν αὐτοὺς εἰς τὸ κυνήγιον ἵνα ζητήσωσι τὴν μέλλουσαν τύχην

των. Ἐπιστρέψαντες δὲ ἐνεχείρησαν εἰς τὸν πατέρα των ἕν τόξον καὶ τρία βέλη τὰ ὅποια εὔρον καθ' ὁδόν.

Ὁ Ὅγούζ Χάν ἔδωκε τὸ μὲν τόξον εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους καὶ μεγαλειτέρους τὴν ἡλικίαν, εἰς δὲ τοὺς τρεῖς μικροτέρους διένειμε τὰ βέλη· καὶ οὗτοι μὲν ἔλαβον ἀνά ἕν βέλος, οἱ δὲ πῶτοι κόψαντες τὸ τόξον εἰς τρία τεμάχια ἔλαβον ὡσαύτως ἀνά ἕν. Καὶ τοὺς μὲν πρώτους ἀπεκάλεσεν ὁ πατήρ Βοζούκ τουτέστι καταστροφεῖς· τοὺς δὲ δευτέρους δηλαδή τοὺς νεωτέρους Οὐτσόκ, δηλαδή τρία βέλη· καὶ εἰς μὲν τοὺς Βοζούκ ἐνεπιστεύθη τὴν δεξιὰν πτέρυγα τοῦ στρατοῦ του, εἰς δὲ τοὺς Οὐτσόκ τὴν ἀριστεράν.

Ἐκαστος τῶν ἑξ τούτων υἱῶν ἔσχον ἀνά τέσσαρας υἱούς καὶ οὕτως ἐσχηματίσθησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν εἴκοσι τεσσάρων Ὀθωμανικῶν φυλῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὅγούζ Χάν διεμοιράσθησαν τὴν ἐπικράτειαν οἱ ἑξ υἱοὶ αὐτοῦ· καὶ οἱ μὲν Οὐτσόκ ἔλαβον τὰς ἀνατολικὰς χώρας διασπαρέντες εἰς τὰς στέππας ἢ πεδιάδας τῆς Ταρταρίας, ὅπου καὶ σήμερον ἀκόμη εὐρίσκονται οἱ ἀπόγονοὶ των, οἱ δὲ Βοζούκ διηθύνθησαν πρὸς δυσμὰς.

Οἱ Οὐτσόκ νικηθέντες ὑπὸ τοῦ Γκενγκιζ Χάν ὀνομαστοῦ ἡγεμόνος τῶν Μογγόλων μετωνομάσθησαν Οὐζμπέκ πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ὀνόματος ἀρχηγοῦ τινος τῆς οἰκογενείας τοῦ Γκενγκιζ Χάν. Φέρουσι εἰσέτι τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ ἀποτελοῦσι τὴν ἰσχυροτέραν φυλὴν τοῦ Τουρκεστάν.

Οἱ δὲ Βοζούκ κατέσχον τὰς τῆ Περσίας καὶ Κασπίης θαλάσσης γειτνιαζούσας χώρας καὶ ἐσχημάτισαν τρεῖς φυλάς, τοὺς Γκαζνεβίδας, Σελτσουκίδας καὶ Ὀθωμανούς. Αἱ τρεῖς αὗται φυλαὶ ἀσπασθεῖσαι τὸν Μωαμεθανισμόν, προώδυσαν μέγਾਲως συγχώνευθεῖσαι ἐπὶ τέλος εἰς μίαν καὶ μόνην φυλὴν, τὴν Ὀθωμανικὴν.

Οἱ Γκαζνεβίδαι ἐξουσίασαν τὴν Περσίαν καὶ τὸ Τουρκεστάν ἐπὶ 214 ἔτη. Εἰς βασιλεὺς αὐτῶν ὀνομαζόμενος Μαχμούτ ἔλαβε τῷ 997 ἔτει μ. Χ. τὸν τίτλον Σουλτάνου.

Ἡ λέξις Σουλτάνος παράγεται ἐκ τῆς ἀραβικῆς λέξεως τελατὰτ δηλαδή ἰσχυρός.

Τὸ κράτος τῶν Γκαζνεβιδῶν μετὰ διαφόρους νίκας καὶ κατακτήσεις παρήκμασεν ἐπὶ τέλους καὶ κατελύθη τῷ 1189 μ. Χ. μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου ἡγεμόνος Χοζρόβ Μελίκ.

Οἱ Σελτσουκίδαι ἔσχον ὡς πρῶτον ἀρχηγὸν τὸν Τογλούλ βέην ἕγγονον τοῦ Σελτσούκου, ὅστις, ἐξελθὼν ἐκ τῶν πεδιάδων τοῦ Τουρκεστάν κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα μ. Χ., κατέκτησεν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν τὰς χώρας τῶν Γκαζνεβιδῶν, διέλυσε τὸ κράτος αὐτῶν καὶ ἐγένετο κύριος καὶ τῆς Βαγδάτης ἢ Βαβυλώνας.

Εἷς τῶν ἀπογόνων του ὀνομαζόμενος Σουλεϊμάν ἰδρυσεν τῷ 1074 μ. Χ. δεύτερον κράτος τῶν Σελτσουκιδῶν, ἐπροχώρησε μέχρι τῶν παραλίων τῆς Βιθυνίας καὶ ὤρισε πρωτεύουσάν του τὴν Νίκαιαν· τὸ κράτος τοῦτο ὀνομάσθη Ρόυμ διότι ἐμπεριεῖχε ῥωμαϊκὰς ἐπαρχίας, τὸ δὲ πρῶτον κράτος τῶν Σελτσουκιδῶν ὀνομάσθη Περσικὸν διότι ἐμπεριεῖχε περσικὰς ἐπαρχίας. Καὶ τοῦτο μὲν διελύθη τῷ 1194 μ. Χ. βασιλεύοντος Τογρούλ τοῦ Β', τὸ δὲ κράτος Ρόυμ διήρκεσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰσέτι καὶ οἱ ἡγεμόνες αὐτοῦ διετήρησαν τὸν τίτλον τοῦ Σουλτάνου· ὁ τελευταῖος αὐτῶν Ἀλαεδδίν ὁ Γ' ἐξεθρονίσθη τῷ 1307 ὑπὸ τοῦ Γκαζάν Χάνου τῶν Μογγόλων.

Ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ κράτους τούτου ἰδρύθησαν πλείους μικραὶ ἡγεμονίαι ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ἰσχυροτέρα ἀνῆκεν εἰς τὸν Ὀσμάν υἱὸν τοῦ Ἐρτογρούλ ὅστις ἦν ἀρχηγὸς μιᾶς φυλῆς τῶν Οὐτσάκ ἢ Τούρκων τῶν πρὸς Ἀνατολὰς χωρῶν τῆς Ἀσίας.

Ἰδοὺ ἤδη πῶς διηγοῦνται οἱ ἱστορικοὶ τὴν πρώτην φάσιν τῆς δυναστείας τῆς ὀθωμανικῆς φυλῆς, ἡ ὁποία ἀφοῦ ἡσπάζθη τὸν Μωαμεθανισμόν καὶ διέβη τὴν Συρίαν τῷ 627 ἢ 1300 περίπου μ. Χ. κατέκτησε βῆμα πρὸς βῆμα τὴν Μ. Ἀσίαν καὶ ἰδρυσεν τὴν ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν.

Κατὰ τὸ 1224 μ. Χ. ὁ Γκαζή Σουλεϊμάν Σάχ νικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Γκενγκιζ χάν, ἡγεμόνος τῶν Μογγόλων, διηυθύνθη εἰς τὰς ἀρμενικὰς χώρας τοῦ Ἐρζινγκιάν καὶ Ἀχλάτ ὅπου καὶ ἀποκατεστάθη φέρων 50,000 ἄνδρας.

Ἀποθανόντος τοῦ Γκενγκιζ Χάν, ὁ Σουλεϊμάν Σάχ ἠθέλησε νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς τὸ Τουρκεστάν, ἀλλὰ διαβαίνων ἔφιππος τὸν Εὐφράτην ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ ἐπνίγη. Μέχρι δὲ σήμερον δεικνύουσι τὸν τάφον του πλησίον τοῦ φρουρίου Τζαβέρ ὀνομάζοντες αὐτὸν *Τοῦρκ μεζαρί*, τάφον δηλαδὴ τοῦ Ὁθωμανοῦ.

Μετὰ τὸ συμβῆν τοῦτο αἱ ὑπὸ τὸν Σουλεϊμάν οἰκογένειαι διεσπάρησαν καὶ ἐκ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ υἱῶν ὁ Ἐρτογορούλ (ὄνομα σημαίνειν εὐθὺν ἄνδρα) διηυθύνθη μετὰ τῶν ὀπαδῶν του εἰς Ἐρζερούμ καὶ ἐκείθεν πρὸς δυσμὰς ὅπου εὔρε καθ' ὁδὸν δύο στρατοὺς μαχομένους, τὸν Σουλτάνον τῶν Σελτσουκιδῶν Ἀλαεδδίν κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ταρτάρων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἐρτογορούλ δίκαιος ὦν ἐβοήθησε τὸν Ἀλαεδδίν ὡς ἀσθενέστερον στρατὸν ἔχοντα καὶ οὕτως ἐνίκηθησαν οἱ Ἕλληνες καὶ Τάρταροι, ὁ Ἀλαεδδίν ἐδωρήσατο αὐτῷ πρὸς ἡσυχον κατοικίαν τὰ Μέλινα ὄρη, χώραν ἄγονον κειμένην δυτικῶς τῆς πόλεως Ἀγκύρας καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς πόλεως Σαρατζάκ ἤτοι τὴν χώραν τῆς ἀρχαίας Φρυγίας.

Ὁ Ἐρτογορούλ εἶχε τρεῖς υἱοὺς τὸν Ὀσμάν, Τουντουζάλπ καὶ Βαρουατὶ Σαζετζί.

Μετὰ τινα καιρὸν ὁ Ἐρτογορούλ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ὀσμάν ἐνοχλούμενοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐξεστράτευσαν κατ' αὐτῶν, ἀδείχ τοῦ Σουλτάνου Ἀλαεδδίν, καὶ τοὺς κατενίκησαν ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Προύσης. Ὁ Ἀλαεδδίν μαθὼν τὴν νίκην ἀπένευμε διόφορα δῶρα καὶ κτήματα εἰς τὸν Ἐρτογορούλ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ὀσμάν. Μετὰ τὸ γεγονός τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἀναφέρεται ὑπὸ τῆς ἱστορίας ὡς πρὸς τὸν Ἐρτογορούλ οὗτος ἀποκατασταθεὶς ἐν τῇ πόλει Σιγούδ, ὅπου δεικνύεται μέχρι σήμερον ὁ τάφος του, ἐγκατεβίωσεν ἡσύχως.

Διηγούνται ὅτι ἡμέραν τινὰ εἶδε τὸ ἐξῆς ὄνειρον.

Ἐταξείδευε δῆθεν ἐν ξένη γῆ καὶ ἐφιλοξενήθη ὑπὸ τινος ἐρημίτου ἀγαπητοῦ τοῦ Θεοῦ. Βιβλίον τι ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ δωματίου ἐν ᾧ ἔμελλε νὰ κοιμηθῆ. — Ποῖον εἶναι τὸ βιβλίον τοῦτο ; ἠρώτησε τὸν ἐρημίτην. — Εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἢ τὸ Κοράνιον, ἀπήντησεν ἐκεῖνος. Ἄφου ὁ ἐρημίτης ἀπεσύρθη τοῦ δωματίου, ὁ Ἐρτογορούλ ἔλαβε τὸ βιβλίον καὶ ὄρθιος μείνας ἀνέγνω αὐτὸ μέχρι τῆς πρωίας χωρὶς νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Περὶ τὴν αὐγὴν καταβληθεὶς ὑπὸ τοῦ ὕπνου, μόλις ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, ἤκουσεν οὐρανίαν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ : « Ἐπειδὴ ἀνέγνως μετὰ τοσοῦτου σεβασμοῦ τὸν αἰώνιον λόγον μου, τὰ τέκνα σου καὶ τὰ τέκνα τῶν τέκνων σου τιμηθήσονται διαρκῶς ἐπὶ τῆς γῆς ».

Τὸν Ἐρτογορούλ ἠσυχάζοντα πλέον διεδέχθη ὁ πρωτότοκος υἱὸς αὐτοῦ Σουλτάνος Ὄσμάν ἢ Ὄτμάν, ἐπικληθεὶς *νικητής*, ὅστις, πολεμοῦντος ἔτι τοῦ πατρός του, διεκρίθη διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ πολεμικὴν ἰκανότητά του.

Ὁ Σουλτάν Ὄσμάν ἠγάπησεν ἔμμανῶς τὴν Μαλχατούν, θυγατέρα Σέχου τινὸς Ἐδεβαχὴ τὸ ὄνομα, ἀλλ' οὗτος δὲν ἔστεργε νὰ τῷ τὴν παραχωρήσῃ ὡς σύζυγον· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ ἡγεμὼν τοῦ Δορυλαίου ἠράσθη τῆς νέας, ὁ Σέχης, ὅστις κατῴκει εἰς τὴν ἐπικράτειαν τούτου, μετόφησεν εἰς τὴν χώραν τοῦ Ὄσμάν. Ὁ ἡγεμὼν τοῦ Δορυλαίου συμμαχήσας μετὰ Μιχαὴλ τοῦ Ὄζυγενεῖου (Μιχάλ κεζέ) διοικητοῦ φρουρίου τινὸς παρὰ τὴν Προῦσαν, προσέβαλε τὸν Σουλτάν Ὄσμάν, ἀλλ' ἐνίκηθη· ὁ δὲ Μιχαὴλ αἰχμαλωτισθεὶς ἐγένετο φίλος στενὸς τοῦ Σουλτάνου Ὄσμάν καὶ τὸν ὑπεστήριξεν εἰς πλείστας περιστάσεις.

Ἀπὸ τοῦ Μιχαὴλ τούτου κατάγονται οἱ λεγόμενοι Μιχαλόγλου οἵτινες διέπρεψαν διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτόν των κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τῆς ὀθωμανικῆς ἱστορίας.

Ὁ Σέχης Ἐδεβαλὴς ἠρνεῖτο ἐν τούτοις νὰ νυμφεύσῃ τὴν θυγατέρα του μετὰ τοῦ Ὄσμάν ὅτε οὗτος ἐσπέραν τινὰ φιλοξενούμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Σέχη εἶδε τὸ ἐξῆς ὄνειρον.

Ὁ Σουλτάνος Ὁσμάν, λέγεται, καὶ ὁ Σέχης ἦσαν ἐξηπλωμένοι κατὰ γῆς, ἡ δὲ σελήνη ἀνατέλλουσα ἐκ τοῦ στήθους τοῦ Σέχης, ἐκρύβη ἐντὸς τοῦ στήθους τοῦ Ὁσμάν. Τότε δένδρον ὠρχίον ἐβλάστησεν ἐνώπιον τοῦ Ὁσμάν, καὶ αὐξηθὲν μετὰ τινος στιγμᾶς, ἐκάλυψε διὰ τῶν κλάδων του τὰς γαίας καὶ τὰς θαλάσσας τῶν τριῶν ἡπείρων Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς. Τέσσαρα μεγάλα ὄρη, ὁ Καύκασος, ὁ Ἄτλας, ὁ Ταῦρος καὶ ὁ Αἶμος ὡς τέσσαρες στῆλαι ὑπεστήριζον τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου. Ἐκ τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἔρρεον τέσσαρες ποταμοὶ ὁ Τίγρις καὶ ὁ Εὐφράτης, ὁ Νεῖλος καὶ ὁ Δούναβις, αἱ δὲ κοίται τῶν ποταμῶν εὐρυνόμεναι ἐπότιζον πλουσίους λειμῶνας, εὐφροωτάτους ἀγρούς, ἀπεραντα δάση· πλεῖα δὲ διέπλεον τοὺς ποταμούς καὶ τὰς θαλάσσας.

Πύργοι, φρούρια ἰσχυρά, μιναρῆδες, ὄβελίσκοι, πυραμίδες φέρουσαι τὴν ἡμισέληνον κατεκάλυπτον τὰς χώρας καὶ τὰς πόλεις. Ἐκ τῶν κορυφῶν τῶν μνημείων τούτων ἀνεπέμποντο ἐναρμόνιοι φωναί, προσκαλοῦσαι εἰς τὴν προσευχὴν.

Αἴφνης οἱ κλάδοι καὶ τὰ φύλλα τοῦ δένδρου ἤστραψαν ὡς λόγγαι καὶ ξίφη καὶ, πνεύσαντος σφοδροῦ ἀνέμου, ἐκλίναν πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἥτις, κειμένη μεταξὺ δύο θαλασσῶν, ἤστραψεν ὡς ὁ σάπφειρος ἐνὸς δακτυλίου περίξ τοῦ ὁποίου ἦσαν δύο σμάρραγθοι.

Ἦτο ὁ γαμήλιος δακτύλιος τοῦ γάμου τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν μετὰ τῆς πρωτευούσης τῆς οἰκουμένης. Ἐμελλε δὲ νὰ τὸν περάσῃ εἰς τὸν δάκτυλόν του, ὅτε ἐξύπνησεν.

Ἐγερθεὶς διηγήθη τὸ ὄνειρον εἰς τὸν Σέχην ὅστις ἐξηγήσας αὐτὸ διὰ τῆς προφητείας ὅτι τὸ αἶμα τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν συνενούμενον μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ θά παρῆγεν ἰσχυρὰν γενεὴν μέλλουσαν νὰ κυριεύσῃ τὸν κόσμον, συγκατατέθη καὶ ὑπάνδρευσε τὴν θυγατέρα του μετὰ τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν.

Τοιαύτη ἦτο ἡ λιτότης τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὥστε οἱ γάμοι ἐτελέσθησαν μετὰ μεγίστης ἀπλότητος. Εἰς μνηστῆς τοῦ Σέχης, ὁ εὐσεβὴς Δερβίσης Γουρούδ

ἔτέλεσε τὰ νόμιμα τοῦ γάμου ζητήσας παρὰ τοῦ Σουλτάνου νὰ τῷ δώσῃ ὡς κατοικίαν τέμενος πλησίον τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Σουλτάνος Ὄσμάν γενόμενος αὐτόνομος κυριάρχης ἐξετέλεσε τὴν αἴτησιν τοῦ Γουρούδ οἰκοδομήσας αὐτῷ τεκὲν (μοναστήριον) καὶ προκίσας τοῦτον διὰ χωρίων καὶ ἀγρῶν τοὺς ὁποίους ἐνέμοντο ἐπὶ διακόσις ἔτη οἱ ἀπόγονοι τοῦ Γουρούδ.

Καὶ ἕτερος δὲ δερβίσης τὸ ὄνομα Ἀβδάλ Κουμράλ εἶδεν ὄνειρον ὅτι ἀετὸς ἐσκίαζε διὰ τῶν πτερυγῶν του τὴν κεφαλὴν τοῦ Σουλτάνου Ὄσμάν καὶ προεῖπεν οὕτω τὴν μέλλουσαν δόξαν· τῷ δερβίση τούτῳ ἔκτισεν ὁ Σουλτάνος μοναστήριον καὶ ἐδώρησε τὸ κάλλιστον τῶν ξιφῶν του καὶ ποτηρίων του.

Ὀλίγα ἔτη μετὰ ταῦτα αἱ προφητεῖαι αὗται ἤρξαντο ἐκπληρούμεναι.

Ὁ Σουλτάνος Ὄσμάν διάγων μετὰ τῶν ὀπαδῶν του βίον ποιμενικὸν καὶ πολεμικὸν ταυτοχρόνως ἠνωχλεῖτο ὑπὸ τοῦ φρουράρχου ἑλληνικῆς τινος πόλεως ὀνόματι Ἀγγελοκώμης, κειμένης ὀπισθεν τοῦ Ὀλύμπου. Συμμάχῃσας δὲ μετὰ τοῦ φρουράρχου τῶν Βηλοκώμων (Βιλετζικ) καὶ ἀπολέσας τὴν ὑπομονὴν συνεννοήθη μετὰ τῶν ἀνδρειοτέρων του στρατιωτῶν καὶ ὀρμήσας κατὰ τοῦ φρουρίου ἐκυρίευσεν αὐτό.

Κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος 687 Ἐγείρας ἢ 1284 μ. Χ. ἀπέθανε καὶ ὁ Ἐρτογρούλ ὑπὸ γήρατος. Ὁ Σουλτάνος Ὄσμάν ἐλυπήθη ἐγκαρδίως ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ τὴν θλίψιν ταχύτην ἐμετρίασεν ἢ χαρὰ ἦν ἡσθάνθη ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ υἱοῦ του Ὀρχάν.

Εἰς διαφόρους συμπλοκάς ἔπεσε νεκρὸς καὶ ὁ νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Σουλτάν Ὄσμάν ἢ δὲ πίτυς, ὑπὸ τὴν ὁποίαν εὔρεθη τὸ πτώμα του, λέγουσιν, ὅτι κατεκαλύφθη ἀίφνης ὑπὸ οὐρανοῦ φωτὸς πρὸς δόξαν τοῦ μάρτυρος, καὶ μέχρι σήμερον τὸ μέρος ἐκεῖνο ὀνομάζεται «Πεφωτισμένη Πίτυς».

Ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα ἤτοι τῷ 1289 ὁ Σουλτάνος Ὄσμάν πολιορκήσας καὶ κυριεύσας τὸ φρούριον Μελέγγεια (Καρά-

ισσάρ) έτιμήθη υπό του Σουλτάνου τῶν Σελτσουκιδῶν Ἀλαεδδίν του Β' διά του βαθροῦ του Ἐμίρου καί ἔλαβεν ὡς δῶρον τὸ φρούριον τοῦτο καί τὰ παράσημα τοῦ ἡγεμονικοῦ ἀξιώματος ἤτοι ἐν τύμπανον, μίαν σημαίαν καί μίαν οὐράν ἵππου.

Τὰ δῶρα ταῦτα ἐκόμισεν αὐτῷ ὁ Ἀκτιμούρ, ἀνεψιὸς τοῦ τοῦ Ἀλαεδδίν, ὁ δὲ Σουλτάνος Ὀσμάν τὰ ἐδέχθη ὄρθιος καί τὰς χεῖρας ἔχων ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου ἐπαίξιζεν ἡ στρατιωτικὴ μουσική.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης οἱ στρατιῶται τοῦ Σουλτάνου Ὀσμάν ἐκλυόμενοι ὑπὸ τῆς ἀνδρείας του, τῆς εὐθύτητος καί τῆς αὐξάνουσας δυνάμεώς του ἔλαβον τὸ ὄνομά του καί ἔκτοτε ὠνομάσθησαν Ὀσμανλῆ ἢ Ὀθωμανοί.

Ταυτοχρόνως ὁ Σουλτάνος Ὀσμάν μετέβαλε τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν τοῦ Καρά-ισσάρ εἰς ὀθωμανικὸν τέμενος, ἐγκατέστησεν ἐν τῇ πόλει *ἰμάμην* (ιερέα) καί *μουλλῆν* (δικαστήν), ὥρισε τὴν Παρασκευὴν ὡς ἡμέραν ἑορτῆς καί προσευχῆς, καί διώρισε τελετάρχην τῆς ἡμέρας τὸν Τουρσουφακίχ, ἀνεψιὸν τοῦ πενθεροῦ του Ἐδεβαλῆ. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐγίνετο καί ἡ ἐβδομαδιαία ἀγορὰ (παζάρι) ὁ Τουρσουφακίχ εἶχε καί τὴν ἐξουσίαν τοῦ διατηρεῖν τὴν εὐταξίαν ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Ἐκόπησαν τότε καί τὰ πρῶτα νομίσματα μετὰ τῆς προτομῆς τοῦ Σουλτάνου Ὀσμάν καί ἐν τῷ τεμένει ἐμνημονεύετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ Σουλτάνου Ἀλαεδδίν, ἀν καί τινες ἱστορικοὶ διατείνονται ὅτι ταῦτα ἐγένοντο μετὰ τὸν θάνατον Ἀλαεδδίν τοῦ Γ' τοῦ τελευταίου Σουλτάνου τῶν Σελτσουκιδῶν.

Ὁ Σουλτάνος Ὀσμάν ἀενάως προχωρῶν καί ἔχων πιστὸν φίλον, σύμβουλον καί συστρατιώτην τὸν Μιχάλογλου, ἐνίκησε βαθμηδὸν τοὺς Ἕλληνας διοικητὰς ὄλων τῶν περίξ φρουριῶν καί κατέστησεν αὐτοὺς ὑποτελεῖς φόρου.

Οὗτοι δὲ πνέοντες ἀντεκδίκησιν καί φοβούμενοι τὴν αὐξουσαν δύναμιν τοῦ Σουλτάνου Ὀσμάν συνεννοήθησαν καί

συνώμοσαν έναντίον του όρισαντες ως ήμέραν τής έκτελέσεως του σχεδίου των τήν τελετήν των γάμων του διοικητού των Βηλοκόμων (Βελετζίκ) μετά τής θυγατρός του διοικητού Ίαρισάρ.

Έπειδή δέ ήθέλησαν νά συμπαραλάβωσι συνεργόν και τόν Μιχάλογλουν, ούτος άφου προσεπάθησε νά τους συνδιαλλάξη μετά του Σουλτάνου Όσμάν και άπέτυχε, κατήγγειλεν αύτῷ τήν συνωμοσίαν. Ούτος δέ υπό τό πρόσχημα ότι θά έστελλε τά γαμήλια δῶρα εις τόν διοικητήν των Βηλοκόμων μετημφίασεν εις γραίας γυναίκας τριάκοντα έννέα έκ των γενναιοτέρων στρατιωτών του και αύτός τεσσαρακοτός επί κεφαλής των, έπέτυχεν εύκόλως τήν άλωσιν του φρουρίου, καθότι οί πλείστοι των κατοίκων εύρισκοντο εις τούς γάμους. Ένεδρεύσας έλαβε συνάμα και τήν νύμφην όνόματι *Νιλουφέρ* (ήτοι άνθος του λωτου) και προώρισεν αύτήνως σύζυγον του τότε δωδεκαετούς υιού του Όρχάν.

Μετά τήν άλωσιν του φρουρίου τούτου, ό Σουλτάνος Όσμάν έξεστράτευσε κατά τής Νικαίας και νικήσας τά στρατεύματα του βυζαντινού αυτοκράτορος έκυρίευσεν αύτήν· επίδιώκων δέ τας κατακτήσεις του ώρισεν ως πρωτεύουσαν του νεόσυστάτου κράτους του τό *Γενί-σεϊρ* ίνα έκείθεν όρμήση κατά τής Προύσης τήν κατάκτησιν τής όποίας πρό πολλου έπεθύμει.

Καταλυθέντος δέ κατά τήν έποχήν ταύτην και του κράτους των Σελτσουκιδών τῷ 700 Έγείρας ή 1300 μ.Χ., και διαιρεθέντος εις δέκα αυτονόμους έπαρχίας, ό Σουλτάνος Όσμάν έκηρύχθη όλως αυτόνομος και κύριος ήδη τής περι τόν Όλυμπον χώρας διεμερίσθη αύτήν μετά των συντρόφων του· και τήν μέν διοίκησιν των Μελαγγείων έδωκεν εις τόν υιόν του Όρχάν, τήν τής πόλεως Δορυλαιου εις τόν άδελφόν του Τουνδουζάλπ, ώρισε δέ τό Βιλετζίκ ως κατοικίαν του πενθερου του Έδεβαλή και τής ιδίας συζύγου του Μαλχατουν μετά του δευτεροτόκου υιού Άλαεδδίν.

Ο Σουλτάνος Όσμάν μετά πολλάς έπιτυχεις νίκας έν

τῆ Μικροῦ Ἀσίας, παθῶν ποδαλγίαν ἀπεσύρθη εἰς τὴν πρωτεύουσάν του Γενί-σεῖρ ὅπου καὶ ἀπέθανεν ἐν εἰρήνῃ τῷ 726 Ἐγεῖρας ἢ 1327 μ. Χ., μικρὸν δὲ πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ υἱὸς του Ὁρχάν εἶχεν ἐκπολιορκῆσαι καὶ κυριεύσει τὴν Προῦσιν.

Ἀποθνήσκων διεβίβασε τὰς ἀρίστους τῶν συμβουλῶν τῷ υἱῷ του Ὁρχάν καὶ τὴν θέλησιν ὅπως ταφῆ ἐν Προῦσῃ, ἀναδειχθῆ δὲ ἡ πόλις αὕτη πρωτεύουσα τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

Ὁ Σουλτάνος Ὁρχάν ἐξετέλεσε πάσας τὰς παραγγελίας τοῦ πατρός· ἐν τῷ μαυσωλείῳ τοῦ Σουλτάνου Ὀσμάν ἀνηρτήθησαν τὸ ἐκ μεγάλων ξυλίνων κόκκων κομβολόγιόν του καὶ τὸ τύμπανον τὸ ὁποῖον εἶχε δωρήσει αὐτῷ ὡς ἔμβλημα ἐξουσίας Ἀλαεδδίν ὁ Β'. Καὶ τὸ μὲν κομβολόγιον μετὰ τοῦ τυμπάνου κατεστράφησαν ὑπὸ πυρκαϊᾶς συμβάσης ἐν Προῦσῃ πρὸ 70 περίπου ἐτῶν, τὸ ξίφος ὁμῶς τοῦ Ὀσμάν καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀλαεδδίν δωρηθεῖσα σημαία φυλάττονται εὐσεβῶς μέχρι σήμερον ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ θησαυροφυλακείῳ.

Ὁ Σουλτάνος Ὀσμάν διεκρίθη ὄχι μόνον ὡς ἀτρόμητος πολεμιστής, ἀλλὰ καὶ ὡς δίκκιος καὶ αἰλομαθής· ἴδρυσεν πολλὰ σχολεῖα καὶ προσεκάλει πλησίον του ἀνδρας εὐσεβεῖς καὶ εὐπαιδεύτους. Ἐνεδύετο δὲ ἀπλούστατα φέρων ἐρυθρὸν σκοῦφον ὄξυν κατὰ τὴν κορυφὴν περιτριγυρισμένον διὰ λευκοῦ ὑφάσματος καὶ ἔχοντα ἔμπροσθεν δέσμηνην πτερῶν καὶ κἀνδυν (καφτάνιον) μὲ πλατὺν περλαίμιον (γιακᾶν)· οἱ βραχίονες καὶ τὰ σκέλη τοῦ Σουλτάνου Ὀσμάν εἶχον ὑπερφυσικὸν μῆκος· ἡ ρίς ἦν σιμή, τὸ δὲ γένειον, ἡ κόμη καὶ αἱ βλεφάριδες μέλαιναί δι' ὃ καὶ ἐπωνομάσθη μέλας· τὸ χρῶμα δὲ τοῦτο ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν Ἀσιακῶν ὡς ἀριστος οἰωνὸς πρὸ πάντων διὰ τοὺς ἡγεμόνας.

ΕΠΟΧΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Συμπεριλαμβάνουσα 63 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 726—791 ἢ 1327—1389 μ. Χ.)

Χαρακτῆρ τῆς ἐποχῆς.

Τὸ ὀθωμανικὸν κράτος ἠξέσεν ἔτι μᾶλλον κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν δύναμιν ἐπὶ τῶν Σουλτάνων Ὁρχάν καὶ Μουράτ τοῦ Δ', τοῦ μὲν υἱοῦ, τοῦ δὲ ἐγγόνου τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν. Οἱ ὀθωμανικοὶ στρατοὶ κατέστησαν ἐπιφοβώτεροι εἰς τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης καὶ ἰδίᾳ εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς αὐτοκράτορας ἀφοῦ μάλιστα ἐσχηματίσθη τὸ τάγμα τῶν Γενιτσάρων, τὸ ὁποῖον ἀπέβη διάσημον οὐ μόνον διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν πολεμικὴν καρτερίαν του, ἀλλὰ καὶ διότι ἐπηρέασεν εἰς πλείστας περιστάσεις τὰς τύχας τῆς Ὀθωμ. Αὐτοκρατορίας. Γεγονὸς ἀξιοσημείωτον χαρακτηρίζει τὴν ἐποχὴν ταύτην, ἡ ὀριστικὴ δηλονότι ἐγκατάστασις τῶν Ὀθωμανῶν ἐν Εὐρώπῃ, διότι μέχρι τοῦδε δὲν εἶχον εἰσέτι διαθεῖ οὔτε τὸν Ἑλλησποντον οὔτε τὴν Προποντιδα.

2^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΟΡΧΑΝ Ο ΝΙΚΗΤΗΣ.

Βασιλεύσας 52 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 726—761 ἢ 1326—1360 μ. Χ.)

Εἶδομεν ὅτι ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτάνου Ὁσμάν ὁ υἱὸς του Σουλτάνος Ὁρχάν εἶχε κυριεύσει τὴν Προῦσαν. Ἄμα δὲ τῷ θανάτῳ τοῦ πατρὸς τὸ πρῶτον αὐτοῦ μέλημα ὑπῆρξε νὰ διαμοιράσῃ τὰς χώρας καὶ τὴν πατρικὴν περιουσίαν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλαεδδίν. Ἄλλ' οὗτος ἀνὴρ συνετὸς καὶ σπουδαῖος ἠρνήθη λέγων, καὶ δικαίως, ὅτι τοιαύτη διανομὴ ἤθελε μειώσει τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐνότητα τοῦ κράτους· ἐζήτησε δὲ μόνον πρὸς κατοικίαν χωρίον τι κείμενον ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Προύσης.

Ἄλλ' ὁ Σουλτάνος Ὁρχάν ἐκτιμῶν τὰς γνώσεις αὐτοῦ τὸν παρεκάλεσε νὰ γείνη Βεζύρης τοῦ κράτους· ὅπερ ὁ Ἀλα-

εδδίν ἐδέχθη. Ἡ λέξις βεζύρης ὀθωμανιστί σημαίνει ἀχθοφόρον, δηλαδὴ τὸν κρατοῦντα τὰ βάρη τοῦ κράτους.

Ὁ Ἄλαεδδίν ἄπειρος ὢν τῶν πολεμικῶν πραγμάτων ἀνέλαβε τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τοῦ κράτους, ἐθέσπισε διαφόρους σοφοὺς νόμους καὶ ἐτακτοποίησεν οὕτω τὴν πειθαρχίαν τοῦ στρατοῦ, τὰ νομίσματα καὶ τὸ εἶδος τῆς ἐνδυμασίας.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτος κατέθετε βάρσεις στερεὰς καὶ ἀσφαλεῖς τῆς διοικήσεως, ὁ Σουλτάνος Ὁρχάν ἐπεδίωκε καὶ ἠύξανε τὰς κατακτήσεις τοῦ πατρὸς του. Οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτοῦ ἐξεπολιόρκησαν πλεῖστα φρούρια τῆς μεταξύ Νικαίας, Νικομηδείας καὶ Εὐξείνου χώρας. Ἐκ τῶν φρουρίων τούτων τὰ ὀνομασιώτερά εἰσιν ἡ Σεμένδρια καὶ ἡ Ἄιδος ἀπέχοντα τὸ μὲν τέσσαρας τὸ δὲ τρεῖς ὥρας ἀπὸ τοῦ Σκουτάρεως (Χρυσοπόλεως).

Ἡ μὲν Σεμένδρια ἐκυριεύθη ὡς ἐξῆς. Ἀποθανόντος τοῦ υἱοῦ τοῦ φρουράρχου, ἠνεώγη πύλη τις πρὸς ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ· τότε οἱ Ὀθωμανοὶ ὀρμήσαντες συνέλαβον τὸν φρουράρχον, δὲν τὸν ἐφόνευσαν ὁμῶς ζητήσαντες μόνον λύτρα παρὰ τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος· ἀρνηθέντος τούτου ἐκυριεύθη τὸ φρούριον· ἀξιωματικὸς τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ ἦν ὁ Ἄκτσέ Χότζας (πολιὸς γέρον)· ὁ τάφος αὐτοῦ διατηρεῖται μέχρι σήμερον καὶ εἶναι διὰ τοὺς Ὀθωμανοὺς σπουδαῖον προσκύνημα.

Ἡ δὲ Ἄιδος ἐξεπολιόρκηθη ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν ἀξιωματικῶν Κονουράλπ καὶ Γαζῆ Ἀβδουρραχμάν· τὸ φρούριον ἀνθίστατο ἰσχυρῶς, ἀλλ' ἡ θυγάτηρ τοῦ φρουράρχου ἀγαπήσασα τὸν ὠραῖον Ἀβδουρραχμάν, τὸν ὁποῖον εἶδεν ἐκ τῶν ἐπάλξεων τοῦ φρουρίου, ἔρριψεν αὐτῷ ἐπιστολὴν προσδεδεμένην εἰς λίθον καὶ τῷ ἐδίδεν ὀδηγίας τίνι τρόπῳ νὰ κυριεύσῃ τὸ φρούριον ἐν καιρῷ νυκτός. Τοιοῦτοτρόπως τὸ φρούριον ἐκυριεύθη, ὁ δὲ Σουλτάνος Ὁρχάν μαθὼν τὰ γενόμενα ἐπέτρεψε τῷ Ἀβδουρραχμάν νὰ νυμφευθῇ τὴν κόρην. Ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἐγεννήθη ὁ Καρὰ

Ἐβδουρραχμάν ἀναδειχθείς ἀνδρειότατος κατόπιν ἐν τοῖς πολέμοις.

Τῷ 1330 μ. Χ. ἡ 729 Ἐγείρας ὁ Ἀκτσέ Χότζας ἐκυρίευσεν τὴν Νικομήδειαν, ὥστε ἅπασα σχεδὸν ἡ Βιθυνία εἶχε κατακτηθῆ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν.

Ὁ Σουλτάνος Ὀρχάν συνέστησε τὸ τάγμα τῶν *Παριτσάρων*. οὗτοι ἦσαν κατ' ἀρχὰς χίλιοι τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἠϋξήσαν ὥστε ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ τοῦ Δ' ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀνῆλθεν εἰς 40,000. ἐπειδὴ δὲ ἅπαντες οἱ Γιανίτσαροι ἦσαν ἔγγαμοι, τὸ τάγμα ἠϋξάνετο καὶ διὰ τῶν τέκνων αὐτῶν. Ἡ λέξις *Γενίτσαρι* σημαίνει νέον στρατόν.

Ἐκτὸς τῶν Γιανιτσάρων ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς συνέκειτο ἐκ τοῦ τακτικοῦ πεζικοῦ ὀνομαζομένου *πιαδέ*, ἐκ τοῦ ἀτάκτου πεζικοῦ ὀνομαζομένου *αἰζάπ*, δηλαδὴ ἀπηλλαγμένου, ἐκ τῶν σπαῆδων (τακτικῶν ἰππέων) καὶ ἐκ τῶν ἀκιντζίδων ἢ ἀτάκτων ἰππέων.

Οὕτως ὁ Σουλτάνος Ὀρχάν μορφώσας καὶ διοργανώσας τὸν στρατὸν ἐξηκολούθησε τὰς κατακτήσεις του.

Ἀφοῦ ἐνίκησε κατὰ κράτος τὸν στρατὸν τῶν Βυζαντινῶν, τοῦ ὁποίου ἀρχηγὸς ἦν αὐτοπροσώπως ὁ ἴδιος αὐτοκράτωρ Ἀνδρόνικος, πλησίον τοῦ *Πελεκάρου* νῦν *Μάλτεπε* τῷ 1330, διηυθύνθη κατὰ τῆς Νικαίας τὴν ὁποίαν εἶχον ἐπανακτήσει οἱ βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες. Μετ' ὀλιγοχρόνιον δὲ πολιορκίαν ἐκυρίευσεν καὶ τὸ ὄχυρόν τουτο καὶ σημαντικὸν φρούριον, τῷ 1331, ἀφοῦ προηγουμένως οἱ ἐντὸς τοῦ φρουρίου ἀναγκασθέντες ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῶν ἀσθενειῶν καὶ μηδεμίαν βοήθειαν λαμβάνοντες ἐκ Κωνσταντινουπόλεως παρέδωκαν αὐτὸ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἀπέλθωσιν ἀνενόχλητοι εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ Σουλτάνος Ὀρχάν παρεδέξατο τὴν συμφωνίαν, ἀλλὰ μόνον ὁ φρούραρχος τῆς Νικαίας μετ' ὀλίγων στρατιωτῶν ἀνεχώρησεν, οἱ δὲ λοιποὶ προετίμησάν νὰ μείνωσι, διότι οὐδὲν σχεδὸν ἠλπίζον ἐὰν μετέβαινον εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἡ Νίκαια, ὀνομαζομένη ἄλλοτε Ἀντιγόνη ἐκ τοῦ Ἀντιγόνου στρατηγοῦ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἔκτισεν αὐτήν, μετωνομάσθη ἔπειτα Νίκαια πρὸς τιμὴν τῆς γυναικὸς τοῦ Λυσιμάχου, στρατηγοῦ ὡσαύτως τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου· ὑπῆρξε διάσημος πόλις, ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν πρὸ πάντων, διότι ἐκ τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐβδόμη συνεκροτήθησαν ἐν αὐτῇ. Ὁ Σουλτάνος Ὅρχαν ὠκοδόμησεν ἐν τῇ πόλει πλείστα σχολεῖα, νοσοκομεῖον καὶ πτωχοτροφεῖον (ἰμαρέτι)· ὁ ἴδιος δὲ διένεμεν ἰδίαις χεραὶ τὰς τροφὰς καὶ ἤναπτε τοὺς λύχνους τῶν φιλανθρωπικῶν τούτων καθιδρυμάτων.

Ὁ υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Ὅρχαν, Σουλεϊμάν, ἔλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Νικαίας, ὁ δὲ πρωτότοκος Μουράτ τὴν τῆς Προύσης.

Ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Νικαίας ἀπέθανεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σουλτάνου καὶ Βεζύρης Ἀλαεδδίν· εἰς τὴν θέσιν δ' αὐτοῦ διωρίσθη ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Σουλεϊμάν ὅστις ὁμως ὦν μᾶλλον πολεμικοῦ ἢ διοικητικοῦ χαρακτῆρος ἀπησχολήθη ἰδίᾳ εἰς κατακτήσεις.

Ὁ Σουλτάνος Ὅρχαν ἀφοῦ κατέκτησε καὶ πλείστα ἄλλα φρούρια ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τὴν Πέργαμον κατελήφθη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ζῆσῃ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Σουλεϊμάν ἐξηκολούθησε τὰ πολεμικὰ ἔργα, αὐτὸς δὲ ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πρωτεύουσας τοῦ Προύσης, ἐπλούτισε καὶ ἐξωρτίσεν αὐτὴν ὡς καὶ ἄλλας ἀξιολόγους πόλεις τοῦ κράτους του. Ἀνέπτυξε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς χώρας, πλείστοι δ' ἔμποροι ἤρχοντο ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἀσίας πρὸς ἀνταλλαγὴν ἢ ἀγορὰν ἐμπορευμάτων· ὁ Σουλτάνος αὐτοπροσώπως ἐνεθάρρυνε τὴν πρόοδον ταύτην καὶ ἤκουε μετὰ σεβασμοῦ καὶ προσοχῆς τὰς συμβουλὰς τῶν φρονίμων ἀνδρῶν.

Κατὰ τοὺς ἱστοριογράφους ὀθωμανοὺς ὁ Σουλτάνος Ὅρχαν ἔκτισε διάφορα τεμένη καὶ σχολεῖα ἐν Προύσῃ ὡς καὶ

μοναστήρια διὰ τούς δερβίσικς· ἕξ αὐτῶν δὲ ἐτίμησε καὶ περιεποιήθη τὸν Γκείκλιμπαμπᾶ (πατέρα δηλαδὴ τῶν ἐλάφων), τὸν Δογλιμπαμπᾶ (πατέρα τοῦ ὀξυγάλακτος), τὸν Ἄβδάλ Μουράτ καὶ Ἄβδάλ Μουσσά. Οἱ τέσσαρες οὗτοι εἶχον συμπολεμήσει μετὰ τοῦ Σουλτάνου Ὁρχάν καὶ συντελέσει εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Προύσης.

Ὁ Γκείκλιμπαμπᾶ ἀναβαίνων ἔλαφον καὶ κρατῶν κορμὸν πλατάνου εἰσῆλθεν εἰς Προῦσαν, φυτεύσας δὲ τὸν κορμὸν ἐν τῇ αὐλῇ τῶν ἀνακτόρων ἐπροφήτευσεν ὅτι ὡς ἡ πλάτανος, οὕτω καὶ τὸ κράτος τῶν Ὀθωμανῶν ἔμελλε νὰ ριζωθῇ, νὰ βλαστήσῃ καὶ νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ ὀλοκλήρους αἰῶνας. Τὸ δένδρον τοῦτο διατηρεῖτο μέχρι τινός.

Ὁ Δογλιμπαμπᾶ προσφέρων ὀξύγαλα εἰς τοὺς στρατιώτας ἐδρόσιζεν αὐτοὺς καὶ ἠδυνήθησαν τοιοιυτοτρόπως νὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν πολιορκουμένων.

Οἱ δὲ Ἄβδάλ Μουράτ καὶ Ἄβδάλ Μουσσά ἔχοντες μέγα ξύλινον ξίφος πολλὰ κατορθώματα ἔπραξαν· τεμάχιον τοῦ ξυλίνου ξίφους διατηρεῖται ἐν τῷ θησαυροφυλακίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ τῶν τεσσάρων τούτων οἱ τάφοι ὑπάρχουσιν ἐν Προύσῃ.

Ἐίκοσιν ἔτη εἶχον παρέλθει ἐν εἰρήνῃ, ἀλλὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ὠφέλησε μόνον τὸν Σουλτάνον Ὁρχάν δυνηθέντα ἐν εἰρήνῃ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν καὶ εὐημερίαν τοῦ κράτους του, ἐν ᾧ οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες, οὐδὲως φροντίζοντες περὶ τῶν Ὀθωμανῶν, ἀπησχολοῦντο εἰς ἐσωτερικὰς διχονοίας καὶ διαίρέσεις. Ὁ Καντακουζηνὸς ἔδωκε τὴν θυγατέρα του Θεοδώραν ὡς σύζυγον εἰς τὸν Σουλτάνον Ὁρχάν· αὕτη δὲ ἀπῆλαυσε διὰ τῆς σεμνῆς καὶ φρονίμου διαγωγῆς της τὴν ὑπόληψιν καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ τε συζύγου της καὶ τῶν λοιπῶν Ὀθωμανῶν.

Ὁ Σουλεϊμάν πασᾶς, υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Ὁρχάν, ἀφορμὴν λαβὼν, διότι ἤθελε νὰ βοηθήσῃ τὸν Καντακουζηνὸν κατὰ τοῦ γαμβροῦ του Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, ἀπέβη ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν παρχλίαν καὶ ἐ-

κυρίευσε τὴν Καλλιπόλιν καὶ τινὰς ἄλλας θρηκτικὰς πόλεις, τῷ 1356 μ. Χ.

Ὁ Σουλεϊμάν κυνηγῶν ἡμέραν τινὰ τῷ 1359 μ. Χ. ἀγρίας χῆνας παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου ἐν Θράκῃ ἐξεσφενδονίσθη ὑπὸ τοῦ ἀφηνιάσαντος Ἴππου του πρὸς τὸν κορμὸν μιᾶς πλατάνου μετὰ τοσχύτης δυνάμεως ὥστε ἔμεινεν ἀμέσως νεκρός.

Ὁ Σουλτάνος Ὀρχάν κατχλυπηθεὶς ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ υἱοῦ του καὶ γέρον ἤδη ἐτελεύτησε μετὰ ἓν ἔτος ἤτοι τῷ 1360 μ. Χ. ἐβδομηκοντούτης τὴν ἡλικίαν.

Ὁ Σουλτάνος οὗτος ὑπῆρξε γενναῖος, εὖσπλαγχνος, φίλος καὶ προστάτης τῶν γεραμμάτων καὶ τῆς θρησκείας.

Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του ἦσαν ὠριότατα· καὶ ὠμοίαζε μὲν τῷ πατρί του Σουλτάν Ὀσμάν ὡς πρὸς τὴν σιμὴν ῥινῆ του καὶ τὰς μελαίνας ὄφρυς, ἀλλ' εἶχε τὴν κόμην ξανθὴν, τοὺς ὀφθαλμοὺς λαμπροὺς, τὸ μέτωπον εὐρύ, τὸ ἀνάστημα ὑψηλόν, τὸ στήθος πλατύ, τὸ σῶμα ῥωμαλέον, τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου ῥοδόλευκον καὶ δασεὶς τὸν πώγωνα καὶ τὸν μύστακα.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐδόθη πρώτην φορὰν καὶ ὁ τίτλος πασσᾶ εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἀλαεδδὶν καὶ τὸν υἱόν του Σουλεϊμάν, ἡ δὲ λέξις πασσᾶς συγκειμένη ἐκ δύο περσικῶν λέξεων πάι καὶ σᾶχ σημαίνει πους τοῦ Σάχου ἢ τοῦ αὐτοκράτορος.

Διάδοχος τοῦ Σουλτάνου Ὀρχάν ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μουράτ ὁ Α΄.

3^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΜΟΥΡΑΤ Ο Α΄.

Βασιλεύσας 29 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 761—790 ἢ 1360—1389 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἐξῆς: Κατάκτησις τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας.—Ἄλωσις τῆς Ἀδριανουπόλεως.—Ἄλωσις τῆς Ἀγκύρας.—Νίκη κατὰ τῶν Σέρβων.—Ἡ πρώτη χρῆσις τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τουγρά.—Ἐορταὶ τοῦ γάμου καὶ τῆς περιτομῆς.—Κατάκτησις τοῦ πλείστου μέρους τῆς Κιρμιάν.—Ἄγωνα τῆς πόλεως Ἀμιδῆς (Δαρβικιρίου). Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Καραμανίας.—Νίκαι ἐν Ἰκονίῳ.—Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ Σερβίας.—Μάχη τοῦ Κοσσυφοπεδίου.—Δολοφονία τοῦ Σουλτάνου Μουράτ.

Ὁ Σουλτάν Μουράτ ἀνακηρυχθεὶς διάδοχος τοῦ πατρὸς του ἦν ἄξιος τοῦ θρόνου διότι εἶχε πλείστας ἀρετάς. Εὐρισκε δὲ λχὸν εὐπειθῆ, νόμους καθιερωθέντας καὶ πιστῶς ἐκτελουμένους, διοικητὰς ἀφωσιωμένους, στρατεύματα πολεμικώτατα, μεγάλην φήμην καὶ τὴν Εὐρώπην τρομάζουσαν τὸ μεγαλεῖον τῆς ὀθωμανικῆς φυλῆς.

Σκοπὸς κύριος τοῦ νέου Σουλτάνου ἦτο νὰ ἐπεκτείνῃ τὰς κατακτήσεις τοῦ πατρὸς του καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ, ἀλλὰ προὔτιμησε πρῶτον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰς ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις του διότι ὁ ἡγεμὼν τῆς Καραμανίας, ὅστις μέχρι τινὸς ἔβλεπεν ἐν ἡσυχίᾳ τὰς προόδους τῶν ὀθωμανῶν, ἤρξατο ῥαδιουργῶν καὶ προσπαθῶν νὰ παρακωλύσῃ αὐτάς.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἡγεμὼν οὗτος πρεκίνησε, χάριν τῶν σκοπῶν του, τοὺς μεγάλους γαιοκτῆμονας τῆς Ἀγκύρας εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ, οὗτος ἐξεστράτευσεν ἀμέσως καὶ κατανικήσας τοὺς ἐπαναστάτας ἐκυρίευσεν τὴν Ἀγκυραν τὴν ὁποίαν καὶ ἐδώρησεν ὡς τιμᾶριον εἰς ἓνα τῶν στρατηγῶν του.

Ἡ Ἀγκυρα, πρωτεύουσα τῆς ἀρχαίας Γαλατίας, ἦν διάσημος πόλις διὰ τὰ ἀρχαῖά της μνημεῖα καὶ πρὸ πάντων

διὰ τούτους ναοὺς τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος Αὐγούστου ἐπὶ τῶν στηλῶν τῶν ὁποίων ἦσαν ἐγγεγλυμμένοι αἱ πράξεις τοῦ αὐτοκράτορος τούτου· ἡ θέσις αὐτῆς ἦτο κεντρικωτάτη διὰ τὸ ἐμπόριον μεταξύ Συρίας καὶ Ἀρμενίας ἀφ' ἑνός, Κιλικίας καὶ Θράκης ἀφ' ἑτέρου· αἱ βοσκαί της, τὰ κτήνη καὶ τὰ διάφορα προϊόντα ἄφθονα καὶ καλλίστου γένους καὶ εἰδους· ἰδίᾳ δὲ τὸ μαλλίον τῶν αἰγῶν της (ὀθωμανιστικόν), τὸ ὁποῖον, λεπτόν ὡς ἡ μέταξα, εἶναι ἐν χρήσει μέχρι σήμερον, ἂν καὶ ἡ κτηνοτροφία τοῦ εἶδους τούτου προώδευσεν ἀρκούντως, καὶ εἰς τὸ Εὐέλπι ἀκρωτήριο τῆς Ἀφρικῆς· ἡ Ἄγκυρα εἶχεν ὡσαύτως ἰαματικωτάτας πηγὰς μεταλλικῶν ὑδάτων ὡς καὶ ἡ Προύσα.

Εἰρηνεύσας οὕτως ὁ Σουλτάνος Μουράτ τὸ ἐν Ἀσίᾳ κράτος του καὶ διορίσας ὑπέρτατον μὲν δικαστὴν τῆς Προύσης τὸν Καρὰ Χαλήλ Τσενδερελή, τὸν δὲ Λαλασαχὶν βεηλέρβειν, ἦτοι ἀνώτερον διοικητὴν τοῦ στρατοῦ, διῆλθε τὸν Ἑλλήσποντον καὶ καθυπέταξε πάσας τὰς παραθαλασσίους πόλεις τῆς Θράκης, ἐν ᾗ ἀφ' ἑτέρου οἱ στρατηγοὶ του ἐκυρίευσαν τὸ φρούριον Κεσσάν καὶ τὸ Διδυμότειχον· τὴν τελευταίαν ταύτην πόλιν ἐκυρίευσεν ὁ στρατηγὸς Χατζῆ Ἰλβέκης.

Τὸ Διδυμότειχον, διάσημος πόλις τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἦτο ἀγαπητὴ κατοικία ἄλλοτε τῶν αὐτοκρατόρων Καντακουζηνοῦ καὶ τῆς συζύγου του Εἰρήνης. Εἶχε λαμπρὰ μνημεῖα καὶ ἐργαστάσια διαφόρων πηλίνων ἀγείων.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος Μουράτ συγκροτήσας πολεμικὸν συμβούλιον μετὰ τῶν στρατηγῶν Χατζῆ Ἰλβέκη καὶ Λαλασαχὶν ἀπεφάσισε νὰ κυριεύσῃ τὴν Ἀδριανούπολιν, δευτερεύουσαν πόλιν τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας.

Μετὰ μικρὰν μάχην ὁ Λαλασαχὶν ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν ταύτην.

Καὶ ὁ μὲν Σουλτάνος Μουράτ καταστήσας κατ' ἀρχὰς πρωτεύουσαν τοῦ κράτους του τὸ Διδυμότειχον ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν αὐτῆς εἰς τὸν Λαλασαχὶν· καὶ ἀφ' ἑνός μὲν

οὗτος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ στρατηγὸς Ἐβρινὸς ἐξηκολούθησαν κατακτώμενοι τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Θράκης, καὶ ὁ μὲν Λαλασαχὶν ἐκυρίευσεν μετ' ὀλίγον τὴν Φιλιππούπολιν ἔνθα εὗρεν ἀπείρους θησαυρούς, ὁ δὲ Ἐβρινὸς κατέκτησε τὴν Γκιουμουλτζιναν καὶ τὸ Βαρδάρ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Βερροίας.

Ὁ Λαλασαχὶν ἵδρυσεν ἐν Φιλιππουπόλει πλείστα κτίρια ἐν οἷς καὶ τὴν μέχρι σήμερον σωζομένην λιθίνην γέφυραν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου, ὁ δὲ Ἐβρινὸς ἀνήγειρε πτωχοκομεία καὶ ξενῶνας.

Ἐνεκα τῶν πολλῶν κατακτῆσεων τσοῦτον ἠῤῥησεν ὁ ἀριθμὸς τῶν αἰχμαλώτων ὥστε ἕκαστος αὐτῶν ἐπωλεῖτο ἀντὶ 125 ἄσπρων ἐξ ὧν τὸ ἐν πέμπτον ὠρίσθη πρώτην φορὰν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Μουράτ νὰ διδῆται εἰς τὸ δημόσιον θησαυροφυλάκιον.

Μόλις ἐπανελθὼν εἰς Προῦσαν ὁ Σουλτάν Μουράτ καὶ ἀναγγείλας μετὰ θριαμβευτικῆς γλώσσης τὴν ἄλωσιν τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ Φιλιππουπόλεως εἰς τοὺς ἡγεμόνας Περσίας, Ἀραβίας, Κιρμιάν καὶ Καραμανίας, ἐπληροφόρηθη ὅτι ὁ φρούραρχος τῆς Φιλιππουπόλεως κατέφυγε μετὰ τὴν ἄλωσιν εἰς τὴν Σερβίαν τῆς ὁποίας βασιλεὺς ἦτο Οὐρόπης ὁ Ε΄, καὶ ὅτι κατὰ παρακίνησιν τοῦ πάπα Οὐρβανοῦ τοῦ Ε΄ συνεμάχησαν κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν οἱ ἡγεμόνες Σερβίας, Οὐγγαρίας, Βλαχίας καὶ Βουλγαρίας.

Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ δράμῃ εἰς βοήθειαν τοῦ στρατηγοῦ Λαλασαχὶν ζητοῦντος ἐπικουρίας, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε καθότι θέλων νὰ κυριεύσῃ τὰς Πηγάς, φρούριον παράλιον παρὰ τὴν Κυζικὸν, ἐβράδυνεν ἔμαθεν ὅμως ὅτι οὐχ ἤττον οἱ στρατηγοὶ του κατενίκησαν τοὺς συμμάχους.

Πράγματι οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ ἐντὸς δύο μόνον ἡμερῶν προεχώρησαν μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ἐβρου· οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ στρατηγοὶ Λαλασαχὶν καὶ Χατζῆ Ἰλδέκης βλέποντες ὅτι ὁ ἐχθρικός στρατὸς ἦν διπλάσιος τοῦ ἰδικοῦ των, ἀπεφάσισαν νὰ τὸν προσβάλωσιν ἐξαίφνης καὶ διὰ νυκτός.

Τοῦτο καὶ ἐγένετο· ὁ δὲ κρότος τῶν ὀθωμανικῶν σαλπίνγων καὶ αἱ κραυγαὶ τῶν στρατιωτῶν τοσοῦτον ἐφόδισαν τὸν συμμαχικὸν στρατὸν ὥστε ἐτρέπη εἰς φυγὴν· οἱ πλείστοι τῶν στρατιωτῶν ἢ ἐφονεύθησαν ἢ ἐπνίγησαν πεσόντες ἐν τῷ ποταμῷ. Ἡ δὲ μικρὰ πεδιάς ὅπου συνεκροτήθη ἡ μάχη ὀνομάζεται μέχρι σήμερον *Σίρρ σιττουρί*, ἥτοι ἡ ἐξαφάνισις τῶν Σέρβων. Ἐγένετο ἡ μάχη αὕτη τῷ 1363 μετὰ Χριστόν.

Ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐπεδόθη μετὰ ταῦτα εἰς διάφορα ὠφέλιμα καὶ δημόσια ἔργα, ἔκτισε τεμένη, μοναστήρια, σχολεῖα καὶ λουτρῶνας ἐν Προύσῃ, Γενί σεῖρ, Βελετζικ καὶ Ἀδριανουπόλει.

Τότε δὲ πρώτην φορὰν εἰσῆχθη καὶ ὁ αὐτοκρατορικὸς Τουγρᾶς τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς συνθήκης, ἣν ὁ Σουλτάνος Μουράτ εἶχε συνάψει μετὰ τῆς δημοκρατίας τῆς πόλεως Ραγούζης, κειμένης ἐν τῇ Ἀδριατικῇ θαλάσῃ. Κατὰ τὴν συνθήκην ταύτην ἡ δημοκρατία ὑπεχρεοῦτο νὰ πληρῶνῃ ἔτησίως τῷ Σουλτάνῳ 500 χρυσᾶ δουκάτα, ὡς ἀντάλλαγμα δὲ εἶχον τὴν ἄδειαν τὰ ἐμπορικὰ αὐτῆς πλοῖα νὰ περιπλέωσι τὰς ἀνατολικὰς θαλάσσας.

Ἀφοῦ δὲ ὁ Σουλτάν Μουράτ ἐτέλεσε μεγαλοπρεπῶς ἐν Προύσῃ τὴν περιτομὴν τῶν τριῶν υἱῶν του Βαγιαζίτ, Ἰακούβ καὶ Σαουτζῆ ἀπῆλθεν εἰς Διδυμότειχον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀδριανούπολιν, τὴν ὁποίαν καὶ ὤρισε πρωτεύουσαν τοῦ κράτους του, κατοικήσας ἐν μεγαλοπρεπεστάτοις ἀνακτόροις τὰ ὅποια ὁ ἴδιος ὠκοδόμησεν.

Ἐντεῦθεν ἐπανάλαβε τὰς κατακτήσεις του καὶ αὐτὸς μὲν ἐκυρίευσεν τὴν Ἀπολλωνίαν, Ἡράκλειαν καὶ πάσας τὰς ἄλλας πόλεις ὅσαι εὑρίσκοντο μετὰ τῶν στομιῶν τοῦ Δουνάβεως καὶ τοῦ Βοσπόρου ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς παραλίας, ἐκ δὲ τῶν στρατηγῶν του ὁ μὲν Τιμουρτάς ἐκυρίευσεν τὰς παρὰ τὸν Αἴμον πόλεις Ἰωαννούπολιν καὶ Ἰάμπολιν καὶ ἄλλας, ὁ δὲ Λαλασαχίν τὸ Σαμακόβιον καὶ Ἰχτιμάν.

Οί πόλεμοι οὔτοι διήρκεσαν πέντε ἔτη· μετὰ ταῦτα δὲ ὁ Σουλτανος Μουράτ ἐπανελθὼν εἰς Προῦσαν ἀνέδειξε μέγαν Βεζύρην τὸν στρατοδίκην Καρά Χαλήλ Τζεντερελή διὰ τὰς μεγάλας εἰς τὸ κράτος ὑπηρεσίας του.

Οὔτος ἐπὶ μὲν τοῦ Σουλτάνου Ὁρχάν συντελέσας εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ τάγματος τῶν Γιανιτσάρων καὶ διατελέσας ἐπὶ τριάκοντα πέντε ἔτη δικαστῆς Προύσης, ἐπὶ δὲ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ χρηματίσας στρατοδίκης ἐπὶ δέκα ἔτη, ἐκράτησε τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἐπὶ δέκα ὀκτὼ εἰσέτι ἔτη καὶ ἀπέθανεν ἑκατοντούτης.

Τῷ 1381 οἱ πόλεμοι ἤρξαντο αὐθις μεταξὺ τοῦ Σουλτάν Μουράτ καὶ τῶν Σέρβων καὶ Βουλγάρων· οἱ Ὀθωμανοὶ ἐκυριεύσαν τὴν βουλγαρικὴν πόλιν Κιουσταντίλ, κατὰ παραφθορὰν τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰουστινιανοῦ, οἱ Σέρβοι ἐξεδιώχθησαν ἐκ τῆς Μακεδονίας, ἐκυριεύθησαν δὲ καὶ αἱ πόλεις Θεσσαλονίκη, Βιτώλια ἢ Μοναστήριον, Καβάλλα, Σέρραι, Δράμα καὶ πολλαὶ ἄλλαι· ἡ δὲ Νύσσα, σερβικὴ πόλις περιέχουσα πλείστας λαμπρὰς οἰκοδομὰς, ἐκυριεύθη μετὰ πολιορκίαν εἴκοσι πέντε ἡμερῶν.

Συνεπεῖχ τῶν νικῶν τούτων συνεκροτήθη εἰρήνη μετὰ τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος ὡς καὶ μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας καὶ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βουλγαρίας· ἡ εἰρήνη διήρκεσεν ἕξ ἔτη κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἀπῆλαυσε τῶν ἀγαθῶν τῆς ἡσυχίας καὶ ἐνησχολήθη εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῆς διοργανώσεως τοῦ στρατοῦ του ὑποδιαίρσας αὐτὸν εἰς μεγάλα καὶ μικρὰ τάγματα καὶ ὀρίσας τὸ χρῶμα τῆς σημαίας ἐκάστου. Τὰ κυριώτερα δὲ χρώματα ἦσαν τὸ ἐρυθρὸν, τὸ βυσσινοχρῶν καὶ τὸ πράσινον.

Ἀποβλέπων δὲ πάντοτε εἰς τὴν αὐξήσειν τῆς χώρας αὐτοῦ ἐζήτησε τὴν θυγατέρα τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Κερμιάν, πλουσίας ἐπαρχίας ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, καὶ ἔστειλε πρεσβείαν ἀποτελουμένην ἐκ τρισχιλίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μετὰ πλουσίων δώρων. Ἡ νύμφη φέρουσα ὡς προῖκα πλου-

σιώτατα ὡσαύτως δῶρα καὶ τὰς κλείδας τεσσάρων πόλεων Ἐγριγόζ, Ταβσανλῆ, Σιμάβ καὶ Κοτυαίου ἐνυμφεύθη ἐν Προύση πνηγυρικώτατα· παρέστησαν δὲ ἐν τῇ τελετῇ τῶν γάμων οἱ πρέσβεις τῶν ἡγεμόνων Ἀϊδίν, Καρχαμανίης, Κασταμονῆς καὶ Μεντισέ καὶ οἱ τῶν Σουλτάνων Ἀραβίας καὶ Συρίας φέροντες ἅπαντες βερύτιμα δῶρα.

Ἄπαντα τὰ δῶρα ταῦτα διένειμεν ὁ Σουλτάνος Μουράτ εἰς τοὺς διαφόρους σοφοὺς οὐλεμάδας, σέχας καὶ τοὺς πρέσβεις τῆς Αἰγύπτου.

Ταυτοχρόνως ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἠγόρασε παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Ἀμιδῆς ἕξ πόλεις ἦτοι Βεργεσεχερί, Σιδισεχερή, Ἀκσεχέρ, Ἰσπάρτα, Ἰαλαβάντς καὶ Καρχαγῆς.

Τῷ 1386 ἐκυριεύθη ἐν νέου ἡ Θεσσαλονίκη τὴν ὁποίαν εἶχον ἀνγκηθήσει ἐν τῷ μεταξῷ οἱ Βενετοὶ συμμαχοῦντες μετὰ τῶν Βυζαντινῶν.

Ὁ νέος ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίης βλέπων αὐξανομένην τὴν δύναμιν τῶν Ὀθωμανῶν καὶ ζηλοτυπῶν ἀπεφάσισε νὰ κηρύξῃ ἐπίσημως τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐπιπεσὼν αἰφνιδίως ἐξεπόρθησε πόλεις τινάς· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος Μουράτ συνήγαγεν ἀμέσως στρατὸν ἀξιόμαχον καὶ αὐτοπροσώπως κινήσας ἐστρατοπέδευσε πλησίον τοῦ Ἰκονίου. Ὁ ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίης φοβηθεὶς ἐζήτησεν εἰρήνην, ἀλλ' ὁ νέος μέγας Βεζύρης τοῦ Σουλτάνου Μουράτ Ἀλῆ πασσαῶς ἀπέκρουσε τὴν πρότασιν.

Γενομένης μάχης ἐνικήθη κατὰ κράτος ὁ ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίης, ὁ δὲ Σουλτάνος Μουράτ μετὰ τὴν νίκην ἐπολιόρκησε τὸ Ἰκόνιον. Ἐνῶ δὲ ἐξηκολούθει ἡ πολιορκία, ὁ ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίης ἔπεμψεν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ὀθωμανῶν τὴν ἰδίαν του σύζυγον Νεριζέ χανούμ, ἣτις ἦτο θυγάτηρ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ ὅπως μεσιτεύσῃ· ὁ Σουλτάνος εἰσήκουσε τῶν παρακλήσεων τῆς θυγατρὸς του, ἀλλ' ὑπὸ τὴν συμφωνίαν ὅπως ὁ ἡγεμὼν τῆς Καρχαμανίης Ἀλαεδδίν ἐλθὼν ὁ ἴδιος παρουσιασθῇ ἐνώπιόν του, ζήτησεν συγγνώμην καὶ ἀσπασθῇ τὴν χεῖρά του.

Τούτο καὶ ἐγένετο, ὁ δὲ Ἀλκεδδὶν ἔμεινε κύριος τοῦ Ἰκονίου καὶ τῶν λοιπῶν χωρῶν ἐπὶ πληρωμῇ φόρου τῷ Σουλτάνῳ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος ἐπανῆλθε νικηφόρος καὶ θριαμβεύων εἰς Προῦσαν· μετ' ὀλίγον ὁμως ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐκ νέου κατὰ τῶν Σέρβων καὶ Βουλγάρων οἵτινες, εἰ καὶ ἔχοντες εἰρήνην μετ' αὐτοῦ, συχνάκις ἔβλαπτον τὰς ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ ὀθωμανικὰς κτήσεις.

Πρὶν ἢ ἐκστρατεύσῃ διήρτεσε τὰς ἐν Ἀσίᾳ χώρας του εἰς πέντε ἐπαρχίας· ἐκάστης δ' αὐτῶν τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς πέντε στρατηγοὺς· τὸ Κερμιάν εἰς τὸν Τεμουρτάς, τὸ Σιβριχισσάρ εἰς ἕτερόν τινα Τιμουρτάς Σούμπασιν, τὴν Ἀγκυραν εἰς τὸν Φιρούζ βέην, τὸ Ἄκ σεχίρ εἰς τὸν Σούμπαση Κοζά βέην καὶ τὸ Ἰγερόδερ εἰς τὸν Σούμπαση Κουλού βέην.

Ταυτοχρόνως ἀπελθὼν εἰς Γενί σεῖρ ἐτέλεσεν ἐκεῖ τοὺς γάμους αὐτοῦ τε καὶ τῶν δύο υἱῶν του Βαγιαζίτ καὶ Γικκούπ μετὰ τριῶν πριγκηπισσῶν τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἐώρτασε καὶ τὴν περιτομὴν τριῶν ἐγγόνων του καὶ υἱῶν τοῦ Βαγιαζίτ ἐξ ἄλλης συζύγου.

Μετὰ τὰς ἐορτάς δὲ ταύτας διῆλθεν εἰς Θράκην μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀλῆ πασσᾶ. Οὗτος ἄγων 30,000 στρατοῦ διέβη τὸν Αἶμον πρὸς τιμωρίαν τοῦ Κράλη τῆς Βουλγαρίας Σισμάν ὅστις καίτοι ἔχων εἰρήνην πλείστας διέπραττεν ἀπιστίας.

Ὁ Ἀλῆ πασσᾶς κυριεύσας τὴν Σούμλαν, παραδοθεῖσαν ἐκουσίως, καὶ τὸ Ὑρναβον ἐνέκλεισε τὸν ἐχθρὸν εἰς τὴν Νικάπολιν καὶ ἐπολιορκήσεν αὐτήν. Ὁ Σισμάν μὴ δυνάμενος ἀντιστῆναι ἐπεκαλέσατο τὴν εἰρήνην καὶ παραδοθεὶς τῷ Ἀλῆ πασσᾶ ἀπήχθη ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου Μουράτ ὅστις τῷ συνεχώρησε, πληρωθεὶς τοὺς καθυστερουμένους φόρους, καὶ ἀπαιτήσας τὴν παράδοσιν τῆς Σιλιστρίας. Ἄλλ' ὁ Σισμάν παραβιάς καὶ πάλιν τὰς ὑποσχέσεις του ἐνίκηθη ἐπὶ τέλους κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ τῷ 1387

καὶ αἰχμηλωτισθεὶς ἐστάλη δέσμιος πρὸς τὸν Σουλτάνον Μουράτ ὅστις ἐφείσθη καὶ αὐτὸς τῆς ζωῆς του.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Σερβίας Λάζαρος βλέπων ὅτι μετὰ τὰς ἐπιτυχίας ταύτας τῶν Ὀθωμανῶν ἐκινδύνευε καὶ τὸ ἴδιον κράτος ἀπεφάσισε νὰ ἐπιτεθῇ κατ' αὐτῶν καὶ πρὸς τοῦτο ἐκυρίευσε τὸ φρούριον Σιρκόι κείμενον ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Βουλγαρίας.

Καὶ ὁ μὲν Ἀλῆ πασσᾶς πέμψας στρατὸν ἐπανεκτήσῃ τὸ φρούριον τοῦτο, ὁ δὲ Σουλτάνος Μουράτ μετακαλεσάμενος ἐξ Ἀσίας καὶ τοὺς υἱοὺς του Βαγιαζίτ καὶ Γιακούπ, ἔχων δὲ στρατηγὸν ἐκτὸς τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ καὶ τὸν Ἐβρινόζ βέην, τὸν ἀνδρείον στρατιώτην τοῦ Σουλτάνου Ὀρχάν, ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Σερβίας καὶ ἐστρατοπέδευσε μετὰ τινα χρόνον ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Κοσσυφοπεδίου.

Καὶ οἱ μὲν Σέρβοι ἐνίκηθησαν, ἀλλὰ Σέρβος τις ὀνόματι Μιλὸς Καμπίλοβιτς, ἀφοῦ παρουσιάσθη τρέχων ἐν τῷ ὀθωμανικῷ στρατοπέδῳ καὶ λέγων ὅτι εἶχε μυστικὸν τι νὰ ἀνακοινώσῃ, εἰσαχθεὶς εἰς τὴν σκηνὴν καὶ κύψας ἵνα φιλήσῃ τοὺς πόδας τοῦ Σουλτάνου ἐξήγαγεν ἀφ᾽ ἑνὸς ἐγχειρίδιον καὶ ἐπλήγωτε θανασίμως αὐτὸν εἰς τὴν κοιλίαν. Πρὶν ἢ δὲ ὁ Σουλτάνος βάλῃ κραυγὴν, ὁ Μιλὸς δρομακτὸς ἔφευγεν ἤδη καὶ παρ' ὀλίγον θὰ διέφευγεν, ἀλλ' οἱ Γιανίτσαροι προφθάσαντες τὸν κατεκεράτισαν.

Ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Κοσσυφοπεδίου σώζονται τρεῖς μεγάλοι λίθοι ἀπέχοντες ἀπ' ἀλλήλων πεντήκοντα πήχεις καὶ ἐγεθθέντες εἰς ἀνάμνησιν τῶν τριῶν ἀλμάτων τοῦ Μιλὸς ὅτε ἔφευγε ζητῶν τὴν σωτηρίαν του· μικρὸν δὲ τέμενος δεικνύει τὴν θέσιν ἐνθα ἐδολοφονήθη ὁ Σουλτάνος.

Ὁ νεκρὸς αὐτοῦ μετεκομίσθη εἰς Προῦσαν καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ ἰδίου οἰκοδομηθέντι τέμένει.

Οὕτως ἔληξεν ὁ βίος τοῦ Σουλτάνου τούτου ὅστις ὁμολογεῖται ὡς μέγας ἡγεμὼν, διακριθεὶς ἐπὶ κεκαλλιεργημένῳ πνεύματι καὶ μεγάλῃ φιλανθρωπίᾳ.

Πρώτην ἤδη φοράν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Κοσσυφοπεδίου οἱ Γιανίτσαροι μετεχειρίσθησαν τηλεβόλα τὰ ὅποια νεωστὶ εἰχον ἐφευρεθῆ ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ.

Τὸν Σουλτάνον Μουράτ διεδέξατο ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βαγιαζίτ ἐπικληθεὶς Κεραυνός.

ΕΠΟΧΗ ΤΡΙΤΗ.

Περιλαμβάνουσα 62 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 791—821 ἢ 1389—1421 μ. Χ.).

Νίκαι καὶ κατακτήσεις.

Ἡ περίοδος αὕτη τῆς ὀθωμανικῆς ἱστορίας περιλαμβάνει νέας νίκαις καὶ κατακτήσεις τῶν Ὀθωμανῶν, ἡ ἰσχὺς τῶν ὁποίων αὐξάνει καταπληκτικῶς. Στρατοὶ ἀναρίθμητοι ἐμψυχούμενοι ἔτρεχον εἰς τὰς διαταγὰς τῶν Σουλτάνων. Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἔδρεψε πλείστας νίκαις ὀνομασθεῖς Ἰλδிரίμ δηλαδὴ Κερκυνός, διότι ὡς κερκυνός ἐνέσκηπτε καὶ ἐκυρίευε διαφόρους χώρας καὶ πόλεις. Μόνος ὁ Τιμούρ Λένγκ δηλαδὴ ὁ χωλὸς ἢ Ταμερλάνος, αὐτοκράτωρ τῆς Μογγολίας, ἠδυνήθη νὰ ἐπισκειάσῃ τὴν δόξαν αὐτοῦ.

Οἱ διάδοχοι, ὁ Σουλτάνος Σουλεϊμάν ὁ Α΄, Μωάμεθ ὁ Α΄ καὶ Μουράτ ὁ Β΄ ἐξηκολούθησαν τοὺς πολέμους, μεταξὺ δὲ τῶν διασῆμων αὐτῶν καὶ ἀξίων ἀνταγωνιστῶν μνημονεύονται ὁ Οὐνιάδης, ἡγεμὼν τῆς Τρανσυλβανίας, καὶ ὁ Ἰσκενδέρ βέης, πρίγκηψ τῆς Ἀλβανίας.

Ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ τούναντίον, διαρκούσης τῆς ἐποχῆς ταύτης, ὑφίσταται εἰρήνη, καὶ αἱ διάφοροι κυβερνήσεις ἐνσχολοῦνται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκείων χωρῶν, τὰ γράμματα προοδεύουσιν, οἱ δὲ λαοὶ ἄρχονται ἀναμιγνύμενοι εἰς τὴν πολιτικὴν.

Εἰς τῶν ἐνδοξοτέρων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ εἶναι ὁ Γουλιέλμος Τέλλ, ὅστις ἠλευθέρωσε τὴν πατρίδα του Ἑλβετίαν.

4^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΒΑΓΙΑΖΙΤ Ο Α΄.

Βασιλεύσας 14 ἔτη·

('Ἔτος Ἐγείρας 791—805 ἢ 1389—1402 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς. Κατακτήσεις ἐν Βουλγαρία, Βοσνία καὶ Σερβίᾳ — Μάχη τῆς Νικοπόλεως. — Κατακτήσεις ἐν Ἀσίᾳ. — Πρώτη πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Ἐγκατάστασις ἱεροδικαστοῦ (καδὴ) καὶ ἀνέγερσις ὀθωμανικοῦ τεμένους ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Νέαι κατακτήσεις ἐν Ἀσίᾳ καὶ Ἑλλάδι. — Ἐμφάνισις τοῦ Ταμερλάνου. — Μάχη ἐν Ἀγκύρᾳ. — Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ.

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ γεννηθεὶς τῷ 1359 μ. Χ. ἢ 761 Ἐγείρας ἦτο τριακονταετής, ὅτε διεδέξατο τὸν πατέρα του Σουλτάνον Μουράτ' ἕνεκα δὲ τῆς καταπληκτικῆς ἀνδρείας ἣν ἔδειξεν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Κοσσυφοπέδιου ἔλαβεν ἐπαξίως τὸ ἐπώνυμον Κερκυνός. Ἀνηγορεύθη δὲ Σουλτάνος ἐν αὐτῷ τῷ πεδίῳ τῆς μάχης.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Γικκούπ διηύθυνεν ἀμέσως τὸν μὲν στρατηγὸν Ξεζίτ βέην κατὰ τῆς Βοσνίας, τὸν δὲ Φερούζ βέην κατὰ τῆς Βιδύνης, πελῆως τῆς Βουλγαρίας. Αὐτὸς δὲ ἀφοῦ κατέλαβε τὰ ἀργυρᾶ μεταλλεῖα τοῦ Καρατόβου καὶ κατόκισε τὴν πόλιν τῶν Σκοπέων ἐξ ἀποίκων Ὀθωμανῶν ἐπολέμησε κατὰ τῆς Σερβίας καὶ ἐπὶ τέλους ἠνάγκασε τὸν νέον αὐτῆς βασιλέα Στέφανον, υἱὸν τοῦ Λαζάρου, νὰ συνομολογήσῃ συνθήκην συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας.

Μετὰ ταῦτα διέχυσε τὸν στρατὸν του κατὰ τῶν Οὐγγρων καὶ Βλάχων, λαῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Δουναβέως. Ὁ πρίγκηψ τῶν Οὐγγρων Σιγισμόνδος λαβὼν βοήθειαν παρὰ τῶν χριστιανῶν βασιλέων καὶ πριγκήπων ἐσχημάτισε στρατὸν πολυάριθμον ἐκ Γάλλων, Ἰταλῶν, Γερμανῶν, Κροατῶν κ.λ.π. καὶ ἐπροχώρησε μέχρι Νικοπόλεως διαβάς τὸν Δούναβιν τῷ 1394 καὶ πολιορκήσας τὴν Νικόπολιν κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν.

Τρομερᾶς δὲ μάχης συγκροτηθείσης τῷ 1396 οἱ μὲν συμμαχικοὶ στρατοὶ ἐνίκηθησαν κατὰ κράτος, ὁ δὲ Σουλτάνος ἐξῆκολουθῶν τὰς κατακτήσεις του καθυπέταξεν ἐν Ἀσίᾳ τὰς ἐπαρχίας Τοκάτ, Σιβάζ, Κασταμονῆς καὶ Σινώπης, ἐκυρίευσεν ὅλας τὰς ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου παραλίους πόλεις μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τὴν Ἀμισὸν ἢ Σαμφοῦντα καὶ ἐπροχώρησε μέχρι τοῦ στομίου τοῦ θρηκτικοῦ Βοσπόρου.

Διανοούμενος δὲ πάντοτε, ὡς καὶ οἱ προκράτοιοι του, τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐξεστράτευσε κατ' αὐτῆς ἄγων 4,000 πεζοὺς καὶ 6,000 ἵππεις· καὶ τὸν μὲν πρίγκηπα Ἀνδρόνικον, ὅστις ἦν πεφυλακισμένος ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῶν Βλαχερνῶν, ἠλευθέρωσε καὶ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον, τὸν δὲ αὐτοκράτορα Ἰωάννην Παλαιολόγον ἐκθρονίσας ἐφυλάκισεν ὡς καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἐμμανουὴλ ἐν τινι πύργῳ κειμένῳ ἐπὶ τῆς θρηκτικῆς παραλίας.

Οἱ φυλάττοντες δὲ τὸν πύργον τοῦτον βούλγαροι στρατιῶται συνετέλεσαν εἰς τὴν δραπετεύσιν τῶν αἰχμαλώτων οἵτινες κατέφυγον εἰς Ἀσίαν ἐπικαλούμενοι τὴν βοήθειαν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ, ὅστις καὶ συγκατένευσε νὰ βοηθήσῃ τῷ αὐτοκράτορι Ἰωάννῃ ἐὰν οὗτος ἤθελε στέρξει νὰ ὑπογράψῃ ἐνόρκως συμμαχίαν καὶ ἐπιμαχίαν ὑποχρεούμενος νὰ παρέχῃ καθ' ἕκαστον ἔαρ 12,000 πεζοὺς καὶ ἵππεις. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐδέχθη τοὺς ὅρους τούτους, ὁ δὲ Σουλτάνος πέμψας κήρυκα εἰς Κωνσταντινουπόλιν ἠρώτησε τοὺς κλητοίκοις ποῖον ἤθελον ὡς αὐτοκράτορα τὸν Ἀνδρόνικον ἢ τὸν Παλαιολόγον. Οἱ κλητοῖκοι ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τοῦ Παλαιολόγου καὶ τότε ὁ Σουλτάνος πέμψας στρατὸν τὸν μὲν Ἀνδρόνικον ἐξεθρόνισεν ἀφήσας αὐτῷ τὴν διοίκησιν τῆς Σηλυβρίας, Ἡρακλείας, Ραιδεστοῦ καὶ Θεσσαλονίκης, τὸν δὲ Ἰωάννην Παλαιολόγον ἀνεβίβασεν ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος ἐκυρίευσεν τὴν Φιλαδέλφειαν, πλουσίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πόλιν, τὴν ὁποίαν μόνην κα-

τείχον εισέτι οί βυζαντινοί αυτοκράτορες· εἰς τὴν ἐκπολιόρ-
κῆσιν αὐτῆς συνετέλεσε δυνάμει τῆς συνθήκης καὶ συμμα-
χίας καὶ αὐτὸς ὁ αυτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Πικλιολόγος.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Σουλτάνος ἠτοιμάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς
Εὐρώπην ἐπληροφορήθη ὅτι ὁ αυτοκράτωρ Ἰωάννης ἤρξατο
νὰ ἀνεγείρῃ νέα ὀχυρώματα πέριξ τῆς Κωνσταντινουπόλεως,
ἀμέσως δ' ἀπειλήσας αὐτὸν τὸν ἠνάγκασε νὰ παραιτηθῆ
τοῦ ἔργου.

Ἀποθανόντος τοῦ Ἰωάννου, ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,
δραπετεύσας ἐκ Προύσης, ἐν ἣ εὐρίσκετο παρὰ τῷ Σουλτάν-
ῳ, μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀνεκηρύχθη αὐτο-
κράτωρ· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος ὀργισθεὶς ἐπὶ τούτῳ ἀνήγγειλεν
αὐτῷ ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς καθῆς ἔμελλε νὰ ἐδρεύῃ καὶ δικάζῃ
ἐν Κωνσταντινουπόλει τὰς διαφορὰς τῶν Ὁθωμανῶν καὶ
τῷ διέταξε νὰ ὑπακούσῃ· ἐπειδὴ ὅμως ἡ διαταγὴ αὕτη
δὲν ἐξετελέσθη, ὁ Σουλτάνος ἀπέκλεισε τὴν Κωνσταντινού-
πολιν καὶ ἤρξατο πολιορκῶν αὐτήν. Ἡ πολιορκία διήρκε-
σεν ἑπτὰ ἔτη· ἀλλ' ἐπὶ τέλος βλέπων ὁ αυτοκράτωρ Ἐμ-
μανουήλ ὅτι ἔνεκα τῆς πείνης τῷ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντι-
στῆ συνεφώνησε μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ του Ἰωάννου (ὅστις ἦν
βασιλεὺς τῆς Σηλυβρίας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του
Ἀνδρονίκου) νὰ τῷ παραδώσῃ τὴν πόλιν καὶ τὸν θρόνον.

Ὁ Ἰωάννης οὗτος ὑπεστηρίζετο ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου,
ὅστις μάλιστα τὸν συνέστησε ὡς αὐτοκράτορα εἰς τοὺς κα-
τοίκους τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Οὕτω δὲ ὁ μὲν Ἐμμα-
νουήλ ἐγκατέλιπε τὸν θρόνον καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν
καὶ ἀνενόχλητος μετέβη εἰς τὴν Πελοπόννησον ὅπου περιώ-
ρισε τὸ βασίλειόν του, ὁ δὲ Ἰωάννης ἀναγορευθεὶς αὐτοκρά-
τωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνῆψε συνθήκην μετὰ τοῦ
Σουλτάνου.

Οἱ κυριώτεροι ὅροι τῆς συνθήκης ταύτης ἦσαν συμμαχία
καὶ ἐπιμαχία καὶ ταυτοχρόνως ὁ αὐτοκράτωρ ὑπεχρεοῦτο
νὰ παραδεχθῆ καθῆν ἢ ἱεροδικαστὴν ἐν Κωνσταντινουπό-
λει, νὰ δώσῃ τὴν ἀδελφίαν ἀνεγέρσεως ὀθωμανικοῦ τεμένους

καὶ νὰ πληρώνη φόρον μυρίων δουκῶν ἦτοι 5,000 περίπου λιρῶν κατ' ἔτος εἰς τὸν Σουλτάνον, ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ Σουλτάνος συνώκισε καὶ ἔν τινι προαστείῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ὁθωμανούς. Ταπεινωθείσης δὲ τοιοῦτοτρόπως τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἐπεδόθη ὁ Σουλτάνος εἰς νέας κατακτήσεις καὶ ὁ μὲν στρατηγὸς αὐτοῦ Τιμουρτάς διέτρεχε τὴν Ἀσίαν ὑποτάττων χώρας καὶ πόλεις καὶ ἔφθασε μέχρι Βαγδάτης, αὐτὸς δὲ ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ 1397 μ. Χ.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐκυρίευσεν τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Θεσσαλίας Λάρισσαν, Τρίκαλα, Δομοκὸν καὶ Φάρσαλα, ἔπειτα δὲ διαβὰς τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν ὑπέταξε τὰς Ἀθήνας καὶ ἄπασαν τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα διατάξας τοὺς στρατηγοὺς του Γιακούπ καὶ Ἐβρινόζ νὰ ὑποτάξωσι καὶ τὴν Πελοπόννησον. Οἱ δύο δ' οὗτοι ἐξετέλεσαν τὰς διαταγὰς τοῦ κυριάρχου των ἐκπορθήσαντες τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Πελοποννήσου Κορώνην, Μεθώνην καὶ τὸ Ἄργος. Ἦδη δὲ τῷ 1400 μ. Χ. ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ πανταχοῦ νικηφόρος διέμενον ἐν Προύσῃ διασκεδάζων καὶ ἐντροφῶν.

Ἐκτὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὐδεμία κτήσις ἄλλη ἀπέμενον εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῶν Βυζαντινῶν. Ἐπὶ τοῦ θρηκτικοῦ μάχιστα Βοσπόρου ὁ Σουλτάνος εἶχεν ἀνεγείρει φρούριον διατηρούμενον μέχρι σήμερον καὶ ὀνομασθὲν Γκιουζελτσι ἰσάκ (ῥαϊκίον φρούριον) ἢ Ἀνατόλ-ἰσάκ. Τοιαύτη ἦτο ἡ κατάστασις τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ὅτε ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἀπεράσισε νὰ κυριεύσῃ καὶ αὐτὴν τὴν Κωνσταντινούπολιν· διεμήνυσε δὲ τοῦτο εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἰωάννην προσκαλῶν αὐτὸν νὰ ἐγκταλίπῃ τὴν πρωτεύουσάν καὶ νὰ λάβῃ ἀντ' αὐτῆς οἰανδήποτε ἄλλην ἐπαρχίαν ἤθελεν. Ἀρνηθέντις τοῦ αὐτοκράτορος, ὁ Σουλτάνος ἠτοιμάζετο νὰ πολιορκήσῃ τὸ δεύτερον τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅτε αἱ πρόοδοι ἐν Ἀσίᾳ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Μογγολίας καὶ μεγάλου κατακτητοῦ Τιμούρ Λένγκ (χλωῦ) ἢ Ταμερλάνου ἐκώλυσαν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του.

Ὁ Τιμούρ ἢ Ταμερλάνος ἄνηρ πολεμικώτατος καὶ προορισμὸν ἑαυτοῦ θεωρῶν τὴν κατάκτησιν τῆς ὑψηλίου, κατώρθωσε νὰ ὑποτάξῃ ἅπασαν σχεδὸν τὴν Ἀσίαν καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν Ἰνδικήν· ἐκυρίευσε δὲ 27 βασιλεία καὶ 99 δυναστείας. Αἱ πρόοδοι αὗται παρώξυναν τὸν Σουλτάνον Βαγιαζίτ ὅστις ἔγραψε μάλιστα ὑβριστικὴν ἐπιστολὴν διακτάτων τῷ Τιμούρ νὰ παραστῇ ἐνώπιόν του καὶ νὰ ζητήσῃ εἰρήνην. Ὁ Τιμούρ ὄχι μόνον δὲν ὑπήκουσεν ἀλλ' ἐξηκολούθει πολεμῶν καὶ κυριεύων ἕως ὅτου οἱ δύο στρατοὶ συνητηθήσαν παρὰ τὴν Ἀγκυραν τῷ 1402 μ. Χ. Ἡ μάχη ὑπῆρξε φοινικωτάτη ἀλλ' ἐπὶ τέλους οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπεχώρησαν. Ἀπαντες οἱ Γιανίτσαροι ἐφρονεύθησαν προσπαθοῦντες νὰ σώσωσι τὸν κυρίαρχον των ὅπερ ὅμως δὲν κατωρθώθη καὶ ὁ Σουλτάνος ἔπεσεν αἰχμάλωτος εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Τιμούρ. Ὁ νικητὴς προσηνέχθη πρὸς τὸν αἰχμάλωτόν του μετὰ μεγάλων τιμῶν, ἀλλ' ὁ Σουλτάνος τοσοῦτον ἐθλίβη ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ ὥστε ἀπέθανεν ὑπὸ λύπης τῇ 9 μαρτίου 1403 μ. Χ. 805. Ἐγείρας. Τὸ σῶμα αὐτοῦ μετηνέχθη εἰς Προῦσαν καὶ ἐτάφη ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ μαυσωλείῳ. Δύο ἔτη μετὰ ταῦτα ἀπέθανε καὶ ὁ Τιμούρ τὴν ἡλικίαν 71 ἐτῶν ἀρχήσας 36 υἱοῦς καὶ ἐγγόνους· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κατακτητοῦ τούτου διελύθη καὶ ἡ κοσμοκρατορία του διότι οἱ διάδοχοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν διατηρήσωσι.

ΜΕΣΟΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΩΝ ΗΓΕΜΟΝΟΠΑΙΔΩΝ

ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΣΑ.

Διάρκεια αὐτῆς 11 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 805—816 ἢ 1402—1413 μ. Χ.)

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἀφῆκεν ἕξ υἱοὺς τὸν Σουλεϊμάν, Μουσσά, Ἐρτογρούλ, Μωχάμεθ, Ἰσά καὶ Κασσίμ· ἐξ αὐτῶν

ὁ μὲν Ἐρτογρούλ ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ Τιμούρ ὅτε οὗτος πολιορκήσας ἐκυρίευσεν τὴν Σεβχάστειαν, ὁ δὲ Κασσίμ ἦν μικρὸς τὴν ἡλικίαν· οἱ λοιποὶ τέσσαρες Σουλεϊμάν, Μουσσά, Μωάμεθ καὶ Ἰσά δραπετεύσαντες ἔφυγον ἐκ τῆς μάχης τῆς Ἀγκύρας ἵνα μὴ συλληφθῶσιν αἰχμάλωτοι, ἀφ' οὗ εἶδον τὴν γενομένην καταστροφὴν.

Ὁ Μουσσά συλληφθεὶς ἐπανάχθη εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Τιμούρ, ὁ Σουλεϊμάν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀλῆ πασσᾶ καὶ τοῦ ἀγᾶ τῶν Γιαντισάρων ἔφθασεν εἰς Προῦσαν καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν ἀφοῦ πρότερον διέβη διὰ Κωνσταντινουπόλεως καὶ συνωμολόγησε μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος συμμαχίαν καὶ ἐπιμαχίαν, νυμφευθεὶς καὶ τὴν ἀνεψιάν αὐτοῦ.

Ὁ Μωάμεθ δεκαοκταετῆς μόλις τὴν ἡλικίαν καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Βαγιαζίτ πασσᾶ, ἀνδρειοτάτου στρατηγοῦ, κατώρθησε νὰ ἐγκλεισθῇ ἐν τῷ φρουρίῳ Ἀμασειας. Ἐκεῖ δὲ ὑπερήσπισεν ἑαυτὸν μετὰ μεγίστης ἀνδρείας καὶ καρτερίας κατὰ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Τιμούρ. Μετ' ὀλίγον καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἔδραμον πρὸς βοήθειαν τοῦ Σουλτάνου ὥστε ἡδυνήθη οὕτω νὰ σχηματίσῃ στρατὸν ἀξιόμαχον καὶ νὰ ἐπανακτῆσῃ πολλὰς τῶν πατρικῶν χωρῶν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Τιμούρ κυριευθεισῶν.

Ὁκτὼ ἀνδρῶν ἀξιόματα τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ἀριθμοῦσιν οἱ ἱστορικοὶ γενόμενα ἐντὸς ἐνὸς ἔτους.

1. Κατενίκησε τὸν Καραδεβλετσάχ, στρατηγὸν τοῦ Τιμούρ, καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν.

2. Κατενίκησε καὶ διεσκόρπισεν τὸν Κοβὰδ ὄγλου, στρατηγὸν ὡσαύτως τοῦ Τιμούρ.

3. Κατετρόπωσε τὸν Ἰνάλογλου, ἀρχηγὸν τῶν Τυρκομάνων, ἄγοντα 20,000 ἄνδρας· ὅλοι οὗτοι ἐφρονεύθησαν ἢ ἠχμαλωτίσθησαν, ἐνῶ ἐκ τῶν Ὀθωμανῶν ἐτραυματίσθησαν δύο μόνον.

4. Ἐτρέψεν εἰς φυγὴν κατανικήσας τὸν Γικοζιέρ, ἀρχηγ-

γὸν ὡσαύτως τῶν Τουρκομάνων, καὶ ἐλευθέρωσας τὴν πο-
λιορκουμένην ὑπ' αὐτῶν πόλιν Καραϊσάρ.

5. Κατετρόπωσε τὸν Τουρκομάνον Κιοπέκ.

6. Ἀξιολογώτατον ἀνδραγάθημα τοῦ Μωάμεθ ὑπῆρξεν ἡ πολιορκία τῆς Σεβαστείας ὅπου εἶχεν ἐγκλεισθῆ ὁ ἀρχι-
ληστής Μεζίδ ὁ ἀνδρείος, ὅστις τέλος παρεδόθη τῷ Μωά-
μεθ καὶ κατετάχθη ὡς στρατηγὸς ἐν τῷ στρατῷ του, δια-
κριθεὶς κατόπιν εἰς πολλὰς μάχας.

7. Ὁ Μωάμεθ προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Τιμούρ νὰ μεταβῆ
εἰς τὸ στρατόπεδόν του καὶ προσπονηθεὶς ὅτι ὑπακούει, ἐ-
προχώρησε διὰ τῆς Ἀμασειας καὶ ἐπετέθη κατὰ τοῦ μέλα-
νος Ἰσά, στρατηγοῦ τοῦ Τιμούρ, τὸν ὁποῖον κατενίκησε.

8. Τελευταῖον κατόρθωμα τοῦ Μωάμεθ ὑπῆρξεν ἡ κα-
τατρόπωσις ὡσαύτως τοῦ Τατάρου Σκουτση ἐν Μικρᾷ
Ἀσίᾳ.

Ὁ Ἰσά, υἱὸς ὡσαύτως, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, τοῦ Σουλ-
τάνου Βαγιαζίτ, κατέφυγεν εἰς Προῦσαν καὶ προσεπάθει νὰ
ἀνακηρυχθῆ Σουλτάνος τῆς Ἀνατολῆς. Μιμούμενος δὲ τὸν
ἀδελφόν του Σουλεϊμάν συνωμολόγησε συνθήκην μετὰ τοῦ
αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐνυμφεύθη τὴν
θυγατέρα Ἰωάννου τοῦ Γουντερῆ. Ὁ Μωάμεθ μὴ ἀνεχόμε-
νος τὴν διαγωγὴν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰσά ἐξεστράτευσε κατ'
αὐτοῦ καὶ τὸν ἐνίκησεν ἐν Ἀγκύρᾳ· ὁ Ἰσά κατέφυγεν εἰς
Εὐρώπην, ἀλλ' ὑπέεικον εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ ἀδελφοῦ του
Σουλεϊμάν ἐπέστρεψεν εἰς Ἀσίαν καὶ σχηματίσας στρατὸν
ἐπολέμησεν ἐκ νέου κατὰ τοῦ Μωάμεθ, ἀλλὰ καὶ πάλιν νι-
κηθεὶς κατέφυγεν εἰς τὸ ὄρος Ταῦρον καὶ ἐκεῖ ἀπέθανε μετὰ
τινα χρόνον.

Μετὰ τὸν Ἰσά ἀνεφάνη ὁ Σουλεϊμάν ἰσχυρότερος ἀντίπα-
λος τοῦ Μωάμεθ μεταβάς ἐξ Ἀδριανουπόλεως εἰς Προῦσαν·
ταύτην κυριεύσας σχεδὸν ἀμαχητὶ προεκήρυξεν ἑαυτὸν
Σουλτάνον. Πολλὰί μάχαι μεγάλαι καὶ μικραὶ συνεκροτή-
θησαν μετὰξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν Σουλεϊμάν καὶ Μωάμεθ ὡς
καὶ τῶν στρατηγῶν αὐτῶν· τὰ δὲ ἀποτελέσματα αὐτῶν

ὑπῆρξαν ἄνευ σημασίας διότι ἄλλοτε μὲν ἐνίκα ὁ εἷς, ἄλλοτε δὲ ὁ ἄλλος.

Ὁ Μουσσά, ὅστις διατέλει αἰχμῶντος τοῦ Τιμούρ, ἠλευθερώθη λαβὼν καὶ τὸ λείψανον τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ, καὶ προσῆλθε τῷ ἀδελφῷ Μωάμεθ. Σχηματίσας δὲ στρατὸν ἐκ Βουλγάρων καὶ Σέρβων ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Σουλεϊμάν πλησίον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ νικηθεὶς ἀπεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος Αἶμον· σχηματίσας δὲ νέον στρατὸν ὤρμησεν ἐκείθεν καὶ ἐπολιορκήσῃ τὴν Ἀδριανούπολιν τῷ 1410 μ. Χ, ἢ 813 Ἑγείρας.

Ὁ Σουλεϊμάν, ὅστις εὐρίσκετο ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ὄχι μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν εἶδησιν τῆς ἀφίξεως τοῦ Μουσσά ἀλλὰ καὶ ἀπέκοψε τὴν γενειάδα τοῦ Ἀζῆ τῶν Γιαντισάρων διότι οὗτος τὸν παρεκίνηει ἀποτόμως εἰς ἀντίστασιν. Ἡ ὑβριστικωτάτη αὕτη πράξις παρώργισε τοὺς στρατιώτας οἵτινες ἀνοίξαντες τὰς πύλας παρέδωκαν τὴν πόλιν τῷ Μουσσά. Ὁ δὲ Σουλεϊμάν φεύγων εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐφρονεῦθη καθ' ὁδὸν ὑπὸ τινων στρατιωτῶν.

Ὁ ἡγεμονόπαις Σουλεϊμάν ἐπαινεῖται ὡς πρῶτος ὑποστηρίξας τοὺς ποιητὰς καὶ συντελέσας εἰς τὴν πρόοδον τῆς ποιήσεως παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς.

Ὁ Σουλτανόπαις Μουσσά, ὢν τὸν χαρακτῆρα ἐνεργητικὸς καὶ γενναῖος, ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπανεῖκτησε τὴν Θεσσαλονίκην καὶ πολλὰς παρὰ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν πόλεις καὶ μετὰ ταῦτα ἐπολιορκήσῃ καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἐμμανουήλ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τοῦ ἐν Ἀσίᾳ σουλτανόπαιδος Μωάμεθ, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐλθὼν δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ μεγάλα πράγματα καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀσίαν, ἀλλ' ἀφ' οὗ κατήρτισε πολυάριθμον στρατὸν καὶ ἐτακτοποίησε τὰ ἐν Ἀσίᾳ πράγματα, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Εὐρώπην διανοούμενος νὰ ἀνακηρυχθῇ αὐτὸς Σουλτάνος τῶν τε ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ ὀθωμανικῶν κτήσεων καὶ συγκεντρώσῃ οὕτω τὴν ὀθωμανικὴν αὐτοκρα-

τορίαν ἐκ νέου ἦτις ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ εἶχε κατατμηθῆ εἰς διάφορα μέρη.

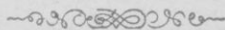
Συνενοοούμενος δὲ κρυφίως καὶ μετὰ τῶν στρατηγῶν καὶ βέηδων τοῦ σουλτανόπαιδος Μουσσᾶ καὶ πρὸ πάντων μετὰ τοῦ γέροντος Ἐβρινόζ βέη ἐπροχώρησε μέχρι Φιλιππουπόλεως καταδιώκων τὸν ἀδελφόν του. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἠυτομόλησαν καὶ συνετάχθησαν αὐτῷ ἄπικτες σχεδὸν οἱ στρατηγοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἀδελφοῦ του Μουσσᾶ, ἔμειναν δὲ μόνον πιστοὶ 7,000 Γιανίτσαροι μετὰ τριῶν ἀξιωματικῶν, τοῦ Ἀζάπ βέη, Μιχάλογλου καὶ Σιμαβνόγλου.

Ὁ Μωάμεθ παρέταξε τὸν στρατὸν ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Τσαμουρλῆ ἐν Θράκη, ὃ δὲ Μουσσᾶ κατήλθεν ἀπὸ τοῦ Αἰμου διὰ τῆς διόδου τοῦ Ἰχτιμάν ἵνα συγκροτήσῃ ἀποφασιστικὴν μάχην. Ἐνῶ δὲ οἱ δύο στρατοὶ ἐμελλον συγκρουσθῆναι, ὁ Χασάν, ἀγᾶς τῶν Γιανιτσαρῶν, ὅστις εἶχεν αὐτομολήσει πρὸς τὸν Μωάμεθ, ἐφώνησεν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου πρὸς τοὺς Γιανιτσαροὺς τοῦ Μουσσᾶ προτρέπων αὐτοὺς νὰ προσέλθωσι παρ' αὐτῷ. Ἐγκαταλειφθεὶς δ' οὕτως ὁ Μουσσᾶ ἠθέλησε νὰ σωθῆ φεύγων εἰς Βλαχίαν, ἀλλὰ τῇ ἐπιούσῃ εὔρον τὸ πτώμα του ἐν τινι τέλματι, ὅπου εἶχεν ἀποθάνει πιθανῶς ἕνεκα κακουχιῶν.

Ταῦτα συνέβησαν τῷ 1413 μ. Χ. ἢ 816 Ἐγείρας.

Ἐκ τῶν τριῶν πιστῶν τοῦ Μουσσᾶ στρατηγῶν ὁ μὲν Ἀζάπ βέης ἔφυγεν εἰς Βλαχίαν, ὁ Μιχάλογλου ἐστάλη εἰς τὴν εἰρκτὴν τοῦ Τοκάτ ἐν Ἀσίᾳ, ὁ δὲ Βιδριδδὴν Σιμαβνόγλους ὅχι μόνον δὲν ἐτιμωρήθη, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο σοφώτατος ἀνὴρ διωρίσθη καὶ πάλιν στρατοδίκης μετὰ πολλῶν τιμῶν καὶ δώρων.

Οὕτω μείνας μόνος ὁ Μωάμεθ ἀνηγορεύθη Σουλτάνος τῶν Ὀθωμανῶν.

5^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΜΩΑΜΕΘ Ο Α΄,

(ἐπεκληθεὶς Τσελεπή).

Βασιλεύσας ὀκτώ ἔτη.

('Ἔτος Ἐγείρας 816—824 ἢ 1413—1421 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

Ἐπανάστασις τοῦ πρίγκηπος τῆς Καραμανίας καὶ τοῦ Τζούνειδ, πρίγκηπος τῆς Σμύρνης.—Ναυμαχία ἐν Μαρμαρᾷ μεταξὺ Βενετῶν καὶ Ὀθωμανῶν. — Πόλεμος μετὰ τῆς Οὐγγαρίας. — Ὁ ψευδοπροφήτης Μουσταφᾶ ἢ Διδὲ Σουλτάνος. — Μάχη ἐν Σέρραις — Στάσις ὑπὲρ Μουσταφᾶ τινος ἀντιποιουμένου τὸν θρόνον — Ὑποταγὴ τῆς Σερβίας, Βοσνίας καὶ Βλαχίας. — Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ. — Πρόδος τῶν ἐπιστημῶν καὶ γραμμάτων διαρκούσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐπεκλήθη Τσελεμπής, τουτέστι χαρίεις, καὶ πράγματι ἦν ἄξιος τοῦ ἑπωνύμου τούτου. Πρὶν ἢ ἀνέλθῃ εἰς τὸν θρόνον διεκρίθη (ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω) ἐπὶ ἀνδρείῃ καὶ πολεμικῇ δόξῃ· ἦτο ὠραίος τὴν ὄψιν ἔχων ἐρυθρόλευκον τὴν χροιάν, μέλανας τοὺς ὀφθαλμούς, μελαινας καὶ συνεχομένας τὰς ὀφρῦς, πώγωνα καὶ μύστακας πυκνοὺς καὶ μέλανας, μέτωπον πλατύ, στήθος εὐρύ· ἐνεδύετο μετὰ κομψότητος καὶ φιλοκαλίας, ἦτο δὲ καὶ ῥώμης σπανίας διακρινόμενος ὡς ἐπιτήδειος παλαιστής. Οἱ ἱστοριογράφοι Ὀθωμανοὶ τε καὶ ξένοι ἀνομολογοῦσι τὰς διαφόρους ἀρετὰς τοῦ Σουλτάνου τούτου, τὴν φιλανθρωπίαν του, πρῶτότητα, γενναιοψυχίαν, εὐλικρίνειαν καὶ πίστιν εἰς τὰς φιλίας καὶ συμμαχίας του. Ἦτο κάτοχος ὡσαύτως μεγάλῃς σχετικῶς παιδείας καὶ δι' ὅλων τούτων τῶν ἀρετῶν κατώρθωσε νὰ μονιμοποιήσῃ καὶ αὐθις τὴν ὀθωμανικὴν αὐτοκρατορίαν, τὴν ὁποίαν διαφοροτρόπως εἶχον προσβάλλει οἱ Μογγόλοι καὶ Τάταροι· ὀθωμανὸς τις, μάλιστα ἱστοριογράφος, ὁμιλῶν περὶ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ἀποφαίνεται ὅτι οὗτος ἦν ἄλλος Νῶε σώσας ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τῶν Τατάρων τὴν κιβωτὸν τοῦ κινδυνεύοντος κράτους.

Καὶ πρῶτον μὲν ἐδέχθη φιλοφρονέστατα τοὺς πρέσβεις τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Ἐμμανουὴλ πέμψαντος αὐτοὺς καὶ χάριν συγχαρητηρίων καὶ ὅπως ἀνανεώσῃ τὴν συνθήκην τῆς συμμαχίας καὶ ἐπιμαχίας. Τηρῶν δὲ ἀκριβῶς τὸν λόγον του ἀπέδωκεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα πολλὰ φρούρια κείμενα ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου, τῆς Προποντίδος καὶ ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν οἷς καὶ τὴν Θεσσαλονίκην. Ἀκολούθως ἐδέξατο τὰ συγχαρητήρια τῶν πρέσβειων Οὐγγαρίας, Σερβίας, Βουλγαρίας, τοῦ δουκὸς τῶν Ἰωαννίνων, τοῦ δεσπότη τῆς Λακεδαιμόνος καὶ τοῦ ἄρχοντος τῆς Ἀχαΐας καὶ ὑπεσχέθη αὐτοῖς εἰρήνην καὶ φιλίαν. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ μετὰ τῶν Βενετῶν καὶ Ράγουζαίων. Ἀφοῦ δὲ οὕτως ἔτακτοποίησε τὰς ὑποθέσεις του ἐν Εὐρώπῃ ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀδριανουπόλεως καὶ μετέβη εἰς Ἀσίαν ἵνα ὑποτάξῃ τοὺς ἐπαναστατήσαντας ἡγεμόνας τῆς Καραμανίας καὶ Σμύρνης.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Καραμανίας ἐπωφελοῦμενος τὰς διενεξεις τῶν δύο ἀδελφῶν Σουλτάνων Μουσσᾶ καὶ Μωάμεθ εἶχεν ἐπαναστατήσει καὶ προχωρήσας ἐπολιόρησε τὴν Προῦσαν, μὴ δυνηθεὶς ὅμως νὰ κυριεύσῃ αὐτήν. Διότι ἐνῶ αὐτὸς μὲν προσεπᾶθει νὰ μετοχετεύσῃ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ Μπουνάρ μπασὶ ἐξ οὗ ὑδρεύετο ἡ Προῦσα ἵνα ἀναγκάσῃ τοὺς κατοίκους εἰς παράδοσιν καὶ παρεκωλύετο ὑπὸ τοῦ Ἀϊβᾶζ πασσᾶ, ἐπεφάνη ἡ μεγαλοπρεπὴς συνοδία ἣτις ἔφερε τὸν νεκρὸν τοῦ σουλτανόπαιδος Μουσσᾶ ἵνα κητατεθῇ ἐν τοῖς προγονικοῖς τάφοις. Ἐπὶ τῇ θέρῃ τῆς συνοδίας ταύτης κατελήφθη ὑπὸ μεγάλου φόβου, ὃ τε ἀντάρτης ἡγεμὼν καὶ οἱ τουρκομάχοι στρατιῶταί του καὶ ἔφυγον ἀμέσως αἰτιον τῆς αἰφνιδίου φυγῆς ἀναφέρεται ἡ διαδοθεῖσα φήμη ὅτι κατόπιν τῆς ἐπικηδείου πομπῆς ἤρχετο μετὰ στρατοῦ καὶ ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ.

Ὅτε λοιπὸν ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ διέβη εἰς Ἀσίαν, μὴ εὐρῶν τὸν ἡγεμόνα τῆς Καραμανίας διητυθύνθη εἰς Πέργαμον καὶ ἀφοῦ προέτρεψε τὸν ἕτερον ἀντάρτην Τζούνειδ, ἡγεμόνα τῆς Σμύρνης, νὰ παραδοθῇ καὶ δὲν εἰσηκούσθη, ἐπο-

λιόρκησε τὴν τε Πέργαμον καὶ τὸ Νύμφαιον καὶ μετὰ τινὰς ἐφόδους ἐκυρίευσε τὰ φρούρια ταῦτα. Ἐκεῖθεν ἐπολιόρκησε τὴν Σμύρνην· τότε ἦλθον πρὸς αὐτὸν προσφέροντες εἰρήνην καὶ φιλίαν πλείστοι ἡγεμόνες Τουρκομάνοι τε καὶ Χριστιανοὶ ὡς καὶ οἱ τοῦ Κερμιάν, Μεντεσέ, Φωκαίας, Μιτυλήνης, Χίου καὶ Ἰωαννίνων· πάντας δὲ τούτους μετὰ πολλῶν τιμῶν ἐδέξατο.

Τὴν δεκάτην ἡμέραν τῆς πολιορκίας τῆς Σμύρνης ἐξήλθον τῆς πόλεως ἡ μήτηρ, ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα τοῦ Τζούνειδ καὶ ἀποῦ προσέπεσαν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Σουλτάνου ἠτήσαντο παρ' αὐτοῦ ἔλεος καὶ χάριν. Ὁ φιλόθρωπος Σουλτάνος εἰσήκουσε τῆς παρακλήσεως καὶ οὕτως εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Τὰ τείχη καὶ οἱ πύργοι τῆς Σμύρνης κατηδαφίσθησαν· ὁ Τζούνειδ, μεσιτεῖα τῆς μητρὸς του, ἔτυχεν ἀμνηστίας καὶ ὑπεσχέθη ἐνόρκως τὴν ὑποταγὴν του. Ὁ Σουλτάνος ἐμπιστευθεὶς τὴν διοίκησιν τῆς Σμύρνης εἰς Ἀλέξανδρον τὸν Σισμάν, υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας Λαζάρου, παρεσκευάσθη νὰ ἐκστρατεύσῃ καὶ κατὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Καρχαμανίας.

Καὶ πρῶτον τῷ 1414 μ. Χ. ἐκυρίευσε διὰ φορα φρούρια τῆς Καρχαμανίας, ἐν οἷς καὶ τὸ Ἰκόνιον, καὶ νικήσας τὸν ἀντάρτην ἡγεμόνα ἠνάγκασεν αὐτὸν εἰς εἰρήνην καὶ ὅρκους πανδημοῦς. Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ὁ ἀπιστος ἡγεμὼν παρχβαίνων τοὺς ὅρκους του ἐπεχείρησε καὶ αὐθις ἀνταρτικὰ κινήματα, ὁ δὲ μέγας Βεζύρης Βαγιαζίτ πασσαῶς ἐκστρατεύσας ἐνίκησεν αὐτὸν αἰχμαλωτίσας καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μουσταφᾶ βέην. Ὁ αἰχμαλωτισθεὶς ἔχων τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους ἀπήγγειλεν ὅρκον ἱερόν ὑποταγῆς καὶ φιλίας, ὁ δὲ Σουλτάνος συνεχώρησεν αὐτῷ δωρησάμενος ὄχι μόνον τύμπανον, σημαίας, ἵππους καὶ καμήλους ἀλλὰ καὶ ὑποσχεθεὶς ὅτι θὰ ἀπέδιδεν εἰς τὸν ἡγεμόνα τὰ κυριευθέντα φρούρια. Μόλις ὁμως ὁ Μουσταφᾶ βέης ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοπέδου παρέβη ἀμέσως τοὺς ὅρκους καὶ ἤρπασεν ἀγέλας ἵππων ἀνηκόντων τοῖς ὀθωμανοῖς. Τότε δὲ ὁ

Σουλτάνος ἐκστρατεύσας ἐκυρίευσε καὶ αὖθις τὸ Ἰκόνιον καὶ ὁ μὲν ἡγεμὼν τῆς Καρχημνίας ἔφυγεν εἰς Κιλικίαν, ὁ δὲ υἱὸς του καὶ ἐπίσκοπος Μουσταφᾶ βέης ἡμνηστεύθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ὑπογράψας εἰρήνην καὶ λαβὼν εἰς κατοχὴν του κατὰ συγκατάβασιν τὸ Ἰκόνιον.

Τῷ 1416 συνέβη ναυμαχία μεταξὺ τοῦ ὀθωμανικοῦ καὶ βενετικοῦ στόλου πλησίον τῆς Καλλιπόλεως· ὀθωμανὸς μὲν ναύαρχος ἦν ὁ Τζαλί βέης, βενετὸς δὲ ὁ Λορεδάνος. Ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἐκπορεύσας τὰς νήσους Ἄνδρον, Πάρον, Μῆλον καὶ λοιπὰς Κυκλάδας, εἶχεν ἀναπλευσεῖ εἰς τὸν Ἑλλάσποντον· ὁ δὲ ὀθωμανὸς ναύαρχος ἠτοιμάζετο νὰ προσβῆλη καὶ τὴν νῆσον Εὐβοίαν, ὅτε ἐφάνη εἰσερχόμενος εἰς τὸν Ἑλλάσποντον καὶ ὁ βενετικὸς στόλος. Ὁ Λορεδάνος διεμήνυσεν εἰς τὸν ὀθωμανὸν ναύαρχον ὅτι δὲν ἤρχετο μὲ ἐχθρικοὺς σκοποὺς καὶ ἐζήτησε συνέντευξιν ἧτις ἐγένετο, καὶ ἀντηλλάχθησαν ὑποσχέσεις φιλίας· ἀλλὰ μετὰ τινὰς ἡμέρας οἱ Βενετοὶ γενόμενοι ἀπαιτητικώτεροι ἠνάγκασαν τοὺς ὀθωμανοὺς εἰς ναυμαχίαν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἀμυβόλον.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ προσφερόμενος συνετῶς καὶ μετὰ διπλωματικῆς δεξιότητος ἤρξατο μακρὰς ἀλληλογραφίας μετὰ τῶν διαφόρων ἀσιανῶν ἡγεμόνων, οἵτινες φιλονεικοῦντες πρὸς ἀλλήλους ἐπεζήτουν ἀπαντες τὴν φιλίαν αὐτοῦ, καὶ οὕτως οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἠδυνήθη νὰ βλάψῃ τὰς ἐν Ἀσίᾳ ὀθωμανικὰς χώρας καὶ νὰ διαταρᾷ τὴν ἡσυχίαν.

Τῷ αὐτῷ ἔτει οἱ ὀθωμανοὶ ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας, διότι ὁ βασιλεὺς αὐτῆς Σιγισμὸνδος διελθὼν τὸν Δούναβιν ἐπροχώρησε μέχρι Σοφίαι. Πολλὰ μάχαι συνέβησαν μεταξὺ τῶν δύο στρατῶν εἰς διάφορα μέρη καὶ ἐπὶ τέλος ἐγένετο εἰρήνη. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Σουλτάνος ἔκτισε καὶ τὸ πᾶρὰ τὸν Δούναβιν φρούριον Γιέρκισι τὸ ὁποῖον κατὰ παραφθορὰν ὠνομάσθη κατόπιν Γιούργεβιν διατηρούμενον μέχρι σήμερον.

Μετὰ ταῦτα διαβᾶς εἰς Ἀσίαν καὶ συνομολογήσας σύμ-
 βασιν μετὰ τοῦ Ἰσφενδιάρ, δεσπότη τῆς Σινώπης, παρε-
 νοχλουμένου ἀκαταπαύστως ὑπὸ τῶν Τατάρων, ἔλαβεν
 ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν του τὰς πόλεις Γάγγραν, Κασταμονὴν
 καὶ τὴν παρακειμένην μεταλλουχοῦν χώραν καὶ πρὸς ἐξα-
 σφάλισίν του πηρέλαβεν ὡς ἄμνηρον καὶ τὸν υἱὸν τοῦ Ἰσφεν-
 διάρ Κασσίμ βέην ἵνα ὑπηρετῇ διαρκῶς ἐν τῇ ὀθωμανικῇ
 διοικήσει. Ταυτοχρόνως ἐκυριεύθησαν καὶ αἱ πόλεις Ἀμι-
 σὸς ἢ Σαρψοῦς καὶ Τζανίκ. Ἐκεῖθεν ἐπιστρέφων εἰς Προῦ-
 σαν συνήντησε καθ' ὁδὸν φυλὴν ταταρικὴν τὴν ὁποίαν ἀ-
 πόκισεν εἰς Εὐρώπην πλησίον τῆς Φιλιππουπόλεως, ἐπι-
 σκοπῶ ὅπως ἀπαλλάξῃ τὰς ἀσιατικὰς κτήσεις του ἀπὸ
 τοιούτων ἀνθρώπων ὅτινες οὐδέποτε ἠσύχαζον. Μέχρι σή-
 μερον ὀνομάζεται Τατάρ πικρατζίκ ἢ κωμόπολις τὴν ὁ-
 ποίαν κατέκρησαν οἱ Τάταροι οὗτοι· ὁ ἀρχηγὸς δ' αὐτῶν
 τότε ἐκαλεῖτο Μινέτ βέης.

Εἶδομεν ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ὅτι ὁ Βι.δρεδδὴν Σιμάβο-
 γλου, εἰς τῶν πιστῶν θεραπόντων τοῦ σουλτανόπαιδος
 Μουσσᾶ, οὐ μόνον δὲν ἐτιμωρήθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μωά-
 μεθ, ἀλλ' ὡς σοφὸς ἀνὴρ ἐτιμήθη διὰ δώρων καὶ διετηρήθη
 ἐν τῇ θέσει τοῦ ἱεροδικαστοῦ καὶ στρατοδίκου. Οὗτος δια-
 τρίζων ἐν Νικαίᾳ ἐσκέφθη νὰ διοργανίσῃ ἐπανάστασιν κατὰ
 τοῦ εὐεργέτου του καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἠθέλησε νὰ
 δελεάσῃ τὸν λαὸν διὰ νέας διδασκαλίας θρησκευτικῆς.
 Προσλαβὼν δὲ ὡς συνεργόν του, ἵνα μὴ φανήται ὁ ἴδιος,
 τουρκομάνον τινα κοινόν καὶ χυδαῖον ἄνθρωπον, ἀπεκάλε-
 σεν αὐτὸν Βορεκλήτζε Μουσταφᾶ, τὸν διώρισε τοποτηρη-
 τὴν του καὶ τὸ πηρήγγειλε νὰ διαδώτῃ τὴν νέαν δῆθεν
 θρησκείαν.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ διέταξε τὸν Σιμαὴν, διοικητὴν
 τῆς ἐπαρχίας Σαρουχάν, νὰ ἐστρατεύσῃ κατὰ τῶν αἰρετι-
 κῶν, ἀλλ' οὗτος ἀπέτυχε φονευθεὶς ἐν τῇ μάχῃ· τὴν αὐτὴν
 διαταγὴν ἔλαβε κατόπι καὶ ὁ νέος διοικητὴς τοῦ Σαρου-
 χάν, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀπέτυχε. Τότε ὁ Μουράτ ἐφέντης,

δωδεκαετής υἱὸς τοῦ Σουλτάνου, διορίσθη διοικητὴς Ἀμασείας καὶ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν γηραιὸν καὶ πολεμικώτατον μέγαν Βεζύρην Βαγιαζίτ πασοῦν ἐξεστράτευσε μετὰ πολλῆς δυνάμεως κατὰ τῶν αἰρετικῶν.

Ὁ Βορειοκλιτζέ Μουσταφᾶς ὀνομασθεὶς καὶ Δεδέ Σουλτάν, ἄγων ὑπὲρ τὰς 10,000 μαχητῶν, συνεπλόκη μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ σουλτανόπαιδος Μουράτ καὶ μετὰ πεισματωδεστάτην καὶ αἱματηρὰν μάχην κτενικῆθη· συλληφθεὶς αἰχμάλωτος ἤχθη εἰς Ἐφεσον ὅπου προσεκλήθη νὰ ἀπαρνηθῆ τὸ νέον δόγμα καὶ νὰ τύχῃ ἀμνηστίας καὶ συγγνώμης. Ἀρνηθεὶς νὰ ὑπακούσῃ, ἀπεκεραλίσθη· τὰ αὐτὰ ἔπαθον καὶ οἱ συλληφθέντες ὀπαδοὶ του.

Οἱ ἐπιζήσαντες ὀπαδοὶ τῆς νέας αἰρέσεως, μακρὰν τοῦ νὰ ἠτυχάσωσι, συνετάχθησαν μετὰ τοῦ Βιδρεδδίν Σιμάβογλου, ὅστις μεταβὰς εἰς Μακεδονίαν ἐκήρυττε τὸ νέον δόγμα καὶ πολλοὺς ἐπροσηλύτιζεν. Ὁ Σουλτάνος Μουράτ μετὰ τοῦ Βαγιαζίτ πασοῦ διαβάντες εἰς Εὐρώπην συνήντησαν τὸν Βιδρεδδίν πλησίον τῶν Σερρῶν ὅπου κατανικήσαντες καὶ συλλαβόντες αὐτὸν αἰχμάλωτον τὸν ἀπηγχόνησαν, καίτοι διεκρίνετο ὡς ἀνὴρ σοφός, νομομαθὴς καὶ μεγιστὰν τῆς αὐτοκρατορίας. Τὴν τῆς καταδίκης ἀπόφασιν ἡ φετβᾶν ἐξέδωκεν ὁ νομομαθὴς Πέρσης Μιβλανά Σαίτ.

Μόλις κατεστάλη ἡ θρησκευτικὴ αὕτη ἐπανάστασις, ἀνεφύη ἕτερα πολιτικὸν ἔχουσα χαρακτῆρα.

Μουσταφᾶς τις ἀνεφάνη λέγων ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ ἀδελφὸν πρεσβύτερον τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ, περὶ τοῦ ὁποίου εἶπομεν ὅτι ἐφρονεύθη ἐν τῇ παρὰ τὴν Ἀγκυραν μεγάλη μάχῃ μετὰ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ τοῦ Τιμούρ, καὶ οὔτινος τὸ πτώμα δὲν εἶχεν εὑρεθῆ. Ἐκ τῶν ἱστοριογράφων ἄλλοι μὲν παραδέχονται ὅτι ὁ Μουσταφᾶς οὗτος ἦτο πρᾶγματι ὁ υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ, ἄλλοι δὲ χαρακτηρίζουσιν αὐτὸν ὡς ἀγύρτην καὶ ἀπατεῶνα. Ὅπωςδὴποτε ὁ ἀντίζηλος οὔτος τοῦ θρόνου εὐρυσυμμάχους καὶ βοηθοὺς ὄχι μόνον τὸν ἡγεμόνα τῆς Βλα-

χίας, ἀλλὰ καὶ τὸν Τζούνεϊδ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν στρατηγῶν Τιμουρτάς καὶ Ἐβρενός. Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐκστριτεύσας ἐνίκησε τὸν Μουσταφᾶ καὶ Τζούνεϊδ παρὰ τὴν Θεσσαλονίκην· οἱ δὲ δύο ἀντάρται κατέφυγον εἰς τὴν πόλιν τῆς ὁποίας διοικητὴς ἦτο ὁ Δημήτριος Λάσκαρις Λεοντάριος.

Ὁ Σουλτάνος ἀπήτησε τὴν παράδοσιν τῶν φυγάδων ἀλλ' ὁ διοικητὴς ἠρνήθη νὰ πράξῃ τοῦτο ἄνευ διαταγῆς τοῦ βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Ἐμμανουήλ τοῦ Παλαιολόγου. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ παραβιάσῃ τὴν ἱερότητα τοῦ ἀσύλου καὶ παραδώσῃ τοὺς φυγάδας, ὁ Σουλτάνος συγκλητετῆθ ὅπως ὑπογράψῃ ὁ αὐτοκράτωρ ἔνορκον σύμβασιν δυνάμει τῆς ὁποίας ὑπεχρεοῦτο νὰ περιορίσῃ ἐν τῇ φυλακῇ ἰσοβίως τὸν τε Μουσταφᾶ καὶ Τζούνεϊδ. Ἡ συνθήκη αὕτη ὑπεγράφη μέσον τοῦ διερμηνεύου τοῦ αὐτοκράτορος, Θεοδώρου Κόρκκος, ὅστις τοσαύτην εἶχεν ἀποκτήσει ἐπιρροήν ὥστε καὶ συνεδείπνει μετὰ τοῦ Σουλτάνου. Οἱ δύο φυγάδες ἐστάλησαν εἰς τὴν νῆσον Λήμνον καὶ ἐφυλάσσοντο αὐστηρῶς ἐν τῷ ἐκεῖ μοναστηρίῳ τῆς Θεοτόκου. Πρὸς τιμωρίαν δὲ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας τοῦ βοηθήσαντος τῷ Μουσταφᾶ, ὁ Σουλτάνος ὑπέταξε τὴν Βοσνίαν, Σερβίαν καὶ Βλαχίαν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐπεσκέφθη ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου καὶ τὸν αὐτοκράτορα τῶν Βυζαντινῶν Ἐμμανουήλ. Ὁ αὐτοκράτωρ ἔπεμψε πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ τὸν Δημήτριον Λεοντάριον καὶ Ἐμμανουήλ Καντακουζηνὸν μετὰ πολλῶν ἀρχόντων, στρατιωτῶν καὶ βασιλικῶν δώρων· οὗτοι ὑποδεξάμενοι αὐτὸν ἐκτὸς τῆς πόλεως προσέπεμψαν μέχρι Διπλοκίου (Βεσίκ-τάς). Ἐκεῖθεν ἐπεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τριήρεως πολυτελεστάτης, ἐνῶ ἐν ἐτέρῃ εὕρισκετο ὁ αὐτοκράτωρ Παλαιολόγος μετὰ τῶν υἱῶν του· αἱ δύο τριήρεις ἔπλεον παρσπλήλως ἢ μία πλησίον τῆς ἄλλης, οἱ δὲ δύο αὐτοκράτορες ἐχαιρετῶντο καὶ συναμίλουν φιλικώτατα· οὕτως ἔφθασαν μέχρι Χρυσουπόλεως καὶ ὁ μὲν Σουλτά-

νος Μωάμεθ απέβη εις τὴν ξηρὰν δειπνήσας ἐν πολυτελει-
στάτῃ σκηνῇ· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐδείπνει ἐν τῇ τριήρει του
παρὰ τὴν παραλίαν χαιρετῶν καὶ ἀντιχαιρετῶμενος ὑπὸ
τοῦ Σουλτάνου. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεχωρίσθησαν καὶ ὁ μὲν
αὐτοκράτωρ ἐπκνήληεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ Σουλ-
τάνος ἰππεύσας μετέβη εἰς Νικομήδειαν.

Κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔαρ 1421 μ. Χ. ἡ 824 Ἐγείρας ὁ Σουλ-
τάνος ἐπανῆλθε διὰ Καλλιπόλεως εἰς Ἀδριανούπολιν. Τρεῖς
ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του παθὼν ὑπὸ ἡμιπληξίας ἔπεσεν
ἀπὸ τοῦ ἵππου· προΐδων δὲ τὸν θάνατόν του, παρήγγειλε
τῷ μεγάλῳ Βεζύρῃ καὶ τισι πιστοῖς αὐτοῦ ὑπηρεταῖς νὰ
ἀποκρύψωσι τὸν θάνατόν του μέχρις οὗ φθάσῃ ἔξ Ἀμα-
σειας ὁ υἱός του Μουράτ ἐφέντης· τοῦτο καὶ ἐγένετο.

Δύω ἡμέρας μετὰ τὸ πάθημα, ὁ Σουλτάνος ἐτελεύτησεν.

Οἱ δύο Βεζύροι Βαγιαζίτ καὶ Ἰβραὶμ πρὸς μὲν τὸν Μου-
ράτ ἐφέτην ἐπεμψαν ἀγγελιαφόρον προσκαλοῦντες αὐτόν
εἰς Ἀδριανούπολιν, συνεννοηθέντες δὲ συνεκλόνουν τακτικῶς
τὸ συμβούλιον (διβάνιον) καὶ ἐξετέλουν τὰς ὑποθέσεις τοῦ
κράτους ὡς εἰ ἔξῃ ὁ Σουλτάνος· οὕτω δὲ ἐπὶ τεσσαράκοντα
ἡμέρας διὰ διαφόρων τεχνασμάτων ἀπέκρυψαν τὸν θάνατον
αὐτοῦ ἕως οὗ ὁ Μουράτ ἐφέντης φθάσας εἰς Προῦσαν ἀνεκη-
ρύχθη Σουλτάνος καὶ διέταξε τὴν ἔξ Ἀδριανουπόλεως εἰς
Προῦσαν μετακόμισιν τοῦ νεκροῦ ἐν μεγάλῃ πομπῇ.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ὑπῆρξεν ἔνδοξος καὶ
ἀρίστη. Ἀφοῦ ἐξησφάλισε τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐημερίαν τοῦ
κράτους ἐν τε Ἀσίᾳ καὶ Εὐρώπῃ, ἡσχολήθη εἰς ἀνεγέρσεις
μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομῶν καὶ εἰς τὴν ἐμφύχωσιν τῶν γραμ-
μάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Ἀπετελείωσεν ἐν μὲν Προῦσῃ
τὸ μέγα τέμενος ὅπερ ἤρξατο ἐπὶ τοῦ πάππου του Σουλτά-
νου Μουράτ καὶ ἐξηκολούθησε κτιζόμενον ἐπὶ τοῦ πατρὸς
του Σουλτάνου Βαγιαζίτ, ἐν δὲ Ἀδριανουπόλει ὡσαύτως ἀ-
πεπεράτωσε τὸ τέμενος ὅπερ εἶχον ἀρχίσει οἱ ἀδελφοί
του Σουλεϊμάν καὶ Μουσσά. Ἐκτὸς δ' αὐτῶν ἠκοδόμησε
καὶ τὸ ἴδιόν του τέμενος ἐν Ἀδριανουπόλει ὀνόματι Γιε-

σίλ ἱμαρέτ (πράσινον ἴδρυμα) δαπανήσας 40,000 δουκάτα.

Ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ἤρξατο τὸ πρῶτον ἡ εἰς Μέκκαν ἀποστολὴ πλουσιῶν δώρων κατ' ἔτος, ἔθιμον τελούμενον μέχρι σήμερον. Πλείστοι ἄνδρες νομομχθεις, φιλόσοφοι, φιλόλογοι καὶ ποιηταὶ ὑπεστηρίχθησαν ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐλάμπρυνον τὴν βασιλείαν του.

6^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΜΟΥΡΑΤ Ο Β'.

Βασιλεύσας 50 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 824—854 ἢ 1421—1451 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.
 Ἐπελευθέρωσις τῶν ἐν Λήμνῳ κρατουμένων Μουσταφᾶ καὶ Τζούνειδ.
 — Πολιορκία τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Ὑποταγὴ τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ τουρκικῶν κρατειδίων. — Πόλεμος μετὰ τῆς Οὐγγαρίας. — Πολιορκία τῆς Θεσσαλονίκης. — Διαφοροὶ ἐκστρατεῖαι. — Συμμαχία μετὰ τῆς Πολωνίας. — Ἐμφάνισις Οὐνιάδου Κορβέν. — Πολιορκία τοῦ Βελιγραδίου. — Εἰρήνη ἐν Σκεζεδίνῳ. — Θάνατος τοῦ Ἀλαεδδίν, πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ. — Παραίτησις τοῦ Σουλτάνου. — Μάχη ἐν Βάρνη. — Ἐπάνοδος τοῦ Σουλτάνου. — Στάσις τῶν Γιανιτσάρων. — Ἐκστρατεία εἰς Πελοπόννησον ἢ Μωρέαν. — Πόλεμος ἐν Ἀλβανίᾳ. — Ἰσκενδέρ βέης. — Μάχη ἐν Κοσσυφοπεδίῳ. — Πολιορκία τῆς Κρόϊας. — Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Μουράτ. — Ἰδρύματα καὶ πράξεις αὐτοῦ.

Δεκαοκταετῆς τὴν ἡλικίαν ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἀνῆλθε τὸν θρόνον καὶ περιεζώσθη τὴν σπάθην ἐν Προύσῃ ὑπὸ τοῦ μεγάλου σέχη τῆς Βουχάρας, γαμβροῦ τοῦ πάππου του Σουλτάνου Βαγιαζίτ. Ἀπέστειλε δὲ πρέσβεις εἰς Ἀσίαν καὶ Κωνσταντινούπολιν ἀναγγέλλων τὴν ἀνάρρησίν του, καὶ συνωμολόγησε πενταετῆ ἀνακωχὴν ὅπλων μετὰ τῆς Οὐγγαρίας, ἔνορκον δὲ εἰρήνην μετὰ τῆς Καραμανίας.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐμμανουὴλ ὁ Παλαιολόγος ἵνα φέρῃ ἀντιπερισπασμούς τῷ νέῳ Σουλτάνῳ, διέταξε νὰ ἐλευθερωθῶσιν ὁ Μουσταφᾶς, υἱὸς δῆθεν τοῦ

Σουλτάνου Βαγιαζίτ, καὶ ὁ στρατηγὸς Τζούνειδ, οἵτινες ἐκρατοῦντο ἐν Λήμνῳ.

Ἀπελευθερωθεὶς ὁ Μουσταφᾶς ὑπέγραψε συνθήκην μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἐμμανουήλ, διὰ τῆς ὁποίας ὑπεχρεοῦτο νὰ ἀποδώσῃ εἰς αὐτόν, μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν, τὴν Καλλιπόλιν καὶ τὰς πόλεις Θρᾶκης, Βιθυνίας καὶ Μαύρης Θαλάσσης. Μετὰ ταῦτα ὁ Μουσταφᾶς καὶ ὁ Τζούνειδ ἔχοντες μετ' αὐτῶν καὶ τὸν βυζαντινὸν στρατηγὸν Δημήτριον Λεοντάριον διηυθύνθησαν κατ' ἀρχὰς κατὰ τῆς Καλλιπόλεως· καὶ ἡ μὲν πόλις παρεδόθη ἀμέσως, τὸ δὲ φρούριον ἀντέστη. Δημήτριος ὁ Λεοντάριος ἀνέλαβε τὴν πολιορκίαν τοῦ φρουρίου, οἱ δὲ ἀντάρται προχωρήσαντες εἰς Μακεδονίαν εὑρον πολλοὺς ὀπαδοὺς καὶ τοὺς πλουσιωτέρους γαιοκτῆμονας καὶ καταρτίσαντες πολυἀριθμὸν στρατὸν ἐξεστράτευσαν κατὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ. Ὁ μέγας Βεζύρης Βαγιαζίτ πασσᾶς ἄγων 30,000 ἄνδρας συνήντησε τοὺς ἐχθροὺς πλησίον τῆς Ἀδριανουπόλεως· ἀλλὰ πρὶν ἢ συγκροτηθῆ ἡ μάχη ὁ Μουσταφᾶς ἐφώνησε πρὸς τοὺς στρατιώτας προτρέπων αὐτοὺς νὰ ἐνωθῶσι μετ' αὐτοῦ· παρ' ἐλπίδα πράγματι οἱ στρατιῶται σύμπαντες ἠνώθησαν μετὰ τοῦ Μουσταφᾶ, ὁ δὲ Βαγιαζίτ πασσᾶς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Χαμζή βέης συνελήφθησαν καὶ ἐδεσμεύθησαν· καὶ ὁ μὲν Βαγιαζίτ πασσᾶς ἀπεκεφαλίσθη, ὁ δὲ Χαμζή βέης ἡμνηστεύθη.

Μετὰ τὴν νίκην ταύτην ὁ Μουσταφᾶς καὶ ὁ Τζούνειδ ἐπροχώρησαν πρὸς τὴν Καλλιπόλιν τῆς ὁποίας τὸ φρούριον εἶχε παραδοθῆ ἐν τῷ μεταξύ εἰς Δημήτριον τὸν Λεοντάριον. Ἄλλ' ὁ Μουσταφᾶς παραβαίνων τὰς ὑποσχέσεις του ἔλαβεν ὑπὸ τὴν κατοχὴν του τὸ φρούριον· ὁ δὲ Δημήτριος ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἔπεμψε καὶ πάλιν πρεσεΐαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐμμανουήλ αἰτούμενος τὴν συμμαχίαν του κατὰ τοῦ Μουσταφᾶ· ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ ἐπέμεινε εἰς τὴν ἀπαίτησιν νὰ τῷ παραδοθῶ-

σιν οἱ δύο νεώτεροι ἀδελφοὶ τοῦ Σουλτάνου· τοῦτο δὲν ἐγένετο, ὁ δὲ Σουλτάνος ἐπέτυχε τὴν βοήθειαν τῶν Γενοουησίων, ἀπαλλάξας αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ φόρου ὃν ἀπὸ πολλῶν ἑτῶν ἐπλήρωνον διὰ τὰ ἐκμεταλλεύονται τὰ μεταλλεῖα τῆς στυπτηρίας τὰ ὁποῖα εὑρίσκοντο πλησίον τῆς Φωκαίας ἀπέναντι τῆς Μιτυλήνης.

Ὁ Μουσταφᾶς παρακινούμενος ὑπὸ τοῦ Ἰζούνειδ διήλθεν εἰς Ἀσίαν ὅπου ὁ Σουλτάνος Μουράτ παρεσκευάζετο τὸν πολεμῆση, ἔχων στρατηγούς τοὺς υἱοὺς τοῦ Τιμουρτάς, Ἀλῆ, Ὁμέρ καὶ Οὐρουτζ βέηδας, κατὰ συμβουλήν τῶν ὁποίων ἀπηλευθέρωσε καὶ τὸν Μιχάλογλου ὅστις ἐκρατεῖτο δέσμιος ἐν Τοκάτ, ὡς εἶδομεν προηγουμένως. Οἱ δύο στρατοὶ εὑρίσκοντο πλησίον ἀλλήλων παρὰ τὸν Ρυνδακὸν ποταμόν· ὁ δὲ Μιχάλογλου, ὅστις ἀπήλαυε μεγάλης ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης ἀπὸ μέρους τῶν ἰππέων (ἀκιντζίδων) οἵτινες ἦσαν μετὰ τοῦ Μουσταφᾶ, ἐφώνησε πρὸς αὐτοὺς ἐν καιρῷ νυκτὸς προσκαλῶν τὰ αὐτομολήσωσι πρὸς τὸν Σουλτάνον Μουράτ. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἰππέων ἅμα ἤκουσαν τὴν φωνὴν τοῦ Μιχάλογλου, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον πρὸ πολλοῦ ἀποθανόντα, κήτομόλησαν ἀμέσως. Ἐκ τοῦ στρατοῦ τοῦ Μουσταφᾶ οἱ ἀζόβοι ἢ πεζοὶ περὶ τὰς 5000 προσεπάθησαν διὰ νυκτὸς τὰ περάσωσι τὸν ποταμόν ἀλλ' ἅμα διήλθον, 2000 Γιανίτσαροι τοῦ Σουλτάνου Μουράτ ἐνεδρεύοντες ἐπέπεσον κατ' αὐτῶν καὶ κατέσφαξαν ἅπαντας. Ταυτοχρόνως ὁ Ἄουρ πασσᾶς διενεμήθη τὴν προσελκύσει εἰς τὴν μερίδα τοῦ Σουλτάνου Μουράτ καὶ τὸν Ἰζούνειδ ὅστις ἦτο ἡ ψυχὴ τοῦ στρατοῦ τοῦ Μουσταφᾶ. Ἐπεμφε δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν Χαμιζά βέην μετ' ἐπιστολῆς ἐν ἣ τῷ ὑπέσχετο τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀϊδινίου ἐὰν ἤθελε στέρξει τὰ ἐγκαταλίπη τὸν Μουσταφᾶν. Ὁ Ἰζούνειδ ἐδέχθη τὴν πρότασιν καὶ διὰ νυκτὸς παραλαβὼν 70 στρατιώτας καὶ τὰ μᾶλλον βαρύτεριμα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ σκευὴ ἀνεχώρησε διευθυνόμενος εἰς τὸ Ἀϊδίον. Τῇ πρωΐᾳ οἱ στρατιῶται, μαθόντες τὴν φυγὴν τοῦ Ἰζούνειδ, ἐκυριεύθησαν ὑπὸ μεγάλῳ φόβῳ καὶ ἐτράπησαν καὶ αὐτοὶ

εἰς φυγὴν διευθυνόμενοι εἰς Λάμψακον. Ὁ Μουσταφᾶς καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ διήλθεν εἰς Καλλιπόλιν καὶ προσεπάθει νὰ περισυναγάγῃ τὸν διασκορπισθέντα στρατὸν. Ὁ Ἀδὸρνος, ἄρχων τῶν Γενοσησίων καὶ σύμμαχος τοῦ Σουλτάνου, ἐπρόφθασε μὲ 20 πλοῖα, ἀπέβη-
 βασε 2,000 στρατιώτας καὶ διεσκορπίσεν ὀλοτελῶς τὸν στρατὸν τοῦ Μουσταφᾶ. Καὶ οὗτος μὲν ἔφυγεν εἰς Ἀδριανούπολιν, ἔλαβε πᾶν ὅ,τι πολύτιμον ἠδυνήθη ἐκ τοῦ θησαυροφυλακείου καὶ διηυθύνθη εἰς Βλαχίαν· ὁ δὲ Σουλτάνος διέβη μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς Καλλιπόλιν, διεσκορπίσε πάντας τοὺς ἐναπολειφθέντας στρατιώτας τοῦ Μουσταφᾶ, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀδὸρνου καὶ τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ ἔφθασεν εἰς Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἔτυχε λαμπρᾶς υποδοχῆς. Παρχωρήσας πλείστα δῶρα τῷ Ἀδὸρνω καὶ φιλοφρονητικώτατα περιποιηθεὶς τὸν ἀπέλυσε.

Ὁ Μουσταφᾶς καθ' ὁδὸν καταδιωκόμενος ἐδεσμεύθη ὑπὸ τῶν ἰδίων του συντρόφων καὶ ἀπαχθεὶς εἰς Ἀδριανούπολιν ἐφυλακίσθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου ἐν τινὶ πύργῳ τῆς πόλεως ὅπου μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐμμανουὴλ ἰδὼν ἀποτυχοῦσαν τὴν ἀντιρροσίαν τοῦ Μουσταφᾶ, ἔπεμψε πρέσβεις πρὸς τὸν Σουλτάνον Μουράτ ἵνα δικαιολογηθῇ διὰ τὴν διαγωγὴν του· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος τοὺς μὲν πρέσβεις ἀπέπεμψεν, ἠτοιμάζετο δὲ νὰ πολιορκήσῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οὕτω τῇ 10 ἰουνίου 1422 πρῶτος ἔφθασεν ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Μιχαὴλ βέης μετὰ 10 χιλ. ἰππέων, μετὰ δέκα δὲ ἡμέρας ἔφθασε καὶ ὁ λοιπὸς ὀθωμανικὸς στρατός. Ὁ Σουλτάνος διέταξε τὴν κατασκευὴν πλείστων πολιορκητικῶν ἔργων, χαρακωμάτων καὶ ἄλλων διαφόρων μηχανημάτων. Ἡμέρα τῆς γενικῆς ἐφόδου ὠρίσθη ἡ 24 αὐγούστου ἡμέρα δευτέρα. Οἱ τε πολιορκοῦντες καὶ οἱ πολιορκούμενοι ἔδειξαν μεγίστην ἀνδρείαν. Ἐνῶ δὲ ἐμάχοντο, ἐσπέρας πλέον οὔσης, αἴφνης οἱ Ὄθωμανοὶ ἤρξαντο ἀναχωροῦντες μετὰ σπουδῆς παραιτούμενοι τῆς πολιορκίας.

Αίτιον τῆς αἰφνιδίου ταύτης ἀπρωρήσεως τοῦ Σουλτάνου ἐστίν ὅτι οὗτος εἶχε μάθει ὅτι ὁ νεώτερος ἀδελφός του Μουσταφᾶς, δεκατριετῆς τὴν ἡλικίαν, καὶ ὀδηγούμενος ὑπὸ τοῦ οἰνοχόου Ἑλία, ἐπνευστάτησε καὶ κατέλαβε τὴν Νίκαιαν. Ὁ Σουλτάνος Μουράτ κλονίσας τὰ ἐν Εὐρώπῃ πράγματα διῆλθεν εἰς Ἀσίαν καὶ ὑποσχεθεὶς τὴν διοίκησιν τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὸν οἰνοχόον Ἑλία, ἐξησφάλισε τὴν παράδοσιν τοῦ Μουσταφᾶ. Πράγματι δὲ ὁ Ἑλία συλλαβὼν τὸν ἡγεμονεύοντα παρέδωκε τῷ Σουλτάνῳ ἰδίαις χερσὶ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Τζούνειδ, διοικητοῦ τοῦ Ἀϊδίν, ἐπαναστατήσαντος ἐκ νέου, καὶ κατανικήσας συνέλαβεν αὐτόν. Κατόπιν ἐνίκησε καὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς Κασταμονῆς Ἰσφενδιάρ ὅστις ἐπέτευχε τὴν εἰρήνην παραδούς τῷ Σουλτάνῳ τὰ χαλκωρυχεῖα τῆς Κασταμονῆς καὶ ὑποσχεθεὶς αὐτῷ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του. Ὁ Σουλτάνος μεταβὰς εἰς Ἀδριανούπολιν ἐτέλεσε πολυτελῶς τοὺς γάμους του ὑκανδρεύσας ταυτοχρόνως καὶ τρεῖς ἀδελφάς του.

Ὀλίγον μετὰ τοῦτο ἐπανελθὼν εἰς Ἀσίαν καθυπέταξε διάφορα μικρὰ κράτη καὶ ἐπαρχίας ἀνεξαρτήτους ἐν οἷς καὶ τὴν Κερμανλίκην ἐξησφάλισε τὰ σύνορα τῆς αὐτοκρατορίας του, καὶ τραπευοποιήσας τὰς ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις, διέβη εἰς Εὐρώπην.

Τελευτήσαντος τοῦ αὐτοκράτορος Ἐμμανουὴλ τῇ 24 φεβρουαρίου 1424, ὁ Σουλτάνος Μουράτ συνῆψε συνθήκην μετὰ τοῦ νέου αὐτοκράτορος Ἰωάννου ὑποσχεθέντος νὰ παραδώσῃ αὐτῷ πάσας τὰς πόλεις καὶ τὰ φρούρια τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ καὶ νὰ τῷ πληρῶνῃ κατ' ἔτος φόρον 30,000 δουκᾶτων. Ταυτοχρόνως συνωμολόγησε συνθήκην καὶ μετὰ τῶν ἡγεμόνων Βλαχίας καὶ Σερβίας.

Τῷ 1428 ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας Σιγισμόνδου ὅστις εἶχεν ἀρπάσει

σερβικόν τι φρούριον· οὗτος κατενικήθη ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ συνωμολόγησεν ἐπὶ τέλους εἰρήνην.

Ἡ Θεσσαλονίκη, ἣτις εἶχεν ἀποδοθῆ τῷ αὐτοκράτορι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ, ἐπωλήθη εἰς τοὺς Βενετούς· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος Μουράτ μὴ ἀναγνωρίζων τὴν πώλησιν ταύτην καὶ διεκδικῶν τὴν πόλιν ὡς προγονικὸν κτῆμα ἐξεστράτευσεν εἰς Μακεδονίαν τῷ 1430 μ. Χ. καὶ αὐτὸς μὲν ἔμεινεν ἐν Σέρραις, ὁ δὲ Χαμζά βέης στρατηγὸς διετάχθη νὰ πολιορκήσῃ τὴν Θεσσαλονικην. Μετὰ δεκαπενθήμερον πολιορκίαν ἡ πόλις παρεδόθη τοῖς Ὀθωμανοῖς, πλείσται δὲ ἀρχαιότητες μετηνέχθησαν εἰς Ἀδριανούπολιν.

Οἱ Βενετοὶ ἐκδικούμενοι τὴν ἄλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης, διηυθύνθησαν μετὰ τοῦ στόλου των εἰς Ἑλλάσποντον καὶ ἐκυρίευσαν τὸ ἐπὶ τῆς ἁσιατικῆς ὄχθης φρούριον.

Ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἔφθασεν εἰς Καλλιπόλιν μετὰ μέγρους τοῦ στρατοῦ καὶ ἀνενέωσεν εἰρήνην μετὰ τῶν Βενετῶν, τὸν δὲ στρατὸν ἔπεμψε νὰ κυριεύτῃ τὰ Ἰωάννινα.

Τῷ 1431 μ. Χ. ἐκυριεύθησαν τὰ Ἰωάννινα καὶ κατόπιν αὐτῶν ἄπασά ἡ βόρειος Ἀλβανία καὶ ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Κρούα.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συνέβησαν σεισμοὶ καὶ ἐπιδημίαι καὶ ἀπέθανον τρεῖς ἡγεμονόπαιδες, Ἰουσούφ, Μιχμούτ καὶ Ὀρχάν, οἱ μὲν πρῶτοι δύο ἀδελφοὶ τοῦ Σουλτάνου Μουράτ, ὁ δὲ τρίτος, υἱὸς τοῦ Σουλτανόπαιδος Σουλεϊμάν, τρεῖς βεζύραι ὁ Ἀοὺς πασσάς, ὁ Τζιρκά πασσάς καὶ ὁ Ἰβραὴμ πασσάς μέγας βεζύρης ὡς καὶ ὁ Σέχης τῆς Βουχάρας. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐγεννήθη καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ ὁ πορθητής. Τῷ 1432 μ. Χ. ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Βλάδη Δρακουλ ἡ διαβόλου καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἐπικυριαρχίαν του. Κατόπιν ἐπολέμησεν ἐκ νέου κατὰ τοῦ Σιγισμόνδου βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας, ἐξεπόρθησε διάφορα φρού-

ρια και ἐπὶ τέλους συνωμολόγησεν εἰρήνην τῷ 1433 μ. Χ. κατὰ Ἰούνιον.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Σικίν πασσῶς ἐκστρατεύσας ἐνίκησε καὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς Σερβίας Γεώργιον Βράνκοβιτς ὅστις ἠναγκάσθη νὰ υπογράψῃ συνθήκην παρδούς τὸ φρούριον Κρούποβατς ἢ Ἀλατζαϊσάρ καὶ πέμψας τὴν ἀνήλικον θυγατέρα του εἰς γάμον πρὸς τὸν Σουλτάνον.

Συνεπεῖχ ἀνταρσίας ἐν Καραμανίχ, ὁ Σουλτάνος διῆλθε κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος εἰς Ἀσίαν, καὶ καθυπέταξεν ἐκ νέου τὴν χώραν ταύτην παραλαβὼν τὸν ἡγεμόνα καὶ διοικητὴν ὡς ἀξιωματικὸν ἐν τῷ στρατῷ του.

Τῷ 1438 συμμαχοῦς ἔχων τοὺς ἡγεμόνας Βλαχίας καὶ Σερβίας Δρακούλην καὶ Βράνκοβιτς συνεξστράτευσε κατὰ τῆς Οὐγγαρίας καὶ εἰσβαλὼν εἰς Τρανσυλβανίαν κατενίκησε τοὺς Οὐγγρούς συλλαβὼν 70,000 αἰχμαλώτους.

Διαχειμάσας δ' ἐν Ἀδριανουπόλει, ὅπου ἐτέλεσε καὶ τοὺς γάμους του μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Σέρβου ἡγεμόνος, ἐξεστράτευσε κατὰ τὸ ἔαρ κατὰ τοῦ νέου πενθεροῦ του, ἐξεπολιορκήσας καὶ κατέλαβε τὸ φρούριον Σεμενδριαν, συνέλαβεν αἰχμαλώτον καὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Δρακούλην, τὸν ὁποῖον ἀπληλεύρωσε μετ' ὀλίγον ἐγκραταστήσας καὶ αὐθις ὡς ἡγεμόνα. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Σεμενδρίας, οἱ Ὀθωμανικαὶ στρατοὶ συνεπλάκησαν μετὰ τῶν Οὐγγρικῶν ἡ μάχη ὑπῆρξε δεινοτάτη· οἱ Ὀθωμανοὶ ἐνίκησαν λαβόντες πλείστα λάφυρα καὶ ἱκανοὺς αἰχμαλώτους.

Τῷ 1439 ὁ Σουλτάνος συνῆψε διπλωματικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Πολωνίας, τῆς ὁποίας βρασιλεὺς ἦτο ὁ Βραδισλαος, ἵνα φέρῃ ἀντιπερισπασμὸν εἰς τὰς τῆς Οὐγγαρίας προθέσεις. Μετὰ τοῦτο ἐπολιορκήσας τὸ Βελιγράδιον, ἀποκλείσας αὐτὸ πανταχόθεν. Ἡ πολιορκία διήρκει ἤδη ἕξ μῆνας ὅτε ὁ πρεσβευτὴς τοῦ Βραδισλάου, ὁ πολωνὸς Λεντζινίκης, ἐλθὼν ἐζήτησε τὴν λύσιν τῆς πολιορκίας ἐν ὀνόματι τῆς συμμαχίας Ὀθωμανῶν καὶ Πολωνῶν. Ὁ Σουλτάνος ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, ἀλλ' εἰσέβαλε καὶ αὐθις εἰς

Τρανσυλθανίαν καὶ ἐπολιορκήσῃ τὴν Ἑρμνούπολιν. Τότε ἀνεφάνη ὁ Ἰωάννης Οὐνιάδης Κορβέν ἐπικληθεὶς Γιάγκος ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, βρεβόδης καὶ στρατιωτικὸς διοικητῆς τῆς Τρανσυλθανίας, ὅστις ἐπεσπίασθε τὸν θυμασμὸν τῶν Ὀθωμανῶν ἕνεκα τῆς ἐξόχου πολεμικῆς ἀνδρείας του. Ὁ Μετζιτ βέης, ὀθωμανὸς στρατηγός, πολιορκῶν τὴν Ἑρμνούπολιν ἐνίκηθη ὑπὸ τοῦ Οὐνιάδου τῷ 1442 μ. Χ., τὰ αὐτὰ δὲ ἔπαθε κατόπιν καὶ ὁ Σεχσβεδδίν πασσῶς. Τὸ ἐπιὸν ἔτος 1443 μ. Χ. ὁ Οὐνιάδης κατάρτισας συμμαχικὸν στρατὸν ἐξ Οὐγγρων, Πολωνῶν, Σέρβων, Βλάχων καὶ Γερμανῶν ἤρξατο τῆς μακρᾶς κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἐστρατείας ἧτις διήρκεσε πέντε ἔτη καὶ κατὰ τὸ δικάστημα τῆς ὁποίας ἐπέτυχε πολλὰς νίκας καὶ ἐκυρίευσε διαφόρους πόλεις καὶ φρούρια. Ἐπὶ τέλους συνωμολογήθη δεκαετῆς εἰρήνη τῇ 12 ἰουλίου 1444 ἐν τῇ πόλει Σαϊζεδίνφ. Ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς εἰρήνης τύχτης ἡ Βλαχία καὶ ἡ Σερβία ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Οὐγγαρίας καὶ οἱ δύο ἡγεμόνες αὐτῶν Βάνκοβιτς καὶ Δρακούλης ἀνέλαβον τὴν διοίκησιν τῶν ἐπικρατειῶν των.

Ὀλίγον μετὰ ταῦτα ἀπέθικεν ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Μουράτ Ἄλαεδδίν· τὸ συμβῆν τοῦτο κατελύπησε τὸν Σουλτάνον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὥστε πρητήθη οἰκειοθελῶς τοῦ θρόνου ἀναδείξας δικάδοχον τὸν δεκαετραετῆ υἱὸν του Μωάμεθ καὶ κατάρτισας συμβούλιον ἐκ τῶν μᾶλλον πιστῶν καὶ περωτισμένων στρατηγῶν καὶ δικαστῶν, αὐτὸς δὲ ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἐν Μνηνησίχ ἀνάκτορόν του ὅπερ ἦτο ἐκτισμένον ἐν τερτινοτάτη θέτει καὶ διῆγε τὸν βίον ἡσύχως καὶ εἰρηνικῶς.

Μόλις ὅμως παρήλθεν ὀλίγος χρόνος ὁ Οὐνιάδης, πρκασιζῶν τὴν συνθήκην, περισυνήγαγε καὶ αὐτὸς τοὺς διαφόρους συμμάχους του καὶ ἐστρατεύσας ἐλελήθησε τὴν Βουλγαρίαν τὴν ὁποίαν καὶ κατέκτησε. Μεθὼν ταῦτα ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐγκκέτελεπεν ἀμέσως τὸ ἡσυχαστήριόν του καὶ ἄγων 40,000 στρατιωτῶν διέβη τὸν Βόσπορον ἐπὶ

γενουησιακῶν πλοίων καὶ ὤρμησεν εἰς συνάντησιν τῶν ἔχθρῶν, οἵτινες ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι πλησίον τῆς Βάρνης. Ὡς ἔμβλημα δὲ τῆς ἀπιστίας τοῦ Οὐνιάδου διέταξε νὰ ἐμπηχθῆ πρό τῆς ἰδίας του σκηνῆς μακρὰ λόγχη ἐπὶ τῆς αἰχμῆς τῆς ὁποίας ἐκυμάτιζε τὸ ἔγγραφον τῆς ὑπὸ τοῦ Οὐνιάδου παραβιασθείσης δεκαετοῦς εἰρήνης. Ἡ μάχη ὑπῆρξε φρικωδεστάτη καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνίκων οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ διεσκορπίζοντο, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας Βραδίσλαος ὁρμήσας εἰς τὰ πρόσω ἔπεσε τοῦ ἵππου του, γηραιὸς δὲ τις Γιανίτσαρος κόψας τὴν κεφαλὴν του ἐνέπηξεν αὐτὴν εἰς λόγχην καὶ τὴν ἐπέδεικνυεν εἰς τοὺς πολεμοῦντας Ὀθωμανοὺς τε καὶ Χριστιανοὺς. Ὁ Οὐνιάδης ἰδὼν τὸν βασιλέα νεκρὸν ἐτρέπη εἰς φυγὴν μετὰ τῶν Βλάχων· τότε ἐφορμήσαντες οἱ Ὀθωμανοὶ κατεκερμάτισαν τοὺς φεύγοντας καὶ οὕτως ἡ νίκη ἀπέβη ὀριστικῶς ὑπὲρ τοῦ Σουλτάνου. Πλείστοι εὐγενεῖς ἐκ τῶν συμμάχων ἔπεσον ἐν τῇ μάχῃ ἐν οἷς δύο ἐπίσκοποι καὶ εἰς καρδινάλιος. Ὁ Σουλτάνος λαβὼν ὑπὸ τὴν κατοχὴν του τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον μετὰ πολλῶν καὶ πλουσιῶν λαφύρων ἀπεχώρησε καὶ πάλιν εἰς τὰ ἐν Μαγνησίᾳ ἀνάκτορα. Ἀλλὰ καὶ τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἠδυνήθη νὰ ἡσυχάσῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον. Οἱ Γιανίτσαροι δυσαρεστηθέντες ἕνεκα τῆς μισθοδοσίας των ἐνέπρηταν τὴν ἀγορὰν τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ ἐστρατοπέδευσαν ἔξω τοῦ φρουρίου ἀπειλοῦντες τοὺς πάντας. Ὁ Μέγας Βεζύρης Χαλῆλ πασσᾶς ἠῤῥῆσε τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν καθ' ἡμῖς ἄσπρον καὶ ταυτοχρόνως διεμήνυσε τῷ Σουλτάνῳ τὰ γινόμενα ἰκετεύων αὐτὸν νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξουσίαν· ἀμέσως δ' ἐκεῖνος ἐπανῆλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν, πέμψας εἰς Μαγνησίαν ὡς διοικητὴν τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον Μωάμεθ, ὅστις ὁμως ἐμνησιμάκησε κατὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου διότι δις λαβὼν τὴν διοίκησιν τῆς αὐτοκρατορίας, δις ἐστερήθη αὐτῆς.

Ὁ Σουλτάνος ἀναλαβὼν τὴν ἀρχὴν ἐκράτησεν αὐτὴν μέχρι τέλους τοῦ βίου του. Καὶ πρῶτον μὲν καθυσύχασε

τούς Γιανιτσάρους· κατόπιν ἀπεφάσισε νὰ κατακτήσῃ τὴν Πελοπόννησον ἢ Μωρέαν τῷ 1445 μ. Χ.

Τὴν Πελοπόννησον κατεῖχε τότε ὁ μετὰ ταῦτα τελευταῖος αὐτοκράτωρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος ὅστις χάριν ἐξασφαλίσεως εἶχεν ἀνεγείρει τείχος ἐπὶ τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Κορίνθου τοῦ χωρίζοντος τὴν χώραν ταύτην ἀπὸ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ὁ Σουλτάνος ἄγων 60,000 στρατοῦ ἔφθασεν εἰς Σέρρας καὶ ἐκείθεν διηθύνηθῃ διὰ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος εἰς Πελοπόννησον. Ἐν Θήβαις συνηνώθη μετ' αὐτοῦ καὶ ὁ δούξ τῶν Ἀθηναίων Νέρης. Φθόσας δὲ πρὸ τοῦ Ἴσθμοῦ ἀπέρριψε μὲν τὰς περὶ εἰρήνης προτάσεις τοῦ Κωνσταντίνου, ἠτοίμασε δὲ τὰ τηλεβόλα του καὶ λοιπὰς πολιορκητικὰς μηχανὰς. Ἐπτά ἡμέρας διήρκεσεν ἡ γενικὴ ἔφοδος καὶ ἐπὶ τέλους τῇ 3 δεκεμβρίου 1446 κατέπεσε μέρος τοῦ τείχους καὶ μετ' ὀλίγον ἀπαντὰ τὰ τείχη τοῦ Ἴσθμοῦ κατεστράφησαν ἐκ θεμελίων ὡς καὶ ἡ Κόρινθος· τὰ αὐτὰ ἔπαθον καὶ αἱ Πάτραι· ἐπὶ τέλους ὁ Σουλτάνος Μουράτ συγκατένευσε νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸν Κωνσταντῖνον καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Θωμᾶν ἡγεμόνας τῆς Πελοποννήσου ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ τῷ πληρώσωσιν ἐτησίως φόρον.

Τῷ 1447 ὁ Σουλτάνος ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἀλβανίας, τῆς ὁποίας ἡγεμὼν ἦτο τότε ὁ Ἰσκανδέρ βέης. Οὗτος, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Καστριώτου, ἡγεμόνος τῶν Μογλενῶν, εἶχε παραδοθῆ ὡς ὄμηρος τῷ Σουλτανῷ ὅτε κατεκτήθη ἡ Ἠπειρος καὶ ἀνετράφη μετὰ τῆς δεούσης ἐπιμελείας ἐν τοῖς ἀνακτόροις· ἀπήλαυε τῆς εὐνοίας καὶ ἀγάπης τοῦ Σουλτάνου καὶ ἔδειξε μεγίστην πολεμικὴν ἀνδρείαν καὶ ἰκανότητα ἐν τῇ μάχῃ τῆς Βάρνης καὶ ἐπεκλήθη Ἰσκανδέρ βέης. Ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς του ἠτήσατο τὴν θέσιν καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ, ἀλλ' ἀρ. ἠθέντος τοῦ Σουλτάνου ἐδραπέτευσεν καὶ ἐγένετο ἐχθρὸς αὐτοῦ, διεγείρων ταραχὰς ἐν Ἀλβανίᾳ.

Ἐνῷ δὲ ὁ Σουλτάνος διενεοῖτο νὰ ἐκστρατεύσῃ κατ'

αὐτοῦ, ὁ Οὐνιάδης συγκροτήσας στρατὸν ἐξ 24,000 ἀνδρῶν καλῶς ἐζησκημένων εἰσέβαλεν εἰς Σερβίαν καὶ ἐκεῖθεν κατήλθεν εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Κοσσυφοπεδίου. Ὁ Σουλτάνος καίτοι ἄγων 150000 ἄνδρας ἔπεμψε πρέσβεις τῷ Οὐνιάδῃ προτείνων εἰρήνην, ἀλλ' ἐκεῖνος ἠρνήθη. Τῇ 17 ὀκτωβρίου 1448 οἱ δύο ἐχθρικοὶ στρατοὶ συνεπλάκησαν ἐν τῇ εἰρημένῃ πεδιάδι, ἐνῶ ὁ Οὐνιάδης ὤφειλε νὰ ἀναμείνη καὶ τὸν Ἰσκενδὲρ βέην μέλλοντα νὰ προσέλθῃ εἰς βοήθειαν· ἡ μάχη διήρκεσε πεισματώδης ἐπὶ δύο ἡμέρας, ἀλλ' ἐπὶ τέλους οἱ μὲν Βλάχοι στρατιῶται ἠτομώθησαν εἰς τὸν Σουλτάνον, ὁ δὲ Οὐνιάδης ἐτόρπη εἰς φυγὴν. Ταῦτα συνέβησαν τῇ 19 ὀκτωβρίου 1445· ἡ ἤττα αὕτη τοῦ Οὐνιάδου ἐπεσκίασε κατὰ πολὺ τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν πολεμικὴν τῆς φήμης. Ὁ Ἰσκενδὲρ βέης ἐξηκολούθει τὰ πολεμικὰ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἔργα ἐν Ἀλβανίᾳ· ἐκυρίευσε τὴν πρωτεύουσιν Κρούαν καὶ ἐπανεπιλημμένως ἐνίκησε τοὺς στρατηγούς τοῦ Σουλτάνου, ὥστε ἠναγκάσθη αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἐκστρατεύσῃ τῷ 1449. Τῷ 1450 ἀρῶν ἐκυρίευσε τὸ Στέτιγαδ καὶ τὴν Δίβραν, δύο φρούρια τῆς Ἀλβανίας, ἐπολιορκήσας καὶ τὴν Κρούαν πλησίον τῆς ὑποίας εὕρισκετο ὁ Ἰσκενδὲρ βέης ἐστρατοπεδευμένος· ἡ πολιορκία διήρκεσεν ἐπὶ τινὰς μῆνας ἄνευ ἀποτελέσματος· ὁ δὲ Σουλτάνος Μουράτ ἀσθενήσας ἔλυσε αὐτὴν καὶ ἐπαήλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν.

Τότε ἀποθνήσκοντος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πολλῶν ἐριζόντων περὶ τῆς διαδοχῆς αὐτοῦ, ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐπεμβὰς ὑπεστήριξε καὶ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον Κωνσταντῖνον τὸν Παλαιολόγον. Τῷ αὐτῷ ἔτει ἐτέλεσε πολυτελῶς καὶ τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ του Μωάμεθ.

Τῷ 1451 ἐνῶ ἐσυμποσίαζε μετὰ φίλων ἀπέθανεν ὑπὸ ἀποπληξίας ἄγων τὸ τεσσαρακοστὸν ἔννατον ἔτος τῆς ἡλικίας.

Ἡ βασιλεία τοῦ Σουλτάνου τούτου ἐστὶν ἐκ τῶν ἐνδο-

ξοτέρων τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας. Ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ ἦν τίμιος καὶ φιλόνηρωπος. Καίτοι δὲ ἀενάως πολεμῶν ἐμερίμνησε δεόντως καὶ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τοῦ κράτους του.

Κατεσκεύασεν ὁδοὺς ἐν τε Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ, ὤρυξε διώρυγας, ὠκοδόμησεν ὑδραγωγεῖα καὶ γεφύρας. Τὸ ἐν Ἀδριανουπόλει τέμενος ὀνόματι *Oἷτρ Σεφερλί* ἦτοι μετὰ τριῶν ἀναβαθρῶν, ὠκοδομήθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τούτου καὶ εἶναι ἀριστούργημα κομψῆς καὶ ὠραίας ἀρχιτεκτονικῆς.

Περιέβαλε τὴν ὀθωμανικὴν ἀρχὴν μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς δόξης καὶ μεγαλοπρεπείας· τὰ στρατιωτικὰ καὶ ἐσωτερικὰ τοῦ κράτους διωργανίσθησαν καταλλήλως ὑπ' αὐτοῦ· πρῶτος δ' οὗτος διεκκρόνισε τὸ ὑπουργεῖον τοῦ μεγάλου Βεζύρου καὶ κατέστησεν αὐτὸν σχεδὸν ἀπόλυτον ἀρχοῦτα μετὰ τὸν Σουλτάνον.

Ἐπ' αὐτοῦ ἐκκλιεργήθησαν ὡσαύτως καὶ τὰ γράμματα καὶ ἤκμασαν πλείστοι θεολόγοι, φιλόλογοι, φιλόσοφοι καὶ ποιηταί.

Ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἀποθανὼν ἓνα μόνον ἐχθρὸν τοῦ κράτους εἶχε, τὸν Ἰσκενδέρ βέην.

Ὁ νέος Σουλτάνος Μωάμεθ προωρισμένος νὰ τελέσῃ μεγάλα ἔργα ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τῷ 1451 μ. Χ. ἔτος Ἐγείρας 855.

ΕΠΟΧΗ ΠΕΜΠΤΗ.

(Έτος 'Εγείρας 855—926 ἢ 1451—1520 μ. Χ.).

ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΜΩΑΜΕΘ Ο Β'.

ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Χαρακτήρ τῆς ἐποχῆς ταύτης.

Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι τὸ μᾶλλον ἀξιοσημεῖωτον γεγονός τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας καὶ θεωρεῖται ὡς μέγξ συμβᾶν τῆς παγκοσμίου ἱστορίας.

Ἀπὸ τοῦ γεγονότος τούτου ἄρχεται ἡ νεωτέρα ἱστορία. Τότε οἱ χριστιανοὶ λόγιοι καὶ σοφοὶ τῆς Ἀνατολῆς ἀπήλθον εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, καὶ προεκάλεσαν τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ τὴν προστασίαν πρὸ πάντων τῆς οἰκογενείας τῶν Μεδίκων.

Ἡ ἀναγέννησις τῆς κλασικῆς φιλολογίας καὶ ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις τῶν ἀνδρῶν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἐπήνεγκον τὴν μεγάλην πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐν Γαλλίᾳ ἐπανάστασιν.

Ὁ αἰὼν καθ' ὃν ἔκλω ἡ Κωνσταντινουπόλις ἐστὶ πλήρης καὶ ἄλλων πρωτακούστων καὶ πρωτοφανῶν γεγονότων. Ἀνακαλύπτεται ἡ Ἀμερικὴ καὶ κατὰ συνέπειαν ἄρχονται νέαι ναυτικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ ἐμπορικαὶ ἐκδρομαὶ διαφόρων εὐρωπαϊκῶν ἔθνων. Διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος διευκολύνεται ἡ μετὰ τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν συγκοινωνία. Ἐφευρίσκειται καὶ ἡ τυπογραφικὴ τέχνη δι' ἧς ἀναπτύσσονται αἱ ἐπιστῆμαι καὶ πληθύνονται αἱ ὠφέλιμοι γνώσεις.

Ἡ ὀθωμανικὴ δυναστεία ἐξάκολουθεῖ ἐπιδιώκουσα δόξαν καὶ κατακτήσεις. Οἱ διάδοχοι τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ συμπληροῦσι τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου τούτου κατακτητοῦ, καὶ τοσοῦτον προοδεύουσιν ὥστε ἀπειλοῦσι καὶ αὐτὴν τὴν δυτικὴν Εὐρώπην.

Ὁ Σουλτάνος Σελίμ ὁ Α' προστίθησιν εἰς τὰς ὀθωμανικὰς κτήσεις τὴν Συρίαν, Παλαιστίνην καὶ Αἴγυπτον.

Ἡ ἐποχὴ αὕτη ἀποκαλεῖται ὀρθῶς ἐποχὴ τοῦ πολέμου.

Πόλεμοι ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ τῶν βασιλέων Καρόλου Ε' καὶ Λουδοβίκου ΙΑ'. Πόλεμοι ἐν Ἀγγλίᾳ. Πόλεμοι ἐν Οὐγγαρίᾳ. Πόλεμοι ἐν Ἰσπανίᾳ. Πόλεμοι ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ.

Εἰσάγονται εἰς Ἀνατολὴν τὸ πρῶτον προϊόντα τῆς Ἀμερικῆς· ζαχαροκλάμον, καφές, καπνὸς κτλ. κτλ.

7^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΜΩΑΜΕΘ Ο Β' Ο ΠΟΡΘΗΤΗΣ.

Βασιλεύσας 51 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 855—886 ἢ 1451—1481 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

Πρῶται πράξεις τοῦ Σουλτάνου. — Κατάστασις τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. — Ἀνεγερσις τοῦ ἐν τῇ εὐρωπαϊκῇ παραλίᾳ τοῦ Βοσπόρου φρουρίου Μπογάζ-κεσέν. — Οὐρβανὸς ὁ χύτης τηλεβόλων. — Πολιορκία καὶ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Θάνατος Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου. — Ἐκστρατεία τοῦ στρατηγοῦ Τουρχάν εἰς Ἑλλάδα καὶ Σερβίαν. — Ὑποταγὴ τῆς Σερβίας. — Πολιορκία τοῦ Βελιγραδίου. — Θάνατος τοῦ Οὐνιάδου — Διοργανώσεις τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. — Ὑποταγὴ τῆς Ἑλλάδος. — Φράγκος Ἀκατιόλης, ἡγεμὸν τῶν Ἀθηνῶν. — Πόλεμος ἐν Ἀλβανίᾳ. — Ἄλωσις Σινώπης, Ἀμάστριδος καὶ Τραπεζοῦντος. — Οἰκογένεια τῶν Κομνηνῶν. — Ἐκστρατεία κατὰ τοῦ Δρακούλη ἢ Διαβόλου, ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας· δολοφονία αὐτοῦ. — Ἄλωσις τῆς Μιτυλήνης. — Πόλεμος κατὰ τῶν Βενετῶν. — Νέα ἐπανάστασις ἐν Ἀλβανίᾳ ἀρχηγούντος τοῦ Ἰσενδέρ βέη. — Θάνατος αὐτοῦ. — Ἄλωσις τῆς Νεγροπόντης ἢ Εὐβοίας. — Κατάκτησις τῆς Καραμανίας. — Οἱ φόροι τῶν λευκῶν καὶ μελάνων προβάτων. — Νίκη τοῦ Κορχιλῆ κατὰ τοῦ Οὐζούν Χασσάν. — Μάχη ἐν Οὐτλουκμπελῆ. — Θάνατος τοῦ Μουσταφᾶ, υἱοῦ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ. — Πόλεμος ἐν Μολδαβίᾳ. — Κατάκτησις τῆς Κριμαίας. — Ἄλωσις τοῦ Σκουτάρεως τῆς Ἰλλυρίας. — Εἰρήνη μετὰ τῶν Βενετῶν. — Πολιορκία τῆς Ῥόδου. — Νέα σχέδια κατακτήσεων. — Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ. — Ὁ Δξέμ καὶ ὁ Βαγιαζίτ. — Στάσις τῶν Γιαντισάρων. — Ἀφίξις καὶ ἐνθρόνισις τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, τῇ 5 φεβρουαρίου 1451, ἔλαβε τὴν εἰδήσιν ἐν Μαγνησίᾳ παρ' ἀγ-

γελιαφόρου τοῦ μεγάλου Βεζύρου Χαλήλ πασσᾶ ὁ πρίγκηψ Μωάμεθ, καὶ ἀμέσως ἀναβᾶς ἀραβικοῦ ταχύποδος ἵππου καὶ ἀνακράξας «ὁ ἀγαπῶν μοι ἀκολουθεῖτω μοι» ἔφθασε μετὰ πολλῆς συνοδίας ἐντὸς δύο ἡμερῶν εἰς Καλλιπόλιν καὶ ἐκεῖθεν διηυθύνθη εἰς Ἀδριανούπολιν ἐπευφημούμενος καθ' ὁδόν. Ἡ γενομένη αὐτῷ ὑποδοχὴ ὑπῆρξε λαμπροτάτη· ἅπαντες οἱ βεζύροι, οὐλεμάδες, σέχαι καὶ λοιποὶ ἀνώτατοι λειτουργοὶ ἐξῆλθον πεζῆ εἰς μακρὰν ἀπόστασιν πρὸς προὔπκντησίν του.

Τῇ 10 φεβρουαρίου 1451 ἐνεθρονίσθη ὁ νέος Σουλτάνος· ὁ Χαλήλ πασσᾶς καίτοι ὑποψιαζόμενος δυσμένειαν, ἐτήρησε τὴν θέσιν τοῦ μεγάλου Βεζύρου, ὁ δὲ Ἰσάκ πασσᾶς διωρίσθη διοικητὴς τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ χωρῶν διαταχθεὶς νὰ παραλάβῃ καὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Σουλτάνου Μουράτ καὶ θάψῃ αὐτὸν μεγαλοπρεπῶς ἐν Προύσῃ, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Μετὰ ταῦτα ἐδέξατο ὁ νέος Σουλτάνος διαφόρους πρεσβείας διαφόρων κρατῶν ἅτινα τῷ συνεχάιροντο ἐπὶ τῇ ἀναβάσει εἰς τὸν θρόνον· καὶ εἰς μὲν τοὺς πρέσβεις τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνου Δραγάση ἢ Παλαιολόγου ὑπεσχέθη φιλίαν καὶ ἀγάπην ὡς καὶ δῶρον ἐτήσιον 300,000 ἄσπρων, μετὰ δὲ τῶν πρέσβειων τοῦ Οὐνιάδου συνωμολόγησε τριετὴ ἀνακωχὴν.

Ὁ ὑποτελὴς φόρου ἡγεμὼν τῆς Καραμανίας προσεπάθησε νὰ κηρυχθῇ ἀνεξάρτητος καὶ πρὸς τοῦτο προέβη εἰς τινὰ πολεμικὰ κινήματα ἀλλὰ νικηθεὶς ἐζήτησεν εἰρήνην προτείνας καὶ τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον τῷ νέῳ Σουλτάνῳ, ὅστις παρεδέξατο.

Ἐπιστρέφων ἐκ τῆς ἐκστρατείας ταύτης ὁ Σουλτάνος ἐκανοποίησεν ἐν Προύσῃ τὴν αἴτησιν τῶν Γιαντισάρων ζητησάντων δῶρα διὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασίν του· τὸ ἔθιμον τοῦτο καθιερωθὲν ἔκτοτε παρεῖχεν ἀφορμὰς εἰς δυσαρρεσκείας τῶν Γιαντισάρων ὡσάκεις ἀνηγορεύετο νέος Σουλτάνος· ὁ Σουλτάνος ὅμως ὑποκρύπτων τὴν ἀγανάκτησίν του τὸν μὲν ἀρχηγὸν τῶν Γιαντισάρων ἰδίαις χερσὶν ἐμα

στίγωσε μετά τινος ἡμέρας καὶ ἔπαυσε τῆς θέσεως διορί-
σας ἀντ' αὐτοῦ τὸν Μουσταφᾶ βέην, ἀνέμιξε δ' ἐν τῷ σώ-
ματι τουτοῦ 7,000 κυνοφύλακας ἐκ τοῦ τάγματος τῶν κυ-
νηγῶν ἵνα διασπᾶσῃ τὴν ἐνότητα τῶν Γιανιτσᾶρων.

Ὁ Σουλτάνος μόνην ἐπιθυμίαν ἀκράτητον καὶ ζωηράν
εἶχε τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πρὸς τοῦτο
νυχθημερὸν διενοεῖτο· πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀφ' ἐνὸς
μὲν ἔπαυσε πληρώων τὸ ἐκ 300,000 ἄσπρων ὑποσχεθὲν
δῶρον, ἀφ' ἑτέρου δὲ διέταξε τὴν ἀνεγερσιν φρουρίου ἐπὶ
τῆς εὐρωπαϊκῆς παραλίας τοῦ Βοσπόρου.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος εἰς μάτην διὰ πρέσβειων
αἰτησάμενος τὴν ἀναστολὴν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ φρουρίου
καὶ μὴ εἰσακουσθεὶς προσεπάθησε νὰ προσελκύσῃ συμμά-
χους καὶ ὑπέγραψε μετὰ τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης Νικολάου
τοῦ Ε' συνθήκην· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ ἐγένετο λόγος καὶ
περὶ τοῦ δογματικοῦ σχίσματος τῶν ὀρθοδόξων καὶ δυτι-
κῶν, ὁ λαὸς δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ καὶ οὕτως ἡ
Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία ἀφέθη εἰς τὰς ἰδίας αὐτῆς ἐλαχι-
στας δυνάμεις.

Ἐν τούτοις αἱ ἐργασίαι τοῦ φρουρίου ἐξηκολούθουν· εἰρ-
γάζοντο νυχθημερὸν 6000 ἐργάται καὶ ἐπεστάει αὐτὸς ὁ
ἴδιος Σουλτάνος μετὰ τοῦ βεζύρου του· τὸ φρούριον ἀνη-
γέρθη τέλος μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου χρόνου καὶ ὠνομάσθη
Μπογαζ-κεσσὲν ἤτοι λαίμοκόπτῃς διότι ἔκειτο ἐν τῷ λά-
ρυγγι τοῦ πορθμοῦ καὶ ἐκ τῆς θέσεως ἐκείνης ἠδύνατό τις
νὰ ἀνακόπτῃ τὴν κάθοδον ἢ ἀνοδὸν τῶν πλοίων, διατη-
ρεῖται δὲ μέχρι σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ρούμε-Ἰσάρ*.
φρούραρχος διωρίσθη ὁ Φιρούζ ἀγᾶς ἔχων ὑπὸ τὰς διατα-
γὰς του 400 γιανιτσᾶρους. Μετὰ ταῦτα τῇ 1 Σεπτεμ-
βρίου 1452 ὁ Σουλτάνος ἀπῆλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν, ἵνα
παρασκευάσῃ τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Κων-
σταντινουπόλεως.

Ὁ γγρός τις τὸ ὄνομα Οὐρβανός, ἱκανὸς εἰς τὸ κατα-
σκευάζειν τηλεβόλα, εἶχε προσέλθει τότε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν

τοῦ Σουλτάνου ὅστις τῷ προσήνεγκε πολλὰ δῶρα καὶ ὤρισεν αὐτῷ ἀδρότατην μισθοδοσίαν, κατὰ διαταγὴν δὲ τοῦ νέου κυρίου τοῦ ἔχουσε τεράστιον καὶ παμμέγεθες τηλεβόλον χάριν τῆς μελετωμένης πολιορκίας. Τὸ τηλεβόλον τοῦτο ἐστὶ τὸ μέγιστον ἐξ ὧν ἀναφέρει ἡ ἱστορία· ἑκατὸν βόες μόνις ἔσυρον αὐτό, ἑπτακόσιοι δὲ ἄνδρες ἐτάχθησαν διὰ τὸν χειρισμὸν του· αἱ λίθιναι αὐτοῦ σφαιραὶ εἶχον περιφέρειαν δώδεκα σπιθαμῶν καὶ βάρος 1200 λιτρῶν· κατὰ τὴν πρώτην δοκιμὴν αὐτοῦ γενομένην ἐκτὸς τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἡ σφαίρα ἔπεσεν εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς μιλίου καὶ ἐβυθίσθη ἐν τῇ γῇ εἰς βῆθος μιᾶς ὀργυιᾶς.

Τοσοῦτον ζῶηρά ἦν ἡ ἐπιθυμία τοῦ Σουλτάνου τοῦ νὰ κυριεύσῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὥστε ἡμέραν καὶ νύκτα μετημφιεσμένος διέτρεχε τὰς ὁδοὺς τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ ἐβολιδοσκοπεῖ τὰ πνεύματα τῶν Γιαντισάρων καὶ τοῦ λαοῦ. Νύκτα τινὰ προσεκέλεσε τὸν μέγαν βεζύρην Χαλήλ πασσῆν καὶ εἶπεν αὐτῷ : «Θέλω τὴν Κωνσταντινούπολιν»· ὁ μέγας βεζύρης διαθεβχιώσας αὐτὸν ὅτι ἐξ ἄπαντος ἡ ἐπιθυμία του θὰ ἐξεπληροῦτο, ἀπῆλθε χαίρων διότι μᾶλλον δυσμενεῖς ἀνέμενε λόγους.

Ἐν τῷ μεταξὺ στόλος ὀθωμανικὸς ἐξ 150 πλοίων διέπλεεν ἐν τῇ θαλάσῃ τοῦ Μαρμαρᾶ, πολυάριθμος δὲ στρατὸς κατεπλημμύρει τὰς μεταξὺ Ἀδριανουπόλεως καὶ Κωνσταντινουπόλεως πεδιάδας· ἔβριθον αἱ ζωοτροφίαι καὶ τὰ πολεμεφόδια· μέγας δὲ ἦτο ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν στρατιωτῶν. Ἐνῶ ἐγίνοντο αἱ μεγάλαι αὗται προπαρασκευαί ὁ λαὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἦν διηρημένος, καὶ κἀλλιον προσέχων εἰς θρησκευτικὰς συζητήσεις περὶ ἄρσεως τοῦ μεταξὺ τῆς ὀρθοδόξου καὶ δυτικῆς ἐκκλησίας σχίσματος, οὐδόλως ἐμερίμνα διὰ τὴν υπεράσπισιν τῆς πόλεως. Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος βλέπων τὴν ἀπάθειαν καὶ τὴν ἀνανδρίαν τῶν περὶ αὐτόν, ἐδείκνυεν υπεράνθρωπον δραστηριότητα καὶ ἦν σχεδὸν πανταχοῦ παρῶν, ἄλλοτε ἐπιστατῶν εἰς τὰ τείχη καὶ εἰς τὰ ὀχυρώματα, καὶ ἄλλοτε

συσκεπτόμενος περί τοῦ σχηματισμοῦ στρατοῦ. Μόλις δὲ ἠδυνήθη νὰ περισυλλέξῃ 5000 στρατιώτας, 2000 ξένους καὶ 500 Γενουησίους· οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἶχον ἀρχηγόν τὸν Ἰωάννην Λόγγον Ἰουστινιάνην. Οἱ λοιποὶ κάτοικοι ἠρνήθησαν συνδρομὴν εἰς τὸν αὐτοκράτορά των παρασυρόμενοι καὶ ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ Νοταρχῆ κηρύττοντος ὅτι προτιμότερον ἦτο νὰ ἴδωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν Σουλτάνον ἢ τὸν Καρδινάλιον καὶ διὰ τούτου ὑπηνίσσето τὰς προσπάθειάς αὐτίνες κατεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν βοήθειαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν χριστιανικῶν κρατῶν διὰ τῆς ἄρσεως τοῦ θρησκευτικοῦ σχίσματος.

Κατὰ φεβρουάριον τοῦ 1453 μετηνέχθη τὸ μέγα πολιορκητικὸν τηλεβόλον, περὶ οὗ εἶπομεν, ἐξ Ἀδριανουπόλεως πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἡ δὲ μεταφορὰ αὕτη διήρκεσε δύο μῆνας κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ὁ Καρατζῆ βέης, ὅστις εἶχε τὴν διεύθυνσιν τοῦ τηλεβόλου τούτου, ἐκυρίευσε πολλὰς πόλεις καὶ κώμας περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν Μεσημβρίαν, Ἀγχιάλον, Βιζύην, τοὺς Ἐπιβάτας, τὸν Ἅγιον Στέφανον, ἐξαιρέσει τῆς Σηλυβρίας.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐξηκολούθουν αἱ θρησκευτικαὶ διαιρέσεις· εἶχεν ἔλθει ἐκ Ρώμης ὁ καρδινάλιος Ἰσίδωρος καὶ ὑπεγράφη ἡ ἔνωσις τῶν δύο ἐκκλησιῶν· ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ κληρὸς τῆς αὐτῆς ἦσαν σύμφωνοι· ἀλλ' ὁ πρῶην πατριάρχης Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, ἐξόριστος ὢν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος, κατηρᾶτο τὸ ἐνωτικὸν ἔγγραφον καὶ παρώξυνε διὰ τῶν μοναχῶν καὶ τῶν καλογραιῶν τὸν λαόν· ἡ μεγάλη Τεσσαρακοστὴ διήλθε τοιοῦτοτρόπως ἐν μέσῳ διχονοιῶν καὶ ἐρίδων· οἱ ναοὶ ἅπαντες σχεδὸν ἦσαν ἐγκαταλελειμμένοι καὶ οἱ ἱερεῖς ἠρνοῦντο νὰ τελῶσι τὴν λειτουργίαν.

Τῇ παρασκευῇ τῆς Διακαινησίμου, 6 ἀπριλίου 1453, ὁ Σουλτάνος περιέζωσε τὴν πόλιν διὰ ξηρᾶς καὶ μέχρι τοῦ

λιμένος διὰ θαλάσσης· τὸ μέγα τηλεβόλον ἐτοποθετήθη πρὸ τῆς πύλης τοῦ Ῥωμανοῦ, ἣτις ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον ὀνομάζεται Τὸπ-καποῦ ἢ πύλη τοῦ Τηλεβόλου.

Ὁ σέχης Ἀκσαμπεδδὶν διήγειρε περισσότερον τὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ στρατοῦ ἀνακαλύψας παρὰ τὸν Κεράτιον κύλπον τὸν τάφον τοῦ Ἐγιούπ, ὅστις θεωρεῖται ὡς σηματοφόρος τοῦ προφήτου Μωάμεθ καὶ εἶχεν ἀποθάνει κατὰ τὴν τρίτην πολιορκίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως γενομένην ὑπὸ τῶν Ἀράβων τῷ 672 μ. Χ. ἢ 52 Ἐγείρας. Βραδύτερον ὠκοδομήθη καὶ τέμενος παρὰ τὸν τάφον τοῦτον ὅστις μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐγένετο ἱερὸν προσκύνημα τῶν Ὀθωμανῶν καὶ ἐν αὐτῷ περιζώννυνται τὴν σπάθην οἱ νέοι Σουλτάνοι.

Τὸ μέγα τηλεβόλον ἐπυροβόλει μόνον ἐπτάκις τῆς ἡμέρας, διότι ἀπητοῦντο δύο ὄραι ἀκριβῶς διὰ τὴν γόμωσίν του· ἐκτὸς δ' αὐτοῦ ὑπῆρχον καὶ δύο μικρότερα ἐκπέμποντα σφαίρας βάρους ἑκατὸν πενήκοντα λιτρῶν. Ἀλλὰ τὴν δεκάτην ἡμέραν, ἀφοῦ ἱκανὸν μέρος τῶν πρώτων τειχῶν εἶχε καταπέσει, τὸ τηλεβόλον διεσπάσθη, ὁ δὲ χύτης αὐτοῦ Οὐρβανὸς κατεκερματίσθη καὶ διάφορα τεμάχια τοῦ σώματος του ἀνατιναχθέντα ἐκ τῆς ἐκρήξεως ὑπεράνω τῶν τειχῶν ἔπεσαν ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἱπποδρομίου.

Πρესβευτῆς τις τοῦ Οὐνιάδου Οὐγγρος ἐλθὼν τότε εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Σουλτάνου ἵνα ἀναγγεῖλῃ αὐτῷ ὅτι ὁ κύριός του δὲν ἠδύνατο νὰ τηρήσῃ ἐπὶ πλέον τὴν τριετῆ ἀνακωχὴν, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπισκευὴν τοῦ μεγάλου τηλεβόλου καὶ ἐδίδαξε τὸν χειρισμὸν του εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας τοῦτον ὀθωμανοὺς πυροβολητάς. Σέρβοι δέ, ἐργάται μεταλλείων ἄλλοτε καὶ κατὰ συνέπειαν ἔμπειροι εἰς τὴν τέχνην, ἔσκαψαν διαφόρους ὑπενόμους καὶ δι' αὐτῶν οἱ στρατιῶται διήρχοντο κάτωθεν τοῦ πρώτου τείχους καὶ ἔβλαπτον σπουδαίως τοὺς πολιορκουμένους. Κατεσκευάσθησαν ὡσαύτως τέσσαρες κινητοὶ πύργοι ἐπὶ τροχῶν κεκαλυμμένοι διὰ τριπλοῦ βοείου δέρματος καὶ δι' αὐτῶν οἱ πολιορκοῦντες

ἐπολέμουν ἄνευ κινδύνου καὶ προσέβαλλον ἀποτελεσματικῶς τοὺς πολιορκουμένους.

Ἄπας ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ὁ συνελθὼν πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως συνίστατο ἐκ 250,000 ἀνδρῶν ἤτοι 100,000 ἰππέων καὶ 150,000 πεζῶν· ὁ δὲ Σουλτάνος ἴστατο ἐν τῷ κέντρῳ αὐτῶν ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ 15,000 ἐκλεκτοῦς Γιαντισάρους. Ὁ δὲ στόλος συνίστατο ἐκ 400 ἰστιοφόρων πλοίων διαφόρου μεγέθους καὶ κατασκευῆς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ναυάρχου Βαλτάογλου.

Ἐν τούτοις οἱ πολιορκούμενοι ἀνθίσταντο ἰσχυρῶς καὶ διὰ τῶν τηλεβόλων των, τὰ ὅποια διηύθυνε Γερμανὸς τις, ὁ Ἰωάννης Γράντης, ἀπεμάρτυραν ἐν μιᾷ νυκτὶ τοὺς πολιορκητικοὺς κινητοὺς πύργους τῶν Ὄθωμανῶν καὶ ἐπιδιῶρθωσαν τὰ ρήγματα τῶν τειχῶν.

Τῇ 15 ἀπριλίου ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἐξορμήσας ἐκ τοῦ ἄνω Βοσπόρου ἠγκυροβόλησε πλησίον τοῦ Διπλοκιονίου (Βεσικτὰς)· μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἔφθασαν πρὸ τοῦ λιμένος πέντε πλοῖα, ἐν βυζαντινὸν καὶ τέσσαρα γενοὺήσια φέροντα τροφὰς εἰς τοὺς πολιορκουμένους. Ἐκατὸν πενήντα ὀθωμανικὰ πλοῖα παραταχθέντα προσεπάθησαν νὰ παρακλώσῃσι τὴν εἴσοδον τούτων εἰς τὸν λιμένα καὶ γενομένης ναυμαχίας πολλοὶ ἐκατέρωθεν ἐφονεύθησαν· πνεύσαντος δ' εὐνοϊκοῦ ἀνέμου τὰ πολεμούμενα πλοῖα εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα ὅστις προεφυλάττετο διὰ μακρᾶς καὶ παχυτάτης σιδηρᾶς ἀλύσου ἣτις ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ ἰχθυοπωλείου τοῦ Γαλατᾶ μέχρι τοῦ ἰχθυοπωλείου τῆς Πόλεως (σήμερον Μπαλοῦκ παζάρ).

Πρὸς ἐπιτυχεστέραν τῆς πολιορκίας ἐκβασιν ὁ Σουλτάνος συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ μεταφέρῃ διὰ ξηρᾶς τὰ πλοῖά του ἐντὸς τοῦ λιμένος· καὶ πράγματι τοῦτο κατωρθώθη. Κατεσκευάσθη ὀμαλὸς δρόμος ἀπὸ Διπλοκιονίου μέχρι Πικριδίων (σήμερον Χάσκιοϊ), τὰ πλοῖα ἐτέθησαν ἐπὶ ξυλίνων δοκῶν ἠλειμμένων μὲ ἔλαιον καὶ λίπος, ἀνεπετάσθησαν καὶ τὰ

ιστία, ἵνα ὠθῆ τὰ πλοῖα καὶ ὁ ἄνεμος, καὶ οὕτως ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς διεβιβάσθησαν ἐνὸς τοῦ λιμένος ἐβδομήκοντα πλοῖα καὶ ἠγκυροβόλησαν πρὸ τοῦ σημερινοῦ Βαλατᾶ καὶ Ἀϊβάν-σεραίου πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν καὶ ἀπερίγραπτον τρόμον τῶν πολιορκουμένων.

Ὁ Σουλτάνος ἐγεφύρωσε μετὰ ταῦτα τὸν λιμένα καὶ ἐπὶ τῆς γεφύρας ἔστησε τηλεβόλα· ἀπόπειρα πρὸς ἐμπρησμόν τοῦ τε ὀθωμανικοῦ στόλου καὶ τῆς γεφύρας ἐγένετο ὑπὸ τοῦ βενετοῦ Ἰακώβου Κόκκου ἀλλ' ἀπέτυχεν.

Ἐπὶ ἐπτὰ ἐβδομάδας διήρκει ἤδη διὰ ξηρᾶς ἢ πολιορκία, ἤρξατο δὲ γενομένη καὶ διὰ θαλάσσης, ἡ δὲ ἄλωσις τῆς Πόλεως ἐθεωρεῖτο πλέον λίαν προσεχῆς.

Ἐν τούτοις ὁ Σουλτάνος ἀπέστειλε τὸν γαμβρόν του Ἰσφενδιάρου πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον ἵνα προτείνῃ αὐτῷ τὴν οἰκειοθελῆ παράδοσιν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἐλευθέραν ἀποχώρησιν ἐκείνων ἐκ τῶν πολιορκουμένων ὅσοι δὲν ἤθελον νὰ μείνωσιν ἐν τῇ πόλει, ἀλλ' ὁ Κωνσταντῖνος συγκροτήσας πολεμικὸν συμβούλιον καὶ λαθῶν τὴν γνώμην τῶν μεγιστάνων ἔδωκεν εἰς τοὺς ὀθωμανοὺς πρεσβευτὰς ἀρνητικὴν ἀπάντησιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος τῇ 24 μαΐου διεκήρυξεν εἰς τὸν στρατὸν ὅτι τῇ 29 θὰ ἐγένετο ἡ γενικὴ ἐφοδος· ἡ εἰδησις αὕτη ἐνέπλησε χαρᾶς τοὺς στρατιώτας, οἵτινες ἐτέλεσαν μεγάλην φωτοχυσίαν ἄδοντες ἐπὶ τῷ προσεχεῖ θριάμβῳ, ἀλλ' ἀνεξωπύρησε συνάμα καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν πολιορκουμένων οἵτινες, πρωτοστατούντων τοῦ αὐτοκράτορος, τοῦ Ἰουστινιάνη καὶ ἄλλων στρατηγῶν, ἔλαβον τὰ τελευταῖα ἀπελπιτικὰ μέτρα εἰς ἀντίστασιν ἄνευ ὅμως μεγάλων ἐλπίδων, διότι ὁ Ἰουστινιάνης καίτοι μεγάλους ἀγῶνας καταβάλλων δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπισκευάσῃ τὰ τείχη ἐντὸς ὀλίγων μόνον ἡμερῶν.

Ἐπέστη τέλος ἡ 28 μαΐου προτεραία τῆς γενικῆς ἐφόδου· ὁ αὐτοκράτωρ ἐτοιμαζόμενος μετέβη εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐκοινώησε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξαν

καὶ πλείστοι τῶν αὐλικῶν· κατόπιν διαδραμῶν ἔφιππος τὰ παράλια τείχη ἤτήσατο συγγνώμην παρὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἐάν ποτε εἶχε πικρᾶναι ἢ βλάψει τινά.

Παρελθόντος τοῦ μεσονυκτίου καὶ ὑποφωσκούσης ἤδη τῆς 29 Μαΐου ἤρξατο ἡ προσβολὴ τῶν ὀθωμανῶν· εἶναι ἀπερίγραφτος ἡ ἔφοδος αὕτη· ἐπὶ δύο ὥρας οἱ ὀθωμανοὶ οὐδεμίαν πρόοδον εἶχον κἀμει, ὅτε ὁ Ἰουστινιάνης τραυματισθεὶς ἀπεχώρησεν εἰς Γαλατᾶν διὰ πλοίου, καίτοι παρακαλούμενος ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος νὰ μείνῃ· ἡ φυγὴ αὕτη ἀπεθάρρυνε τοὺς πλείους τῶν στρατιωτῶν οἵτινες ἤρξαντο φεύγοντες.

Ἐν τούτοις ὁ αὐτοκράτωρ ἐμάχετο πλησίον τῆς πύλης τοῦ Ῥωμανοῦ καθ' ἧς οἱ ὀθωμανοὶ διηύθυναν μέγα μέρος τῆς προσβολῆς, ὅτε διεδόθη ἡ φήμη ὅτι οἱ πολιορκοῦντες εἶχον ἤδη εἰσέλθει εἰς τὴν πόλιν.

Μεταξὺ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ὑπῆρχε καὶ μία ὑπόγειος, ὀνομαζομένη ἔτι καὶ νῦν Ξυλόπορτα, ἣτις εἶχεν ἐμφραχθῆ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κορνηνοῦ κατὰ τὸν μετὰ τῶν Λατίνων πόλεμον, ἕνεκα προφητείας τινὸς καθ' ἣν ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπέπρωτο νὰ κυριευθῆ διὰ τῆς πύλης ταύτης. Τῇ 28 Μαΐου ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντίνος διέταξε νὰ ἀνοιχθῆ ἡ πύλη αὕτη καὶ ἄνδρες τινές νὰ ἐξορμησῶσιν ἀπροσδοκῆτως κατὰ τῶν ὀθωμανῶν. Τοῦ κινήματος ἀποτυχόντος ἡ πύλη ἔμεινεν ἀνοιχτὴ καὶ δι' αὐτῆς εἰσῆλθον τὸ πρῶτον πεντήκοντα ὀθωμανοὶ καὶ κατόπιν καὶ ἄλλοι προσβαλόντες ἀφνης τοὺς πολιορκουμένους ἐκ τῶν νῶτων.

Ἡ εἶδησις αὕτη ἐπέβαλε πανικὸν φόβον καὶ οἱ κάτοικοι ἤρξαντο φεύγοντες· ἄλλοι μὲν προσεπάθουν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς γενουνησιακὰ καὶ ἄλλα πλοῖα, ἄλλοι δὲ κατέφυγον εἰς τὸν ναὸν ἱκετεύοντες καὶ προσευχόμενοι.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντίνος κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐφανεύθη ὑπὸ δύο στρατιωτῶν. Οἱ δὲ Ὄθωμανοὶ ἤρξαντο πανταχόθεν εἰσβάλλοντες εἰς τὴν πόλιν.

Ὁ Σουλτάνος εἰσῆλθε θριαμβευτικῶς περὶ μεσημβρίαν καὶ διηυθύνθη κατ' εὐθείαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας· προσευχηθεὶς δ' ἐν αὐτῷ, ἠρώτησε κατόπιν περὶ τοῦ αὐτοκράτορος, ἔμαθε δὲ ὅτι ἐφονεύθη ἐν τῷ πολέμῳ· ὁ νεκρὸς τοῦ αὐτοκράτορος ἐτάφη κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου.

Τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἀλώσεως, ὁ Σουλτάνος ἀπέπεμψε τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου εἰς διάφορα μέρη τοῦ κράτους, αὐτὸς δὲ ἐνησχολήθη ἔκτοτε εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν, διακόσμησιν καὶ συνοίκισιν τῆς πόλεως.

Οὕτω λοιπὸν διέταξε τὴν ἐκλογὴν νέου πατριάρχου· τοιοῦτος δὲ ἐξελέγη Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, γενόμενος δεκτὸς διὰ μεγάλων τιμῶν καὶ εὐεργεσιῶν.

Ὁ πατριάρχης ἔλαβε παρὰ τοῦ Σουλτάνου πολύτιμον ῥάβδον κατὰ τὸ ἔθος τῶν Βυζαντινῶν καὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ συνώδευσαν αὐτὸν πάντες οἱ ὀθωμανοὶ ἀξιωματικοὶ μέχρι τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Ὀρισθέντος εἰς διαμονὴν τοῦ πατριάρχου.

Καθησυχάσας οὕτω τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει χριστιανούς ὑπηκόους ὁ Σουλτάνος, μετέβη τῇ 1 ἰουνίου καὶ εἰς Γαλατᾶν· διέταξε τὴν καταγραφὴν τῶν οἰκιῶν, τῶν κατοικῶν καὶ τῶν περιουσιῶν αὐτῶν καὶ παρέχων διμνην προθεσμίαν εἰς τοὺς φυγόντας ἵνα ἐπανακάμπτοντες ἀνακτήσωσι τὰς ἰδιοκτησίας των· ληγούσης δὲ τῆς προθεσμίας ἐκέλευσε νὰ δημεύωνται αἱ περιουσίαι τῶν μὴ ἐπανακαμψάντων. Τὰ τείχη τοῦ Γαλατᾶ κατηδαφίσθησαν, τὰ δὲ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπεσκευάσθησαν.

Μετὰ ταῦτα ἐκοινοποίησε δι' ἐπιστολῶν τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὸν Σάχην τῆς Περσίας, τὸν Σουλτάνον τῆς Αἰγύπτου καὶ τὸν Σερίφην τῆς Μέκκας καὶ ἐδέξατο τοὺς πρέσβεις τῶν γειτόνων χριστιανικῶν κρατῶν ἐλθόντας ἵνα τῷ συγχαρῶσιν· ἠῤῥησε δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ τῆς Σερβίας, τῶν Γενοουησίων καὶ Ῥαγουζαίων πληρωνομένους ἐτησίους φόρους.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Τουρχὰν βέης ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς

Πελοποννήσου ἵνα βοηθήσῃ τοὺς δύο ἡγεμόνας αὐτῆς Δημήτριον καὶ Θωμάξ, ἀδελφοὺς καὶ Παλαιολόγους τὴν καταγωγὴν, ἐναντίον τῶν ὁποίων εἶχον στασιάσει οἱ μισθοφόροι Ἄλβανοὶ σκοπὸν ἔχοντες νὰ ἀρπάσωσι τὴν ἀρχήν· ὁ ὀθωμανὸς στρατηγὸς ὅχι μόνον κατέβαλε τὴν ἀνταρσίαν ἀλλὰ καὶ συνεξστράτευσε μετὰ τῶν Παλαιολόγων κατὰ τῶν Ἄλβανῶν διασκορπίσας αὐτούς. Ὁρμήθη δὲ εἰς τὴν βοήθειαν ταύτην ὁ Σουλτάνος διότι εἶχε πρὸ καιροῦ ἀναγνωρίσει τοὺς δύο ἀδελφοὺς ὡς ἡγεμόνας ἀνεξαρτήτους ἀλλ' ὑποτελεῖς φόρου καὶ ὑποσχεθῆ αὐτοῖς πλήρη ἀσφάλειαν τῆς ἐξουσίας. Κατὰ τὴν φορὰν δὲ ταύτην ἀνενέωσε τὴν ὑπόσχῃσιν ταύτην διὰ λίαν φιλοφρόνων ἐπιστολῶν.

Ἀρχομένου τοῦ ἔαρος τοῦ 1454 ὁ Σουλτάνος ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Σερβίας διανοούμενος τὴν πλήρη αὐτῆς κατάκτησιν καὶ ἐκυρίευσε μετὰ βραχείαν πολιορκίαν τὰ φρούρια Νοβομόντε καὶ Ὁστροβιτς. Ἄφεις δὲ τὸν στρατηγὸν Φιρούζ βέην μετὰ 32,000 ἀνδρῶν ἐπέστρεψεν εἰς Ἀδριανούπολιν· ὁ στρατηγὸς οὗτος συμπλακεῖς εἰς μάχην μετὰ τῶν Σέρβων καὶ Οὐγγρων, τῶν ὁποίων ἀρχηγὸς ἦν ὁ Οὐνιάδης, ἐνίκηθη μὲν, ἀλλ' ὁ Σουλτάνος ἐπανελθὼν ἐκ νέου τὸν μὲν Οὐνιάδην ἠνάγκασε νὰ ἀποχωρήσῃ εἰς τὰς χώρας τοῦ, μετὰ δὲ τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας συνωμολόγησεν εἰρήνην λαβὼν ἐτήσιον φόρον 30,000 δουκάτων. Ταυτοχρόνως ἐγένετο εἰρήνη καὶ μετὰ τῶν Βενετῶν, οἵτινες ἀπέκτησαν τὸ δικίωμν νὰ ἐμπορεύωνται ἐλευθέρως ἐν ταῖς ὀθωμανικαῖς χώραις καὶ νὰ διατηρῶσι πρέσβεις ἐν Κωνσταντινουπόλει πληρώνοντες, ὡς καὶ πρότερον, τὸν ἐτήσιον φόρον.

Τῇ 18 ἀπριλίου 1855 ὁ Σουλτάνος ἐπανεκάμφεν εἰς Κωνσταντινουπόλιν καὶ διέταξε τὸν ἐξωραϊσμόν τῆς νέας του πρωτευούσης· ἀνέδειξε δὲ μέγαν Βεζύρην τὸν Μαχμούτ πασσάν ὅστις παιδιόθεν ἀνατραφεὶς ἐν τοῖς ἀνακτόροις ἤγαπᾶτο ὑπὸ τοῦ κυρίου του.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1455 ὁ Ἰσά βέης, φρούραρχος τῶν

σερβικῶν μεθοριῶν, ἐκίνησεν ἐκ νέου κατὰ τῆς Σερβίας· τούτῳ ἠκολούθησε κατόπιν καὶ αὐτὸς ὁ Σουλτάνος· ἐκυριεύθησαν πλείστα ἀξιόλογα σερβικὰ φρούρια καὶ κατόπιν ὁ Σουλτάνος ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ναυάρχου Χαμζᾶ πασσᾶ περιέπλευσε τὰς σποράδας νήσους πρὸς ἀπαίτησιν τῶν ἐτησίων φόρων· καὶ οἱ μὲν ἡγεμόνες τῆς Λέσβου καὶ Λήμου ἐπλήρωσαν αὐτόν, οἱ Χίοι ὁμῶς καὶ οἱ Ρόδιοι ἠρνήθησαν· καὶ προσεπράθησε μὲν ὁ Χαμζᾶ πασσᾶς νὰ τοὺς ἐξαναγκάσῃ διὰ τῆς βίας ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε μεγάλα πράγματα περιορισθεὶς νὰ ἐκπορθῆσῃ τὰ παράλια χωρία τῶν νήσων καὶ μὴ δυνηθεὶς οὐδὲν νὰ πράξῃ κατὰ τῶν ἰσχυροτάτων αὐτῶν φρουρίων.

Τὸν Χαμζᾶ πασσᾶν ἐπανελθόντα ἀπρακτὸν εἰς Ἀδριανούπολιν ἐπέπληξεν ὁ Σουλτάνος καὶ ἀντικαταστήσας αὐτόν διὰ τοῦ Γιουνὺς πασσᾶ ἐκήρυξε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Χίου τῇ 30 ἰουνίου 1455.

Ὁ στόλος καταληφθεὶς ὑπὸ τρικυμίας παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Τροίας ἔξωθεν τοῦ Ἑλλησπόντου διεσκορπίσθη καὶ δέκα τριήρεις ἀπώλοντο· ἕνεκα δὲ τούτου ὁ νέος ναύαρχος περιωρίσθη νὰ ἐκπορθῆσῃ τὴν Φώκαιαν.

Κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1456 ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Αἴνου διὰ ξηρᾶς, ἐνῶ ὁ ναύαρχος Γιουνὺς πασσᾶς διηυθύνθη εἰς τὸ αὐτὸ μέρος μετὰ δέκα πλοίων· ἡ Αἴνος ἐκυριεύθη, ὡς καὶ αἱ πλησίον αὐτῆς κείμεναι νῆσοι Θάσος, Σαμοθράκη καὶ Ἰμβρος.

Κατόπιν ὁ στόλος διετάχθη νὰ κινηθῇ κατὰ τῆς Χίου, ἀλλ' οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἔτυχον εἰρήνης δόντες δῶρον 30 χιλ. δουκάτων ἐφ' ἅπαξ καὶ ὑποσχεθέντες ἐτήσιον φόρον ἐκ 10,000 δουκάτων.

Ἐκυριεύθη ὁμῶς ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν ἡ νῆσος Λήμνος ἐκδιωχθέντος τοῦ ἡγεμόνος Γατελουσίου κατ' αἰτήσιν τῶν κατοίκων καὶ διορισθέντος διοικητοῦ αὐτῆς τοῦ πρώην ναυάρχου Χαμζᾶ πασσᾶ.

Κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1456 ὁ Σουλτάνος προπαρεσκευάσθη νὰ πολιορκήσῃ τὸ Βελιγράδιον, πρωτεύουσαν τῆς Σερβίας, καὶ νὰ κατακτήσῃ ὀριστικῶς τὴν ἐπικράτειαν ταύτην. Πρὸς τοῦτο ἐξεστράτευσεν ἄγων 150,000 ἀνδρῶν καὶ 300 τηλεβύλα. Ταυτοχρόνως δὲ καὶ ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἀναπλεύσας τὸν Δούναβιν ἠγκυροβόλησε πρὸ τοῦ Βελιγραδίου ἀποτελούμενος ἐκ διακοσίων τριήρων.

Ὁ Οὐνιάδης τεθεὶς ἐπὶ κεφαλῆς 60000 ἀνδρῶν διαφόρου ἐθνικότητος, τοὺς ὁποίους ἔπεμψαν οἱ χριστιανοὶ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης κατὰ προτροπὴν τοῦ Πάπα Ρώμης Καλλίστου τοῦ Γ', καὶ συναγαγὼν καὶ αὐτὸς στόλον ἐκ 200 ὡσαύτως τριήρων ἀποτελούμενον ἐπέπεσε κατὰ τῶν ὀθωμανῶν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης.

Τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα ἀποτυχόντα ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποχωρήσωσι· τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξε καὶ ὁ στόλος. Δύω δὲ ἑβδομάδας μετὰ τὴν νίκην ταύτην ὁ Οὐνιάδης ἀπέθανεν.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἀδριανούπολιν ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἐτέλεσε μεγαλοπρεπῶς τὴν περιτομὴν τῶν υἱῶν τοῦ Βαγιαζίτ καὶ Μουσταφᾶ, διανείμας καὶ λαβῶν ταυτοχρόνως πλουσιώτατα δῶρα.

Κατόπιν ἠσχολήθη εἰς τὴν περισύλληξιν τῶν διαφόρων νόμων τοῦ Κράτους καὶ τὴν κωδικοποίησιν αὐτῶν ὑπὸ τὸν τίτλον *Καρουνραμὲ* ἧτοι θεμελιώδης νόμος καὶ διεκκονίσθη τὰς διαφόρους τάξεις τῶν ὑπαλλήλων τῆς αὐτοκρατορίας· πρῶτον ἤρχετο ὁ μέγας Βεζύρης καὶ μετ' αὐτὸν οἱ ἐπίλοιποι.

Μετὰ ταῦτα ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Σερβίας διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης· ὁ μέγας Βεζύρης Μαχμουτ πρῶτος ἐκυρίευσεν τότε πλείστα φρούρια. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἀποθάνοντος καὶ τοῦ Γεωργίου δεσπότη τοῦ τῆς Σερβίας, ἡ ἡγεμονία περιῆλθεν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέζρον ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀπέθανεν μετ' οὐ πολὺ, ἡ δὲ σύζυγός του Ἐλένη προσεπάθησε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν βοήθειαν τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης ὑποσχομένη νὰ παραδώσῃ τὴν Σερβίαν ὡς τιμᾶριον

τῷ Πάπῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔζη εἰσέτι ἡ θυγάτηρ τοῦ Γεωργίου Μάρω, χήρα τοῦ Σουλτάνου Μουράτ τοῦ Β', ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἀναμιχθεὶς ἤγειρεν ἀξιώσεις ἀπαιτῶν τὸν θρόνον τῆς Σερβίας ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Καὶ εἰς μὲν τὴν Μάρω ὤρισεν ὡς κατοικίαν τὸ Ἰάσσοβον πλησίον τοῦ Ὄρους Ἀθωνος, αὐτὸς δὲ ἐπολιόρησε τὴν Ἑλένην ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς Σεμίνδρας ὅπερ ἐκυρίευσε, καὶ εἰς αὐτὴν μὲν ἐπέτρεψεν ἐλευθέραν ἔξοδον, τοὺς δὲ λοιποὺς κατοίκους 200,000 περίπου ἀπήγαγε· καὶ οὕτω τῇ 3 νοεμβρίου 1459 διὰ τῆς ἀλώσεως ταύτης, ἡ Σερβία ἐγένετο καθαρῶς ὀθωμανικὴ ἐπαρχία.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Ἀλβανίας Ἰσκενδὲρ βέης ἐξηκολούθει ἐν τούτοις πάντοτε πολεμῶν κατὰ τῶν Ὄθωμανῶν καὶ πάντοτε σχεδὸν ἐπιτυγχάνων· ὁ Σουλτάνος διανοούμενος νὰ κατακτήσῃ ὀριστικῶς καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔχων ἀνάγκην ἡσυχίας ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ Ἰσκενδὲρ βέη συνωμολόγησε μετ' αὐτοῦ εἰρήνην.

Ἐν Πελοποννήσῳ οἱ δύο ἀδελφοὶ Παλαιολόγοι Δημήτριος καὶ Θωμᾶς ἐξηκολούθουν ἐρίζοντες περὶ τῆς κυριαρχίας τῆς χώρας καὶ πρὸ πάντων ὁ Θωμᾶς πολλὰς διαπράττων ἀνομοσιουργίας. Ὁ Σουλτάνος εἶχεν ἐκστρατεύσει τῇ 15 Μαΐου 1458 καὶ κυριεύσας τὴν Κόρινθον, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀφῆκεν ἰσχυρὰν φρουράν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐκυρίευσε πλεῖστα φουρῖα αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τέλος συνωμολόγησεν εἰρήνην δι' ἧς τὸ μὲν ἡμισυ τῆς χώρας ἔλαβεν ὑπὸ τὴν ὀριστικὴν κατοχὴν του, τὸ δὲ ἕτερον ἡμισυ ἀφῆκεν εἰς τοὺς δύο ἀδελφοὺς Παλαιολόγους ὑποχρεωθέντας εἰς βαρυτάτους φόρους.

Μετὰ ταῦτα διηυθύνθη πρὸς ἄλωσιν τῶν Ἀθηνῶν ἀλλὰ μαθὼν μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὅτι ὁ Θωμᾶς Παλαιολόγος καὶ αὐθις ἐπαναστατήσας ἐτάραττε τὴν χώραν ἐπανῆλθεν εἰς Πελοπόννησον καὶ κατέλυσε τὴν ἀρχὴν τῶν Παλαιολόγων, ὑπαγαγὼν εἰς τὴν κατοχὴν του ὀλόκληρον τὴν χώραν· οὕτως ὁ μὲν Θωμᾶς κατέφυγεν εἰς Ἰταλίαν, ὁ δὲ Δημήτριος ἐξώρισθη εἰς Αἴνον.

Ἐν τούτοις αἱ Ἀθήναι ἐκυριεύθησαν καὶ οὕτω τῷ 1460 ἄπασα ἡ Στερεὰ Ἑλλάς καὶ ἡ Πελοπόννησος ἐγένοντο ὀθωμανικαὶ χῶραι ἐκτὸς παραλίων τινῶν φρουρίων ἅτινα κατεῖχον εἰσέτι οἱ Βενετοί.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ἔστρεψε μετὰ ταῦτα τὴν προσοχὴν κατὰ τῆς ἡγεμονίας τῆς Τραπεζοῦντος ἣν εἶχεν ἡ οἰκογένεια τῶν Κομνηνῶν ἐχόντων αὐτοκρατορικὴν βυζαντινὴν καταγωγὴν· ἤρξατο δὲ παρασκευαζόμενος χωρὶς νὰ δηλώσῃ τὸν κύριόν του σκοπὸν διότι ἐντὸς τῆς ἡγεμονίας τῆς Τραπεζοῦντος ὑπῆρχε καὶ ἡ τῆς Σινώπης ἣν εἶχον οἱ Τουρκομάνοι, τῶν Γενονησίων κατεχόντων τὴν Ἄμαστριν, ἐμπορικώτατον τότε καὶ σπουδαιώτατον λιμένα. Ὁ στόλος ἐτάχθη ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ μεγάλου Βεζύρου Μαχμούτ πασσᾶ, ἀποτελούμενος ἐξ 150 πλοίων, τὸν δὲ διὰ ξηρᾶς στρατὸν διηύθυνεν αὐτὸς ὁ Σουλτάνος. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκυριεύθη ἡ Ἄμαστρις σχεδὸν ἀμαχητί· ὁ Σουλτάνος ἀφῆκε τὸ $\frac{1}{3}$ τῶν κατοίκων ἐν τῇ πόλει, τὰ δὲ $\frac{2}{3}$ ἐν οἷς ὑπῆρχον εὐειδέστατοι νέοι ἀπέστειλεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Κατόπιν ἐκυριεύθη καὶ ἡ Σινώπη. Ὁ Οὐζοῦν Χασάν, πρίγκηψ τουρκομάνος καὶ σύμμαχος τῶν Κομνηνῶν, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀντέστη τῷ Σουλτάνῳ, ἀλλ' ἐπὶ τέλους νικηθεὶς συνεμάχησε μετ' αὐτοῦ καὶ οὕτως ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ στόλος ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ στρατὸς ἤλθον πρὸ τῆς Τραπεζοῦντος· ὁ αὐτοκράτωρ αὐτῆς Δαβὶδ ὁ Κομνηνὸς παρέδωκεν ἀμέσως τὴν πόλιν λαβὼν ὡς διαμονὴν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του τὰς Σέρρας, ὅπου καὶ διευθύνθη διὰ Κωνσταντινουπόλεως.

Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Δρακοῦλ Βλάδ μαθὼν ὅτι ὁ Σουλτάν Μωάμεθ ἠτοιμάζετο νὰ πολεμήσῃ κατ' αὐτοῦ προέβαινε εἰρήνην καὶ ὑπετάγη, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον συμμαχήσας μετὰ τῶν Οὐγγρων πρεβίασε τὴν συνθήκην· ὁ Σουλτάνος ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν πρέσβεις· συλλαβὼν τούτους ὁ Δρακοῦλ τοὺς ἀνεσκολόπισεν.

Ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἀμέσως ἀνῆλθε τὸν Δούναβιν με-

χρι τῆς Βιδύνης καὶ ἀπεβίβασεν εἰς Βλαχίαν τὸν στρατὸν ὅστις ἐξ 150,000 ἀνδρῶν ἀποτελούμενος διητυθύνετο ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου. Αἱ πόλεις Βραβίλα καὶ Κιλία ἀπετεφρώθησαν ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν· ὁ Δρακούλ ἄγων καὶ αὐτὸς πολυάριθμον στρατὸν προσέβαλε τοὺς Ὀθωμανοὺς διὰ νυκτὸς καὶ ὀρμήσας παρ' ὀλίγον εἰσῆρχετο εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου ἀλλ' ἐκωλύθη ὑπὸ τῶν Γιανιτσαρῶν· οἱ Ὀθωμανοὶ παρετάχθησαν ἀμέσως εἰς μάχην καὶ κατενίκησαν τὸν Δρακούλ· οὗτος κατέφυγεν εἰς Οὐγγαρίαν καὶ ἐκεῖ ἐφυλακίσθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ματθίου Κορβέν, υἱοῦ τοῦ Οὐνιάδου.

Ὁ Σουλτάνος ὑποτάξας οὕτω τὴν Βλαχίαν διώρισεν ἡγεμόνα αὐτῆς τὸν ἀγαπητὸν του Καδούλ, ἀδελφὸν τοῦ Δρακούλ, ὅστις κχορθώσας νὰ δραπετεύσῃ μετ' ὀλίγον χρόνον ἐπανῆλθεν εἰς Βλαχίαν καὶ διωργάνιζε τπραχάς, ἀλλ' ἐδολοφονήθη ἐν τῷ μεταξύ ὑπὸ τινος δούλου του.

Ταῦτα συνέβησαν τῷ 1462 μ. Χ. Τῷ 1463 ὁ Σουλτάνος ἐπεχείρησε τρεῖς πολέμους τὸν πρῶτον κατὰ τῶν Βενετῶν, τὸν δεύτερον κατὰ τῶν ἡγεμόνων τῆς Καραμανίας καὶ τὸν τρίτον κατὰ τῆς Βοσνίας.

Κατ' ἀρχάς ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς διοικούμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ὁ δὲ στόλος ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Μαχμούτ πασσᾶ διητυθύνθησαν κατὰ τῆς Μιτυλήνης· ἡ νῆσος αὕτη ἀνήκειν εἰς τινὰ Γενουηνοῖαν οἰκογένειαν, τοὺς Γαιελοῦσιους, δωρηθεῖσα αὐτοῖς ὑπὸ τῶν Παλαιολόγων· ἡγεμῶν δὲ τῆς νήσου κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦν ὁ Νικόλαος· ὁ Σουλτάνος ἐφθάσε μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Ἀδραμύττιον ἀπέναντι τῆς Μιτυλήνης ὅπως ἐκείθεν διαβιβασθῆ εὐκολώτερον καὶ ταχύτερον διὰ τῶν πλοίων του εἰς τὴν νῆσον.

Ἐπὶ 27 ἡμέρας ἀφοῦ ὁ στόλος ἐβομβαρδοβόλησε τὰ φρούριον καὶ κατέρριψε τὰ τείχη, ὁ ἡγεμὼν προέτεινε νὰ παραδώσῃ τὴν νῆσον ἅπασαν τῷ Σουλτάνῳ ἐὰν οὗτος ἐφείδετο τῆς ζωῆς του· ἡ παρὰδοσις ἐγένετο ἀμέσως· 500 Γιανιτσαροὶ ἐτάχθησαν ὡς φρουροὶ τῆς νήσου· ὁ δὲ ἡγεμὼν

Νικόλαος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἀπεστάλησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1462 ὁ Σουλτάνος ἠσχολήθη εἰς τὴν ἰδρυσιν καὶ ἀποκατάστασιν πολλῶν δημοσίων ἔργων καὶ οἰκοδομῶν ἐν τε Κωνσταντινουπόλει καὶ ἄλλαις πόλεσι τῆς αὐτοκρατορίας. Ἀνεώωσε καὶ ὠχύρωσε τὸν ἀρχαῖον τῶν Βυζαντινῶν λιμένα κείμενον πλησίον τοῦ *Γενι-καπού* ἢ *Βλάγκας* καὶ ὀνομαζόμενον ἔκτοτε *Καδριγὰ Λιμὰν* ἦτοι λιμένα τῶν τριήρων εἰ καὶ σήμερον δὲν σώζεται πλέον. Ἀνήγειρε φρούρια δύο ἐν τῷ Ἑλλησπόντῳ κατὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν καὶ ἀσιατικὴν παραλίαν. Ὁχύρωσε τὴν πόλιν τῶν Σκοπείων, ἐπεσκεύασε τὰ ἐν Ἀδρικνουπόλει ἀνάκτορα καὶ ὠκοδόμησεν ἐπί τινος τῶν ἐπτὰ λόφων τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ φερόνυμον αὐτῷ τέμενος *Σουλτὰν Μεχμέτ* ἢ *Φατιχ τζαμισί* ὅπερ σώζεται μέχρι σήμερον.

Ἡ Βενετικὴ δημοκρατία παρῶζυνε τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Σουλτάνου καὶ διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ πολεμήσῃ αὐτὴν διὰ παντός τρόπου. Πρὸς τοῦτο ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βοσνίας ὅστις ἦν σύμμαχος τῶν Βενετῶν. Ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ πλεῖστα φρούρια ἐκυριεύθησαν ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν, παρεδόθη δὲ αἰχμάλωτος καὶ ὁ ἡγεμὼν Στέφανος μετὰ τοῦ υἱοῦ του. Οὕτω δὲ ἡ Βοσνία ἐγένετο τουρκικὴ ἐπαρχία.

Οἱ Βενετοὶ βλέποντες τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον διὰ τὰς ἐν Ἀνατολῇ κτήσεις των, εἰσέβαλον εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ παρακινήσαντες εἰς ἀνταρσίαν τοὺς Ἕλληνας προσεπάθουν νὰ ἀποδιώξωσι τοὺς ὀθωμανοὺς, ἀλλ' οἱ στρατηγοὶ Ἰσά πασσᾶς υἱὸς τοῦ Ἐβρινοῦ καὶ Ὁμέρ πασσᾶς υἱὸς τοῦ Τουρχάν ἐλθόντες μετὰ στρατοῦ ἀπεδιώξαν τοὺς Βενετούς, διαρπάξαντες πολλὰς κατὰ τὴν παραλίαν κτήσεις των. Ἐν τούτοις δὲν ἔληξεν αἱ μεταξὺ Βενετῶν καὶ Ὄθωμανῶν ἐχθροπραξίαι· τούναντίον ἐπανελήφθησαν ζωηρότεροι καὶ διήρκεσαν δέκα ἐξ ὀλόκληρα ἔτη.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1465 ὁ Βενετὸς ναύαρχος Ὀρπάτος

Ἰουστινιάνης ἀποβάς μετὰ στρατοῦ εἰς Μιτυλήνην ἐπολιόρ κησε τὸ φρούριον αὐτῆς ἐπὶ ἐξ ἑβομάδας, καὶ ἠναγκάσθη μὲν ὑπὸ τοῦ Μαχμούτ πασσᾶ τοῦ μεγάλου Βεζύρου νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν, ἀλλὰ παραλαβὼν ὅσους Ἕλληνας ἠδύνατο μετέφερεν αὐτοὺς εἰς Εὐβοίαν, καὶ ἐκ νέου ἐπανελθὼν εἰς Μιτυλήνην καὶ ἀποβάς εἰς τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου παρέλαβε καὶ αὐτῆς πολλοὺς οὓς ἀπεβίβασεν ὡσαύτως εἰς Εὐβοίαν.

Εἶπομεν καὶ ἀλλαχοῦ ὅτι οἱ ἡγεμόνες τῆς Καραμανίας, εἰ καὶ πολλάκις ἐνικήθησαν ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν περιορισθέντες καὶ γενόμενοι ὑποτελεῖς φόρου, ἐδράττοντο ὁμως τῆς πρώτης περιστάσεως ἵνα ἐπαναστατήσωσι καὶ ἀνακτήσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των. Τοιοῦτον κίνημα συνέβη καὶ ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ τοῦ πορθητοῦ, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην κατελύθη ἐντελῶς ἡ Καραμανικὴ ἡγεμονία μεταβληθεῖσα εἰς ἐπαρχίαν ὀθωμανικὴν.

Ὁ ἡγεμὼν Ἰβραήμ βέης ἀποθανὼν ἀφῆκεν ὄλα τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς τὸν υἱὸν του Ἰσάκ βέην γεννηθέντα ἐκ τινος δούλης, καὶ παρεγνώρισεν οὕτω τὰ δικαιώματα ἐξ ἄλλων υἱῶν, Πιρ Ἀχμέτ, Καραμάν, Κασίμ, Ἀλαεδδίν, Σουλεϊμάν καὶ Νούρ σοφὴ γεννηθέντας ἐκ τῆς νομίμου συζύγου του καὶ ἀδελφῆς τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ. Οἱ πρίγκηπες οὗτοι μὴ ἀνεχόμενοι τὸ ἀδίκημα ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ των Ἰσάκ βέη ἐπικαλεσθέντες καὶ τὴν βοήθειαν τοῦ ἐξαδέλφου των Σουλτάνου Μωάμεθ· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰσάκ βέης ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τοῦ Οὐζοῦν Χασάν ἡγεμόνος τῶν Τουρκομάνων· καὶ ὁ μὲν Οὐζοῦν Χασάν ἔλθων καὶ μᾶλλον βλάβας ἢ ὠφελήσας τὴν χώραν τοῦ Ἰσάκ βέη ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ Σουλτάνος Μωάμεθ διέταξε τὸν διοικητὴν τῆς Ἀτταλείας νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Καραμανίαν καὶ πολεμήσῃ τὸν Ἰσάκ βέην· γενομένης δὲ μάχης οὗτος ἐνικήθη καταφυγὼν εἰς Κιλικίαν. Ἄλλ' ὁ Σουλτάνος διανοούμενος μᾶλλον νὰ καθυποτάξῃ τὴν χώραν, προὔφασίσθη ὅτι δῆθεν οἱ ἐξάδελφοὶ του ἐζήτησαν τὴν συμμαχίαν τοῦ Οὐζοῦν

Χασάν και τῶν Βενετῶν και τῷ 1466 ἐξεστράτευσεν ὁ ἴδιος κυριεύσας τὴν πρωτεύουσιν Ἰκόνιον και ἄλλα φρούρια και ἀποστείλας πάντας τοὺς χειρώναντας και τεχνίτας τῶν πόλεων τούτων εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Και ὁ μὲν ἡγεμῶν Ἰσάκ βέης κατέφυγεν εἰς τὴν χώραν τοῦ Οὐζούν Χασάν, διοικητῆς δὲ τῆς Καραμανίας, γενομένης τουρκικῆς ἐπαρχίας, διωρίσθη ὁ τρίτος υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ ἐφέντης.

Ὁ Ἰσκενδέρ βέης ἐν τούτοις λύσας τὴν τριετῆ εἰρήνην, ἣν εἶχε συνομολογήσει μετὰ τοῦ Σουλτάνου, ἤρξατο ἐνοχλῶν τοὺς Ὀθωμανούς. Ὁ Σουλτάνος ἐπεμφεν ἀμέσως τὸν Σερμέτ βέην μετὰ 14,000 ἰππέων· νικηθέντος δ' αὐτοῦ, ἐπέμφθησαν δύο ἄλλοι στρατηγοὶ ἄγοντες περισσότερον στρατὸν ἀλλὰ και οὗτοι ἐνικήθησαν ὑπὸ τοῦ Ἰσκενδέρ βέη.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ μαθὼν τὰς ἀποτυχίας ταύτας ἐξεστράτευσεν ὁ ἴδιος ἄγων 100,000 ἄνδρας και ἐπολιορκίσει τὴν Κρόϊαν, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν περιορισθεὶς εἰς τὴν ἐκπόρθησιν δύο φρουρίων, τοῦ Ἐλβασσάν και τοῦ Τσιορλοῦ.

Ὁ Ἰσκενδέρ βέης νικήσας και αὖθις τοὺς Ὀθωμανούς στρατηγούς Βαλαδάν και Ἰουνίς, συνέλαβεν αἰχμάλωτον τὸν Ἰουνίς και τὸν υἱὸν του Χιζρὶ ἐνῶ δὲ ἠτοιμάζετο νὰ προσβάλλῃ και αὐτὸν τὸν Σουλτάνον ἐτελεύτησεν ἐν τῇ πόλει Λισσῶ ἄγων τὸ 63 ἔτος τῆς ἡλικίας του τῇ 14 Ἰανουαρίου 1467 ἀγωνισθεὶς ἐνδόξως ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη και θαυμασθεὶς και ὑπ' αὐτῶν τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἦσυχάσας οὕτως ὁ Σουλτάνος ὑπέταξε σχεδὸν ἄνευ μάχης τὴν Ἐρζεγοβίην, μετὰ τοῦτο δὲ ἐπανελθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἠσχολήθη εἰς ναυπήγησιν στόλου και εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν νέων ἀνακτόρων ἐν ἣ θέσει ἄλλοτε ἀνυψοῦντο τὰ ἀνάκτορα τῶν βυζαντινῶν αυτοκρατόρων.

Οἱ Βενετοὶ ἐξηκολούθουν οὐχ ἤττον παραβλάπτοντες διὰ τοῦ στόλου των τὰ Ὀθωμανικὰ παράλια τοῦ ἀρχιεπελάγου και διὰ τοῦτο ὁ Σουλτάνος ἀπεφάσισε νὰ ἐκπορθῇ-

ση ἀντὶ πάσης θυσίας τὴν νῆσον Εὐβοίαν ἣτις ἀπετέλει τὸ κέντρον τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει βενετικῶν κτήσεων. Τιμῆσας δ' ἐκ νέου διὰ τῆς εὐνοίας του τὸν πρῶτον μέγαν Βεζύρην Μαχμουτ πασσᾶν, διώρισεν αὐτὸν ναύαρχον· καὶ οὗτος μὲν ἄγων 300 πλοῖα καὶ 70,000 ἄνδρας διηυθύνθη κατὰ τῆς Εὐβοίας, ὁ δὲ Σουλτάνος μετὰ στρατοῦ ἰσαριθμοῦ ἀπῆλθε διὰ ξηρᾶς καὶ ἐστρατοπέδευσεν ἐν τοῖς παραλίοις τῆς Ἀττικῆς ἀπέναντι τῆς εἰρημένης νήσου.

Καὶ ὁ μὲν βενετὸς ναύαρχος Νικόλαος Κανάλης καίτοι ἔχων 35 πλοῖα παρέμεινεν ἐν τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ πλησίον τῆς Σαλαμίνος μὴ τολμῶν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν εὐβοϊκὸν πορθμὸν, οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ γεφυρώσαντες τὸ στενὸν διὰ τῶν πλοίων διεβίβασαν ὅλον τὸν στρατὸν ἐπὶ τῆς νήσου.

Ὁ διοικητὴς αὐτῆς Πυλὸς Ἐρίτζος καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῶν βενετικῶν στρατευμάτων Λουδοβίκος Κάλβος καίτοι ἱκανοὶ ἄνδρες οὐδὲν ἀξιόλογον ἠδύνατο νὰ πράξωσι· διότι οὐδεμίαν βοήθειαν ἐλάμβανον διὰ θαλάσσης. Πέντε φοβεράς ἐφόδους ἐποίησαντο οἱ Ὀθωμανοὶ καὶ ἐκατέρωθεν πλείστοι ἄνδρες ἀπωλέσθησαν· ἐπὶ τέλους ἡ φρουρὰ παρεδόθη συμποσομένη εἰς 6,000 ἄνδρας.

Οὕτω δὲ ὑπετάγη εἰς τὸ σκῆπτρον τοῦ Σουλτάνου Μωάμεθ καὶ ἡ Εὐβοία, ἡ μεγάλη καὶ ὀνομαστὴ αὕτη νῆσος τοῦ Αἰγαίου πελάγους, καὶ διὰ τῆς ἐκπορθήσεως αὐτῆς ἀπασαίαι νῆσοι τοῦ εἰρημένου πελάγους περιῆλθον ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ὀθωμανῶν.

Ἐν Ἀσίῃ ὁ Οὐζοῦν Χασάν προστατεύων τὸν ὑπ' αὐτοῦ φιλοξενούμενον ἐκπτωτον ἡγεμόνα τῆς Καραμανίας Ἰσάκ βέην ἠνώχλει παντοιοτρόπως τοὺς Ὀθωμανοὺς· ὁ μέγας βεζύρης Μεχμέτ πασσᾶς λαβὼν διαταγὴν νὰ καθησυχάσῃ τὰς ταραττομένας χώρας καὶ νὰ καταδιώξῃ τοὺς ἐχθροὺς οὐδὲν κατώρθωσε· φύσει δὲ πλεονέκτης ἐνίκηθη καὶ ὑπὸ τοῦ Οὐγιούζ βέην, τουρκομάνου, πλησίον τῶν στενῶν τοῦ ὄρους Ταύρου τῆς Κιλικίας.

Ὁ Σουλτάνος μὴ ἀνεχόμενος πλέον τὴν ἐπιζήμιον δια-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γωγὴν τοῦ μεγάλου τούτου Βεζύρου καθήρσεν αὐτὸν ἀντι-καταστήσας διὰ τοῦ Ἰσάκ πασσᾶ τέως διοικητοῦ Βοσνίας, εἰς ὃν ἀνέθηκε τὴν φροντίδα τοῦ νὰ τιμωρήσῃ τὸν Οὐζοῦν Χασάν καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του. Οὗτος πράγματι ἐκστρατεύσας ἐκυρίευσεν πολλὰ φρούρια ἐν οἷς καὶ τὸ "Ακ-σεράι καὶ κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου μετόκησε τοὺς κατοίκους αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐν τῇ καὶ σήμερον εἰσέτι ὀνομαζομένη συνοικίᾳ "Ακ-σεράι.

Μετὰ τινα καιρὸν ὅμως ὁ Οὐζοῦν Χασάν ἄγων πολυάριθμον στρατὸν εἰσήλασεν ἐκ νέου εἰς τὰς ὀθωμανικὰς χώρας· οὗτος ἀνατραφεὶς ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Τιμούρ Λέγγη καὶ γυμνασθεὶς παιδιόθεν εἰς τὰ πολεμικὰ, ἀνδρωθεὶς δὲ καὶ κηρυχθεὶς ἡγεμὼν τῆς τουρκομανικῆς φυλῆς τοῦ Λευκοῦ κριοῦ κατέλυσε τῷ 1466 τὴν ἀντίζηλον αὐτῷ ἡγεμονίαν τοῦ Μέλιρος κριοῦ καὶ κατέκτησε τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Χορασάν. Περιφρονῶν δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Σουλτάνον τῷ ἀπέστειλε προκλητικὴν καὶ αὐθάδη ἐπιστολήν.

Τὸ πρῶτον ἐπετέθη κατὰ τῆς πόλεως Τοκάτ καὶ κυριεύσας ἐξ ἐφόδου ἐπυρπόλησε κατάδασχνίσας τοὺς κατοίκους, οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτοῦ Ὁμέρ βέης, Γιουσούφ καὶ ὁ ἡγεμονόπαις τῆς Καρχμανίας Πιρ Ἀχμέτ ἐπόρθουν τὰ φρούρια τῆς Καρχμανίας.

Ὁ μέγας Βεζύρης Ἰσάκ πασσᾶς καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶ ἐφέντης διετέλουν ἐν Ἰκονίῳ στερούμενοι στρατοῦ· ὁ Σουλτάνος τότε κατέφυγεν εἰς τὴν ἰκανότητα τοῦ μεγάλου Βεζύρου Μαχμούτ πασσᾶ καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ τὸ ἀξίωμα· ταυτοχρόνως δὲ ἔγραψεν ἰδιόχειρον ἐπιστολήν τῷ υἱῷ του Μουσταφᾶ ἐφέντη, ἀναδεικνύων αὐτὸν στρατάρχην καὶ αὐστηρῶς ἐντελλόμενος τὴν ἄμεσον κατατρόπωσιν καὶ τιμωρίαν τοῦ Οὐζοῦν Χασάν.

Πράγματι ὁ ἡγεμονόπαις Μουσταφᾶς τεθείς ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἀφικομένου στρατοῦ συνεπλάκη εἰς μάχην πλησίον τῆς λίμνης Κοραϊλή καὶ κατετρόπωσε τοὺς ἐχθροὺς συλλαβὼν αἰχμαλώτους τὸν στρατηγὸν Γιουσούφ

καὶ πλείστους ἄλλους ἀξιωματικούς τοῦ Οὐζούν Χασάν τοὺς ὁποίους ἔπεμψε πρὸς τὸν πατέρα του μετ' αὐτογράφου ἐπιστολῆς.

Περὶ τὰ τέλη μαρτίου τοῦ 1473 ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Οὐζούν Χασάν αὐτοπροσώπως ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἱκανωτέρων στρατηγῶν του· ἀφικόμενος δὲ εἰς Σεβάστειαν συνήντησε καὶ τοὺς δύο υἱοὺς του Μουσταφᾶν καὶ Βαγιαζίτ ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐκυθέρνα, ὡς εἶδομεν, τὴν Καραμανίαν, ὁ δὲ τὴν Ἀμάσειαν.

Ἡ πρώτη μάχη ἐγένετο πλησίον τῆς Σεβαστείας, ἀλλ' οἱ ὀθωμανοὶ ἐνίκηθησαν ἕνεκα τῆς ἀπειρίας τοῦ στρατηγοῦ Μουράτ πασσᾶ. Τρεῖς ἐπισημότατοι στρατηγοὶ τῶν ὀθωμανῶν ὁ Ὁμέρ βέης υἱὸς τοῦ Τουρχάν, ὁ Χατζῆ βέης τεφτερδάρης τῆς Ρούμελης καὶ ὁ σοφὸς Ἀχμέτ Τσελεμπῆ ἠγματούχθησαν ὑπὸ τοῦ Οὐζούν Χασάν. Ταχέως ὁμοῦς ὁ Σουλτάνος ἱκανοποιήθη, διότι τῇ 26 ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1473 συγκροτήσας νέαν μάχην μετὰ τοῦ Οὐζούν Χασάν κατενίκησεν αὐτόν, ὁ υἱὸς τοῦ Οὐζούν Χασάν ἔπεσε μαχόμενος, αὐτὸς δὲ ὁ Οὐζούν Χασάν ἐτράπη εἰς φυγὴν καταλιπὼν εἰς χεῖρας τῶν ὀθωμανῶν τὸ στρατόπεδον καὶ τὰς ἀποσκευάς. Ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τῆς μὲν δεξιᾶς πτέρυγος ἀρχηγὸς ἦτο ὁ ἡγεμονόπαις Βαγιαζίτ, τῆς δὲ ἀριστερᾶς ὁ ἕτερος ἡγεμονόπαις Μουσταφᾶς.

Ὁ Σουλτάνος διέμεινε τρεῖς ἡμέρας ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἵνα ἡσυχάσῃ ἀπὸ τῶν μόχθων καὶ κόπων τῆς ἐκστρατείας, καὶ ἀπέστειλε γράμματα περὶ τῆς νίκης εἰς τὸν υἱὸν του Δζέμ δ.οικητὴν τῆς Κασταμονῆς καὶ εἰς πλείστους ἡγεμόνας τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου.

Κατὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Σουλτάνου εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐτελεύτησεν ὁ μέγας Βεζύρης Μαχμούτ πασσᾶς, ἀρίστην καταλιπὼν μνήμην καὶ ὡς ἔμπειρος στρατηγὸς καὶ ναύαρχος καὶ ὡς πολυμαθέστατος προστατεύσας τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ ἰδρύσας πλείστα δημόσια καταστήματα, τεμένη, σχολὰς, ξενῶνας, νοσοκομεῖα κτλ.

Διάδοχος αὐτοῦ διορίσθη ὁ Ἀχμέτ Κεδούκ πασσᾶς, ὅστις διετάχθη νὰ ἀποπερατώσῃ τὸν κατὰ τῆς Καραμανίας πόλεμον μετὰ τοῦ ἡγεμονόπαιδος Μουσταφᾶ, διότι φρούρια τινα παράλια τῆς Κιλικίας ἀνθίσταντο εἰσέτι εἰς τοὺς ὀθωμανούς.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ στόλος τῶν Βενετῶν καὶ ἄλλων χριστιανικῶν κρατῶν κατέπλευσεν εἰς τὰ παράλια τῆς Κιλικίας διὰ νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἐχθρούς τοῦ Σουλτάνου καὶ ἐξεπύρθησε τὸ φρούριον τῆς Ἀιταλείας, παραβλάψας καὶ τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας ὡς καὶ τινὰς νήσους.

Ὁ μέγας Βεζύρης ἐξεπλήρωσε τὴν ἀνατεθεισάν αὐτῷ ἐντολὴν ἐκπορθήσας ἅπαντα τὰ ἀνθιστάμενα εἰσέτι φρούρια τῆς Καραμανίας, Σελεύκειαν, Ἐρμενῶν, Μινᾶν καὶ Δεβελὴ Καραϊσάρ· ὁ δὲ ἡγεμονόπαις Μουσταφᾶς ἀσθενήσας ἐν τῷ μεταξύ ἀπέθανε πλησίον τῆς Νίγδης ἐνῶ ἐπανεκαμπτεν εἰς Ἰκόνιον. Ἡ διοίκησις τῆς Καραμανίας ἀνετέθη εἰς τὸν τέως διοικητὴν Κασταμονῆς ἡγεμονόπαιδα Δζέμ, ἄγοντα μόλις τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας ἀλλὰ πεπροικισμένον διὰ πλείστων σωματικῶν καὶ ἠθικῶν προτερημάτων.

Ἀπὸ τοῦ 1470 ἔτους ἤδη οἱ στρατηγοὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ἢ Ρούμελης εἰσέβαλλον διηνεκῶς εἰς Οὐγγαρίαν ἐκπορθοῦντες διάφορα φρούρια τῆς Κροατίας, Καρνιόλης, Καρινθίας καὶ Στυρίας.

Τῷ 1475 ὁ διοικητὴς τῆς Ρούμελης Σουλεϊμᾶν πασσᾶς, ἀφοῦ μάτην ἐπολιοῦρκε τὴν εἰς τοὺς Βενετούς ἀνήκουσαν ἐν Ἀλβανίᾳ ὀχυρωτάτην πόλιν Σκόδραν, διετάχθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Μολδαυίαν ἄγων 100,000 ἄνδρας· ὁ ἡγεμὼν τῆς χώρας Στέφανος συγκροτήσας μάχην ἐνίκησε μὲν τοὺς ὀθωμανούς καὶ ἀνέκτησε τὰ ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως φρούρια, ἀπώλεσεν ὅμως καὶ αὐτὸς πλείστους στρατιώτας.

Κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος 1475 ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς συνολόγησιν εἰρήνης μεταξύ τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς Βενετικῆς δημοκρατίας, ἀλλ' οὐδὲν κατωρθώθη, διότι οἱ Βενετοὶ δὲν παρεδέξαντο τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ.

Ταυτοχρόνως ὀθωμανικὸς στόλος ἐκ 300 πλοίων ὑπὸ τῆς διαταγῆς τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀχμέτ πασσαῖ ἐξέπλευσεν εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον καὶ ἐκείθεν εἰς τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν ἵνα ἐκπορθήσῃ διάφορα φρούρια κατεχόμενα ὑπὸ τῶν Γενονησίων, οἵτινες μετῆρχοντο ἅπαν σχεδὸν τὸ ἐμπόριον τῶν μερῶν ἐκείνων.

Τῇ 1 ἰουνίου ὁ στόλος ἠγκυροβόλησε πρὸ τῆς Θεοδοσίας (Καφά) ὀχυρᾶς παραλίας πόλεως, ἥτις ἦτο ὁ κεντρικώτερος καὶ πλουσιώτερος σταθμὸς τοῦ ἐμπορίου τῶν Γενονησίων· οἱ κάτοικοι ἀντέστησαν μόνον τρεῖς ἡμέρας καὶ μετὰ ταῦτα παρεδόθησαν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ νικητοῦ.

Μετὰ τὴν ἔλωσιν ταύτην παρεδόθησαν ἀμαχητὶ ἡ Ταναῖς καὶ ἄλλα φρούρια· οὕτω δὲ ἅπασα σχεδὸν ἡ Ταυρικὴ χερσονήσος ὑπετάγη εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς καὶ διοικητῆς αὐτῆς διωρίσθη ὁ Μενάλι Γικράι, ἀπόγονος τοῦ Γκενκίς χάν.

Ὁ κατὰ τῆς Μολδαυίας πόλεμος ἐκηρύχθη ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ὅστις αὐτοπροσώπως ἐστρατεύσας ἐνίκησε τὸν ἡγεμόνα Στέφανον πλησίον τῆς Λευκῆς κοιλάδος (Ροσθίνι βλαχιστί, καὶ Ἀγάτς δειζὶ τουρκιστί), ἐκυρίευσε τὸ φρούριον Ἰχιρμάν καὶ ἐξηκολούθησεν ἐκπορθῶν διαφόρους πόλεις. Ἀφ' ἐτέρου δὲ οἱ στρατηγοὶ αὐτοῦ Ἀλῆ βέης καὶ Ἰσκανδέρ Μιχάλογλους διέτρεχον τὴν Οὐγγαρίαν ἄλλοτε νικῶμενοι καὶ ἄλλοτε νικῶντες· τελευταίαν δὲ νίκην κατήγαγεν ὁ μέγας Βεζύρης Κεδούκ Ἀχμέτ πασσαῖς αἰχμαλωτίσας πλείστους κατοίκους.

Οἱ Βενέτοι βλέποντες ὅτι ὁ Φερδινάνδος βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως μεταβαλὼν πολιτικὴν εἶχε συνομολογήσει συνθήκην συμμαχίας μετὰ τοῦ Σουλτάνου, ἐπεμψαν καὶ αὐτοὶ πρέσβεις αἰτούμενοι τὴν εἰρήνην· ὁ ὀθωμανὸς αὐτοκράτωρ ἀπήτησε τὴν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένην Κρόϊαν καὶ ὅσας νήσους καὶ πόλεις εἶχον κυριεύσει ἀνηκούσας πρότερον εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς, 100,000 δουκάτων καὶ ἐνιαύσιον φόρον ἐκ 10,000 δουκάτων· ὁ πρεσβευτὴς Μαλισιέρης μὴ ἔχων τὴν ἀδειαν νὰ ὑποσχεθῇ καὶ τὸν ἐνιαύσιον φόρον ἀπῆλθεν ἄπρα-

κτος· ὅτε δὲ μετὰ τινα καιρὸν ἐπανελθὼν καὶ ἐντυχὼν τῷ Σουλτάνῳ ἐν Σοφίᾳ ἐδήλωσεν αὐτῷ ὅτι ἡ δημοκρατία παρεδέχετο τοὺς ὅρους τοῦ ἤκουσε πρὸς αὐτοῦ ὅτι ἦτο πολὺ ἀργὰ καὶ ὅτι τώρα ὤφειλον νὰ τῷ παραδώσωσι τὴν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένην Σκόδραν.

Ἀποτυχουσῶν οὕτω τῶν διαπραγματεύσεων, ὁ Σουλτάνος ἐξεστράτευσεν εἰς Ἀλβανίαν πρὸς ἄλλωσιν τῆς Κροΐας καὶ Σκόδρας· καὶ τὴν μὲν πρώτην μετὰ τινα ἀντίστασιν ἐκυρίευσεν ὡς καὶ τὴν Λισσὸν καὶ ἄλλα τινὰ φρούρια, πρὸ τῆς Σκόδρας ὅμως εὔρεν ἀνήκουστον ἀντίστασιν καὶ μετὰ πλείστας ἐφόδους ἠναγκάσθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν καὶ ἐπανεῖλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἀλλ' εὔρεν ἐκεῖ πρεσβευτὴν τῶν Βενετῶν ὅστις συνωμολόγησε συνθήκην παραδεξάμενος σὺν ταῖς προηγουμέναις ἀπαιτήσεσι καὶ τὴν παράδοσιν τῆς Σκόδρας, ἣτις τοιοῦτοτρόπως παρεδόθη εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς.

Ἡ εἰρήνη αὕτη ὑπεγράφη τῇ 26 ἰανουαρίου 1479. Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀπέθανε καὶ ὁ Οὐζούν Χισάν, ἐπερατώθησαν δὲ καὶ τὰ νέα τεῖχη καὶ αἱ ἐπισκευαὶ τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Πρεσβευτῆς τοῦ Σουλτάνου ἐστάλη καὶ εἰς Βενετίαν ἵνα ἐπικυρώσῃ τὴν γενομένην συνθήκην, γενόμενος δεκτὸς διὰ μεγίστων τιμῶν καὶ λαθῶν πλουσιώτατα δῶρα.

Τῷ αὐτῷ ἔτει 1479 ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ἐκ 40000 ἀποτελούμενος εἰσέβαλεν εἰς Τρανσυλθανίαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ὀκτωβρίου· δώδεκα πασσάδες ἐν οἷς ἦσαν οἱ δύο ἀδελφοὶ Μιχάλογλου Ἀλῆ καὶ Ἰσκενδέρ βέης διηύθυνον τὸν στρατὸν τοῦτον, ὅστις ὅμως ἔνεκα τῆς διαφωνίας καὶ ἔριδος τῶν πολλῶν ἀρχηγῶν του ἐνικήθη ὑπὸ τῶν Οὐγγρων τῇ 13 ὀκτωβρίου. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος οἱ ὀθωμανικοὶ στρατοὶ εἰσελάσαντες ἐκ νέου εἰς Τρανσυλθανίαν ἐπέτυχον διαφόρους νίκας καὶ ἐξεπύρθησαν διάφορα φρούρια.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὁ μὲν ὀθωμανικὸς στόλος ἐξεπύρθησε τὸ παρὰ τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν φρούριον Μούτα,

ὁ ἡγεμονόπαις Βαγιαζίτ ἐκυρίευσε τὸ ἐν Ἀρμενίᾳ ἰσχυρὸν φρούριον Γουρούλ, ὃ δὲ Σουλτάνος Μωάμεθ ἀνήγειρε φρούριον ἐν τῇ νήσῳ Ἰμβρῶ. Ταυτοχρόνως ἐρεθιζόμενος ὑπὸ τῶν Βενετῶν ἐκυρίευσε τὰς νήσους Ζάκυνθον καὶ Λευκάδα· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἡγεμὼν αὐτῶν Λεονάρδος κατέφυγεν εἰς τὴν βόρειον Ἰταλίαν, διετάρχηθη ὁ Ἀχμέτ Κεδούκ πασσᾶς, ἀναδειχθεὶς καὶ αὐθις μέγας Βεζύρης, νὰ ἐστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἰταλίας καὶ κυριεύσῃ τὰς πόλεις Βρεντίσιον, Ὑδροῦντα (᾽Οτραντον) καὶ Τάραν. Τῇ 27 ἰουλίου ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ἐπιβαίνων 100 πλοίων ἀπέβη εἰς τὴν Ἀπουλίαν καὶ μετὰ 14 ἡμέρας ἐκυρίευσε τὸ ᾽Οτραντον καὶ ἀπήγαγε τοὺς διασωθέντας ἐκ τῶν κατοίκων.

Ἐτερος δὲ ὀθωμανικὸς στόλος ἐξ ἑξήκοντα πλοίων ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Μεσίχ πασσᾶ κατέπλευσε πρὸς πολιορκίαν τῆς Ρόδου ἣτις εὐρίσκετο ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν ἰπποτῶν τοῦ τάγματος Ἀγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλήμ· οἱ κατὰ καιρὸν μεγάλοι ταξιάρχαι τοῦ τάγματος οὐδέποτε ὑπήκουον εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Πορθητοῦ, πολλάκις διατάξαντος αὐτοῖς νὰ τῶ πληρώσωσιν ἐτήσιον φόρον· ἠρέστησαν δὲ νὰ στέλλωσιν ἐνίοτε ποσὸν τι ὡς δῶρον καὶ οὐχὶ ὡς φόρον ὑποχρεωτικόν. Ἐνεκα δὲ τούτου ὁ Σουλτάνος ἀπεφάσισε νὰ πολιορκήσῃ συστηματικῶς καὶ διὰ πολυαριθμοῦ στρατοῦ τὴν νῆσον. Μέγας ταξιάρχης ἦτο Πέτρος ὁ Ἀλβοντίου, ὅστις ἀκούσας τὰς προπαρασκευὰς τῶν ὀθωμανῶν, ἀνήγειρε τρία ἰσχυρὰ φρούρια παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ ἠτοιμάζετο εἰς ἀντίστασιν προσκαλέσας εἰς βοήθειαν πάντας τοὺς εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης εὐρισκομένους ἰππότεας τοῦ τάγματος, καὶ ταυτοχρόνως συνῆψε συμμαχίαν μετὰ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦ Βέη τοῦ Τύνητος.

Ὁ Μεσίχ πασσᾶς ἀπεπειράθη ἀποβάσεις τινὰς ἀλλὰ μὴ τυχὼν τοῦ σκοποῦ ἐπέστρεψεν ἀπρακτος εἰς Ἑλλάσποντον. Κατὰ τὸ ἐπιὸν δὲ ἔτος 1480 τῇ 23 μαΐου μέγας ὀθωμανικὸς στόλος ἐξ 160 πλοίων κατέπλευσεν ἐκ νέου εἰς Ρόδον.

Πολλὰ ἤδη εἶχον γεῖνει ἔφοδοι ἀπὸ μέρους τῶν ὀθωμα-

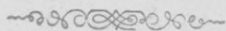
νῶν ἄλλ' ἄνευ πρακτικοῦ ἀποτελέσματος, διότι κρατεροὶ ἀντίστασιν ἀντέτακτον καὶ οἱ πολιορκούμενοι. Τῇ 28 ἰουλίου ὁ Μεσίχ πασσαῶς διέταξε γενικὴν ἔφοδον· οἱ τε πολιορκοῦντες καὶ οἱ πολιορκούμενοι ἐπολέμησαν γενναίως ἄλλ' ἐπὶ τέλος οἱ ὀθωμανοὶ διὰ τῶν τηλεβόλων τῶν καταρρίψαντες εἰς πολλὰ μέρη τὸ τεῖχος κατώρθωσαν διὰ κλιμάκων νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τὰς ἐπάλξεις καὶ νὰ στήσωσι τὴν σημαίαν των, καὶ οὕτως ἐκυριεύθη καὶ ἡ Ρόδος.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1481 διαταγαὶ ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου διὰ νέαν ἐκστρατείαν εἰς Ἀσίαν πιθανὸν κατὰ τῆς Αἰγύπτου· οὐδεὶς ὅμως ἐγνώριζε κατὰ τίνος ἐμελέτα τὴν ἐπιδρομὴν· ἄλλ' ἐνῶ εἶχε προχωρήσει μέχρι τοῦ Χουνεκιάρ-τσαϊρὶ (αὐτοκρατορικοῦ λειμῶνος) κειμένου μεταξὺ Χρυσοπόλεως καὶ Λυδύσσης, πύσχων ἤδη ἀπὸ καιροῦ, ἐτελεύτησε τῇ 3 μαΐου ἄγων τὸ πεντηκοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ βασιλεύσας τριάκοντα ἔτη.

Δικαίως οἱ ἱστορικοὶ ἀπονέμουσιν αὐτῷ τὸν τίτλον τοῦ Πορθητοῦ, διότι κατέκτησεν ὄχι μόνον δύο αὐτοκρατορίας, τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Τραπεζοῦντος, ἀλλὰ καὶ δέκα τέσσαρα βασιλείαι μικρὰ καὶ μεγάλα καὶ διακοσίας πόλεις.

Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ δὲν ἦτο μόνον μέγας πορθητὴς καὶ πολεμιστὴς στρατηγικώτατος, ἀλλ' ἐκέκτητο καὶ πλείστας ἐπιστημονικὰς γνώσεις καὶ ἦτο ποιητὴς διακεκριμένος.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ αἱ ἐπιστῆμαι καὶ τὰ γράμματα προώδευσαν εἰς μέγαν βῆθμόν, πλείστοι δὲ φιλόσοφοι, ποιηταὶ καὶ ἀρχιτέκτονες εὗρον παρ' αὐτῷ προστασίαν καὶ ὑποστήριξιν.

8^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΒΑΓΙΑΖΙΤ Ο Β΄.

Βασιλεύσας 31 ἔτη.

(*Ἔτος Ἐγείρας 886—918 ἢ 1481—1512 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.
 Δῶρον τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναρρήσεως πληρωθὲν τοῖς Γιανιτάρους.—
 Πόλεμος κινήθει ὑπὸ τοῦ ἡγεμονόπαιδος Δζέμ.—Ἄτυχήματα καὶ
 θάνατος τοῦ Δζέμ.—Πόλεμος κατὰ τῆς Οὐγγαρίας.—Ὑποταγὴ τῆς
 Ἐρζεγοβίνης.—Ἄλωσις τῆς Κιλίας καὶ Ἀκερμάν ἐν Μολδαυίᾳ.—
 Νίκη τῶν Αἰγυπτίων ἐν Ἀδάνοις.—Συνθήκη μεταξύ Ὑψηλῆς Πύλης
 καὶ Αἰγύπτου.—Ἡτα τοῦ Βιλῆχ.—Πρῶτοι σχέσεις μετὰ τῆς
 Ῥωσσίας.—Συμμαχία μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας Ἰωάννου
 Ἀλθέρτου.—Νίκη τοῦ Λεπάντου.—Πόλεμοι κατὰ τῶν Βενετῶν.—
 Πολιορκία τοῦ Ναβαρίνου.—Εἰρήνη μετὰ τῆς Οὐγγαρίας καὶ τῶν
 Βενετῶν.—Στάσις τῶν τοῦ Σουλτάνου υἱῶν Κορκοῦδ, Ἀχμέτ καὶ
 Σελίμ.—Παραίτησις τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του
 Σελίμ.—Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ.

Ὁ μέγας Βεζύρης Μεχμέτ πασσᾶς ὁ ἐκ Καραμανίας ἠ-
 θέλησε νὰ τηρήσῃ μυστικὸν τὸν θάνατον τοῦ Σουλτάνου
 Μωῦμεθ ἕως οὔ εἰδοποιούμενος ὁ πρωτότοτος υἱὸς αὐτοῦ
 Βαγιαζίτ ἐφέντης, διοικητῆς Ἀμκσείας, φθάσῃ εἰς Κων-
 σταντινούπολιν.

Πρὸς τοῦτο δὲ ἀφ' ἐνὸς μὲν διέταξεν ἵνα ὁ νεκρὸς τοῦ
 Σουλτάνου ὡσεὶ ζῶντος τεθῆ ἐντὸς φρερίου καὶ ἀποσταλῆ
 εἰς τὴν πρωτεύουσαν μετὰ τῆς συνήθους συνοδείας, ἀφ' ἐ-
 τέρου δὲ ἐπεμψεν ἀγγελιαφόρον εἰς Ἀμκσειαν προσκαλῶν
 τὸν ἡγεμονόπαιδα Βαγιαζίτ. Ἴνα δὲ προλάβῃ πᾶσαν τα-
 ραχὴν τοῦ στρατοῦ κατέλαβε πάντα τὰ πλοῖα καὶ ἐκώλυσε
 τὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀσιατι-
 κῆς παραλίας ὅπου κατεσκήνου ὁ στρατὸς· διαδοθέντος ὁ-
 μως τοῦ θανάτου τοῦ Σουλτάνου οἱ Γιανίτσαροι ἐστασία-
 σκαν καὶ εἰσελθόντες εἰς Χρυσόπολιν ἐφόνευσαν τὸν μέγαν
 Βεζύρην.

Ὁ Ἰσάκ πασσᾶς ἀνέλαβεν ἀμέσως τὴν διοίκησιν τῶν
 πραγμάτων καὶ κατευνάσας τὴν στάσιν ἀνεκήρυξε τὸν ἡγε-

μονόπαιδα Κορκούδ, παιδίον ὄντα, καὶ υἷόν τοῦ ἀναμενομένου Σουλτάνου Βαγιαζίτ τοποτηρητὴν τοῦ θρόνου μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ πατρός του.

Οὗτος ἀναχωρήσας ἐξ Ἀμασείας ἔφθασε μετὰ ἐννέα ἡμέρας εἰς Χρυσόπολιν, ὅπου ὑπεδέξαντο αὐτόν, καὶ ἐκεῖθεν διαπλεύσας τὸν πορθμὸν εἰσῆλθε πενθηφορῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ἄμκ τῇ ἀφίξει του οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Γιανιτσάκων προσελθόντες ἠτήσαντο συγγνώμην διὰ τὴν ἐν Χρυσόπολει διαγωγὴν των, καὶ τὴν πληρωμὴν τοῦ διὰ τὴν ἀνάρρησιν δώρου ἀμφότερι αἱ αἰτήσεις των εἰσηκούσθησαν.

Τῇ ἐπικύριον τῆς ἀφίξεως 21 Μαΐου 1481 ἐγένετο πομπωδέστατα ἡ κηδεία τοῦ πορθητοῦ· αὐτὸς ὁ Σουλτάνος ἔλαβεν ἐπ' ὤμων μετὰ τῶν Βεζυρῶν τὸ φέρετρον καὶ ἔφερεν αὐτὸ εἰς τὸ φερώνυμον τέμενος ὅπου καὶ ἐτάφη· ἄφθονα δὲ διενεμήθησαν ἐλέη· ἐγένοντο δὲ μετὰ τοῦτο νέα· χαρμῶσνοι τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ.

Μέγας Βεζύρης ἀνηγορεύθη ὁ Ἰσάκ πασσᾶς, ὅστις ἤρξατο λαμβάνων ἀμέσως μέτρα κατὰ τοῦ ἡγεμονόπαιδος Δζέμ ἀπειλοῦντος νὰ καταλάβῃ τὴν ἀρχήν. Οὗτος ἄμα μαθὼν τὴν τελευτὴν τοῦ πατρός του συνήθροισεν ὅσον ἡδυνήθη στρατὸν καὶ διηυθύνθη πρὸς ἄλωσιν τῆς Προῦσης· ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ μετέβη εἰς Χρυσόπολιν ὅπου διέταξε νὰ συναθροισθῇ ἅπας ὁ στρατός, ἔπεμψε δὲ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του τὸν Ἀγιάς πασσᾶν· μάχης γενομένης ὁ μὲν Ἀγιάς πασσᾶς νικηθεὶς συνελήφθη αἰχμάλωτος, ὁ δὲ ἡγεμονόπαις Δζέμ εἰσῆλθεν εἰς Προῦσαν καὶ ἀνηγορεύθη Σουλτάνος. Δέκα ἡμέρας μετὰ τοῦτο μαθὼν ὅτι ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ διηυθύνετο πανστρατιᾷ κατ' αὐτοῦ ἔπεμψε πρεσβείαν αἰτούμενος τὴν διανομὴν τῆς αὐτοκρατορίας εἰς Ἀσιατικὴν καὶ Εὐρωπαϊκὴν, ἐξ ὧν τὴν πρώτην ὑπὲρ ἑαυτοῦ.

Ἡ πρεσβεία αὕτη συνίστατο ἐκ δύο μολλᾶδων καὶ τῆς Σουλτάνας Σελτζούκ Χατούν, θυγατρὸς Μωάμεθ τοῦ Α΄, θείας τοῦ πορθητοῦ καὶ μεγάλης θείας τῶν ἐριζόντων ἀδελ-

φῶν· ἀλλ' ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἀπήντησεν ἀρνητικῶς εἰς τοὺς πρέσβεις.

Ὁ ἡγεμονόπαις Δζέμ αὐτοπροσώπως διοικῶν τὸν στρατὸν ἐνίκηθη πλησίον τοῦ *Γενί-σεῖρ*, ἀρ' οὐ ἐπολέμησε μετὰ καρτερίας δι' ὅλης τῆς ἡμέρας· ὁ στρατὸς του διεσκορπίσθη, αὐτὸς δὲ ἄνευ ἀποσκευῶν καὶ μετ' ὀλίγων ὀπαδῶν ἐφυγεν εἰς Ἰκόνιον· ἐκεῖ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἀναπαυθεὶς, παρέλαβε τὴν μητέρα του, τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς θησαυροὺς του καὶ διηυθύνθη εἰς Συρίαν καὶ Αἴγυπτον· καθ' ὁδὸν ἄπαντες οἱ τουρκομάνοι ἡγεμόνες ἐφιλοξένουν αὐτόν· διαμείνας δύο περιόπου μῆνας ἐν Δαμασκῶ, ἐπεσκέψατο τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐκεῖθεν ἐφθασεν εἰς Κάζιρον ὅπου πάντες οἱ μεγιστᾶνες, πλὴν τοῦ Σουλτάνου, ἐξῆλθον εἰς προϋπάντησιν καὶ ὑποδοχὴν αὐτοῦ· ὁ Σουλτάνος τῆς Αἰγύπτου Καϊτβέκ ἐδεξιώσατο αὐτόν ὡς πατῆρ καὶ τῷ ὤρισε κατοικίαν τὰ ἀνάκτορα.

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ τὸν μὲν υἱὸν αὐτοῦ Ἀπτουλλάχ διώρισε διοικητὴν Καραμανίας εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Δζέμ, τὸν δὲ Ἀχμέτ Κεδούκ πασσᾶν, πρῶην μέγαν Βεζύρην τοῦ Πορθητοῦ, διέταξε νὰ καταδιώξῃ τὸν φυγάδα. Αὐτὸς δὲ ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν· μετ' ὀλίγον ὅμως ἀνακαλέσας τὸν Ἀχμέτ Κεδούκ πασσᾶν, ὅστις, ὡς ὑπερήφανος καὶ πολεμικώτατος, ἦτο ἐπίφοβος, περιώρισεν αὐτόν ἐν φυλακῇ, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀπένειμε καὶ αὐτῷ τὴν προτέραν εὐνοίαν καὶ τὸν ἐπέμψε κατὰ τοῦ τελευταίου ἡγεμόνος τῆς Καραμανίας Κασίμ βέην, ὅστις ἔξῃ πρόσφυξ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Οὐζούν Χασάν καὶ προσεπάθει τότε νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἀρχήν, ἀλλ' ἐνίκηθη κατὰ κράτος ὑπὸ τοῦ Ἀχμέτ Κεδούκ πασσᾶ καὶ κατεδιώχθη.

Ἐν τούτοις ὁ ἡγεμονόπαις Δζέμ ἀπελθὼν ἐξ Αἰγύπτου εἰς προσκύνησιν τῶν ἀγίων πόλεων Μέκκας καὶ Μεδίνης καὶ διαμείνας ἐν αὐταῖς περὶ τοὺς δύο μῆνας ἐπανῆλθεν εἰς Κάζιρον. Ἐκεῖ δὲ λαβὼν ἐγγράφους προσκλήσεις καὶ ὑποσχέσεις βοηθείας παρὰ τε τοῦ Κασίμ βέη, ἐκπτώτου ἡγεμό-

νος τῆς Καραμανίας, καὶ παρὰ πολλῶν Ὀθωμανῶν, ἐν οἷς ἦτο καὶ ὁ στρατάρχης τῆς Ἀγκύρας Μιχμούτ πασσᾶς, ἦλθεν εἰς Χαλέπιον ὅπου καὶ συνήντησε τοὺς ἄνω φίλους.

Διάφοροι συμπλοκαὶ ἔλαβον χώραν ἀκολούθως μετὰ τῶν στρατῶν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ τοῦ Δ'ζέμ μέχρις οὗ οὗτος κατανικηθεὶς κατέφυγεν εἰς τὴν Πετραίαν Κιλικίαν· ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ πέμψας πρέσβεις προέτειναν αὐτῷ σπουδαίαν ἐπιχορήγησιν ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἐφησυχάσῃ ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἀλλ' ὁ Δ'ζέμ μὴ παραδεχόμενος ἀπήτησε τὴν ἀνεξάρτητον διοίκησιν χωρῶν τινων μόνον τῆς Ἀσίας· οὐδενὸς δὲ συμβιβασμοῦ ἐπιτευχθέντος ὁ στρατηγὸς Ἐρσέκ Ἀχμέτ πασσᾶς εἰσῆλθε εἰς Κιλικίαν πρὸς καταδίωξιν καὶ σύλληψιν τοῦ Δ'ζέμ, ὅστις περοτρυνόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ φίλου του Κασσίμ βέη, ἠτήσατο καὶ ἔλαβε τὴν φιλοξενίαν καὶ προστασίαν τῶν ἵπποτῶν τῆς Ρόδου· ἐγένετο δὲ δεκτὸς ἐν τῇ νήσῳ ἐν μεγίσταις τιμαῖς καὶ ἔλαβεν ὡς κατοικίαν τὰ ἀνάκτορα.

Τῇ 31 αὐγούστου 1482 ὁ μὲν ἡγεμονόπαις Δ'ζέμ ἐπιβὰς πλοίου ἀπέπλευσε μετὰ τινων ἀκολούθων εἰς Γαλλίαν, ὁ δὲ ἱππότης Εὐανσεφόρτ, ἀνεψιὸς τοῦ Μεγάλου Ταζιάρχου, διηυθύνετο ὡς πρέσβυς εἰς Ἀσίαν πρὸς εὑρεσιν τοῦ Ἀχμέτ Γεδούκ πασσᾶ καὶ Μεσίχ πασσᾶ οἵτινες εἶχον ἐντολὴν παρὰ τοῦ Σουλτάνου νὰ συνομολογήσωσιν εἰρήνην μετὰ τοῦ τὰ γαματος· καὶ κατ' ἀρχάς μὲν ὁ Ἀχμέτ πασσᾶς ἀπήτησε τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου καὶ τὴν παραδόσιν τοῦ Δ'ζέμ, ἀλλὰ τῶν ἵπποτῶν μὴ παραδεχθέντων, ἐγένετο συνθήκη, ἧς αἰ κυριώτεραι συμφωνίαι ἦσαν αἱ ἐξῆς· νὰ ἐπικρατῇ εἰρήνη διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης καθ' ὅλον τὸν βίον τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ, νὰ ὑπάρχῃ ἐλευθερία ἐμπορικὴ καὶ νὰ ἀποδίδωνται οἱ μέγροι τότε αἰχμηλωτισθέντες.

Ὁ Δ'ζέμ διέτριψε δέκα τρία ἔτη ἐν Εὐρώπῃ περιγόμενος ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ φρουρίου εἰς φρούριον, διάφορα δὲ εἰσι τὰ ἐπεισόδια τῆς περιπλανήσεώς του ταύτης. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκράτησαν αὐτὸν ἐν Νικαίᾳ τῆς Γαλλίας·

εϋρόντες δὲ ὡς πρόφασιν τὴν ἔνσκηψιν τοῦ λοιμοῦ, τὸν ὠδήγησαν εἰς πόλεις ἐνδοτέρας, εἰς Σαμπερή, Πουή καὶ Ρουσσιλόν. Μετὰ ἐπταετῆ δὲ διαμονὴν ἐν Γαλλίᾳ παρεδόθη κατὰ διαταγὴν τοῦ βασιλέως Καρόλου τοῦ Η' τῷ πάπῃ τῆς Ρώμης Ἰννοκεντίῳ ὅστις τὸν ὑπεδέξατο τῇ 13 μαΐου 1489 μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν καὶ τῷ ὑπεσχέθη τὴν ἐλευθερίαν καὶ ὑποστήριξιν ἐὰν ἔστεργε νὰ ἐξομώσῃ, ἀλλ' ὁ ἡγεμονόπαις ὑπερῆφάνως ἠρνήθη τοιαύτας προτάσεις. Ἀποθανόντος τοῦ Ἰννοκεντίου ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἀλέξανδρος ὁ Βοργίας, ὀνομαστός διὰ τὰς διαφόρους ἀνοσιουργίας του, ἐδηλητηρίασε τὸν ἡγεμονόπαιδα Δζέμ ἀποθανόντα τῇ 24 φεβρουαρίου 1495 ἐν Νεαπόλει ὅπου τὸν εἶχε παρὰλαβεῖ ἐκ Ρώμης ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κρόλος. Ὁ νεκρὸς τοῦ Δζέμ παρεδόθη εἰς πρεσβείαν τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ ἐτάφη ἐν Προύση. Ἡ αἰχμαλωσία τοῦ ἡγεμονόπαιδος Δζέμ συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἔνεκα τούτου ἄπαντες οἱ ἱστορικοὶ διὰ μακρῶν περιέγραψαν τὰ διόφορα αὐτῆς ἐπεισόδια.

Προετάξαμεν τὰ ἐπεισόδια τοῦ ἡγεμονόπαιδος Δζέμ παντὸς ἄλλου γεγονότος τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ ἵνα δυνηθῶμεν νὰ συμπεριλάβωμεν κατωτέρω κατὰ σειρὰν τὰ ἐπίλοιπα συμβῆντα τοῦ μέρους τούτου τῆς ὀθωμανιστορίας.

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἦτο τριακονταετῆς τὴν ἡλικίαν ὅτε ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς του, μέχρι δὲ τότε καὶ ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἐχρημάτισεν ἀλληλοδιαδόχως διοικητῆς τῆς Καραμανίας καὶ Ἀρμεσίας· διαρκούσης τῆς διοικήσεώς του ἠσχολεῖτο μᾶλλον εἰς τὰ γράμματ' ἢ εἰς τὰ πολεμικὰ ἔργα. Ἠγάπα ὑπερβαλλόντως τὴν εἰρήνην, τὰ γράμματ', τὴν ποίησιν καὶ φιλολογίαν καὶ τότε μόνον ἀπεδύετο εἰς πόλεμον ὅτε ἠναγκάζετο πρὸς τοῦτο· ὁ πατὴρ του πορθητῆς βασιλεύσας 30 ἔτη διήνυσεν αὐτὰ πολεμῶν διηνεκῶς, οὗτος δὲ ἰσάριθμα ἔτη βασιλεύσας διῆλθε τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα εἰρηνικώτερον.

Διατήρησε τούς θεσμούς τοῦ πατρὸς του, συμπληρώσας αὐτούς, καθήγησε καινοτομίας τινὰς τὰς ὁποίας εἶχεν εἰσαγάγει ὁ πρόων μὲγας Βεζΐρης Μεχμέτ πασσᾶς ὁ ἐκ Καραμανίας μετατρέψας τιμὰρὰ τινὰ εἰς δημόσια κτήματα.

Ὁ νέος Σουλτάνος ἔφερε τὴν αὐτὴν ἐνδυμασίαν τοῦ πατρὸς καὶ εἶχε τὸ αὐτὸ μεγκλοπρεπὲς βῆδισμα, τὸ ῥωμαλέον τοῦ σώματος καὶ τὴν γρυπώδη ρίνα· εἶχε δὲ μέλανας τοὺς ὀφθαλμούς, τὰς ὀφρῦς καὶ τὸν πώγωνα· ἦτο λιτὸς τὴν διαίταν καὶ ἐπεκλήθη ὑπὸ τινων ἱστοριογράφων Σοφὸς ἕνεκα τοῦ ἔρωτός του πρὸς τὴν φιλολογίαν καὶ λοιπὰς ἐπιστήμας, ὡς καὶ πρὸς τὴν εἰρήνην, ἡσυχίαν καὶ ἀπλότητα.

Τὰ πρῶτα ἔργα τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἦσαν ἡ ἐξακολούθησις τοῦ κατὰ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας πολέμου· καὶ τὴν μὲν Ἰταλίαν οἱ Ὀθωμανοὶ ἐξεκένωσαν μετὰ τινὰ χρόνον τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1481 καὶ παρέδωκαν τὰς κυριευθείσας πόλεις εἰς τὸν δούκα τῆς Καλαβρίας συνομολογήσαντες καὶ συνθήκην μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως· οἱ δὲ στρατηγοὶ Ἰσκανδὲρ καὶ Γιακούπ πασσάδες ἐξέπορθον διάφορα φρούρια τῆς Οὐγγαρίας, Δαλματίας καὶ Βοσνίας καὶ τῇ 3 Νοεμβρίου 1481 ἐνίκηθη πλησίον τοῦ Τεμεσθάρ ὁ οὐγγρικός στρατὸς ἀρχηγοῦντος τοῦ Παύλου Κενίς, ὅστις ὁμῶς διαβάς κατόπιν τὸν Δούναβιν ἀπέζημιώθη διὰ τινων ἐπιτυχῶν πολεμικῶν ἔργων.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀνενώθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ἡ μετὰ τῶν Ράγουζαίων συνθήκη· οἱ πρέσβεις αὐτῶν ἔτυχον εὐμενεστάτης ὑποδοχῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπιτυχοῦντες μάλιστα τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἔτησίου φόρου κατὰ 3,000 δουκάττα.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1482 Ἰανουαρίου 16 ἐτροποποιήθη καὶ ἡ συνθήκη μετὰ τῶν Βενετῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδωρήθη μὲν ὁ ἐξ 100,000 δουκάτων ὑπὸ τοῦ πορθητοῦ ἐπιβληθεὶς φόρος, ἐπεβλήθη δὲ μόνον ἡ ἀπότισις τῶν ὀφειλομένων 50,000 δουκάτων ἐκ τελωνιακῶν δικαιοματῶν, καὶ ὠρίσθη εἰς τέσσαρα τοῖς ἑκάτῳ τὸ ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων

ἐμπορευμάτων τελωνιακὸν τέλος· ὁ Σουλτάνος ὑπεσχέθη προσέτι εἰς τοὺς πρέσβεις τῶν Βενετῶν νὰ ἐπανορθώσῃ τὰς προξενηθείσας αὐτοῖς βλάβας, τηρήσῃ τὰ σύνορα τῶν κτήσεων αὐτῶν καὶ ἐλευθερώσῃ τοὺς μέχρι τοῦδε συλληφθέντας αἰχμαλώτους.

Τῇ 18 νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1482 ὁ Σουλτάνος προσκαλέσας εἰς δεῖπνον ὅλους τοὺς Βεζύρας ἐδωρήσατο αὐτοῖς πολυτελεῖς κἀνδύς (ἐπιχιτώνια), μόνον δὲ τῷ Ἀχμέτ Γεδούκ πασσᾶ ἐδωρήσατο μέλανα, ὅστις καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν.

Ὁ Ἀχμέτ Γεδούκ πασσᾶς ἦτο ὑψηλόφρονος καὶ ἀκμπτου χαρακτήρος, καὶ πλείστα πολεμικὰ ἔργα ἔφερεν εἰς αἴσιον πέρας ἐπὶ τοῦ πορθητοῦ καὶ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ.

Μέγας Βεζύρης διωρίσθη ὁ Βεηλέρβεις τῆς Ἀνατολῆς Δαούτ πασσᾶς, οὐτινος ἡ μνήμη ἐνδόξως διειτηρήθη παρὰ τοῖς ὀθωμανοῖς· ἐκτὸς τῶν ἄλλων αὐτοῦ προσόντων ἦτο καὶ λίαν φιλόκωπος οἰκοδομήσας τὸ μέχρι σήμερον τηροῦν τὸ ὄνομά του προάστειον, τέμενος, σχολεῖον καὶ μαγειρεῖον τῶν πτωχῶν· ἡ δὲ πεδιάς, τοῦ Δαούτ πασσᾶ λεγομένη, πρώτην φοράν ἐπὶ τοῦ μεγάλου τούτου Βεζύρου ἐχρησίμευσεν ὡς τόπος συναθροίσεως τοῦ εἰς Ρούμελην ἐκστρατεύοντος στρατοῦ.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1483 ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ προπεμπόμενος ὑπὸ πάντων τῶν μεγιστάνων διηυθύνθη μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Φιλιππούπολιν ὅπου ἐπεσκεύασε καὶ ὠχύρωσε φρούρια τινα, ἐκείθεν δ' ἐπορεύθη εἰς Σοφίαν καὶ κατόπιν ἀπέλυσε τὸν στρατόν. Κυνηγήσας ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας παρὰ τὴν Φιλιππούπολιν, ἐώρτασε τὰς ἐορτὰς τοῦ Βαϊραμίου ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Βεηλέρβεις τῆς Β σνίας κατέκτησε τὴν Ἐρζεγοβίνην καὶ ἐπειδὴ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως αὐτῆς Στεφάνου Κόσσοβιτς κατέφυγεν εἰς Ράγουζαν οἱ Ράγουζαῖοι πρὸς ἐξίλασμον ἐπεμψαν πρέσβεις αἰτούμενοι συγγνώμην καὶ αὐ-

ζησαντες, τὸν ἐτησίως πληρονοόμενον ὑπ' αὐτῶν φόρον. Ταυτοχρόνως συνωμολογήθη καὶ πενταετὴς συνθήκη μετὰ τοῦ Μκθίου Κορβίνου τῆς Οὐγγαρίας.

Τῇ 1 μαΐου 1484 ἐπέμφθη ὁ στρατὸς διὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως κατὰ τῆς Μολδαβίας· τὸ δὲ βαρὺ πυροβολικὸν μετεκομίσθη διὰ Μαύρης Θαλάσσης εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως.

Ἐν Ἀδριανουπόλει τότε κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου ἤρξατο ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ὀμωνύμου αὐτῷ τεμένους· ἐκτὸς δ' αὐτοῦ ἀνηγέρθησαν καὶ σχολεῖα, μαγειρεῖα ὑπὲρ τῶν πτωχῶν· ἡ δὲ ξυλίνη ἀγορὰ ἀποτεφρωθεῖσα ἀνφικοδομήθη λιθόκτιστος.

Τῇ 27 ἰουνίου ὁ Σουλτάνος μετὰ τοῦ στρατοῦ διέβη τὸν Δούναβιν πλησίον τοῦ Ἰσακτοῦ ὅπου ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλχχίας προσεκύνησεν αὐτὸν προσφέρων τὸν φόρον καὶ προσέτι 20,000 στρατιώτας πρὸς ἐπικουρίαν. Τῇ 6 ἰουλίου ἐπολιόρκησε τὴν Κιλίαν, φρούριον, καὶ τῇ 15 ἐκυρίευσεν αὐτήν· μετὰ τοῦτο ἐπολιόρκησε καὶ ἐκυρίευσε καὶ τὸ φρούριον Ἀκερμαν.

Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1485 ἤλθον εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Σουλτάνου πρέσβεις τῆς Οὐγγαρίας, τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς Αἰγύπτου· οἱ μὲν πρέσβεις τῆς Ἰνδικῆς φέροντες ὡς δῶρον ἐλέφαντας καὶ ἄλλα ἀγρία θηρία, ἀρώματα, χρυσόν, ἤλθον ἵνα συγχαρῶσιν αὐτῷ ἐπὶ τῇ εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσει τοῦ οἱ τῆς Οὐγγαρίας, ἵνα ἐπικυρώσῃ τὴν γενομένην πενταετῆ συνθήκην, οἱ δὲ τῆς Αἰγύπτου ἵνα αἰτήσωνται συγγνώμην διὰ τὴν πρὸς τὸν Δζέμ χορηγηθεῖσαν φιλοξενίαν.

Ὁ Σουλτάνος ἐπλήρωσε τιμῶν καὶ δώρων τοὺς πρέσβεις τῆς Ἰνδικῆς καὶ Οὐγγαρίας οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς τῆς Αἰγύπτου διότι διενοεῖτο νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πατρὸς ἦτοι νὰ κατακτήσῃ τὴν χώραν ταύτην.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἔλαβε καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Ἰακούβ χάν, ἡγεμόνος τῶν Τουρκομάνων καὶ υἱοῦ τοῦ Οὐζοῦν Χασάν, εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἣν εἶχε πέμψει αὐτῷ ἀγγέλ-

λων τὴν ἄλωσιν τῆς Κιλίας καὶ τοῦ Ἀκερμαν. Ἀναφέρομεν δὲ τοῦτο διότι ἀμφότεραι αἱ ἐπιστολαὶ ὁμολογοῦνται ὡς ἀριστουργήματα τῆς περσικῆς ῥητορικῆς· καὶ τὴν μὲν τοῦ Σουλτάνου εἶχε γράψει ὁ ἰδιαιτέρος του γραμματεὺς Σιδὶ Μεχμέτ, τὴν δὲ τοῦ Ἰακούβ χάν ὁ σοφὸς καλλιγράφος καὶ ἱστοριογράφος Ἰδρίς, ὅστις μάλιστα τόσον ἐθαυμάσθη ἐπὶ τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὥστε προσεκλήθη κατόπιν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου καὶ ἔτυχε μεγίστης εὐνοίας.

Καίτοι φίλος τῆς εἰρήνης ὁ Σουλτάνος εἶχεν ὅμως πολλὰ ἀφορμὰς ἵνα κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου. Ἐκτὸς τῆς δυσαρρεσκείας ἣτις ὑπῆρχεν ἀπὸ τῆς βασιλείας εἰσέτι τοῦ παρθητοῦ, ἐκτὸς τῆς διαγωγῆς τῶν Αἰγυπτίων πρὸς τὸν Δῆμ, ὁ αἰγυπτιακὸς στρατὸς εἶχε καταλάβει διὰ τῆς βίας καὶ ἄνευ αἰτίου πολλὰ φρούρια πλησίον τῆς Ἰαρσοῦ καὶ τῶν Ἀδάνων καὶ ἠνώγει τοὺς ὀθωμανοὺς ἐμπόρους καὶ προσκυνητὰς οἵτινες μετέβαινον εἰς Μέκκαν.

Ὁ διοικητὴς Καραμανίας Καραγκιοῦζ πασσᾶς διαταχθεὶς ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Αἰγυπτίους καὶ ἀνακτήσῃ τὰ φρούρια, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου, ὅστις ἀρξάμενος τῷ 1485 διήρκεσε μέχρι τοῦ 1491. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ Καραγκιοῦζ πασσᾶς ἀνέκτησε τέσσαρα ἐκ τῶν καταληφθέντων φρουρίων, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα αὐτὸς τε καὶ οἱ ἄλλοι ὀθωμανοὶ στρατηγοί, ὁ Ἐρσέκ Ἀχμέτ πασσᾶς καὶ ὁ Ἰακούβ πασσᾶς, ἀπέτυχον εἰς τὰς μάχας. Ἐνεκα τούτου ἠναγκάσθη νὰ ἐκστρατεύσῃ αὐτὸς ὁ μέγας Βεζύρης Δαούτ πασσᾶς ὅστις νικήσας καὶ ἀπωθήσας τοὺς Αἰγυπτίους ἐπανῆλθεν ἐν θριάμβῳ εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τῷ 1489 ἐκ νέου ἐξεστράτευσαν οἱ ὀθωμανοὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ καὶ τοῦ Ἐρσέκ Ἀχμέτ πασσᾶ κατὰ τῶν Αἰγυπτίων, ἀλλὰ τῇ 1 ἀπριλίου ἐνίκηθησαν ἄν καὶ οἱ ἔχθροί αὐτῶν ἀπώλεσαν καίτοι νικηταὶ πλείστους ἄνδρας φονευθέντας ἢ αἰχμαλωτισθέντας.

Αἱ ἀποτυχίαι αὐταὶ ἠνάγκασαν εἰς ἐκστρατεῖαν αὐτὸν τὸν ἴδιον Σουλτάνον· ἐνῶ δὲ ἠτοιμαζέτο νὰ διαβῆ τὴν Ἀσίαν ἤλθον πρέσβεις τοῦ ἡγεμόνος τῆς Τύνιδος ἰκετεύοντες ὑπὲρ συνωμολογήσεως συνθήκης μετὰ τῆς Αἰγύπτου· ὑποδεχόμενος δ' αὐτούς εὐμενῶς ἔστερεζεν εἰς τὴν εἰρήνην καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανηγύρισε τὴν περιτομὴν τῶν ἐγγόνων του καὶ τὸν γάμον τῶν τριῶν θυγατέρων του.

Ἀποθνήσκοντος τοῦ ἡγεμόνος τῆς Οὐγγαρίας Μιθθίου Κορβίνου ἡ χώρα αὕτη κατεσπαράσσεται ὑπὸ ἐπαναστάσεων καὶ τοῦτο μαθὼν ὁ Σουλτάνος διανοήθη νὰ κυριεύσῃ τὸ Βελιγράδιον, πρωτεύουσαν τῆς Σερβίας, ἀνακτηθεῖσαν ἐν τῷ μεταξὺ ὑπὸ τῶν Σέρβων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προέτινε τῷ δεσπότῃ τῆς Σερβίας Οὐϊλάκ νὰ τῷ παραχωρήσῃ τὸ Βελιγράδιον, τὸ Ἀλαιτζαϊσάρ καὶ τὸ Σβορνίκιον καὶ ἀντ' αὐτῶν νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ ὁ Σουλτάνος ὡς μέλλοντα ἡγεμόνα τῆς Οὐγγαρίας τῆς ὁποίας ὁ θρόνος ἐχῆρευεν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀπάντησις τοῦ Οὐϊλάκ ἦν ἀμφίβηλος διετάχθη ὁ μὲν στρατὸς νὰ διευθυνθῇ κατ' αὐτοῦ καὶ τῆς Οὐγγαρίας, ὁ δὲ στόλος συγκείμενος ἐκ 300 πλοίων ν' ἀναμεινῇ ἐν ταῖς ἀλβανικοῖς παραλίαις τὴν ἔλευσιν τοῦ Σουλτάνου.

Ἄφ' ἐνός ὁ μὲν στόλος κατέλαβε φρούριά τινα τῆς Βοσνίας, ὁ δὲ Σουλτάνος ἀφ' ἐτέρου ἀναχωρήσας ἐξ Ἀδριανουπόλεως διηυθύνθη τὸ πρῶτον εἰς Σοφίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μοναστήριον (Βιτώλια) καὶ Περλεπέ. Μετὰ βραχείην δὲ διαμονὴν οὗτος μὲν ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἄλλ' ὁ στρατὸς ὑπὸ τὰς διατάγας τοῦ Ἰακὸυ πκισᾶ προέβαινε εἰς συνεχεῖς ἐκδρομὰς κατὰ τῆς Σερβίας, Οὐγγαρίας καὶ Αὐστρίας· ὁ πόλεμος οὗτος διήρκεσε τρία ὀλόκληρα ἔτη ἀπὸ τοῦ 1493 μέχρι τοῦ 1496 καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο πλείστα φονικαὶ καὶ αἱματηραὶ συνεχροτήθησαν μάχαι ἀποβάσκι ἄλλοτε μὲν ὑπὲρ τῶν Ὀθωμανῶν ἄλλοτε δὲ ὑπὲρ τῶν ἐναντίων. Τέλος συνωμολογήθη τριετὴς ἀνακωχὴ δυνάμει τῆς ὁποίας ἔμειναν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν Ὀθωμανῶν πολλὰ φρούρια τῆς Βοσνίας.

Κατὰ μάρτιον τοῦ 1497 ὁ μέγας Βεζύρης Δαυὶτ πασσᾶς οἰκειοθελῶς παρητήθη διασώσας τὴν εὐνοίαν τοῦ Σουλτάνου μέχρι τέλους καὶ λαβὼν ἐτησίαν σύνταξιν 300,000 ἄσπρων· διάδοχος αὐτοῦ ἐγένετο ὁ Ἐρσέκ Ἀχμέτ πασσᾶς, γαμβρὸς τοῦ Σουλτάνου, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον παυθεὶς οὗτος ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Ἰβραήμ πασσᾶ, υἱοῦ τοῦ Χαλήλ πασσᾶ, μεγάλου Βεζύρου τοῦ πορθητοῦ.

Ἰωάννης ὁ Ἀλβέρτος, ἡγεμὼν τῆς Πολωνίας, ἐποφθαλμιῶν τὴν Μολδαυίαν ἐζήτηε πρόφασιν ὅπως λύσῃ τὴν ὑφισταμένην μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν εἰρήνην καὶ ἕνεκα τούτου προέβαιεν εἰς συνεχεῖς ἐκδρομὰς· ὁ Βελή βέης, δικαιοκτῆς τῆς Σιλιστρίας, διαταχθεὶς νὰ ἐκστρατεύσῃ κατ' αὐτοῦ εἰσῆλασεν εἰς τὴν Πολωνίαν, συνεκρότησε πλείστας μάχας καὶ κατενίκησεν ἐπανειλημμένως τοὺς Πολωνοὺς.

Τῷ 1492 Ἰβάν ὁ Γ', τσάρος τῆς Ῥωσσίας, προέτεινε διὰ τοῦ φίλου του χάνου τῆς Ταυρικῆς Μεγλί Γκιρκαὶ συνθήκην φιλίας τῷ Σουλτάνῳ· οὗτος δ' ἀπήντησε τῷ χάνῳ τὰ ἑξῆς. «Ἐάν ὁ μονάρχης τῆς Μόσχας ἦναι ἀδελφός σου θὰ ἦναι καὶ ἰδικός μου ἀδελφός». Τῷ δὲ 1495 ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ πρῶτος Ῥώσσος πρεσβευτῆς Μιχαὴλ Πλέστσειβ φέρων συστατικὰς ἐπιστολάς τοῦ χάνου τῆς Ταυρικῆς καὶ αἰτούμενος ἀσφάλειαν ἐν ταῖς ὀθωμανικαῖς χώραις ὑπὲρ τῶν Ῥώσσων ἐμπόρων· ἐπειδὴ δὲ ὁ πρεσβευτῆς οὗτος παρουσιασθεὶς τῷ Σουλτάνῳ δὲν συνεμορφώθη τῇ ἐπιμοταξίᾳ τῆς αὐτῆς ἀπεπέμφθη ἄπρακτος καὶ μετὰ τέσσαρα ἔτη ἕτερος πρεσβευτῆς, ὁ Ἀλέξιος Γολκβαστόβ, ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν συνοδευόμενος ὑπὸ Ῥώσσων ἐμπόρων καὶ τὴν αὐτὴν αἴτησιν ὑποβάλλων· ὁ Σουλτάνος ἐδέξατο τοῦτον μετ' εὐμενείας καὶ συγκατένευσεν εἰς τὰ αἰτούμενα· ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης χρονολογοῦνται αἱ πρῶται διπλωματικαὶ σχέσεις μεταξύ Ὀθωμανῶν καὶ Ῥώσσων.

Ἐκτὸς τῶν μετὰ τῆς Ῥωσσίας συναφθεισῶν σχέσεων, τοιαῦται συνήφθησαν ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ

μετὰ πλείστων ἄλλων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, συντελέσασαι λίαν εἰς τὸ νὰ καταδειχθῇ ἡ μεγίστη ἰσχὺς τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους· ἐξ ἰταλικῶν κράτη εἶχον συγχρόνως ἐπικλεσθῆ τὴν βοήθειαν καὶ εὐνοίαν τοῦ Σουλτάνου· ὁ πάπας, ἡ Φλωρεντία, ἡ Πίσσα, τὰ Μεδιόλανα, ἡ Νεάπολις καὶ ἡ ἰσχυρὰ Βενετία· οἱ πρέσβεις ἀπάντων τῶν κρατῶν τούτων εἶχον μεταβῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα προσκυνήσωσι τὸν Σουλτάνον.

Ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία ἐκραταιοῦτο ὅλον ἐν καὶ ἰσχυροποιεῖτο· ἑπτὰ υἱοὶ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ διηθύνον ἑπτὰ ἐκ τῶν εὐφροωτέρων καὶ πλουσιωτέρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολῆς· αἱ δὲ θυγατέρες αὐτοῦ εἶχον νυμφευθῆ ἰσχυροῦς ἡγεμόνας, τὸν τῆς Αἰγύπτου καὶ τὸν μέλλοντα διάδοχον τοῦ περσικοῦ θρόνου ἕγγονον τοῦ Οὐζούν Χασάν ὡς καὶ τοὺς διασημοτέρους τῶν ὀθωμανῶν ὑπουργῶν καὶ στρατηγῶν.

Τὸ αὐτοκρατορικὸν διβάνιον (συμβούλιον) συνήρχετο ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου τετράκις τῆς ἑβδομάδος, κατὰ δευτέραν, τρίτην, σάββατον καὶ κυριακὴν· ἡ παρασκευὴ ἦν καθιερωμένη διὰ τὰς ἐν τοῖς τεμένεσι προσηυχάς, ἡ δὲ τετάρτη καὶ πέμπτη εἰς ἀνάπαυσιν.

Τὰ στρατιωτικὰ ἤκμαζον ὡσαύτως· ὁ μὲν στρατὸς συνέκειτο ἐν καιρῷ εἰρήνης ἐξ ἐξήκοντα καὶ τριῶν χιλιάδων ἀνδρῶν παντὸς ὄπλου, ὁ δὲ στόλος ἐκ διακοσίων ἐξήκοντα μεγάλων καὶ μικρῶν πλοίων ἦν ἕτοιμος εἰς ἀπόπλουν ἐν πάσῃ στιγμῇ. Ἦθησαν ὡσαύτως καὶ τὰ οἰκονομικὰ· αἱ δὲ ἐτήσιοι πρόσοδοι τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἀνήρχοντο εἰς τρία ἑκατομμύρια δουκάτων.

Ἡ μετὰ τῶν Βενετῶν εἰρήνη δὲν διτηρηθῆ ἐπὶ πολὺ ἕνεκα πρὸ πάντων τῶν προτροπῶν τὰς ὁποίας ὑπέβαλλον τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ οἱ πρέσβεις τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Οὕτω δὲ κατὰ μίαν ἰούνιον τοῦ 1499 ὁ Σουλτάνος ὤρμησεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν μὲν Μουσταφᾶ πασσᾶν, βεηλέρβεην Ρούμελης, διέταξε νὰ διευθυνθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ κατὰ τοῦ φρουρίου Ναυπάκτου, τὸν δὲ Δαοῦτ

πασσάν, ἀρχιναύαρχον, νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στόλον κατὰ τοῦ αὐτοῦ φρουρίου. Ἐναντίοι ἄνεμοι ἠνάγκασαν τὸν στόλον νὰ μὲνῃ ἠγκυροβολημένος πρὸ τῆς νήσου Οἰνούσης ἢ Σαπιέντζας· ὅτε δὲ πνευσάντων οὐρίων ἀνέμων ἠθέλησαν οἱ Ὀθωμανοὶ νὰ ἐξέλθωσιν εὐρέθησαν ἐνώπιον τοῦ βενετικοῦ στόλου συγκειμένου ἐξ 150 πλοίων καὶ κωλύοντος αὐτούς. Τοῦ μὲν ὀθωμανικοῦ στόλου ναύαρχοι ἦσαν ὁ Δαούτ πασσᾶς, ὁ Κεμάλ Ρεΐζ καὶ ὁ Μποράκ Ρεΐζ, τοῦ δὲ βενετικοῦ ὁ Γριμάνης, ὁ Λορεδάνος καὶ ὁ Ἀλυμπάν Ἀντώνιος· τῇ 28 ἰουλίου γενομένης ναυμαχίας οἱ Βενετοὶ ἐνίκηθησαν, ὁ δὲ ὀθωμανικὸς στόλος προχωρήσας κατέλαβε τὴν Νκυπκτον, ἣτις διὰ τὴν θέσιν της ἐθεωρεῖτο ὁ προμαχὼν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ παραλίω βενετικῶν κτήσεων· ὁ Σουλτάνος ὅστις ἦν παρῶν μετὰ τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου διέταξε τὴν ἀνέγερσιν πλησίον τῆς Ναυπάκτου, καὶ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου, πέντε φρουρίων καὶ τὴν ναυπήγησιν τεσσαράκοντα πλοίων ὁμοίων τοῖς βενετικοῖς ἵνα κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐπιχειρήσῃ τὴν ἄλωσιν τῆς Μεθώνης καὶ Κορώνης ἰσχυρῶν ὠταύτως φρουρίων ἐν τῇ πελοποννησιακῇ παραλίᾳ ἀνηκόντων τοῖς Βενετοῖς· μετὰ ταῦτα αὐτὸς μὲν ἐπέστρεψε διὰ ξηρᾶς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ στόλος ἔμεινεν ἵνα διαχειμῶσῃ παρὰ τὴν Κόρινθον.

Καθ' ἣν ἡμέραν ὁ Σουλτάνος εἰσῆρχετο εἰς Ἀδριανούπολιν ἐτελεύτησεν ὁ μέγας Βεζύρης Ἰβραήμ πασσᾶς διατηρήσας τὸ ἀξίωμα μέχρι θανάτου· ἀντ' αὐτοῦ δὲ διωρίσθη ὁ Μεσίχ πασσᾶς ὁ ἄλλοτε πολιορκήσας τὴν Ῥόδον.

Ὁ Ἰσκενδὲρ πασσᾶς κατὰ τὸν ἴδιον χρόνον διέτρεχε τὴν Βοσνίαν ν.κῶν ἐπανειλημμένως τοὺς Βενετούς. Οὗτος ὡς καὶ ὁ Ἀλῆ πασσᾶς Μιχάλογλους, ἀμφοτέρω διιοικηταὶ τῶν ἀκιντζιδῶν (ἰππέων), ὁ Βελῆ βέης καὶ ὁ Ἀλῆ πασσᾶς ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ἐξηκολούθησαν ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῆς Αὐστρίας, Οὐγγαρίας, Τρανσυλβανίας, Βοσνίας, Σερβίας καὶ Πολωνίας πολλάκις νικήσαντες.

Οἱ Βενετοὶ μικρὸν ὕστερον ἀνεκουφίσθησαν κυριεύσαντες τὴν Κεφαλληνίαν καὶ Πρέβεζαν ἀνηκούσας μέχρι τότε τοῖς Ὀθωμανοῖς.

Τῷ ἐπιόντι ὁμοῦς ἔτει ὁ Σουλτάνος ἐκστρατεύσας ἐκ νέου εἰς Πελοπόννησον ἐπολιόρησε διὰ τε ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης τὴν Μεθώνην, Κορώνην καὶ τὴν Πύλον ἢ Νικαεῖον καὶ ἐκυρίευσεν τὴν μὲν Μεθώνην τῇ 10 αὐγούστου τὴν δὲ Κορώνην τῇ 20, καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας καὶ τὴν Πύλον.

Εἰσελθὼν τῇ 10 αὐγούστου καὶ ἡμέρᾳ παρασκευῇ εἰς τὴν Μεθώνην ἵνα τελέσῃ τὸ προσκύνημα ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ καὶ βλέπων τὸ ὕψος τῶν τειχῶν καὶ τὸ βάθος τῆς τάφρου ἀνέκραξεν «Ὁ Θεὸς ἔδωκέ μοι τὴν πόλιν ταύτην διὰ τῆς ἀνδρείας τοῦ βεηλέρβεή μου Σινὰκ πασσᾶ καὶ τῶν γιανίτσαρων μου». ὁ δὲ γιανίτσαρὸς ὁ ἀναβάς πρῶτος εἰς τὸ τεῖχος ἔλαβεν ὡς ἀμοιβὴν μίαν τῶν πλουσιωτέρων ἐπαρχιῶν τοῦ κράτους· ὁ δὲ τότε Νισαντζή Γαζή βέης, γραμματεὺς τῆς ἐπικρατείας καὶ δεινὸς περὶ τὸ γράφειν, συνέταξε τὰς περὶ τῶν ἀλώσεων τούτων ἀγγελτηρίους ἐπιστολάς πεμφθείσας εἰς πάντας τοὺς ἡγεμόνας τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου, εἰς τοὺς διοικητὰς τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς Ἰσπανίας, Γαλλίας, Πολωνίας καὶ Οὐγγαρίας.

Τὰς νίκας ταύτας βλέποντες οἱ χριστιανοὶ ἡγεμόνες τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἀπερῆσισεν νὰ συνασπισθῶσι κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν· οὕτω δὲ τῇ δευτέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς τοῦ ἔτους 1501 ὑπεγράφη ἐν Ρώμῃ συμμαχία τοῦ πάπα, τῆς Βενετίας, τῆς Γαλλίας, Οὐγγαρίας καὶ Ἰσπανίας. Καὶ διὰ ξηρᾶς μὲν οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ οὐδὲν σχεδὸν κατώρθωσαν, μόνον δὲ διὰ θαλάσσης συνενωθέντες ὁ γαλλικὸς, ἰσπανικὸς καὶ βενετικὸς στόλος ἐπολιόρησαν κατ' ἀρχῆς τὴν Μιτυλήνην ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας. Ἀγανάκτιστος ὁ Σουλτάνος ἐπὶ τῇ ἐπιδρομῇ ταύτῃ ἔπεμφεν εἰς ἐπικουρίαν τῆς νήσου τὸν Ἑρσέκ Ἀχμέτ πασσᾶν καὶ Σινέκ πασσᾶν, ἀλλ' ἅμα οὗτοι ἔφθασαν, οἱ χριστιανοὶ νύαρχοι μὴ ἀναμένοντες τὴν

ἐπικουρίαν τοῦ ταξιάρχου τῆς Ρόδου ἐρχομένου μετὰ 29 πλοίων, ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν καὶ ἀπέπλευσαν· φοβερὰ τρικυμία καταλαβοῦσα τὰ γαλλικὰ πλοῖα πλησίον τῶν Κυθήρων κατέθραυσε σχεδὸν ἅπαντα, ὀλίγων μόνον ναυτῶν διασωθέντων· νέος δὲ γαλλικὸς στόλος συνενωθείς μετὰ τοῦ βενετικοῦ ἐκυρίευσεν τὴν νῆσον Λευκάδα.

Τῷ αὐτῷ ἔτει 1501 ἐκραγείσης πυρκαϊῆς ἐν Γαλατᾷ Κωνσταντινουπόλει ἀνετινάχθη ἡ πυριτιδαποθήκη, ἐφονεύθησαν δὲ ὑπὸ τῶν ἐκσφενδονισθέντων λίθων ὁ μέγας Βεζύρης καὶ ὁ δικαστὴς τῆς πόλεως (μουφτής) παρόντες καὶ ἀγωνιζόμενοι πρὸς κατάσβεσιν τοῦ πυρός, μέγας δὲ Βεζύρης διωρίσθη ὁ Ἄλῃ πασσᾶς.

Ὁ Σουλτάνος φύσει εἰρηνικοῦ χαρακτῆρος ἔθηκε τέρμα εἰς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ πολέμους κλείσας συνθήκην μετὰ τῶν Βενετῶν ὑπογραφείσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 14 δεκεμβρίου 1502 ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου καὶ τοῦ πρέσβους τῆς Βενετίας Ζαχαρίου Φρίσκ. Κυριώτατοι ὄροι τῆς συνθήκης ἦν ἡ παράδοσις τῆς Λευκάδος τοῖς Ὀθωμανοῖς καὶ ἡ πληρωμὴ τοῖς ἰδίους 34,000 δουκάτων.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξεργήθησαν σπουδαῖα ταραχὰ ἐν Καραμανίᾳ ἀλλ' ὁ πρῶν μέγας Βεζύρης Μεσίχ πασσᾶς ἐπανερχόμενος ἐκ Μένκας καὶ οἱ ἡγεμονόπαιδες Ἀχμέτ, διοικητὴς Ἀμρσείας, Σαχινσάχ, διοικητὴς Καραμανίας καὶ Μεχμέτ, διοικητὴς Γενί-σεῖρ, κατετρόπωσαν τοὺς ἀντάρτας καταδιώξαντες αὐτοὺς πέραν τῆς Ταρσοῦ εἰς Χαλέπιον.

Ταυτοχρόνως ὁ Σουλτάνος ὑπεδέξατο ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς ἀκρόασιν τὸν πρεσβευτὴν τοῦ ἡγεμόνος τῆς Περσίας πρὸ πολλοῦ χρόνου ἀρικόμενον καὶ μὴ γενόμενον δεκτόν. Δῶρα τοῦ πρεσβευτοῦ τούτου ἦσαν τέπητες, κάμηλοι, δρομάδες, τέσσαρα Κοράνια καὶ μία παγκόσμιος ἰσορία.

Τῷ 1503 τῇ μεσιτείᾳ τῶν Βενετῶν συωμολογήθη συνθήκη εἰρήνης καὶ μετὰ τῆς Οὐγγαρίας τῆς ὑποίας ὁ βασιλεὺς Βλαδίσλοχος περιέλαβεν ἐν τῇ συνθήκῃ ὡς κτήσεις τοῦ τῆν Οὐγγαρίαν, Βοεμίαν, Δαλματίαν, Κροατίαν, Σλαβω-

νίαν, Μοραβίαν, Σιλεσίαν, Λουπατίαν, Μολδαβίαν και Βλαχίαν· αἱ δύο τελευταῖαι αὐταὶ ὤφειλον κατὰ τὴν συνθήκην νὰ πληρώνωσι φόρον τῇ τε Τουρκίᾳ καὶ Οὐγγαρίᾳ.

Τὸ πρῶτον συμβᾶν μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῶν συνθηκῶν τούτων ἦν ἡ κατατρόπωσις τοῦ ἰσχυροῦ πειρατοῦ Καρατουρμὶς ὅστις ἐλυμαίνετο τὰς νήσους καὶ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ κατὰ τοῦ ὁποῖου ἐγένετο ἀνάγκη νὰ σταλῇ στόλος ἐκ δέκα πλοίων.

Δεύτερον συμβᾶν εἶναι ἡ ἀναχώρησις εἰς Αἴγυπτον τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ τοῦ Σουλτάνου, Κορκουδ. Οὗτος δυσαρεστηθεὶς κατὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀλῆ πασσᾶ καὶ μιμούμενος τὸ παράδειγμα τοῦ θεῖου του Δζέμ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς ἀγίας πόλεις Μέκκαν καὶ Μεδινάν. Τῇ 29 μαΐου 1509 ὁ ἡγεμονόπαις οὗτος εἰσῆλθεν ἐν μεγάλῃ πομπῇ εἰς Κάϊρον καὶ ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου, ὅστις ἔταξεν αὐτῷ καὶ τῇ συνοδίᾳ του ὡς ἡμερήσιον σιτηρέσιον πεντακόσια πρόβατα, πέντε χιλιάδας λίτρας ζαχαρέως, πεντήκοντα τρία μύδια ὀρούζης, 2,000 ὄρνιθας, 2,000 χήνας, 5,000 λίτρας μέλιτος καὶ τρία βελάντια χρυσοῦ· ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ θρόνου πλησίον του καὶ τῷ ἀπένευμε πλείστας τιμὰς, δὲν συγκατένευσεν ὅμως νὰ τῷ παράσχη βοήθειαν καὶ συμμαχίαν κατὰ τοῦ πατρὸς του Σουλτάνου Βαγιαζίτ. Τοῦτο κατανοήσας ὁ Κορκουδ ἔγραψε τῷ μεγάλῳ Βεζύρῳ παρακαλῶν αὐτὸν νὰ μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ πατρὶ καὶ τύχῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἄδειαν τοῦ ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἔδραν τῆς διοικήτέως του ἐν Κιλικίᾳ· ἡ αἴτησις του ἐγένετο δεκτὴ καὶ οὕτως ἐπκνήλθεν· ὁ ἡγεμονόπαις οὗτος διεκρίνετο, ὡς καὶ ὁ θεὸς του Δζέμ, ἐπὶ βαθείαις γνώσεσιν, ἦν ἄριστος ποιητής, φιλόλογος, φιλόσοφος καὶ μουσικός· ὦν ἐντριβῆς τοῦ νόμου συνέγραψε πολλὰ περὶ διαφόρων ἀμφιβόλων ζητημάτων καὶ ἠγαπᾶτο διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν σοφῶν καὶ νομομαθῶν τῆς ἐποχῆς του.

Τῇ 14 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1509 ἐγένετο φε-

Βερώτατος σεισμός ἐν Κωνσταντινουπόλει, καταστρέψας ἐκ θεμελίων ἑκατὸν ἐννέα τεμένη, χιλίας ἐβδομήκοντα οἰκίας, πάντα τὰ χερσαῖα διπλᾶ τείχη τῆς πόλεως, μέρος τῶν θαλασσίων, τοὺς ἑπτὰ πύργους καὶ τὸν περίβολον ὡς καὶ τὸν πύργον τοῦ Λεάνδρου· πολλὰ χιλιάδες ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδῶν ἀπώλοντο ὑπὸ τὰ ἑρείπια. Ἐπὶ τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἡμέρας ἐσειέτο ἡ γῆ καὶ ὄχι μόνον ἡ Κωνσταντινούπολις ἀλλὰ καὶ ἄλλαι πόλεις ἐν τε Εὐρώπῃ καὶ Ἀσίᾳ ἐβλάθησαν ὡς καὶ τὸ Διδυμότειχον, ἡ Καλλιπόλις καὶ λοιπαί· ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ ἡ θάλασσα ὑψώθη τοσοῦτον ὥστε ἐχύνετο ἐντὸς τῆς πόλεως, πολλὰ ὑδραγωγεῖα ἀνετρέπησαν καὶ προάστεια ἠρημώθησαν.

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐπηκολούθησεν ὁ σεισμός μετὰ σφοδρᾶς καταίγιδος, ὃ δὲ ποταμὸς Γαίναρος ἐπλημμύρησε· τότε δὲ συγκαλέσας ὁ αὐτοκράτωρ συμβούλιον βεζυρῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ εἶπεν αὐτοῖς· «Ἐνεκα τῶν σκληροτήτων καὶ καταπιέσεων τὰς ὁποίας ἐπιβάλλετε εἰς τοὺς λαοὺς, οἱ στενηχομοὶ αὐτῶν ἀνέβησαν μέχρι οὐρανοῦ καὶ προεκάλεσαν τὴν ὄργην τοῦ συνέλθετε καὶ ἔστε ἦπιοι καὶ προσηνεῖς ἐν τῷ μέλλοντι». Ταυτοχρόνως δὲ διέταξε νὰ ληφθῶσι μέτρα πρὸς ἀνοικοδόμησιν τῶν τειχῶν καὶ ἄλλων οἰκοδομῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· τρισχίλιοι οἰκοδόμοι καὶ ἄλλοι τόσοι βοηθοὶ αὐτῶν συνηθροίσθησαν καὶ ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς 29 μαρτίου μέχρι τῆς 1 ἰουνίου 1510 ἀνοικοδομήθησαν οὐ μόνον τὰ τείχη τῆς Πόλεως καὶ τοῦ Γαλατᾶ ἀλλὰ καὶ τὰ προάστεια καὶ οἱ ἑπτὰ πύργοι καὶ ὁ πύργος τοῦ Λεάνδρου καὶ τὰ νέα ἀνάκτορα καὶ αἱ γέφυραι τοῦ μικροῦ καὶ μεγάλου Τσεκμετζέ καὶ τὰ τείχη τῆς Σηλυβρίας.

Μέγα συμπόσιον προσηνέχθη ἐν τῇ περιστάσει τῆς ἀνοικοδομήσεως καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οἱ πτωχοὶ ἔτρωγον καὶ ἔπινον ἐντὸς ἀργυρῶν ἀγγείων· τοσαύτη ἦν ἡ εὐδαιμονία καὶ ὁ πλοῦτος τῆς αὐτοκρατορίας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος ποθῶν πάντοτε τὴν εἰρήνην

ἐνίργησε τὴν ἀνανέωσιν τῶν συνθηκῶν μετὰ τῆς Βενετίας, Οὐγγαρίας καὶ Πολωνίας καὶ συνάμα πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας τοῦ κράτους διένειμε τὴν διοίκησιν τῶν ἐπαρχιῶν εἰς τοὺς υἱοὺς του· οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Σαχινσάχ, Κορκοῦδ, Ἀχμέτ καὶ Σελίμ ἐκυβέρνησαν τὰς ἐπαρχίας τῆς Καραμανίας, τοῦ Τεκκέ, τῆς Ἀμασειας καὶ τῆς Τραπεζοῦντος· τῷ δὲ Σουλεϊμάν, ἐγγόνῳ τοῦ Σουλτάνου καὶ υἱῷ τοῦ Σελίμ, ἐδόθη ἡ διοίκησις τοῦ Μπολοῦ πλησίον τῆς Προύσης, ἀλλ' ὁ Ἀχμέτ δυσαρεστηθεὶς ἔγραψε πρὸς τὸν πατέρα του παραπονούμενος διότι τὸ Μπολοῦ ἔκειτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Ἀμασειας, ἦν αὐτὸς ἐκυβέρνα, ὁ δὲ Σουλτάνος ἐνέδωκε καὶ διώρισε τὸν Σουλεϊμάν διοικητὴν τῆς Θεοδοσίας ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Τοῦτο ἐξηρέθισε τὸν ἡγεμονόπαιδα Σελίμ, ὅστις μεταβὰς εἰς Εὐρώπην εἰσῆλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν καὶ ἐπεχείρησεν ἀντίστασιν, ἀλλ' ἐνικήθη κατὰ κράτος πλησίον τῆς Τσοροῦ διαφυγὼν μόλις χάρις εἰς τὴν ὠκυποδίαν τοῦ μέλανος ἵππου ὅστις ὠνομάζετο Καραμπολοῦτ (μέλαν νεφός).

Ἐν τούτοις ὁ ἡγεμονόπαις Κορκοῦδ μαθὼν τὴν ἥτταν τοῦ Σελίμ καὶ ταυτοχρόνως προσβληθεὶς ὑπὸ ἀνταρτικῶν τινων ληστρικῶν συμμοριῶν τῶν ὁποίων ἀρχηγὸς ἦν ὁ δερβίσης Σεϊτάν κουλοῦ (δούλος τοῦ διαβόλου) ἔλαβε καὶ τὴν διοίκησιν τῆς ἐπαρχίας Σαρουχάν καὶ ἀπησχολήθη νὰ καταδιώξῃ τὸν Σεϊτάν κουλοῦ καὶ τοὺς ὀπαδοὺς του.

Ὁ δερβίσης οὗτος ἐκαλεῖτο ἰδίως Σάχ κουλή (δούλος τοῦ Σάχου) διότι κατέστη ὀπαδὸς τῶν Σιτῶν ἢ ὀπαδῶν τοῦ Ἀλῆ θρησκομανῶν ὀπαδῶν τοῦ Σάχου τῆς Περσίας Ἰσμαήλοὶ δὲ Ὀθωμανοὶ θεωροῦντες αὐτὸν ὡς ἐπικίνδυνον ἀντάρτην ἀπεκάλεσαν Σεϊτάν κουλοῦ.

Ὁ βεηλέρβης τῆς Ἀνατολῆς Καρχγιόζ πασσαῶς διετάχθη νὰ καταδιώξῃ καὶ αὐτὸς τοὺς ἀντάρτας τούτους, ἀλλ' ἐνικήθη φονευθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. Τότε ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Σάχ κουλοῦ αὐτὸς ὁ μέγας Βεζύρης καὶ δοθείσης μάχης κατ' αὐγούστον τοῦ 1511 ἐφονεύθη ἐν αὐτῇ ὁ Σάχ κουλοῦ.

καὶ ὁ στρατός του διεσκορπίσθη· μετ' ὀλίγον δὲ ἀπέθανε καὶ ὁ μέγας Βεζύρης Ἀλῆ πασᾶς.

Οὗτος διέπρεψε καὶ ἐπὶ ἀνδρείῳ καὶ ἐπὶ μεγαλοφυίᾳ· ἦν φίλος καὶ προστάτης τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν γραμμάτων· ὠκοδόμησεν ἐν Κωνσταντινουπόλει δύο τεμένη καὶ μίαν ἀκαδημίαν· καθ' ἕκαστον δὲ μῆνα προσκαλῶν τοὺς λογίους συνεζήτει καὶ διένεμεν αὐτοῖς ἀργύρια· πλεῖστα συγγράμματα ἀπριερώθησαν αὐτῷ ἐν οἷς καὶ ἡ ἱστορία τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους γραφεῖται ὑπὸ τοῦ Πέρτου Ἰδρίς.

Ὁ Σουλτάνος φιλόστοργος πατήρ καὶ φύσει φιλόνηθρωπος εἶχε συγχωρῆσαι τὰ ἄτοπα κινήματα τοῦ Σελίμ καὶ διώρισεν αὐτὸν διοικητὴν τῆς Σεμιένδρας ἐν Σερβίᾳ· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἡγεμονόπαις Ἀχμέτ ἤρξατο συνταράττων τὰς ἀσιατικὰς χώρας ὁ Σελίμ προσεκλήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκεῖθεν ἔμελλε νὰ ἀποσταλῆ εἰς Ἀσίαν ἵνα καθησυχάσῃ τὴν γῶρην.

Ἄλλ' ὁ Σουλτάνος γέρων ἤδη καὶ πάσχων, ἐπιθυμῶν δὲ τὴν εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν παρητήθη τοῦ θρόνου ὑπὲρ τοῦ Σελίμ καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν γενέθλιόν του πόλιν τὸ Διδυμότειχον ἵνα ἐκεῖ ἐγκαταβιώσῃ, ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἐτελεύτησεν ὑπὸ τῆς ἀσθενείας.

Τὸν πατέρα ἀναχωροῦντα συνώδευσεν ὁ νέος Σουλτάνος Σελίμ μέχρι τῆς πύλης τῆς Ἀδριανουπόλεως (Ἐδिरνέ καπούσου), ἠσπάζατο μετὰ δακρύων τὴν χεῖρά του καὶ ἤκουτε μετὰ προσοχῆς τὰς πατρικὰς του ἐντολὰς καὶ νοθεσίας.

Ὁ Σουλτάνος Βαγιαζίτ ἦν παχύσκαρος τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐξεικόνιζε μᾶλλον τὴν μελαγχολίαν. Διεκρίθη ὡς ἀγαθὸς ἡγεμὼν καὶ φιλοστοργότατος πατήρ· ἀπιστρέφετο τοὺς πολέμους καὶ κατ' ἀνάγκην μόνον ἐπέχειρει τοιοῦτους. Ἠγάπα τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, ἐλάτρευε τὰς ἀρχαιότητας καὶ ἦν δεινότατος εἰς τὴν ἀστρονομίαν καὶ θεολογίαν· ἐτῆρει αὐστηρὰν δίαιταν καὶ ἦν ἐχθρὸς τῆς οἰνοποσίας καὶ τῶν ἡδονῶν.

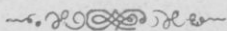
Πρῶτος αὐτὸς ἐγκατέλιπε τὸ μέχρι τῆς ἀναρρήσεώς του

εἰθισμένον χρυσοῦν κρῖνος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ προετίμησεν ὑψηλὸν κυλινδρικὸν κάλυμμα ὅπερ διετηρήθη μετὰ ταῦτα.

Ἦν φιλελεήμων καὶ ἐδαπάνησεν εἰς ἀνακούρισιν τῶν πτωχῶν σπουδαία ποσὰ ἀνεληθόντα ὀλικῶς εἰς 8, 600, 000 ἄσπρων. Ἐπεμπε δὲ κατ' ἔτος εἰς Μέκκην 14, 000 δουκάτων.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ᾠκοδόμησε τὸ ὀμώνυμόν του τέμενος (Σουλτάν Βαγιαζίτ Γζαμσι) ὅπερ ἀπεπερατώθη ἐν τῷ δέκῳ ἔτῳ καὶ ἀποκαλεῖται ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν συγγραφῶν ὀμφαλὸς τῆς πρωτεύουσας· ἐπρόκειτε δ' αὐτὸ διὰ πλουσιῶν προσόδων· ἐν Ἀδριανουπόλει ὡσαύτως ἀνήγειρεν ἕτερον ὀμώνυμόν του τέμενος ὡς καὶ πτωχοκομεῖον, νοσοκομεῖον καὶ λουτρῶνα· ᾠκοδόμησεν ὡσαύτως καὶ πολλὰς μεγάλας γεφύρας ἐν Ἀσίᾳ.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ διέπρεψαν ἐξήκοντα δίκασμοι ἄνδρες διακριόμενοι ἐπὶ φιλολογίᾳ, φιλοσοφίᾳ, ποιήσει, ἀστρονομίᾳ καὶ ἄλλαις ἐπιστήμασι· πάντες οὗτοι ὑπεστηρίζοντο ὑπ' αὐτοῦ· τοσαύτη δ' ἦν ἡ πρὸς τοιοῦτους ἄνδρας ἀγάπη του, ὥστε ὑπεστήριζεν, ἠθικῶς τε καὶ χρηματικῶς, καὶ πολλοὺς ἄλλους διατρέβοντας ἐντὸς τῆς αὐτοκρατορίας του.

9^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ, ΣΕΛΙΜ Ο Α΄

(ὁ ἄκαμπτος)

Βασιλεύσας 8 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 918—926 ἢ 1512—1520 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἑξῆς.
Ἐσωτερικὰ γεγονότα.—Ἐποδοχὴ τῶν πρέσβων τῶν ὑποτελῶν κρατῶν.—Πόλεμος μετὰ τῆς Περσίας.—Μάχη ἐν Τσαλδिरάν.—Ἄλωσις τοῦ Τερπρίτζ.—Κατάκτησις τῆς Αἰγύπτου.—Νίκη ἐν Δαβίᾳ.—Νίκη ἐν Καίρῳ κατὰ τῶν Μαμελούκων.—Κατάληψις τῶν δικαιομάτων τῶν Ἀβασσιδῶν.—Θάνατος τοῦ Σουλτάνου Σελίμ.

Εἰ καὶ οἱ ἱστορικοὶ διχωνοῦσιν ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Σουλτάνου Σελίμ, δυνάμεθα ὁμῶς νὰ ἐξαγάγωμεν θε-
(ΕΠΙΤΟΜ. ΒΙΟΓΡΑΦ. ΙΣΤΟΡΙΑ) 8.

τικὸν συμπέρασμα ὅτι ὁ ἡγεμὼν οὗτος διεκρίθη ἐπὶ πολλοῖς προτερήμασιν.

Ἦν ὑψηλοῦ ἀναστήματος, εὐσχερὸς ἀλλὰ βραχυσκελής· εἶχε τὸ πρόσωπον στρογγύλον καὶ ἐρυθρὸν, μεγάλους καὶ μέλανας τοὺς ὀφθαλμούς, μελαίνας καὶ δασυτήτας τὰς βλεφαρίδας, μέλανα καὶ δασύτατον ὠσαύτως τὸν μύστακα καὶ οὕτως ἐφαίνετο ὡς δασυχαίτης λέων· παρὰ τὴν μέχρι τότε ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν οὗτος ἐξύριζε τὸ γένειον καὶ ἔφερον ἐπὶ κεφαλῆς, ἀντὶ κυλινδροειδοῦς καλύμματος, σφαιροειδές, κατὰ μίμησιν, ὡς ἔλεγε, τοῦ στέμματος τοῦ Πέρσου βασιλέως Χοζρόου ἀκμάσαντος ἐν πολλῷ προγενεστέρῳ ἐποχῇ. Ὀνομάσθη δὲ τὸ κέλυμα τοῦτο Σελιμιέ.

Στρατηγὸς ἱκανὸς καὶ πολεμικώτατος ὁ Σουλτάνος Σελίμ πρωτίστην αὐτοῦ φροντίδα καὶ μέριμναν ἐθεώρει τὴν ἐσωτερικὴν πρὸ πάντων εὐταξίαν τοῦ κράτους καὶ συχναίς μετρηφισμένους διέτρεχε τὰς ἀγοράς καὶ λοιπὰ μέρη τῆς πρωτευούσης ἵνα ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως κρίνῃ ἂν οἱ ὑπουργοὶ τοῦ διηύθυνον καλῶς τὰ τῆς αὐτοκρατορίας πράγματα· ἅμα δὲ παρετήρει τὴν ἐλαχίστην ἔλλειψιν ἐτιμῶρει αὐστηρότατα τοὺς ἐνόχους καὶ πρὸ πάντων ἐθεώρει ὑπεύθυνον τὸν μέγαν Βεζύρην· ἦτο ὀξύθυμος ἐκ φύσεως καὶ αὐστηρότατος ὥστε ἐπωνομάσθη ἄκαμπτος· τοσοῦτος δ' ἦν ὁ τρόμος τῶν μεγάλων Βεζυρῶν καὶ τηλικούτον οὗτοι διέτρεχον κίνδυνον ὥστε ὅταν τις ἤθελε νὰ καταρσθῇ τινα τῶν ἤυχετο νὰ γείνη μέγας Βεζύρης τοῦ Σουλτάνου Σελίμ.

Ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἠγάπη, ἐλάτρευε καὶ ὑπεστήριζε τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας, διήρχετο δὲ τὰς μὲν νύκτας ἀνχιγινώσκων ἢ γράφων, τὰς δ' ἡμέρας ἢ κυνηγῶν ἢ ἀσκούμενος εἰς τὰ ὄπλα· ἦτο λιτὸς τὴν διαίταν καὶ ἀπέφευγε τὰς ἡδονὰς καὶ κραυπάλας· διώριζε τοὺς λογίους καὶ εὐπαιδεύτους εἰς σπουδαίας θέσεις τοῦ κράτους.

Ἀναγορευθεὶς Σουλτάνος τὰς μὲν πρώτας ἡμέρας προσεπλήθητε νὰ ἀποφύγῃ τὴν πληρωμὴν τοῦ δώρου τῶν Γιανιτσαρῶν καὶ καταργήσῃ οὕτω τὸ ἔθιμον τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ τέ-

λους ἐνέδωκε πρὸς ἀποφυγὴν νέων περιπλοκῶν καὶ ἠύξησε μάλιστα κατὰ τι τὸ σύνθηες ποσὸν ὥστε ἕκαστος γιανίτσαρος ἔλαβεν ἀνά πεντήκοντα δουκᾶτα.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τῆς διανομῆς ταύτης τῶν δώρων τὸ δημόσιον ταμεῖον εἶχε σχεδὸν κενωθῆ, ἐπεβλήθη ἕκτακτος φόρος εἰς ἅπαντας τοὺς κατοίκους τῆς αὐτοκρατορίας ἀνεξαιρέτως, προστετέθη τελωνιακὸς δασμὸς ἕκτακτος ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων τῶν Ράγουζαίων μεθ' ὧν ἀνενεώθησαν αἱ περὶ εἰρήνης συνθήκαι ὡς καὶ αἱ μετὰ τοῦ Βογδάνου ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας, ὑποτελοῦς τῇ Πύλῃ.

Κατὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ Σουλτάνου Σελίμ τὰ ἄρρενα μέλη τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας ἦσαν τὰ ἑξῆς. Πέντε ἔγγονοι τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ καὶ ἀνεψιοὶ τοῦ Σουλτάνου Σελίμ, ὁ Μεχμέτ, ὁ Οσμάν, ὁ Μουσσᾶς, ὁ Ὁρχάν καὶ ὁ Ἑμίν, υἱοὶ τῶν ἀποθανόντων ἤδη ἡγεμονοπαίδων Σεχινσάχ, Ἀλαεδδίν καὶ Μαχμούτ· ὁ Κορκουδὴν ἄτεκνος, ὁ Ἀχμέτ ἔχων καὶ τέσσαρας υἱοὺς τὸν Ἀλαεδδίν, Μουράτ, Σουλεϊμάν καὶ Ὁσμάν, καὶ ὁ Σουλεϊμάν υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Σελίμ· ὥστε ἐκτὸς τοῦ Σουλτάνου Σελίμ ὑπῆρχον δώδεκα ἡγεμονόπαιδες τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας.

Ὁ Σουλτάνος τοὺς μὲν ἀδελφοὺς Ἀχμέτ καὶ Κορκουδὴν διετήρησεν ὡς διοικητὰς Ἀμασείας καὶ Σαρουχάν, προσαρτήσας μάλιστα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀχμέτ καὶ τὴν νῆσον Μιτυλήνην, τὸν δὲ ἴδιον υἱὸν Σουλεϊμάν προσεκάλεσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν· κατὰ ἰούλιον ὁμῶς τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1512 ὁ υἱὸς τοῦ Ἀχμέτ Ἀλαεδδίν καταλαβὼν αἴφνης τὴν Προῦσαν, συναινέσει καὶ τοῦ πατρὸς, ἐξήγειρε τὸν ἐμφύλιον πόλεμον καὶ ἠνάγκασε τὸν Σουλτάνον νὰ ἐκστρατεύσῃ· οὕτω λοιπὸν ἢ μὲν διοικήσῃς τῆς πρωτεύουσας καὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἐν γένει ἀνετέθη εἰς τὸν ἡγεμονόπαιδα Σουλεϊμάν, ὁ δὲ Σουλτάνος ἀφρὺ διέτρυξε τὸν στόλον νὰ ἐπιτηρῇ τὰ ἀσιατικὰ παράλια, ἵνα μηδεὶς τῶν ἀνεψιῶν ἢ ἀδελφῶν διαφύγῃ εἰς Εὐρώπην, ὡς ὁ Ἀζέμ, διήλθε μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Ἀσίαν, διεσκόρπισε τοὺς ἀντάρ-

τας καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν παύσας τῆς θέσεώς του τὸν μέγαν Βεζύρην Μουσταφᾶ πασᾶν, ὅστις συνανοεῖτο μετὰ τοῦ ἡγεμονόπαιδος Ἀχμέτ, καὶ διορίσας ἀντ' αὐτοῦ τὸν Ἐρσέκ Ἀχμέτ πασᾶν, τετάρτην ἤδη φορὰν ἀναλαμβάνοντα τὸ ἀξίωμα τοῦτο.

Κατὰ νοέμβριον τοῦ 1512 ἀπέθανον ἀλληλοδιαδόχως οἱ πέντε ἀνεψιοὶ τοῦ Σουλτάνου, υἱοὶ ἀποθανόντων ἀδελφῶν του, περὶ ὧν εἵπομεν ἀνωτέρω, καὶ ἐτάφησαν ἐν Προύσῃ.

Ὁ Κορκοῦδ διήγειν εἰρηνικῶς μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ θελήσας καὶ οὗτος νὰ διεγείρῃ ἀνταρσίαν προεκάλεσεν ἐκστρατεῖαν τοῦ Σουλτάνου ὅστις αἶρνης, ἀφικόμενος εἰς Μαγνησίαν, ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ φύγῃ ἐσπευσμένως μεθ' ἐνὸς μόνου ὀπαδοῦ πιστοτάτου τοῦ Πιάλε μετὰ τοῦ ὀπολοῦ ἀφοῦ ἔμεινε κεκρυμμένος ἐπὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἐν τινι σπηλαίῳ κατέφυγε μετημερισμένος εἰς Τεκκὲ ἵνα ἐκείθεν μεταβῇ εἰς Εὐρώπην· ἀλλὰ τουρκομάνοι τινὲς ἰδόντες τὴν πλοῦσιν ἐρίππιον τοῦ Κορκοῦδ καὶ ὑποπτευθέντες κατήγγειλαν τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν ὑποδιοικητὴν Κασσίμ βέην ὅστις συλλαβὼν τὸν τε ἡγεμονόπαιδα καὶ τὸν Πιάλε καὶ εἰδοποιήσας περὶ τούτου τὸν Σουλτάνον εὐρισκόμενον ἐν Προύσῃ διετάχθη νὰ τοὺς πέμψῃ παρ' αὐτῶ. Ὁ Κορκοῦδ πλητιάσας εἰς Προύσιν ἀπέθανεν ἀφοῦ προηγουμένως ἔγραψε τῷ Σουλτάνῳ περιπαθέστατον ἐλεγείον κινήσαν τὰ δάκρυα αὐτοῦ· ὁ δὲ πιστὸς Πιάλε μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βίου του ἐγένετο φύλαξ τοῦ τάφου τοῦ Κορκοῦδ θρηνῶν τὸν θάνατον τοῦ κυρίου του· τοσαύτη ἦν ἡ ἀφοσίωσις τοῦ πιστοῦ τούτου θεράποντος.

Μετὰ τινα χρόνον ὁ Ἀχμέτ καὶ αὐθις διήγειρεν ἀνταρσίαν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Σουλτάνου Σελίμ, καὶ τὴν μὲν πρώτην φορὰν ἐνίκησεν, ἀλλὰ τῇ 24 ἀπριλίου 1513 δευτέρας μεγάλης μάχης πλησίον τοῦ Γενί-σεῖρ, ἐνίκηθη, καὶ πεσὼν, ἐνῶ ἔφευγε, μετὰ τοῦ ἵππου ἐντὸς ῥύακός τινος συνελήφθη αἰχμάλωτος καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανε πέμψας τῷ Σουλτάνῳ ὡς δῶρον καὶ ἐνθύμιον πολυτιμώτατον δακτύλιον.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σουλτάνος ἐπισκέψατο τὰ φρούρια τοῦ

Ἑλλησπόντου, ἐξέδραμε μέχρι τοῦ Ἁγίου Ὀρους ἢ Ἀθῶνος ὅπου ἐξενίσθη μεγαλοπρεπῶς ὑπὸ τῶν Βεζυρῶν καὶ ἐκείθεν δι' Ἀδριανουπόλεως ἐπανάκαμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου ὑπεδέξατο τοὺς πρέσβεις Μολδαβίας, Βλαχίας, Οὐγγαρίας καὶ Βενετίας, καὶ οἱ μὲν τῆς Μολδαβίας καὶ Βλαχίας ὑπέβαλον τὰ δῶρα καὶ τοὺς φόρους των ὡς ὑποτελεῖς, οἱ δὲ τῆς Οὐγγαρίας καὶ Βενετίας ἀνενέωσαν τὰς συνθήκας καὶ ἔλαβον πολυτιμώτατα δῶρα. Μετ' αὐτοὺς ἦλθε καὶ πρεσβευτὴς τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου κομίζων πλούσια δῶρα καὶ ἐντυχῶν τῷ Σουλτάνῳ Σελίμ ἐν Ἀδριανουπόλει.

Μετά τινα χρόνον καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας Βασίλειος ἔπεμψεν ἀλληλοδιαδόχως πρεσβευτὰς πρὸς ἀνανέωσιν τῆς φιλίας καὶ τῶν ἐμπορικῶν συνθηκῶν αἰτούμενος ταυτοχρόνως ἵνα ὁ Σουλτάνος τιμωρήσῃ τοὺς Πολωνοὺς, Λιθουανοὺς καὶ Τατάρους βλέποντας τὰς Ῥωσσιακὰς γειτονικὰς χώρας, ἀλλ' ὁ Σουλτάνος Σελίμ ἔστειρε μὲν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς φιλίας καὶ τῶν ἐμπορικῶν συνθηκῶν πέμψας τῷ Βασιλείῳ φιλοφρονεστάτην ἐπιστολὴν ἀπέφυγεν ὅμως τὴν ἐκτέλεσιν τῆς περὶ τιμωρίας αἰτήσεως.

Ὁ Σουλτάνος διετέλει δυσηρεστημένος κατὰ τοῦ Σάχου τῆς Περσίας Ἰσμαήλ ὅστις ὄχι μόνον παρέσχεν ἄσυλον εἰς τοὺς τρεῖς υἱοὺς τοῦ Ἀχμέτ καὶ ἀνεψιούς τοῦ Σουλτάνου, τοῦ τετάρτου Ἀλαεδδὴν ἀποθανόντος ἐν Καίρῳ ὑπὸ λοιμοῦ, ἀλλ' οὐδὲ κἄν πρεσβευτὴν ἔπεμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα συγχαρῇ αὐτῷ διὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου μεγαλοπρεπῆ πρεσβείαν ἀπέστειλεν εἰς Καίρον μετὰ πλουσιωτάτων δῶρων αἰτούμενος τὴν συμμαχίαν τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου κατὰ τοῦ ὀθωμανοῦ αὐτοκράτορος.

Ἀποφασισθείσης τῆς κατὰ τοῦ Σάχου ἐστρατείας, τόπος συναθροίσεως τῶν στρατευμάτων ὤρίσθη τὸ Γενίσειρ ἐν Ἀσίᾳ, ὁ δὲ Σουλτάνος Σελίμ ἀφοῦ προσεκήλεσεν εἰς τὴν πρωτεύουσάν τὸν υἱὸν τοῦ Σουλεϊμάν διοικητὴν τῆς Μαγνησίας καὶ τῷ ἐνεπιστεύσατο τὴν διοίκησιν τῆς αὐτοκρατορίας προσεκύνησε τὸν τάφον τοῦ Ἐγιούπ, διένειμε πολλὰ ἐλέη

εις τοὺς πτωχοὺς καὶ τῇ 25 Ἀπριλίου 1514 διεξεπεραιώθη εἰς Χρυσόπολιν καὶ ἐκείθεν εἰς Γενί-σειρ. Ἐκεῖθεν ἐπεμψε πρὸς τὸν Σάχην προκλητικωτάτην ἐπιστολὴν εἰς ἣν ἀπήντησεν ἐκεῖνος μετριοφρόνως προτρέπων εἰς εἰρήνην καὶ ἀποδίδων μᾶλλον τὸ ὑβριστικὸν ὕφος εἰς τὸν γραμματέα τοῦ Σουλτάνου μεμεθυμένον, ὡς ἔλεγεν, ὑπὸ ὀπίου καὶ χάριν αὐτοῦ ἔστειλε καὶ θήκην περιέχουσαν ἐν τῷ νικητικῷ τούτου.

Οἱ στρατοὶ τοῦ Σουλτάνου προύχωρον ὁλονέν χωρὶς νὰ ἀπαντήσωσι τὸν ἐχθρόν, εἰ δὲ Γιννίτσαροι ἤρξαντο γογγύζοντες καὶ θέλοντες νὰ ἐπιστρέψωσιν. Ἐν Σεβαστείῃ ἐγένετο ἐξέτασις τοῦ στρατοῦ καὶ εὐρέθησαν 140 χιλιάδες ἄνδρες πεζοὶ καὶ ἵππεις, 60.000 κήμηλοι φέρουσαι τὰς ζωοτροφίας καὶ 5,000 κήμηλοι· ἀλλ' ὁ περσικὸς στρατὸς οὐδαμοῦ ἐραίνετο ἔνεκα δὲ τούτου ὁ Σουλτάνος ἐπεμψε τῷ Σάχῃ Ἰσμῆλ δύο εἰσέτι ἐπιστολάς προκαλῶν καὶ ἀποδίδων αὐτῷ δειλίαν καὶ φόβον· ὁ Μουράτ, υἱὸς τοῦ Ἀχμέτ καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Σουλτάνου, εὐρισκόμενος, ὡς εἴπομεν, πρὸς τῷ Σάχῃ Ἰσμῆλ, διέταξε τὴν θανάτωσιν τοῦ κομίσαντος τὰς ἐπιστολάς ταύτας πρεσβευτοῦ.

Ἡ χώρα δι' ἣς προύχωρει ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ἤρξατο νὰ ἀποβαίνειν ἔρημος, αἱ ζωοτροφίαι ἐσπάνιζον, οἱ δὲ Γιννίτσαροι ἐγένοντο ἀπειλητικώτεροι ἀλλὰ κατεπρύνθησαν διὰ δῶρων καὶ διατέχθη οὕτως ὁ στρατὸς νὰ διευθυνθῇ ἐξ Ἐρζιγκιάν εἰς Ταυρίδα πρωτεύουσαν τῆς Περσίας καὶ ἀπέχουσαν τεσσαράκοντα σταθμούς.

Τότε ὁ Σουλτάνος ἐπεμψε νέαν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Σάχην προκαλῶν καὶ ὀνομάζων αὐτὸν δειλὸν καὶ συμβουλεύων νὰ ἐνδύθῃ ὡς τοιοῦτος γυνικεῖα φορέματα· τοιαῦτα δὲ ἐπεμψε μετὰ τῆς ἐπιστολῆς· ἀλλὰ καὶ πάλιν περσικοῦ στρατοῦ μὴ ἐμφανιζομένου, οἱ Γιννίτσαροι ἐδήλωσαν ῥητῶς ὅτι ἠρνοῦντο νὰ προχωρήσωσι· καὶ τὸν μὲν ἀρχηγὸν αὐτῶν ὁ Σουλτάνος ἐθανάτωσεν ἀμέσως, ὁμιλήσας δὲ ὑπεροπτικῶς καὶ σκληρῶς πρὸς τοὺς λοιποὺς καὶ δηλώσας ὅτι ἔδιδε τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἐπιστρέψωσιν, αὐτὸς δὲ ἐν ἀνάγκῃ

κη και μόνος θα ἔμενε, διήγειρε τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσίν των καὶ οὕτω πάντες ἐδήλωσαν ὅτι ἦταν ἔτοιμοι νὰ τῷ ἀκολουθήσωσι.

Τῆ 23 αὐγούστου ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Τσαλδιδῶν ὅτε ἀνηγγέθη ὅτι οὐχὶ μακρὰν εὐρίσκετο καὶ ὁ Σάχης Ἰσμαήλ μετὰ τοῦ ἰδίου στρατοῦ.

Γενομένου πολεμικοῦ συμβουλίου οἱ μὲν βεζύρκι προέτειναν νὰ ἀναμείνωσιν εἴκοσι τέσσαρας ὥρας ἵνα ἀναπυθῆ ὁ στρατός, μόνος δὲ ὁ τεφτερδάρης ἐπέμενε νὰ συναφθῆ ἀμέσως μάχη διότι ὑπῆρχε φόβος μὴ οἱ ἵππεις (ἀκιντζίδες) ὄντες κρύφα τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀλῆ αὐτομολήσωσι· τὴν γνώμην ταύτην παρεδέξατο μετ' ἐπαίνων ὁ Σουλτάνος καὶ ἀμέσως διέταξε τὴν παράταξιν τοῦ στρατοῦ· ταύτην βλέπων ἕκ τινος ὑψώματος ὁ Σάχης καὶ κατανοῶν τὴν ὑπεροχὴν τῶν Ὀθωμανῶν, ἐστέναξεν ἐκ βιθίων, παραταχθεὶς οὐχ ἦτιον καὶ αὐτὸς εἰς μάχην· ἡ κυριωτέρα ἔλλειψις αὐτοῦ ἦτο ὅτι ἐστερεῖτο πεζικοῦ καὶ πρὸ πάντων πυροβολικοῦ· συγκροτηθείσης τῆς μάχης οἱ Πέρσαι ἐνικήθησαν κατὰ κράτος καὶ διεσκορπίσθησαν· αὐτὸς δὲ ὁ Σάχης ἐτραυματίσθη καὶ πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου θὰ συνελαμβάνετο αἰχμάλωτος ἐὰν ὁ φίλος αὐτοῦ Μιρζά Ἀλῆς δὲν ἐκήρυττεν αὐτὸν Σάχην ἵνα δώσῃ καιρὸν τῷ Ἰσμαήλ νὰ φύγῃ, ὅστις οὕτω διεσώθη χάρις τῷ Ἀλῆ καὶ ἱπποκόμῳ τινὶ Χίζρ καλουμένῳ, ὁ ὁποῖος τῷ παρεχώρησε τὸν ἴδιον ἵππον, μείνας ἄνευ τοιοῦτου, συλληφθεὶς δὲ καὶ φονευθεὶς ὑπὲρ τοῦ κυρίου του.

Ὁ Σάχης κατέφυγεν εἰς Ταυρίδα καὶ ἐκείθεν εἰς Δεργεσίν· οἱ Ὀθωμανοὶ ἐκυρίευσαν τὸ περσικὸν στρατόπεδον εὐρόντες ἀπείρους θησαυρούς.

Τῆ 4 Σεπτεμβρίου 1514 ὁ Σουλτάνος εἰσῆλθε μετὰ θριαμβοῦ εἰς Ταυρίδα γενόμενος δεκτὸς ὑπὸ τῶν δερβισσῶν ὧν ἀρχηγὸς ἦν ἀπόγονός τις τοῦ Τιμούρ, καὶ ὑπὸ τῶν κατοίκων ἀπάντων· τῆ δὲ ἐπιούσῃ, παρασκευῆ, ἐτέλεσε τὸ προσκύνημα ἐν τῷ τεμένει τοῦ ἄλλοτε ἀκμάσαντος Σουλτάνου Γιακούπ, περιῆλθε τὰ ἀνάκτορα τοῦ ἰδίου καὶ τὸν

κῆπόν του ὀνομαζόμενον «οἱ ὀκτὼ παράδεισοι», ἔπεμψε διὰ πῆλοπόρου ἐπιστολὰς ἀγγελτηρίους τῆς νίκης εἰς τὸν υἱὸν Σουλεϊμάν, τὸν Σουλτάνον τῆς Αἰγύπτου, τὸν Χάνην τῆς Ταυρικῆς καὶ τὸν δούκα τῆς Βενετίας, ἐξελέχτο καὶ παρέλαθεν ἐκ τῶν κατοίκων χιλίους τῶν ἐπιτηδειοτάτων τεχνιτῶν καὶ μετὰ ἑπταήμερον διαμονὴν ἀνεχώρησεν ἐκ Ταυρίδος ἐλλείψει ζωοτροφιῶν καὶ διευθύνθη εἰς τὴν χώραν Καρμπά ἵνα διαχειμάσῃ· ἀλλ' οἱ Γιανίτσαροι ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπιστρέψωσι καὶ στασιάζαντες ἔπεισαν αὐτὸν νὰ ὀπισθοδρομήσῃ· ὁ μέγας Βεζύρης ὅμως Μουσταφᾶ πασσᾶς θεωρηθεὶς ἔνοχος τῆς στάσεως ἐπαύθη καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ συνετοῦ τερτεράρη Πιρὶ πχσσᾶ. Κατὰ τὴν ἐπάνοδον ὁ Σουλτάνος ὑπέταξε πᾶσαν τὴν χώραν τοῦ Ἐρζιγκιάν, μεσοῦντος δὲ νοεμβρίου ἀφίκετο εἰς Ἀμάσειαν, ὅπου καὶ διεχείμασε.

Κατὰ δὲ τὸ ἔαρ προέβη εἰς πολιορκίαν τοῦ Κουμάς, ἰσχυροῦ φρουρίου παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου· μετὰ καρτερικωτάτην ἀντίστασιν τῶν Περσῶν τὸ φρούριον ἐκλώ καὶ ἡ περίξ αὐτοῦ χώρα περιέχουσα πλουσιώτατα μεταλλεῖα περιήλθεν εἰς κατοχὴν τῶν Ὀθωμανῶν· μετὰ τοῦτο ὁ Σουλτάνος διευθύνθη κατὰ τοῦ ἡγεμόνος Σουλκαδὶ Ἀλαδεβλέτ ὅστις κατεῖχε χώρας τινὰς παρὰ τὴν Καισάρειαν ἐν Καρμανίᾳ καὶ ἠρνήθη νὰ συμμαχήσῃ κατὰ τοῦ Σάχου Ἰσμαήλ· τῇ 12 ἰουλίου 1515 ἐνικήθη κατὰ κράτος καὶ οὗτος καὶ ἀπέθανε μετ' ὀλίγον.

Ὁ Σουλτάνος ἐπανεκάμφε κατ' αὐγουστον εἰς Κωνσταντινούπολιν, καταλιπὼν ἐν Ἀσίᾳ τὸν ἱστοριογράφον Ἰδρίς καὶ τὸν Μπεϊκλή Μεχμέτ ἵνα συμπληρώσωσι τὴν κατάκτησιν τῆς Μεσοποταμίας καὶ τοῦ Κουρδιστάν καὶ διευθετήσωσι κατόπιν διοικητικῶς τὰ τῆς χώρας.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἡσχολήθη εἰς τὴν διευθέτησιν τοῦ σώματος τῶν Γιανιτσάρων τῶν ὁποίων ἡ πειθαρχία εἶχε λίαν χαλαρωθῆ τελευταίον, καὶ πρὸς τοῦτο ἐτροποποίησε τοὺς διορισμοὺς τῶν ἀρχηγῶν ὥστε οὗτοι νὰ μὴ ἐκλέγωνται ἱεραρχικῶς ὡς τὸ πρότερον, ἀλλ' ἐκ τύχης

καὶ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Σουλτάνου· οὕτω δὲ ὑπεκινήθη ἡ φιλοδοξία τῶν στρατιωτῶν ὅλων καὶ ἅπαντες προσεπάθουν νὰ φαίνωνται ἄριστοὶ καὶ εὐπειθεῖς, διότι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἠδύνατο νὰ διορισθῇ ἀρχηγὸς ἐὰν ἔχαιρε τὴν εὐνοίαν τοῦ Σουλτάνου· διευθετήσας οὕτω τὸ σῶμα τῶν Γιανιτσάρων καὶ βλέπων ὅτι ὁ στόλος τῆς αὐτοκρατορίας ἦν ἀσθενέστατος καὶ οὐδὲ κἂν ναύσταθμος ὑπῆρχε, συνεννοήθη κρύφα μετὰ τοῦ Πιρὶ πασσᾶ εὐνοουμένου αὐτοῦ καὶ θεωρῶντος τὴν ναυπήγησιν στόλου ὡς καταλλήλου μέσου πρὸς ἐκφοβισμόν τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ ἀνκνέωσιν τῶν συνθηκῶν· τῇ δὲ ἐπαύριον τῆς συνεννοήσεως ὁ Σουλτάνος προεδρεύων τοῦ διθανίου καὶ προσποιούμενος ἀγανάκτησιν ἐπέπληξε σφοδρῶς τὸν Πιρὶ πασσᾶ καὶ τοὺς λοιποὺς βεζύρας διατάξας ὅπως οὗτοι ἅπαντες ἀμέσως καὶ ἐξ ἰδίων χρημάτων καταρτίσωσι στόλον ἐκ 500 πλοίων κατασκευάσωσι δὲ καὶ ναύσταθμον. Τὴν διαταγὴν ἀμέσως ἐκτελοῦντες οἱ βεζύροι καὶ ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ Πιρὶ πασσᾶ ἐξέλεξαν ὡς κατάλληλον θέσιν διὰ ναύσταθμον τὴν ἔτι καὶ σήμερον ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ χρησιμεύουσιν.

Ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ οἱ Βυζαντινοὶ εἶχον τὸ ὄπλοποιεῖόν των, μετὰ δὲ τὴν ἀλωσιν ἐγένετο ἐκεῖ κοινὸν κοιμητήριον. τότε δὲ ἀνασκάψαντες καὶ συσσωρεύσαντες τὰ ὄστᾶ ἔθαψαν αὐτὰ ἄνω τῆς θέσεως ἐκείνης ὅπου καὶ νῦν ὑπάρχει τὸ κοιμητήριον τοῦ Κασήμ. πασσᾶ λεγόμενον· ἤρξατο δὲ μετὰ ταῦτα ἡ ἀνέγερσις τοῦ ναυσταύθμου καὶ ἡ ναυπήγησις τῶν πλοίων· ἅμα δὲ ἐπληροφορήθησαν ταῦτα αἱ εὐρωπαϊκαὶ χριστιανικαὶ δυνάμεις ἔσπευσαν ἅπασαι σχεδὸν νὰ ἀνανεώσωσι τὰς περὶ εἰρήνης συνθήκας, καὶ ἐξεπληρώθη οὕτως ἡ πρόρρησις τοῦ Πιρὶ πασσᾶ.

Τότε ἐξερράχη ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλη πυρκαϊὰ ἐνεκα τῆς ὁποίας ὁ Σουλτάνος μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ οἱ ὀθωμανοὶ στρατηγοὶ ὁ Μπεϊκλή Μεχμέτ καὶ ὁ ἱστοριογράφος Ἰδρίς ἄλλοτε πολεμοῦντες καὶ ἄλλοτε διπλωματικῶς φερόμενοι κατώρθωσαν νὰ καθυπο-

τάξωσιν ἄπασαν τὴν Μεσοποταμίαν καὶ τὴν Κουρδικήν, ἐκτὸς τῆς Βαγδάτης, κυριεύσαντες τὰ ἰσχυρὰ φρούρια τῆς Διαρβεκίρ (Ἄμιδα), Μαρδίν, Ὀφρὰς (Ἐδεσσα), Ρόκα καὶ Μοσσοῦλ· οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες καὶ ἐσωτερικῶς μετὰ πολλῆς τῆς ἀγχινοίας διοργανώσαντες τὴν κατακτηθεῖσαν χώραν ἠτήσαντο παρὰ τοῦ Σουλτάνου τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν σχεδιασθεῖσων διατάξεων· τὴν ἐπικύρωσιν ταύτην ἐπέμφεν ὁ Σουλτάνος δωρησάμενος τῷ Ἰδρίς 25,000 δουκάτων καὶ 500 ἐσθῆτας τιμητικῆς· ταῦτα δὲ πάντα οὗτος διένειμεν εἰς τοὺς πολυαριθμούς ἄρχοντας τοῦ Κουρδιστάν.

Δέκα ἐννέα ἐπαρχίαι ἀπετέλουν τὴν Μεσοποταμίαν καὶ τὸ Κουρδιστάν· ἐξ αὐτῶν ἔνδεκα μόνον ἀφωμοιώθησαν μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπαρχιῶν τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, αἱ δὲ λοιπαὶ ὀκτὼ ἐκηρύχθησαν αὐτόνομοι ὑπὸ ἐντοπίους ἄρχοντας Κούρδους διαδεχομένους ἀλλήλους κληρονομικῶς καὶ ἄλλων προνομίων ἀπολαύοντας.

Οὕτω δὲ τὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Σελίμ ἐμονιμοποιήθησαν τὰ ἐν Ἀσίᾳ ὄρια τῆς αὐτοκρατορίας, διότι εἶχον προχωρήσει μέχρι φυσικῶν συνόρων δηλαδὴ τῶν ποταμῶν Τίγριδος καὶ Εὐφράτου.

Ὁ Σουλτάνος Σελίμ διερχόμενος τὸν χειμῶνα ἐν Ἀδριανουπόλει καὶ μαθὼν ὅτι ὁ Σουλτάνος τῆς Αἰγύπτου ἠτοιμάζετο ὅπως συμμαχῶν μετὰ τοῦ Σάχου τῆς Περσίας παρακωλύσῃ τὴν πορείαν τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ πέραν τοῦ Εὐφράτου ἀπεφάσισε τῷ 1516 μ. Χ. νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Αἰγύπτου· συνετέλεσε δὲ εἰς τοῦτο καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ὀθωμανικοῦ λαοῦ ἵνα δύνηται νὰ ἔχῃ ἐλευθερίαν ὁδὸν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἁγίων πόλεων Μέκκας καὶ Μεδινᾶς. Ὁ μέγας Βεζύρης Μεχμέτ πασσᾶς, ἀνὴρ βέλτης καὶ εὐπαιδευτος, πρότεινεν ἵνα κατ' ἀρχὰς πεμφθῇ πρεσβεία πρὸς τὸν Σουλτάνον τῆς Αἰγύπτου Κανζιού Γαβρί συμφῶνως τῷ ῥητῷ τοῦ Κορανίου «Δὲν τιμωροῦμεν πρὶν ἢ πέμψωμεν κήρυκα»· πρέσβεις δὲ τοιοῦτοι διωρίσθησαν ὁ Καρρατζᾶ πασσᾶς καὶ ὁ σοφὸς στρατοδίκης τῆς Ρούμελης ἀναχω-

ρήσχαντες άμέσως· σὺν αὐτοῖς δὲ διέβη εἰς Χρυσόπολιν καὶ ὁ Σουλτάνος μετὰ τοῦ στρατοῦ, ἐμπιστευθεὶς τὴν διοίκησιν τῆς Ἀδριανουπόλεως τῷ υἱῷ Σουλεϊμάν, τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῷ Πιρὶ πασσᾶ καὶ τὴν τῆς Προύσης τῷ Ἐρσέκ Ἀχμέτ πασσᾶ, καὶ προχωρήσας εἰς Ἰκόνιον.

Ὁ Σουλτάνος τῆς Αἰγύπτου ἔγων 50,000 στρατοῦ ἐδέξαστο ἐν Χαλεπίῳ τοὺς ὀθωμανοὺς πρέσβεις καὶ κατ' ἀρχάς μὲν τοὺς ἐφυλάκισεν, εἶτα δὲ μαθὼν τὴν προσέγγισιν τοῦ Σουλτάνου Σελίμ ἀπέλυσεν αὐτοὺς ἐπιφορτίσας ἕνα προτεινωσὶ τῷ κυρίῳ των εἰρήνην μετὰ τοῦ Σάχου τῆς Περσίας.

Ἄλλ' ὁ Σουλτάνος Σελίμ ἀπέκρουσε τὴν πρότασιν καὶ διηυθύνθη εἰς Χαλέπιον· νέη πρεσβεία τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου εὔρεν αὐτὸν κατ' ὁδόν, ἰδὼν δὲ τὴν πολυτέλειαν τοῦ πρεσβευτοῦ καὶ τῶν ἀκολούθων του ἠγχνάκτησεν ἐπὶ τούτῳ ἀπορήσας πῶς ὁ τῆς Αἰγύπτου ἡγεμὼν δὲν εὔρε νομομαθῆ τινα καταλληλότερον.

Τῆ 24 αὐγούστου 1516 οἱ δύο ἐχθρικοὶ στρατοὶ εὐρέθησαν πρὸς τὸ Χαλέπιον πλησίον ἀλλήλων ἐν τῷ λιμῶνι τοῦ Δαβίκ· ἡ μάχη διήρκεσεν ὀλίγον καθότι οἱ Αἰγύπτιοι καὶ πυροβολικοῦ ἑσταροῦντο καὶ ἄπειροι ἦσαν πρὸς τὸ πολεμεῖν, τρυπέντες ἀμέσως εἰς φυγὴν καὶ δεισλορηπισθέντες· ὁ δὲ ὀγδοηκοντούτης αὐτῶν Σουλτάνος ἀπέθνηκεν ὑπὸ τῶν κόπων. Οἱ Ὀθωμανοὶ εὔρον ἐν τῷ κυριευθέντι ὑπ' αὐτῶν στρατοπέδῳ τῶν Αἰγυπτίων ἀπειροὺς θησαυροὺς εἰς χροστὸν καὶ ἄργυρον· μετὰ τινὰς δὲ ἡμέρας προχωρήσαντες ἐκυρίευσαν καὶ τὸ Χαλέπιον ὅπου εὔρον ἀφθονωτέρους θησαυροὺς ἀνερχομένους εἰς 1,000,000 δουκάτων καὶ βραυτίμους διημέρας. Ὁ Σουλτάνος Σελίμ διώρισε διοικητὴν Χαλεπίου τὸν Καρτζζά πασσάν· ἐνῶ δὲ ἐτέλει τὸ προσκύνημα ἐν τῷ τεμένει ὁ ἱμάκης ὅστις ἐμνημόνευε τοῦ ὀνόματός του ἀνέφερε μεταξὺ τῶν ἄλλων τίτλων καὶ τὸν τοῦ Σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου καὶ τοῦ ὑπέρτερου τῶν ἁγίων πόλεων Μέκκας καὶ Μεδινᾶς· τεσοῦτο δ' ἐνυχαριστήθη ὁ Σουλτάνος ἐπὶ τούτῳ ὥστε ἀποβαλὼν τὸν ἴδιον ἐπενδύτην ἀξίας χιλίων δουκάτων πε-

ριέβαλε δι' αὐτοῦ τὸν εἰρημένον ἱμάμην. Ἐπιστολαὶ δὲ ἐπέμ-
φθησαν εἰς Κων/πολιν, Ἀδριανούπολιν καὶ εἰς τοὺς εὐρω-
παίους ἡγεμόνας ἀγγέλλουσαι τὰ τῆς νίκης ταύτοχρόνως
ἐκυριεύθησαν καὶ πᾶσαι αἱ γεινιχίζουσαι τῷ Χαλεπίῳ πόλεις.

Διαμείνας ἡμέρας τινὰς ὁ Σουλτάνος Σελίμ ἐν Χαλεπίῳ
προϋχώρησε καὶ εἰσῆλθε κατὰ σεπτέμβριον εἰς Δαμασκὸν
ἔνθα διέτριψε τέσσαρας ὅλους μῆνας περιερχόμενος καὶ θυ-
μάζων τὴν περίφημον ταύτην πόλιν, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου οἱ
στρατηγοὶ του ὑπέταττον ἀλληλοδιαδόχως τὰς λοιπὰς
πόλεις τῆς Συρίας ἐν αἷς καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἐν τούτοις οἱ Μαμελοῦκσι (οὕτως ὠνομάζετο ἡ ἐν Αἰ-
γύπτῳ ἐπικρατοῦσα φυλὴ) προσέβησαν ἐν Καίρῳ εἰς ἐκλο-
γὴν νέου Σουλτάνου· ἀλλὰ διαιρεθέντες εἰς δύο κόμματα
ἐξελέξαντο οἱ μὲν τὸν Σεῖτ Μωάμεθ, ἀνήλικον υἱὸν τοῦ ἀ-
ποθανόντος, οἱ δὲ τὸν Τουμάν βέην, ἄνδρα ἀνδρείον καὶ
ἐνάρετον· ἐπὶ τέλους ὑπερίσχυσεν ὁ τελευταῖος οὗτος.

Ὁ Σουλτάνος Σελίμ ἀπεφάσισε νὰ προχωρήσῃ μέχρις
Αἰγύπτου· πρὸ τούτου ὅμως ἐπέμψε πρέσβεις πρὸς τὸν Του-
μάν βέην προτείνων εἰρήνην ἐὰν οὗτος ἤθελεν ἀναγνωρίσει
τὴν ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν· καὶ ὁ μὲν ἡγεμὼν ὑπεδέξατο
τοὺς πρέσβεις φιλοφρόνως, ἀρνηθεὶς οὐχ ἦττον τὴν πρότα-
σιν, ὁ δὲ Ἄλάν βέης, αἰγύπτιος στρατηγός, ἀπεκεφάλισεν
αὐτοὺς ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἡγεμόνος του καὶ οὕτως ὁ πόλεμος
κατέστη ἀναπόφευκτος. Καὶ ὁ μὲν μέγας Βεζύρης Σινὰν
πασσᾶς ἐνίκησε τοὺς Αἰγυπτίους παρὰ τὴν Γάζαν, ὁ δὲ
Σουλτάνος Σελίμ ἀφοῦ μετὰ τινων ἀκολούθων ἐπισκέψατο
τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ προσεκύνησε πρὸ τοῦ τάφου τοῦ Ἀ-
βραάμ, συνηνώθη κατόπιν μετὰ τοῦ στρατοῦ καὶ ἀνέλαβε
τὴν πρὸς Αἴγυπτον ἀγούσαν διὰ τῆς ἱρήμου· μετὰ δέκα δὲ
ἡμερῶν πορεῖαν κατεσκήνωσε πλησίον τοῦ Καίρου.

Γενομένης μάχης μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐνίκηθησαν κατὰ
κράτος οἱ Αἰγύπτιοι καὶ ἐκυριεύθη τὸ Κήιρον μετὰ καρτερι-
κὴν ἀντίστασιν· ἀλλ' ὁ πόλεμος ἐξηκολούθησεν ὅτε μὲν ὑπὲρ
τῶν Ὀθωμανῶν ὅτε δὲ ὑπὲρ τῶν Αἰγυπτίων ἕως οὗ ὁ Τουμάν

βέης προδοθείς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων του παρεδόθη τῷ Σουλτάνῳ καὶ οὕτως ἡ Αἴγυπτος ἐκηρύχθη ὀθωμανικὴ ἐπαρχία.

Ὁ Σουλτάνος Σελίμ διέμεινεν ἐν Καίρῳ ἐπὶ ἓνα μῆνα περιερχόμενος τὰς λαμπρὰς οἰκοδομὰς καὶ λοιπὰ μνημεῖα τῆς πλουσίας τῆς πόλεως· τελέσας δὲ τῇ πρώτῃ παρτακευῇ μετὰ τὴν ἄλωσιν τὸ προκείμενον τοσαύτην ταπεινότητα καὶ συντριβὴν καρδίας ἐδείξε πρὸς τὸ παριστάμενον πλῆθος ὥστε γονυκλινήσας ἐπὶ τῶν λίθων καὶ ἀσκεπῆς τὴν κεφαλὴν κατέβρεξε διὰ τῶν δακρῶν τὸ ἔδραφον.

Περὶ τὰς ἀρχὰς ἰουνίου 1517 εἰσῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἓνα ἴδιον τὰ ἀξιοθέατα τῆς πόλεως ταύτης καὶ ταυτοχρόνως ἐπισκεφθῆ καὶ τὸν στόλον του ὃν εἶχεν ὀδηγήσει εἰς τὸν λιμένα τοῦτον ἐκ Κων/πόλεως ὃ Πιρὶ πασσαῶν· ἐπανελθὼν εἰς Κάϊρον καὶ πρὶν ἢ ἐπιστρέψῃ εἰς Κων/πολιν διωργάνωσε τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἐτησίου δώρου (Σουρρέ) εἰς τὰς ἀγίας πόλεις μετὰ τῆς δεούσης ἐπισημότητος προσθέσας καὶ τὰ ποσὰ ἄτινα ἔσπελλον κατ' ἔτος οἱ ἡγεμόνες τῆς Αἰγύπτου καὶ οἱ τῶν λοιπῶν χωρῶν τῆς Ἀσίας ὅσοι τέως εἶχον ὑποταχθῆ αὐτῷ· ταυτοχρόνως δὲ παρέστη καὶ εἰς τὸ ἐτήσιον ἀνοιγμα τῆς διώρυγος τοῦ Νείλου δι' ἧς τὰ αὐξάνοντα ὕδατα τοῦ ποταμοῦ κατέρχονται καὶ ποτίζουσι τοὺς ἀγρούς.

Ἐσκόπευε δὲ νὰ παρατείνῃ τὴν ἐκστρατείαν καὶ νὰ προχωρήσῃ πέραν τῶν καταρρακτῶν τοῦ Νείλου, ἀλλ' οἱ γογγυσμοὶ τῶν στρατιωτῶν ἔπεισαν αὐτὸν νὰ ἐπανακάμψῃ κατὰ σептέμβριον φέρων μεθ' ἑαυτοῦ πλείστους θησαυροὺς εἰς χρυσὸν καὶ ἄργυρον οὓς ἐκόμιζον χίλιαι κάμηλοι. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του περιεβλήθη καὶ ἅπαντα τὰ δικαιώματα τοῦ Καλίου τῶν δύο πόλεων Μέκκας καὶ Μεδίνης καὶ παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν τελευταῖον ἀπόγονον τῶν ἀβασσιδῶν καλιφῶν Μωχάμεθ τὸν δωδέκατον.

Ἐν Συρίᾳ διέμεινεν ἀρκούντα χρόνον ἵνα διοργανώσῃ τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν καὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης· ἐδέξατο ἐκεῖ τὴν ὁμολογίαν πίστεως πλείστων ἀραβικῶν φυλῶν τῆς ἐρήμου καὶ ἐπεκύρωσεν εἰς τοὺς μοναχοὺς τοῦ ὄρους Σινᾶ τὸ

περί ἀτελείας ἔγγραφον τοῦ προλήτου Μωάμεθ ὅπερ οὗτος εἶχε χορηγήσει αὐτοῖς καὶ τὸ ὅποιον ἔφερε τὸ σχῆμα τῆς παλάμης του ἀντι ὑπογραφῆς.

Οὐδόλως δὲ λησμονῶν καὶ τὰς ἐξωτερικὰς ὑποθέσεις τῆς αὐτοκρατορίας εἶχε δεχθῆ, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εὐρισκόμενος, δύο πρέσβεις τῆς βε-ετικῆς δημοκρατίας, οἵτινες ἠσπάσθησαν τὸ ἔνδυμά του εἰς σημεῖον ὑπερτάτου σεβασμοῦ ἀπὸ μέρους των, καὶ μεγίστης συγκαταβάσεως ἐκ μέρους αὐτοῦ· ἐξ αὐτῶν ὁ μὲν Ἀλοσίος Μοσενέγος κατ' ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἔπλευσε μετὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ ἄλλος Βαρθολομαῖος Κονταρίνης τὸν συνώδευσε διὰ ξηρᾶς· τῇ 17 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους ἐκείνου 1517 μ. Χ. ὑπεγράφη ἡ ἀνανεωθείσα μετὰ τῶν Βενετῶν συνθήκη δι' ἧς προσετίθετο εἰς τὴν Πύλην ὁ φόρος ὃν οἱ Βενετοὶ ἐπλήρωνον μέχρι τοῦδε διὰ τὴν κατοχὴν τῆς Κύπρου εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Αἰγύπτου.

Διατρίψας δύο μῆνας ἐν Δαμασκῷ ὁ Σουλτάνος διέταξε τὴν οἰκοδόμησιν τεμένους καὶ πτωχοκομείου καὶ ἐπροικοδότησεν αὐτὰ διὰ πλουσίων εἰσοδημάτων· μετὰ τοῦτο διηθύνθη εἰς Χαλέπιον ὅπου διατρίψας ὡσαύτως δύο μῆνας ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔνθα ἔφθασε μετὰ δέμηνον πορείαν ἀναπαυθεὶς ἐκεῖ ἐπὶ δέκα ἡμέρας μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν· ἐπαινέτας δὲ τὸν υἱὸν Σουλεϊμάν διὰ τὴν πιστὴν διοίκησιν τῆς πόλεως ταύτης, ἐπεμφεν αὐτὸν ὡς διοικητὴν τῆς ἐπαρχίας Σαρουγάν ἀυξήσας τὸν μισθὸν του κατὰ 500,000 ἄπρων.

Τῷ αὐτῷ ἔτει κατέστησε Χάνην τῆς Ταυρικῆς τὸν ἐξ ἀγχισταίας συγγενῆ του Μεχμέτ Γκιρκί καὶ τῷ ἀπέστειλε τὸ δίπλωμα διὰ τοῦ ὁποίου οὗτος καθίστατο ὑποτελὴς τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἐπὶ δύο ἔτη ἀνεπαύθη ὁ Σουλτάνος καὶ οὐδεμίαν ἐπεχείρησε νέαν ἐκστρατείαν ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ στόλου ἵνα δυνηθῆ ἐπιτυχῶς νὰ πολιορκήσῃ τὴν Ρόδον, ἀλλὰ τῇ 22 Σεπτεμβρίου 1520 ἀναχωρῶν ἐξ Ἀδριανου-

πόλεως εἰς Κωνσταντινούπολιν προσεβλήθη ὑπὸ κακοήθους οἰδήματος ἐπὶ τῆς βράχως· σταματήσας δὲ ἐν τῷ χωρίῳ Ὁρχάσκιοι πλησίον τοῦ Ἐσουρλου ἐνοσηλεύθη ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας, ἀλλ' ἀτυχῶς οἱ τέσσαρες αὐτοῦ ἰατροὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν θεραπεύσωσι καὶ οὕτως ἐτελεύτησε τῇ 29 Σεπτεμβρίου κλείσας σπασμωδικῶς τὴν χεῖρα καὶ παραδούς τὸ πνεῦμα, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Χασαντζάν πιστὸς αὐτοῦ θεράπων ἀναγινώσκων τὸ Κοράνιον ἀπήγγειλε τὸν στίχον: «ὁ λόγος τοῦ Παντοδυνάμου ἔστιν ἡ σωτηρία».

Ὁ Χασαντζάν ἐτήρησε μυστικὸν τὸν θάνατον τοῦ Σουλτάνου καὶ προσεκάλεισεν ἀμέσως εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν μέγαν Βεζύρην Πιρὶ πασσάν καὶ δύο ἄλλους ὑπουργούς· ὁ Πιρὶ πασσάν ἰδὼν τὸν νεκρὸν ἔκλυσε διὰ διαφόρων δὲ στρατηγημάτων ἐτηρήθη μυστικὸς ὁ θάνατος μέχρι τῆς ἀφίξεως εἰς Κωνσταντινούπολιν τοῦ διαδόχου τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν.

Οὕτω λοιπὸν ἐτελεύτησε τὸν βίον πεντηκοντούτης περιπου τὴν ἡλικίαν ὁ Σουλτάνος Σελίμ ἄξιος ἰδιαιτέρας ἱστορικῆς μνείας ὡς μέγας πορθητῆς καὶ ταυτοχοδῶνς, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπομεν, ὡς φίλος καὶ προστάτης τῶν ἐπιστημῶν· εἰ καὶ ὀξύθυμος σφόδρα τὸν χαρακτῆρα, ἔτρεφεν ὅμως ἀπεριόριστον σέβας εἰς τοὺς εὐπαιδευτούς καὶ ἤκουε τὰς συμβουλὰς αὐτῶν.

Ἐτάφη ἐν τῷ ὀμωνύμῳ του τεμένει Σελιμιέ τοῦ ὁποίου τὰ θεμέλια εἶχε καταθέσει, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποπερρατώσῃ ἔνεκα τοῦ αἰφνιδίου του θανάτου. Τοῦτο ἀπεπεράτωσε μετὰ ταῦτα ὁ υἱὸς του Σουλτάνος Σουλεϊμάν.

ΕΠΟΧΗ ΕΚΤΗ

Περιλαμβάνουσα 149 ἔτη.

ΙΟ^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ Ο Α΄

(ὁ Μεγαλοπρεπὴς καὶ Νομοθέτης).

(Ἔτος Ἐγείρας 926—1078 ἢ 1520—1669 μ. Χ.)

Ἄκμὴ τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ ἐποχὴ αὕτη χαρακτηρίζεται ἰδιαιτέρως διότι διαρκούσης αὐτῆς ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία ἔφθασεν εἰς τὸν ὕπατον κολοφῶνα τῆς δόξης καὶ ἰσχύος. Ὁ Σουλτάνος Σουλεῖμάν ἐγένετο μέγας κηκτητῆς καὶ ἑνδοξὸς νομοθέτης. Οἱ ἱππῶται τῆς Ρόδου καίτοι νικηθέντες ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀπολέσαντες τὰς κτήσεις των ὁμολογοῦσιν ὅτι ὑπῆρξε δίκαιος καὶ γενναῖός φρων.

Διάσημοι ἡγεμόνες καὶ ἄνδρες ἐγένοντο σύγχρονοι αὐτοῦ· Φραγκίσκος ὁ Α΄ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, Κάρολος ὁ Ε΄ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, Ἐρρίκος ὁ Η΄ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας, Χαΐρεδδίν ὁ Βαρβερούσσης, ἄνδρες καὶ ἑξοχος νηυτικός, καὶ ὁ μορφωτὴς νέας χριστιανικῆς αἰρέσεως Λούθηρος.

Ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Σουλεῖμάν λίαν ἐπέζεσθη τὸ ὀθωμανικὸν κράτος, ἐπὶ δὲ τοῦ ἰδίου ἐθεμελιώθη καὶ ἡ μετὰ τῆς Γαλλίας συμμαχία.

Ἀνατολὴ καὶ Δύσις βεβήνουσι παραλλήλως κητὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὰ πολεμικὰ ἔργα πολλαπλασιάζονται, αἱ δὲ ἐπιστῆμαι προσδεύουσιν ὅλον ἐν καὶ ἀνεκκαλύπτονται τὸ θερμομέτρον, τὸ βαρόμετρον, τὸ τηλεσκόπιον καὶ τὸ μικροσκόπιον.

ΙΟ^{ος} ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΣΟΥΛΕΪΜΑΝ Ο Α΄

(ὁ Μεγαλοπρεπὴς καὶ τομοθέτης).

Βασιλεύσας 46 ἔτη.

(Ἔτος Ἐγείρας 926—972 ἢ 1520—1566 μ. Χ.)

Τὰ κυριώτερα συμβάντα τῆς βασιλείας ταύτης εἰσὶ τὰ ἐξῆς.
 Ἐνθρόνισις τοῦ Σουλτάνου.—Πρῶται πράξεις αὐτοῦ.—Στάσις τοῦ Ἀζεμ-
 περλή Γκαζελή διοικητοῦ τῆς Συρίας.—Ἐχθροπραξίαι μετὰ τῆς Οὐγ-
 γαρίας.—Συνθηκολόγησις τοῦ Βελιγραδίου.—Πολιορκία τῆς Ῥόδου.
 —Ὁ Μέγας Βεζύρης Ἰβραήμ πασσᾶς.—Στάσις Κασίμ πασσᾶ διο-
 ικητοῦ Αἰγύπτου.—Ταραχαὶ ἐν Βλαχία.—Κινήματα τῶν Γενιτσά-
 ρων.—Ἐκστρατεία κατὰ τῆς Περσίας.—Συμμαχία τῆς Γαλλίας με-
 τὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.—Φραγκίσκος καὶ Σουλεϊμάν.—Μάχη
 τοῦ Μοχάτς ἐν Οὐγγαρία.—Ταραχαὶ ἐν Ἀσία.—Κινήματα τῶν Δερ-
 θισῶν Ἀπδάλ ἢ Καλενδέρ.—Ἰποταγὴ τῆς Δαλματίας καὶ Κροα-
 τίας.—Ἰωάννης Ζαπόλιος καὶ Φερδινάνδος ὁ τῆς Αὐστρίας.—Μάχη
 ἐν Τοκαή.—Ἐνάτη ἐκστρατεία εἰς Οὐγγαρίαν.—Ταραχαὶ ἐν Ἀ-
 σία.—Πολιορκία τῆς Βουδης.—Πολιορκία τῆς Βιέννης.—Πολιορκία
 τοῦ Γκούνης.—Συνθήκη μετὰ τῆς Αὐστρίας.—Συνθηκολόγησις τῆς
 Βαγδάτης.—Χαιρεδδὶν ὁ Βαρβαρόσσης.—Ἄλωσις ὑπὸ τῶν Βενετῶν
 τοῦ Ὀστροβιτζ, τοῦ Ὀμπροβατζ καὶ τῆς Σκαρδόνας.—Ἄλωσις
 τῆς Δουβίτσας καὶ τῆς Νύσσης ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν.—Ἐρῆνὴ ὀθωμα-
 νῶν καὶ Βενετῶν.—Νίκη ἐν Ἐσπέξ τῶν ὀθωμανῶν κατὰ τῶν Οὐγ-
 γρων.—Θάνατος Ἰωάννου Ζαπολίου βασιλέως τῆς Πολωνίας.—Κα-
 ταστροφὴ τοῦ Ἰσπανικοῦ στόλου παρὰ τὴν Ἀλγερίαν.—Ἄλωσις τῆς
 ἐν Σαβοΐα Νικαίας.—Εἰρήνη τοῦ Κρεσπῆ.—Θάνατος τοῦ Βαρβα-
 ρόσσης.—Ἐκστρατεία τοῦ Ζρίνη.—Συνθήκη εἰρήνης.—Πόλεμος ἐν
 Ἀσία μετὰ τοῦ Πέρσου ἡγεμόνος Ἐλκαζιπιμιρζή.—Μάχη ἐν Στζε-
 γεδίν.—Πολιορκία τοῦ Ἐρξάου.—Συμμαχία τοῦ ὀθωμανικοῦ καὶ
 Γαλλικοῦ στρατοῦ διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Κορσικῆς.—Θάνατος τοῦ
 Μουσταφᾶ πρωτοκόου υἱοῦ τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν.—Εἰρήνη με-
 τὰ τῆς Αὐστρίας.—Ταραχαὶ ἐν Μολδαυία.—Ναυτικαὶ ἐκστρατεῖαι.—
 Πολιορκία τῆς Μελίτης.—Νίκη ἐν Κροατία.—Μεχμέτ ὁ Σουλτάνος
 ἀναγορεύεται Μέγας Βεζύρης.—Πολιορκία τοῦ Στζεγέθ.—Θάνατος
 τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν.—Κατκστήματα οἰκοδομηθέντα ὑπ' αὐτοῦ.

Εἰκοσιπενταετῆς τὴν ἡλικίαν ἀνήλθε τὸν θρόνον ὁ Σουλ-
 τάνος Σουλεϊμάν ὑψηλοῦ ἀναστήματος εἶχεν εὐρὸ καὶ προ-
 ἔχον τὸ μέτωπον, σημεῖον τῆς μεγάλης αὐτοῦ περηνείας, καὶ
 μελᾶγχρουν τὸ πρόσωπον δεικνύον τὴν χολερικὴν του κρατίν.

ἦτο σεμνοπρεπῆς καὶ συνάμικ μεγαλοπρεπῆς τὴν στάσιν, ἔφερε δὲ τὴν κίδαριν μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν τροποποιήτας τὸ σχῆμα αὐτῆς ἀπὸ σφαιροειδοῦς εἰς πολύπτυχον. Ἐκέκτητο πλείστας καὶ μεγάλας διανοητικὰς καὶ ψυχικὰς ἀρετάς, πλήρη ἐνέργειαν καὶ μεγάλην εὐτολμίαν· οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἡμέλει τὰς ὑποθέσεις τοῦ κράτους του· ἐν ἐκάστῳ δὲ ἔργῳ του διέλαμπεν ὁ μέγας ἀνὴρ, ὁ μέγας ἡγεμῶν, καὶ ὁ τέλειος μουσουλμάνος· διανοοῖτο ἀείποτε μεγάλα ἔργα, καὶ ἐξετέλει αὐτὰ ταχέως καὶ εὐσταθῶς· ἦν ζηλωτὴς τῆς θρησκείας, μέγας προστάτης τῆς δικαιοσύνης, αὐστηρὸς τιμωρὸς τῶν ἀδικούντων, φίλος καὶ στηρικτὴς τῶν γραμμῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν.

Ἀφικόμενον ἐκ Μαγνησίας εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπεδέξατο αὐτὸν ὁ μέγας Βεζύρης Πιρὶ πασχῶς καὶ οἱ λοιποὶ λειτουργοὶ τοῦ κράτους. Καὶ πρῶτον μὲν ἐξεθῶν ἐκ τῆς πύλης τῆς Ἀδριανουπόλεως προϋπήνητῃσε τὸν νεκρὸν τοῦ πατρὸς του φέρων πένθιμα ἐνδύματα καὶ δακρῶν· τὸ φέρετρον ἐβάσταζον οἱ Βεζύραι, ὁ Σουλτάνος παρηκολούθει πεζός, ὁ δὲ νεκρὸς ἐτάκη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἔκτου τῶν ἐπτὰ λόφων ἔνθα ὁ ἀποθιώσας εἶχεν ἀρχίσει οἰκοδομῶν τὸ ἴδιον τέμενος.

Τῇ τρίτῃ ἡμέρῃ τῆς ἀνκρήτειος εἰς τὸν θρόνον ἀμέσως κατεδείχθησαν αἱ ἀρεταὶ αὐτοῦ, ἡ μεγάλη του δικαιοσύνη καὶ φιλανθρωπία· ἀγγέλλων τοῖς δ. ακρόροις διοικητικὴς τὴν ἀνάστασιν του διέταξεν αὐτοῖς αὐστηρῶς νὰ προστατεύωσι τὰ δίκαια τῶν ὑπκόων ἀπάντων ἀνεξαιρέτως.

Μετὰ ταῦτα διένειμε τοῖς Γιανισκόροις τὸ διὰ τὴν ἀνάστασιν δῶρον ἐλαττώσας αὐτὸ κατὰ ἓν τρίτον τοῦ ποσοῦ ὑπερ ἐδόθη ἐπὶ τοῦ πατρὸς του καὶ αὐξήσας κατὰ τι τὸν μηνιαῖον μισθὸν ἅπαντος τοῦ στρατοῦ.

Ἐπέτρεψεν εἰς πολλοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες προλαβόντως εἶχον ἀρχιθῆ ἐξ Αἰγύπτου, νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς πατρίδας των καὶ ἀπέδωκεν εἰς τοὺς Πέρσας ἐμπόρους τὰ κατασχεθέντα ἐμπορεύματα των δούς αὐτοῖς τὴν ἄδειαν νὰ ἐμπορεύωνται ἐλευθέρως ἐντὸς τοῦ κράτους.

Εἰς μόνος, ὁ διοικητὴς τῆς Συρίας Δ'ζεμπερλή Γκαζελή, ἀλθρονὸς τὸ γένος, προτιθέμενος ἀντίστασιν κατέλαβε τὴν Δαμασκὸν καὶ ἄγων 15000 ἵππεις ἤτοιμ' ἔμελλε νὰ διευθυνθῆ κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀφοῦ ἐκυρίευτε τὴν Βηρυτὸν καὶ ἄλλας πόλεις τῆς Συρίας· ἀλλ' ὁ Βεζύρης Φιρχάτ πασσᾶς ἐκστρατεύσας κατενίκησεν αὐτὸν πλησίον τῆς Δαμασκοῦ τῇ 27 ἰανουαρίου 1521 καὶ συλλαβὼν αἰχμάλωτον κατεδίκασεν εἰς θάνατον.

Τῷ αὐτῷ ἔτει 1521 ἐπανελήθησαν αἱ μετὰ τῆς Οὐγγαρίας ἐχθροπραξίαι. Ὁ πρεσβευτὴς τοῦ Σουλτάνου Βεχράμ τσαούσης ἀπελθὼν ἵνα ζητήσῃ παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας τὸν ἐτήσιον φόρον ἐξυβρίσθη καὶ ἐφρονεύθη ἢ ἄδικος αὐτῆ καὶ ἱερόσυλος πράξις ἐκίνησε τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τοῦ Σουλτάνου ὅστις ἀπεφάσισεν αὐτοπροσώπως νὰ ἐκστρατεύσῃ. Καὶ πρῶτον μὲν οἱ στρατηγοὶ καὶ διοικηταὶ τῆς Σεμενδρῆς καὶ Βερτοβανίας κατέλαβον τέσσαρα φρούρια καὶ ταυτοχρόνως ὁ Ἀχμέτ πασσᾶς Βηλέρβεης τῆς Ρούμελης ἐπροχώρησεν ὡσαύτως μετὰ 15000 πεζῶν καὶ 100 τηλεβόλων, ἐ δὲ Σουλτάνος ἀφοῦ διέταξε τὴν ἐξακολούθησιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ πατρικοῦ του τεμένους καὶ προσεκύνησε τοὺς τάφους τοῦ πατρὸς, τοῦ πάππου Βαχμίζιτ τοῦ Β' καὶ τοῦ προπάππου Μωάμεθ τοῦ πορθητοῦ ἀνεχώρησεν εἰς Σοφίαν ἄγων πολυάριθμον στρατόν· τρισχίλια μόνον κήμηλοι ἔφερον τὰ πολεμεφόδια· καὶ ὁ μὲν Μωάμεθ Μιχάλογλους ἀρχηγὸς τῶν ἵππέων διηυθύνθη εἰς Τρανσυλβανίαν, ὁ μέγας Βεζύρης Πιρὶ πασσᾶς εἰς Βελιγράδιον, ὁ δὲ Σουλτάνος εἰς Σαβίκ, ὅπερ φρούριον, ἐπὶ τοῦ Δουνάβειος κείμενον, ἐπολιορκεῖ ἤδη ὁ Ἀχμέτ πασσᾶς. Τῇ 8 ἰουλίου 1521 τὸ φρούριον ἐκυριεύθη, ὁ δὲ Σουλτάνος εἰσελθὼν διέταξε τὴν ἀνέγερσιν ὀχυρωμάτων ἰσχυροτέρων καὶ ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ἔμεινεν ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκηνὴν του ἵνα ἐπιβλέπῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὀχυρωματικῶν ἔργων.

Γνωσθέντος ὅτι ὁ Πιρὶ πασσᾶς εἶχε κυριεύσει τὸ Σεμλίον, ὁ Σουλτάνος διηυθύνθη πρὸς τὴν Σερβίαν καὶ τῇ 27

Ιουλίου ἐστρατοπέδευσεν ὑπὸ τὰ τείχη τοῦ Βελιγρადίου, ὅπερ μετὰ εἴκοσιν ἐφόδους ἐκυριεύθη τῇ 27 Αὐγούστου ὑπονομευθέντος τοῦ μεγχειτέρου πύργου τὸν ὅποιον οἱ μὲν Οὐγγροὶ ἀπεκάλουν μιλιοδείκτην διότι εἶχε μῆκος μιλίου, οἱ δὲ Ὁθωμανοὶ, πύργον ἀνευ φόβου (κορκμαζ κουλέ). ἡ φρουρὰ ἐσυνθηκολόγησε, μέρος δὲ τῶν κατοίκων μετῴκισθη εἰς Κωνσταντινούπολιν εἰς τινα θέσιν παρὰ τὸν Βόσπορον ἧτις ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον καλεῖται Βελιγρὰδιον. Σὺν τῷ Βελιγρὰδιῳ ὁ Σουλτάνος ἐκυριεύσε καὶ ἑπτὰ ἄλλα φρούρια παρακείμενα καὶ ἐν ἄπασιν τούτοις ἐγκυκτέστησε φρουρὰς ἐκ Γιανιτσάρων.

Μετὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην νίκην ὁ Σουλτάνος ἐπὶνέκαμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου ὅμως μεγάλην ἠσθύνθη θλίψιν διότι ἅμα τῇ ἀφίξει του ἀπέθανον ἐξ εὐλογίας τρία τοῦ τέκνα, ὁ ἑνεαετής Μαχμούτ, ὁ διετής Μουράτ, καὶ μία θυγάτηρ· τὴν θλίψιν αὐτοῦ ἐμετρίσασαν αἱ θερμοὶ τῶν ὑπηκόων ὑποδοχαὶ καὶ ἀνευφημίαι ἐπὶ τῇ νίκῃ καὶ τὰ συγχαρητήρια ἅτινα ἔσπευδον νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου οἱ πρέσβεις τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων· καὶ εἰς μὲν τοὺς Ῥωγούζαιους ἐχορηγήθη πλήρης ἐλευθερία ἐμπορίου καὶ ἡ ἄδεια τοῦ νὰ ἀγορεύωσιν ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ τὸν ἀναγκαῖον σίτον, μετὰ δὲ τῶν Βενετῶν ἀνευώθη συνθήκη περιέχουσα τριάκοντα ἄρθρα διὰ τῆς ὁποίας παρεχωροῦντο τοῖς Βενετοῖς πρεσβευταῖς καὶ ἐμπόροις διάφορα προνόμια, καὶ φόρος ὠρίζετο εἰς 10,500 δουκάτα κατ' ἔτος ἦτοι 10,000 διὰ τὴν κατοχὴν τῆς Κύπρου καὶ 500 διὰ τὴν τῆς Ζακύνθου.

Ὁ χειμὼν τοῦ 1521 διήλθεν ἐν προπαρασκευαῖς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου διότι ὁ Σουλτάνος εἶχεν ἀποφασίσει τὴν ἄλωσιν τῆς νήσου Ῥόδου, ἧτις ἀνήκουσα εἰς τοὺς ἱππότητας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἔφραττε τὴν εἰς Αἴγυπτον ὁδὸν καὶ παρεκώλυε τὰς μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας συγκοινωνίας. Κατὰ ἰούλιον 1522 λοιπὸν ὁ μὲν στόλος ἐκ 300 πλοίων συγκείμενος ἀπέπλευσεν, ὁ δὲ

Σουλτάνος αὐτοπροσώπως ἄγων 100,000 στρατοῦ διέβη εἰς Ἀσίαν καὶ διηυθύνθη εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Ρόδου παραλίαν· πρὸ τούτων ὁμως ἔπεμψεν ἐπιστολὴν τῷ ταξιάρχῃ τῆς νήτου προσκελῶν αὐτὸν εἰς παράδοσιν αὐτῆς καὶ ὑποσχόμενος ἀσφάλειαν καὶ ἐλευθερίαν ζωῆς καὶ περιουσίας.

Ἡ πολιορκία τῆς Ρόδου ἤρξατο περὶ τὰ τέλη ἰουλίου 1522· τῇ 28 ὁ Σουλτάνος ἀπέβη μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς τὴν νῆσον ἐκ τῆς ἀπέναντι κειμένης Μαρμαρίδος καὶ παρέταξε τὸν στρατόν· τὸ πυροβολικὸν συνέκειτο ἐκ τηλεβόλων ἑκατὸν τῶν ὁποίων τρία ἦσαν μέγιστα ἐκπέμποντα μεγάλαις λιθίνοις σφαίραις· ἡ πολιορκία διήρκεσε μέχρι τῆς 21 δεκεμβρίου 1522 μετὰ πλείστας ἐφόδους καὶ ἀντίστασιν τῶν πολιορκουμένων· ἐπὶ τέλος ὁ μέγας ταξιάρχης μετὰ πολλὰς πρὸςθείας ἐπέτυχε τὴν συνθηκολόγησιν καὶ παρέδωκε τὸ φρούριον τῷ Σουλτάνῳ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ ἐξέλθωσιν ἐλεύθεροι καὶ ἀνενόχλητοι ἅπαντες οἱ ἱππῶται ἐν τὸς δώδεκα ἡμερῶν· καίτοι θριαμβεύων ὁ Σουλτάνος ἐδείχθη γενναίῳφρων καὶ μεγαλόψυχος, ὑποδεξάμενος τῇ 26 δεκεμβρίου τὸν Μέγαν Ταξιάρχην μετὰ τιμῶν καὶ φιλοφροσύνης, παρακωλύθη αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἡττῇ καὶ ὑποσχεθεὶς ἐκ νέου τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐξόδου. Βλέπων δὲ τοὺς ἱππῶτας ἀνχωροῦντας τῇ 1 ἰανουαρίου 1523 διὰ Μελίτην συνεκινήθη μέχρι δακρύων καὶ εἶπεν ὅτι ἐλυπεῖτο ὡς ἐκβαλὼν τοὺς γέροντας τούτους ἐκ τῶν ἀνακτόρων των.

Ἐν τῇ Ρόδῳ ἐκυριεύθησαν καὶ αἱ παρακείμεναι νῆσοι Λέρος, Κῶς, Κάλυμνος, Νίσυρος, Τῆλος, Χάλκη, Λειμονία καὶ Σύμη.

Κατὰ τὴν φρουρὰς ὁ Σουλτάνος καὶ διατάξας τὴν ἐπισκευὴν τῶν, διαρκούσης τῆς πολιορκίας, κρημισθέντων ὀχυρωμάτων τῆς Ρόδου ἐπὶ ἀνέκκμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ φεβρουάριον 1523, ὅπου ἔμαθεν ἄρ' ἐνός μὲν τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ Ἀππουλλάχ, ἄρ' ἐτέρου δὲ καὶ τὴν γέννησιν ἐτέρου υἱοῦ ὀνομασθέντος Μαχμούτ.

Τῇ 27 ἰουνίου 1523 ὁ μέγας Βεζύρης Πιὶ πρὸς ἑψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰστυπούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τέθη υπό σύνταξιν 200,000 ἄσπρων κατ' ἔτος καὶ διὰ-
δοχος αὐτοῦ διορίσθη ὁ Ἰβραὴμ πασσᾶς, στενός καὶ λίαν ἀ-
γαπητὸς φίλος τοῦ Σουλτάνου· ὁ Ἰβραὴμ πασσᾶς ἐκ Πέρ-
γης τῆς Ἠπείρου καταγόμενος εἶχε συλληφθῆ ὑπὸ πειρατῶν
καὶ ἐπωλήθη ὑπ' αὐτῶν εἰς τινα ὀθωμανίδα ἐν Μαγνη-
σίᾳ, ἣτις βλέπουσα τὴν ὀξύνοιαν καὶ λοιπὰ αὐτοῦ προτε-
ρήματα τὸν ἐξεπαίδευσεν. Ὁ Σουλτάνος, διοικητὴς ὢν τῆς
Μαγνησίας ἐπὶ τοῦ πατρὸς του, συνήνητησεν ἐκ τύχης τὸν
Ἰβραὴμ καὶ τοσοῦτον ἐγοητεύθη ἕνεκα τῶν προτερημάτων
αὐτοῦ ὥστε τὸν προσέλαθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του· ἐκτιμῶν
δὲ αὐτὸν καὶ βαθυτάτην καὶ ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην
τρέφων εἰς τε τὸν εἰλικρινῆ χαρακτῆρα καὶ λοιπὰς ἀρετὰς
του, τὸν ἀνηγόρευσε μέγαν Βεζύρη. Πράγματι δὲ ὁ Ἰβραὴμ
πασσᾶς συνετέλεσεν εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς βασιλείας τοῦ
κυρίου καὶ φίλου του.

Ἄλλ' ὁ διορισμὸς οὗτος δυσπρόστησε τὸν Βεζύρη Ἀχμέτ
πασσᾶν, ὅστις κατὰ τὴν ἱεραρχικὴν τάξιν ἐδικαιούτο νὰ ἀ-
ναδιειχθῆ μέγας Βεζύρης· ὑποκρύπτων δὲ τὴν δυσἀρέθειαν
ἠτήσατο καὶ ἔλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Αἰγύπτου, ἀλλ' ὁ-
λίγον μετὰ τὴν ἐκεῖ ἀφίξιν του κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1524
προδίδων τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κυρίου του ἀνηγόρευσεν ἐ-
αυτὸν Σουλτάνον τῆς Αἰγύπτου· δὲν διήρκεσεν ὅμως ἐπὶ πο-
λὺ ἢ παράνομος βσιλεία του διότι νικηθεὶς κατὰ κράτος
ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ Σουλτάνου κατεδικάσθη καὶ δικαίως
εἰς θάνατον· διοικητὴς δὲ τῆς Αἰγύπτου διορίσθη ὁ Γκιου-
ζελτζὲ Κασσίμ πασσᾶς τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου φέρει εἰσέτι τὸ
παρὰ τὴν ναύσταθμον γνωστὸν πρόστειον.

Τῆ 24 μαΐου 1524 ὁ Σουλτάνος ἐτέλεσε τοὺς γάμους
τῆς ἀδελφῆς του μετὰ τοῦ περιφημένου του μεγάλου Βε-
ζύρου Ἰβραὴμ πασσᾶ· πρωτοφανῆς ὑπῆρξεν ἡ πομπὴ καὶ αἱ
ἐορταὶ κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην διαρκέσασαν 15 ἡμέρας·
αὐτὸς ὁ Σουλτάνος αὐτοπροσώπως συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν
Βεζυρῶν, οὐλεμάδων, ποιητῶν καὶ ἄλλων εὐπαιδευτῶν πα-
ρέστη πολλὰκις ἐν ταῖς τελεταῖς προκλιῶν φιλοσοφικὰς συ-

ζητήσεις και συνευωχούμενος. Ἀπερίγραπτα ἦσαν τὰ δῶρα τὰ ὅποια ἔλαβον και ἔδωκαν οἱ νεόνυμφοι· ἄπας ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει στρατός ἐφιλοζενήθη και ἔλαβε δῶρα. Ἡ πλατεία τοῦ Ἱπποδρομίου (ἸΑτ-μεϊδάν) ἐν ἧ ἔκειντο τὰ νέα ἀνάκτορα τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἔβριθον παντοειδοῦς κόσμου ὅστις ἐσύχναζεν εἰς δὶχφορα και ποικίλα θεάματα χορευτῶν, ἵππων τρεχόντων, τοξοτῶν και ἄλλων. Πλείστοι ποιηταὶ ἔγραψαν ἐπιθλαμίους ἐν οἷς διεκρίθη και ἐπηνέθη ὁ τοῦ Χικλί· τότε ἐγεννήθη και υἱὸς τῷ Σουλτάνῳ ὀνομασθεὶς Σελίμ.

Ὁ μέγας Βεζύρης ἀπολαύων τσαυτῆς ἐμπιστοσύνης ἦν δεύτερος μετὰ τὸν Σουλτάνον διατάττων ὡς αὐτὸς και ὑπὸ πάντων ὑπακουόμενος. Τῆ 30 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1524 ἐπέμφθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου εἰς Αἴγυπτον διὰ θαλάσσης ἵνα ἐξετάσῃ διαφωνίας τινὰς ὕφισταμένας μεταξὺ τοῦ διοικητοῦ Κασσίμ πασσά και τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς χώρας Μωάμεθ βέη. Πλείστοι ἐπίσημοι ἄνδρες ἐτάχθησαν ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τοῦ μεγάλου Βεζύρου και αὐτὸς δὲ ὁ Σουλτάνος παρέχων μοναδικὸν παρὰδειγμα προέπεμψε τὸν Ἰβραὶμ πασσάν μέχρι τῶν Πριγκηπονήσων, ἔνθα τὸν ἀπεχαιρέτισε συγκινηθεὶς μέχρι δακρῶν.

Ὁ φέρων τὸν Ἰβραὶμ πασσάν στολίσκος προσορμισθεὶς εἰς Χίον, ὅπου οἱ κύριοι αὐτῆς Γενουήνσιοι προσήνεγκον τῷ ἐπιστήμῳ ξένῳ πλείστας τιμὰς, και εἰς Ῥόδον, δὲν ἠδυνήθη ἔνεκα τρικυμιῶν νὰ προχωρήσῃ μέχρις Ἀλεξανδρείας, διὸ και κατέφυγεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Μαρχαρίδος· ἐκεῖθεν ὁ μέγας Βεζύρης ἀπεφάσισε νὰ διευθυνθῇ διὰ ξηρᾶς ἀφικόμενος εἰς Λαοδικεῖαν συνήντησε τὸν ἐπιμελητὴν τῆς Αἰγύπτου Μωάμεθ βέην, μεταβλίνοντα εἰς Κωνσταντινουπόλιν, τὸν ὅποῖον και ἔπεμψεν αὐθις εἰς Κάζιρον. Ἐν Δαμασκῷ εὔρεν ἀναμένοντα και τὸν διοικητὴν τῆς Αἰγύπτου Κασσίμ πασσάν· τὰς ἀποδιδόμενας αὐτῷ ἐνόχους πρᾶξεις ἔκρινεν ἐπιεικῶς ὁ μέγας Βεζύρης.

Ἡ εἴσοδος τοῦ Ἰβραὶμ πασσά εἰς Κάζιρον τῆ 14 μυχρ-

τίου 1525 ὑπῆρξε μεγαλοπρεπεστάτη καὶ ἀνταξία Σουλτάνου. Πεντακιςχίλιοι Γιανίτσαροι καὶ Μαμελοῦκκι πολυτελῶς ἐνδεδυμένοι προέπειπον αὐτόν. Μόνον τὰ φάλαρα τοῦ ἵππου του, δῶρον τοῦ Σουλτάνου, ἦσαν ἀξίας 15,000 δουκάτων. Διέμεινε ἐν Καίρῳ τρεῖς μῆνας διευθετήσας τὰ πάντα δικαίως. Κήρυκες δημόσιοι περιέτρεχον τὰς πόλεις τῆς Αἰγύπτου προσκαλοῦντες τοὺς ἔχοντας παρὰ πονα κατὰ τῶν δ.θ.κητῶν νὰ τὰ υποβάλλωσι τῷ μεγάλῳ Βεζύρῃ· οἱ διὰ χρέη πεφυλακισμένοι ἀπαντες ἀπλευθρώθησαν, τὰ δὲ ὀρφνὰ καὶ στερούμενα προστάτου ἔμελλον νὰ διατρέφονται δαπάναις τοῦ κράτους. Ἀφαιρουμένων δὲ τῶν διὰ τὴν χώραν ἀναγκαίων δαπανῶν εὐρέθησαν εἰς 80,000 δουκάτων τὰ εἰς Κωνσταντινούπολιν μέλλοντα πέμπεσθαι κατ' ἔτος.

Ὁ μέγας Βεζύρης, λαβὼν ἐπιστολὴν τοῦ Σουλτάνου προσκαλοῦντος αὐτόν ὡς τάχιστα εἰς Κωνσταντινούπολιν, διώρισε διοικητὴν τῆς Αἰγύπτου τὸν Βεηλέρβεην Συρίας Σουλεϊμάν πασσᾶν· ἀνεχώρησε τῇ 14 ἰουνίου καὶ τῇ 7 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1525 ἀφίκετο εἰς Κωνσταντινούπολιν γενόμενος δεκτὸς εἰς τετράωρον ἀπόστασιν ὑπὸ τῶν Βεζυρῶν οἵτινες τῷ προσήνεγκον ἕκ μέρους τοῦ Σουλτάνου καὶ ἕτερον ἵππον τοῦ ὁποίου τὰ φάλαρα ἐτιμῶντο ἀντὶ 200,000 δουκάτων.

Ἐπτά δὲ ἡμέρας μετὰ τὴν ἀφίξιν του ἐγεννήθη τῷ Σουλτάνῳ καὶ τέταρτος υἱός, καὶ τοῦτο ἐπηΐζησε τὴν χαρὰν ἀπάντων.

Ἡ φιλία καὶ σχέσις τοῦ μεγάλου Βεζύρου μετὰ τοῦ Σουλτάνου ἐκραταιοῦτο ὅλονέν, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον ἕκ τῶν λοιπῶν τριῶν Βεζυρῶν, ὁ μὲν Φερχάτ θανατωθεὶς, ὡς εἶπομεν, δὲν εἶχεν ἀντικατασταθῆ, ὁ Μουσταφᾶ πασσᾶς ἦν ὑπέργηρος καὶ διετέλει σχεδὸν πάντοτε κλινῆρης, ὁ δὲ Ἀγιαῶς πασσᾶς, ἀλθανὸς τὸ γένος, ἦτο μόνον πολεμικὸς ἐνῶ τούναντίον ὁ μέγας Βεζύρης Ἰβραὶμ πασσᾶς καὶ ἀνδρείαν μεγάλην ἐκέκτητο, καὶ παιδείαν καὶ ἄλλας ἀρετάς· δὲν ὑπάο-

χει παράδειγμα τσαούτης φιλίας μεταξύ Σουλτάνου και μεγάλου Βεζύρου· ὄχι μόνον πολλάκις συνεδείπουν, ἀλλὰ καὶ κατεκλίνοντο ἐφ' ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ δωματίῳ. Σχεδὸν καθ' ἐλάχιστην πρῶτον ὁ Σουλτάνος ἔπεμπεν αὐτῷ γράμματα, τὰς δὲ ἐσπέρας συνδιελέγετο μετ' αὐτοῦ ἐπιχαρίτως καὶ οἰκειότατα πλείστα διδασκόμενος, διότι ὁ Ἰβραὴμ πασσαῦς οὐ μόνον συνδιελέγετο μετὰ χάριτος, ἀλλὰ καὶ πολυμαθέστατος ὢν ὠμίλει καὶ ἔγραφεν εὐκολώτατα ἐκτὸς τῆς ὀθωμανικῆς, καὶ τὴν ἑλληνικὴν, περσικὴν καὶ ἰταλικὴν· ἀνεγίνωσκε πάντοτε τὴν ἱστορίαν ἀρεσκόμενος εἰς τὰς βιογραφίας τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ Ἀντίπα καὶ ἀσχολούμενος ταυτοχρόνως εἰς τὴν σπουδὴν τῆς παγκοσμίου γεωγραφίας.

Μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ μεγάλου Βεζύρου ὁ Σουλτάνος ἀπῆλθεν εἰς Ἀδριανούπολιν ἵνα διαχειμῶσῃ, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ λάθρα εἰς Κωνσταντινούπολιν, διότι οἱ Γιανίτσαροι ἤρξαντο ἀτακτοῦντες· ἀμὲν ἀφικόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 25 μαΐου 1525 κατέλυσε εἰς τὸ περίπτερον τῶν γλυκέων ὑδάτων (Κεῦτ-χανέ) καὶ τῇ ἐπιούσῃ εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπάταξε διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς τρεῖς ἐκ τῶν αὐθιχδεστέρων γιανιτσαρῶν· οἱ λοιποὶ πεσόντες ἀμέσως εἰς τοὺς πόδας του ἤτήσαντο συγγνώμην, ἧς καὶ ἔτυχον, ἐτιμωρήθησαν δὲ μόνον οἱ ἀρχηγοί.

Λίαν δικαίως ὁ Σουλτάνος προσηνέχθη καὶ πρὸς τὸν ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρόν του Φερχὰτ πασσαῦν· οὗτος διοικητὴς ὢν τῆς Συρίας καὶ ἐνεντίον τῶν διαταγῶν καὶ τῆς θελήσεως τοῦ κυρίου του πλείστας διαπράττων ἀδικίας καὶ καταπιέζων τὸν λαόν, ἔμελλε τιμωρηθῆνα· ἀλλὰ μετετέθη εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Σεμένδρας, τῇ μεσολαβῆσει τῆς συζύγου του, καὶ ἔλαθε μάλιστα καὶ μισθὸν ἐτήσιον 700,000 ἀσπρων· ὁ Σουλτάνος τοῦτο ποιήσας ἠλπίζεν ὅτι θὰ συνητίζετο· ἀλλ' εἰς μάτην, διότι καὶ ἐν τῇ νέᾳ του διοικήσει τὰ αὐτὰ καὶ χειρῶν διαπραξάμενος, κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Τὸ αὐστηρὸν τοῦτο παράδειγμα ἐσωφρόνισε καὶ ἄλλους πολλοὺς διοικητὰς.

Ὁ, τε Σουλτάνος καὶ ὁ μέγας Βεζύρης διανοούμενοι νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς ἐκστρατεῖαν ἵνα ἀπασχολήσωσι τὸν ἀπρακτοῦντα στρατὸν ἀπεφάσισαν νὰ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῆς Περσίας. Πρὸς τοῦτο ἐπέμψθη τῷ Σάχη τῆς Περσίας Ταμάσβ, υἱὸς τοῦ Σάχου Ἰσμαήλ ἀποθανόντος, ἐπιστολὴ σουλτανικὴ προσκαλοῦσα αὐτὸν εἰς ὑποταγὴν· οὗτος ὁμως οὐ μόνον δὲν ἀπήντησεν, ἀλλὰ μάλιστα ἐπεκαλέσθη τὴν συμμαχίαν τῶν Οὐγγρων καὶ Γερμανῶν. Τοῦτο παρεκίνησε τὸν Σουλτάνον νὰ ἐκστρατεύσῃ πρῶτον κατὰ τῶν εὐρωπαϊῶν τούτων προτροπόμενος μάλιστα καὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φραγκίσκου, ὁ ὁποῖος συνέδεεν ὁλονὲν φιλικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Πύλης. Οὕτω λοιπὸν ὁ χειμὼν τοῦ 1526 διήλθεν ἐν μεγάλαις καὶ σπουδαίαις προπαρασκευαῖς, πλοῖα ἐναυπηγήθησαν, τηλεβόλα πλεῖστα προητοιμάσθησαν καὶ ἀπανταχοῦ τοῦ κράτους οἱ στρατοὶ προπαρασκευάζοντο.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς κατὰ τῆς Οὐγγαρίας ἐκστρατείας συνέβησαν ἐπεισὸδὸν τινα ἐν Βλαχίᾳ· ὁ Μωάμεθ βέης συλλαβὼν καὶ πέμψας εἰς Κωνσταντινοῦπολιν τὸν ἑπταετῆ υἱὸν τοῦ τελευταίου ἡγεμόνος, μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν συγγενῶν, ἐκήρυξε τὴν Βλαχίαν ἐπαρχίαν ὀθωμανικὴν καὶ διωρίσθη διοικητὴς αὐτῆς. Ἄλλ' οἱ βογιάρροι (οἱ εὐγενεῖς) ἀνκηρύξαντες ἡγεμόνα τῶν μοναχῶν τινα ὀνόματι Ραδοῦλ ἀντεταχθησαν μὲν κατὰ τοῦ ὀθωμανοῦ διοικητοῦ, κατετροπώθησαν ὁμως.

Τῇ βοηθείᾳ τοῦ πολωνοῦ κόμητος Ἰωάννου Ζαπολίου βογιάρροι ἐξελέξαντο ἕτερον ἡγεμόνα, ὃν πρὸς στιγμὴν ἀνεγνώρισεν καὶ ἡ Πύλη· ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐφονεύθη μετ' ὀλίγον· ὁ Ζαπόλιος ἐκ νέου πέμψας ἐπικουρίαν ἐγκαθίδρυσεν τρίτον ἡγεμόνα ὀνόματι ὠσαύτως Ραδοῦλ, ἀλλὰ καὶ οὗτος νικηθεὶς ἐν πέντε μάχαις ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ βέη, ἔτυχε μὲν καὶ αὐθις τῆς βοηθείας τοῦ Ζαπολίου, προετράπη ὁμως ὑπ' αὐτοῦ νὰ συνδιαλλαγῇ μετὰ τῆς Πύλης ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Ραδοῦλ ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν λάθρα.

Ὁ Μωάμεθ βέης ἀνηγόρευσε μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ Ρα-

δούλ ἡγεμόνα ὀνόματι Βλάχδον, ἀλλὰ καὶ οὗτος διαφωνήσας πρὸς τοὺς βογιάρους ἐδραπέτευσε· τότε ὁ Σουλτάνος ἀνηγόρευσε ἐκ νέου ἡγεμόνα τὸν Ράδοῦλ ὑποχρεωθέντα νὰ πληρώσῃ ἐτήσιον φόρον 14,000 δουκάτων· ὁ δὲ Βλάχδος μεταβάς καὶ οὗτος εἰς Κωνσταντινούπολιν μετὰ τοῦ υἱοῦ διέμειναν ἐκεῖ λαμβάνοντες ἡμερησίην σύνταξιν ὁ μὲν πατήρ ἐκ πεντήκοντα ὁ δὲ υἱὸς ἐξ ἑκατὸν ἀσπρων.

Ἐπελθούσης οὕτω τῆς ἡσυχίας ἐν Βλαχίᾳ ὁ Σουλτάνος ἠθέλησε νὰ περιορίσῃ καὶ τὴν Πολωνίαν, ἵνα δυνηθῇ ἀνέτως καλοῖπιν νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας πόλεμον. Ἐνῶ δὲ ὁ στρατὸς ἠτοιμάζετο κατὰ τῆς Πολωνίας, πρεσβευτὴς τοῦ βασιλέως αὐτῆς Σιγισμόνδου μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐπέτυχε τὴν συνομολόγησιν ἐξαετοῦς εἰρήνης.

Ταυτοχρόνως ἀνενέωσαν μετὰ τῆς Πύλης τὴν συνθήκην των καὶ οἱ Βενετοὶ ὡς καὶ οἱ Ράγουζαῖοι.

Ἡ Γαλλία νικωμένη ὑπὸ τῶν γερμανικῶν ἐθνῶν, ἐπέζητει τὴν συμμαχίαν τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους ἵνα ἀποκαταστήσῃ τὴν διατραχθεῖσαν εὐρωπαϊκὴν ἰσορροπίαν. Ὁ βασιλεὺς αὐτῆς Φραγκίσκος ὁ Α΄, καίτοι αἰχμαλώτος Κροῶλου τοῦ Ε΄ ἐν Μεδρίτη, ἔπεμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρεσβευτὴν κομίζοντα αὐτόγραφον ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Σουλτάνον· ὁ πρεσβευτὴς οὗτος ἔλαβε δῶρον παρὰ τοῦ ὀθωμανοῦ αὐτοκράτορος ἀσπρα 10,000 καὶ τιμητικὴν ἐσθῆτα· πρὸ πάντων δὲ ῥητὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ ὅτι ἐνδίδων εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ Φραγκίσκου θὰ ἐξεστράτευε κατὰ τῆς Οὐγγαρίας· ἡ ὑπόσχεσις αὕτη ἐδόθη ἐγγράφως καὶ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ ὁ Σουλτάνος ἐξεφράζετο φιλικώτατα καὶ ὡς μεγαλοπρεπέστατος προστάτης. Αἱ δύο αὐταὶ ἀνταλλαγεῖσαι ἐπιστολαὶ ἀπαρτίζουσι τὴν πρώτην ἐν τῇ ἱστορίᾳ μνημονευομένην συμμαχίαν μετὰ τῆς Πύλης καὶ εὐρωπαϊκῆς δυνάμεως· ὑπῆρξε δὲ τοῦτο γεγονός σπουδαῖον ἐν τῇ ἱστορίᾳ, διότι ἡ συμμαχία αὕτη ἐγένετο σκόπελος καθ' οὗ συνετρίβη ἡ δύναμις τῆς Αὐστρίας.

Πιστός τῇ ὑποσχέσει του ὁ Σουλτάνος ἐκήρυξε κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1526 τὸν κατὰ τῆς Οὐγγαρίας πόλεμον. Ἀφοῦ ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν τῆς πρωτευούσης καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν λοιπῶν χωρῶν εἰς τὸν Κασσίμ πασσᾶν καὶ εἰς τὸν σοφὸν Κεμαλπασσαζαδὲ ὡς σχεισλάχην, προσεκύνησε τῇ 23 Ἀπριλίου τοὺς τάφους τοῦ Ἐγιούπ, τοῦ πατρός, πάππου καὶ προπάππου καὶ ἄγων 100,000 στρατοῦ καὶ 300 τηλεβολα, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἰβραὴμ πασσᾶ ἀνεχώρησεν· αἰσία δὲ ἐθεωρήθη καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως ὄχι μόνον διότι ἦν Δευτέρα τῆς ἐβδομάδος, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ 23η ἀπριλίου θεωρεῖται ἱερὰ ὀνομαζομένη Χιδριλές ἦτοι ἑορτὴ τοῦ φύλακος τοῦ πρασινίζοντος τοὺς ἀγρούς· κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην οἱ Σουλτάνοι μειώουσι ἀπὸ τῶν χειμερινῶν ἀνακτόρων εἰς τὰ θερινά, οἱ δὲ ἵπποι αὐτῶν πανηγυρικῶς ὠδηγοῦντο εἰς τὰς νομάς.

Μεγίστη πειθαρχία ἐτηρεῖτο κατὰ τὴν ἐκστρατείαν, ἀπηγορεύθη δὲ ἐπὶ ποινῇ θανάτου ἡ διέκθασις διὰ τῶν λειμῶνων καὶ ἀγρῶν, ἡ νομὴ ἵππων ἐν αὐτοῖς ἢ ἡ ἀρπαγὴ τοιοῦτων παρὰ τῶν κατοίκων· ῥαγδαίαι βροχαὶ κατέστησαν δυσχερῆ τὴν διέκθασιν τοῦ Αἴμου· παραγενομένου δὲ τοῦ στρατοῦ ἐν Σοφίᾳ διετάχθη ὁ μέγας Βεζύρης νὰ προχωρήσῃ καὶ πολιορκήσῃ τὸ φρούριον Πετερβάρδειν· μετὰ δωδεκαήμερον πολιορκίαν ἐκυριεύθη ἐξ ἐφόδου τὸ φρούριον τοῦτο τῇ 15 ἰουλίου 1526.

Συνενωθέντων καὶ αὐτῆς τῶν στρατῶν τοῦ Σουλτάνου καὶ τοῦ μεγάλου Βεζύρου, ἐδόθη διαταγὴ πρὸς πολιορκίαν τοῦ φρουρίου Ἰλλόκ παρὰ τὸν Διύναβιν· ὅπερ μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας παρεδόθη· οἱ δὲ ἐγκριτοὶ τῶν κατοίκων ἀντημεμήθησαν διὰ τιμητικῶν ἐσθῆτων. Ἐκεῖθεν ἐδηλώθη ὅτι ὁ Σουλτάνος διενεοεῖτο τὴν ἄλωσιν τῆς Βούδης· κατασκευασθεῖσας γεφύρας, διέβησαν οἱ Ὄθωμανοὶ τὸν Δούναβιν καὶ προχωρήσαντες συνήντησαν τῇ 28 αὐγούστου παρὰ τὴν κοιλάδα τοῦ Μοχάτς παρατεταγμένον τὸν Οὐγγρικὸν στρατόν· ἡ

μάχη υπῆρξε φοβικωτάτη καὶ ἐξολοθρευτικὴ διὰ τοὺς Οὐγγυροὺς· ἔπεσαν ἐξ αὐτῶν 60,000 ἐν οἷς καὶ ὁ βασιλεὺς των Λαδίσλαος· ἀγγελιαφόροι δὲ ἀπεστάλησαν μετὰ νικητηρίων ἐπιστολῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, Ἀδριανούπολιν, Προῦσαν, Δαμασκίον, Κάϊρον, Διαρβεκίρ, Καραμανίαν, Μολδαβίαν καὶ Βλαχίαν· αὐτόγραφον δὲ ἐπιστολὴν ἔγραψεν ὁ Σουλτάνος εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ, διατελοῦσαν εὐειδεδεσάτην καὶ ἐν τῷ γήρατι.

Τῇ 10 Σεπτεμβρίου ὁ Σουλτάνος εἰσηῆλθεν ἀμαχητὶ εἰς Βουῦδαν ἀπχοροεὐστας αὐστηρῶς τὴν διαρπαγὴν καὶ λεηλασίαν· ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ὁ μέγας Βεζύρης ἔλαβε τρία ἀρχαῖα ἀγάλματα, τοῦ Ἡρακλέους, τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος τὰ ὁποῖα, κατὰ διαταγὴν του, ἐστήθησαν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ πλατεῖᾳ τοῦ Ἱπποδρουμίου ἀπέναντι τοῦ μεγάρου του.

Τῇ 17 Σεπτεμβρίου ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ἀφίκετο πρὸ τῆς Πέστης· ἐκεῖ ἀνέμενον τὸν Σουλτάνον Οὐγγροὶ μεγιστᾶνες προσφέροντες τὴν ὑποταγὴν των· ὁ Σουλτάνος ὑπέσχετο αὐτοῖς ὡς βασιλέα Ἰωάννην τὸν Ζαπόλιον βοεβόδαν τῆς Τρανσυλβανίας, ὅστις καὶ ἐκηρύχθη ὑποτελὴς τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν καὶ ἄλλων πολλῶν φρουρίων, τὰ ὁποῖα ὅμως καρτερικώτατα ὑπερήσπισαν οἱ Οὐγγροὶ πλείστας προξενήσαντες ζημίαις, ὁ Σουλτάνος ἐπανέκαμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 23 Νοεμβρίου μετ' ἀπουσίαν ἐπτὰ μηνῶν.

Ἐνῶ ὁ Σουλτάνος ἐπολέμει ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἐξεργήθησαν ταραχαί τινες ἐν Ἀσίᾳ· οἱ Τουρκομάνοι τῆς Κιλικίας καταπιεζόμενοι ὑπὸ τῶν διοικητῶν ἔλαβον τὰ ὄπλα, ἀλλ' ὑπετάγησαν ὑπὸ τοῦ Χοσρέφ πασσᾶ, διοικητοῦ τοῦ Διαρβεκίρ· τῷ ἐπίοντι ἔτει 1527 ἐξεργήθη σπουδαιότερα ἀνταρσία τῶν δερβισῶν Ἀπδάλ ἢ Καλενδέρ ἐν Καραμανίᾳ πρὸς καταστολὴν τῆς ὁποίας ἐξετράτευσεν αὐτὸς ὁ μέγας Βεζύρης· οἱ ἀντάρται ἐτιμωρήθησαν αὐστηρῶς, ὡς καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν δερβίσης Καλενδέρ, καὶ ὑπετάγησαν ἐκ νέου.

Οἱ στρατηγοὶ τοῦ Σουλτάνου ἐπολέμουν ἐν τούτοις ἐν Βοσνίᾳ, Κροατίᾳ, καὶ Δαλματίᾳ, νικῶντες ἀκαταπαύστως καὶ κυριεύοντες τὰ φρούρια, ἕως οὗ τῷ 1528 συνεπληρώθη ἡ πλήρης κατὰκτησις καὶ ὑποταγὴ τῶν ἐπαρχιῶν τούτων.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Σουλτάνος ἀπεφάσισε νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐκ νέου κατὰ τῆς Οὐγγαρίας, διότι ὁ προστατευόμενος αὐτοῦ Ἰωάννης Ζαπόλιος νικηθεὶς ἐδιώχθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Αὐστρίας Φερδινάνδου· ὁ Ζαπόλιος ἐπέμψε πρεβεῖαν αἰτούμενος τὴν ἐπικουρίαν τῆς Πύλης· ὁ πρεσβευτὴς ἐγένετο δεκτὸς μετὰ τιμῶν καὶ ἔλαβε προφορικὴν ὑπόσχεσιν τοῦ τε Σουλτάνου καὶ τοῦ μεγάλου Βεζύρου περὶ τῆς βοηθείας.

Μετ' ὀλίγον ἀφίκοντο καὶ πρέσβεις τοῦ Φερδινάνδου αἰτοῦντες τὴν ἀπόδοσιν τῶν κατακτηθεισῶν χωρῶν καὶ προτείνοντες ἀναχωρῆν· καὶ ὁ μὲν Ἰβραὴμ πασσᾶς, μέγας Βεζύρης, ἠρώτησεν ἐμπικτικῶς αὐτοὺς πῶς ὁ Φερδινάνδος δὲν ἐζήτησε καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ δὲ Σουλτάνος ἀγανακτήσας δ' ἔταξε τὴν φύλακισιν αὐτῶν· μετὰ ἐννέα δὲ μῆνας τοὺς ἀπηλευθέρωσε δούς ἐκάστῳ δῶρον πεντακοσίων δουράτων καὶ παρχγγείλας νὰ ἀνγγείλωσι τῷ Φερδινάνδῳ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἐκηρύττετο ὁ πόλεμος.

Πρὸς τοῦτο ἀνηγορεύθη ἀρχιστράτηγος ὁ μέγας Βεζύρης μετ' ἐπιχορηγήσεως ἐξήκοντα χιλιάδων δρυκάτων κατ' ἔτος· τὸ δὲ δίπλωμα τοῦ διορισμοῦ του γράφεν ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου ἀνεγνώριζε τὸν Ἰβραὴμ πασσᾶν πληρεξούσιον ἀπόλυτον αὐτοῦ καὶ τῷ παρεῖχεν ἀπέραντον δικαιοδοσίαν καὶ ἀπεριόριστον ἰσχύν.

Τῇ 10 μαΐου 1529 ὁ Σουλτάνος ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἄγων 250,000 στρατοῦ καὶ τριακόσια τηλεσῶλα, μετὰ πολλὰς δὲ δυσχερεῖας κατὰ τὴν πορείαν, ἕνεκα τῶν διαρκῶν ῥαγδαίων βροχῶν, ἀφίκοντο οἱ ὀθωμανοὶ παρὰ τὸ Μοχάτς τῇ 20 ἰουλίου ὅπου προὔπλντησε τὸν Σουλτάνον ὁ Ἰωάννης Ζαπόλιος συνοδευόμενος ὑπὸ 6,000 ἰππέων· παρυσιασθεὶς δὲ ἐνώπιον αὐτοῦ ἠσπᾶσθη τὴν δεξιάν του καὶ ἐκάρησεν ἐκ δεξιῶν του, ἐδηλώθη δ' αὐτῷ ὑπ'

αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου ὅτι ἦν ἀνεγνωρισμένος πλέον βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας.

Μετ' ὀλίγον ἐστρατοπέδευσαν οἱ ὀθωμανοὶ πρὸ τῆς Βούδης, τὴν ὁποίαν εἶχον καταλάβει ἐν τῷ μεταξύ καὶ αὐτῆς οἱ στρατοὶ τοῦ Φερδινάνδου· εἰς τὴν πρώτην ἔφοδον ἐκυριεύθη ἡ πόλις, τῇ δὲ ἐβδόμῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐκηρύχθη ἐπιστήμῳς βασιλεὺς ὁ Ζαπόλιος καὶ ἐγκαθιδρύθη ὑπὸ τοῦ Σεγμπάνπαση τοποτηρητοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Γιανιτσάρων.

Καταλιπὼν ὁ Σουλτάνος φρουρὰν ἐν Βούδῃ διηυθύνθη κατὰ τῆς Βιέννης· ἡ πόλις αὕτη ἐπολιορκήθη ἐπὶ δέκα πέντε ἡμέρας καὶ θὰ ἐκυριεύετο ἐὰν δὲν παρεκώλουν τὸν Σουλτάνον τὸ δριμύ ψῦχος ἀπ' ἐνὸς καὶ ἡ σπάνις τῶν ζωοτροφῶν ἀπ' ἐτέρου· οὕτω τῇ 14 ὁκτωβρίου διετάχθη ἡ ὀπισθοχώρησις καὶ τῇ 16 διενεμήθησαν τῷ στρατῷ πλούσια δῶρα δι' ἣν κρτερίαν καὶ ἀνδρείαν εἶχε δείξει κατὰ τὴν πολιορκίαν.

Ταυτοχρόνως καὶ ὁ Ζαπόλιος παρεστάθη ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου, συνεχάρη αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐπιτυχεῖ ἐκστρατεῖᾳ καὶ ἀσπασθεὶς τὴν χειρὰ του ἔλαβε διὰ φορα δῶρα, καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀρχαῖον στέμμα τῶν βασιλέων τῆς Οὐγγαρίας, τὸ ὅποιον οἱ ὀθωμανοὶ εἶχον λάβει ἐν Βούδῃ.

Μεσοῦντος τοῦ Δεκεμβρίου ἀφίκετο ὁ Σουλτάνος εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀμέσως ἐτέλεσε τὴν περιουσίαν τῶν υἱῶν του μετὰ μεγίστης πομπῆς καὶ πολυτελείας, προσκαλέσας πάντας τοὺς μεγιστᾶνας καὶ διοικητὰς τῆς αὐτοκρατορίας ὡς καὶ τὸν Δοῦκα τῆς Βενετίας ὅστις γέρον ὦν ἀπέστειλεν ἑκτακτον ἀντιπρόσωπον πρὸς τοῦτο.

Ἡ τελετὴ παρετάθη ἐπὶ δέκα καὶ ὀκτὼ ἡμέρας διαρκουσῶν τῶν ὁποίων παρετέθησαν γεύματα πολυτελέστατα ἐν τῇ πλατεῖᾳ τοῦ Ἰπποδρομίου εἰς ἅπαντας τοὺς μεγιστᾶνας, βεζύρας καὶ λοιποὺς λειτουργοὺς τοῦ κράτους, καὶ εἰς τοὺς στρατιώτας· ἐτρέφησαν οἱ πτωχοὶ δωρεάν, νυχθημερὸν ἔπαιζον μουσικαί, ἐγένοντο διάφοροι παρεστάσεις,

γυμνάσματα στρατιωτικά, πολιορκίαι και αλώσεις τεχνητῶν φρουριῶν, ψευδομυχίαι, ἀγῶνες παλαιστικοί, σχοινοβασίαι και ταχυδακτυλοουργίαι· τὰς νύκτας μέχρι πρωίας ἐκαίοντο λαμπρά πυροτεχνήματα. Ἀπερίγραπτα ἦσαν τὰ δῶρα διὰ τὴν πολυτέλειαν και τὸν πλοῦτον αὐτῶν τὰ ὁποῖα προσήνεγκον οἱ βεζύροι και λοιποὶ εἰς τοὺς ἡγεμονόπαιδας· μόνον τὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἤξιζον 50,000 δουκάτα.

Τῇ 14 ἡμέρᾳ τῆς τελετῆς πάντες οἱ ἀγγέδες τῆς αὐλῆς και τοῦ στρατοῦ πορευθέντες εἰς τὰ παλαιὰ ἀνάκτορα (ἐσκι-σεράϊ) παρέλαβον τοὺς τρεῖς ἡγεμονόπαιδας Μουσταφᾶν, Μωάμεθ και Σελίμ και προέπεμψαν εἰς τὸν Ἰππόδρομον· τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ ἐγένετο τὸ αὐτοκρατορικὸν συμπόσιον ὅπου παρεκάθησεν αὐτὸς ὁ Σουλτάνος ἔχων ἐκ δεξιῶν μὲν τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ὑπουργοὺς, τὸν μέγαν Βεζύρην και λοιπούς, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τοὺς ἐν διαθεσιμότητι.

Τῇ δεκάτῃ ἕκτῃ, τῇ ἀξιολογωτάτῃ πασῶν, ἐγένοντο ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου σοφαὶ συνδιαλέξεις και συζητήσεις· θέμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ τούτου ἀγῶνος ὄρισεν ὁ Σουλτάνος τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ Κορανίου εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν οὐλεμάδας και ἄλλους σοφοὺς τῆς ἐποχῆς ἐλείνης· αἱ εὐστοχοὶ ἀπαντήσεις ἡμείβοντο διὰ πολλῶν ἐπαίνων, αἱ δὲ ἄστοχοὶ διὰ σιγῆς· εἰς μάλιστα τῶν παρισταμένων, ὁ διδάσκαλος Σουλεϊμάν Καλιφέ, μὴ δυνηθεὶς νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τινα ἐρώτησιν, και ἀθυρήσας προσεβλήθη ὑπὸ ἀποπληξίας και ἀπέθανε.

Τῇ δεκάτῃ ὀγδόῃ ἐγένετο ἡ περιτομὴ ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἰβραὶμ πασσᾶ· πάντες οἱ ἐν ἐνεργείᾳ λειτουργοὶ τοῦ κράτους ἠπλάσαντο τὴν χεῖρα τοῦ Σουλτάνου, και ἔλαβον τιμητικὰς ἐσθῆτας.

Τοσαύτη μεγαλοπρέπεια ἐπεδείχθη κατὰ τὰς ἐορτὰς ταύτας ὥστε μετὰ τὸ πέρας αὐτῶν ὁ Σουλτάνος ἠρώτησε τὸν μέγαν Βεζύρην Ἰβραὶμ πασσᾶν :

— Ποία τελετὴ ὑπῆρξε λαμπροτέρα, ὁ γάμος σου μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου, ἢ ἡ περιτομὴ τῶν υἱῶν μου ;

— Μεγαλειότατε καὶ κύριε, ἀπήντησεν ὁ Ἰβραὶμ πασ-
σᾶς, γάμος ὡς ὁ ἰδικός μου οὔτε ἐγὲ εἶτο, οὔτε θὰ γείνη ἐν
ὄσῳ ὑπάρχει ὁ κόσμος.

— Πῶς τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ Σουλτάνος μετ' ἀπορίας.

— Διότι ἡ Μεγαλειότης σου δὲν ἔχει νὰ δείξῃ ξένον
τινὰ παρόντα ἐν τῇ τελετῇ ὡς ἐγώ, ἐνῶ ἐν τῇ τῶν γάμων
μου παρίστατο ὁ μέγας μονάρχης τοῦ αἰῶνος, ὁ Σολομὼν
τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Ἡ δικαία αὕτη φιλοφρόνησις εὐηρέστητε τὰ μέγιστα τῷ
Σουλτάνῳ καὶ ἠύξησε τὴν πρὸς τὸν Ἰβραὶμ πασᾶν εὐ-
νοϊάν του.

Τρεῖς μῆνας μετὰ τὰς ἐορτὰς τῆς περιτομῆς ἐπορεύθησαν
εἰς Κωνσταντινούπολιν πρέσβεις τοῦ Φερδινάνδου τῆς Αὐ-
στρίας ἵνα προτείνωσιν εἰρήνην καὶ αἰτήσωσι τὰς ὑπὸ τῶν
ὀθωμανῶν κατακτηθείσας χώρας. Ἀφοῦ δὲ ἔλαβον δια-
φόρους συνεντεύξεις μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου καὶ ἤκουσαν
ῥητῶς παρ' αὐτοῦ ὅτι ἦν ὅλως ἀδύνατος ἡ ἐκπλήρωσις τῆς
αἰτήσεώς των, παρουσιάσθησαν μετὰ πομπῆς τῷ Σουλτάν-
ῳ πρὸς ὃν προσεφώνησαν γερμανιστί, διερμηνευθέντων τῶν
λόγων των πρῶτον λατινιστί καὶ εἶτα ὀθωμανιστί, διότι
ὁ διερμηνεὺς τῆς Πύλης ἠγνόει τὴν γερμανικὴν· ὁ Σουλ-
τάνος εἶπεν ὀλίγα τινὰ καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀνεχώρησαν
λαβόντες γραπτὴν ἀπάντησιν ἀρνητικὴν.

Ἐνῶ δὲ ταῦτα ἐγίνοντο ἐν Κωνσταντινουπόλει, οἱ στρα-
τοὶ τοῦ Φερδινάνδου ἀπεπειράθησαν δις νὰ καταλάβωσι
τὴν Βουδαν ἀλλ' ἀπέτυχον· τὸ δὲ κίνημά των τοῦτο ἐξή-
γειρε τοὺς διοικητὰς τῆς Σεμένδρος καὶ Ἐρζεγοβίνης οἵ-
τινες ἐπέδραμον πολλὰς χώρας οὐ μόνον τοῦ Φερδινάνδου
ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ζαπολίου.

Ἦδη διανοεῖτο ὁ Σουλτάνος νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ
Καρσίου τοῦ Ε΄, διότι αὐτὸς τε καὶ ὁ Ἰβραὶμ πασᾶς
ἐφρόνουν ὅτι ὡς ἐν οὐρανῷ εἶς ὑπάρχει Θεός, οὕτω καὶ ἐπὶ
γῆς εἶς ἔπρεπε νὰ βασιλεύῃ αὐτοκράτωρ τὸν βασιλέα Φερ-
δινάνδον δὲν ἐθεώρουν ὡς τοιοῦτον, ἀλλ' ἀπλῶς ὡς ἄρ-

χοντα τῆς Βιέννης καὶ τοποτηρητὴν τοῦ Καρόλου· τοὺς δὲ λοιποὺς βασιλεῖς ὡς ἀπλοῦς ὑποτελεῖς ἡγεμόνας.

Τῇ 25 Ἀπριλίου λοιπὸν τοῦ 1532 ὁ Σουλτάνος ἄγων 200,000 στρατοῦ καὶ τριακόσια τηλεβόλα ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Γερμανίας· καθ' ὁδὸν παρουσιάσθησαν αὐτῷ πρέσβεις τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Αὐστρίας· καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἐγένοντο δεκτοὶ μετ' εὐμενείας καὶ μεγάλων τιμῶν, οἱ δὲ ἄλλοι δὲν ἔλαβον εὐάρεστον ἀπάντησιν ζητήσαντες παράτασιν τῆς ἀναχωχῆς· ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς διαβάς τοὺς ποταμοὺς Σαῦον καὶ Δραῦον καθυπέταξε πορευόμενος δέκα τέσσαρα φρουρία καὶ ἔφθασε τῇ 10 Αὐγούστου πρὸ τοῦ Τούνης, ἰσχυρυτάτου φρουρίου· ὁ διοικητὴς αὐτοῦ, Νικόλαος Ζουρισχίτζ, ἀντέστη καρτερικῶς ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας, ἀλλ' ἐπὶ τέλους παρεδόθη ὑπὸ ἄρσους καὶ ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἐν ᾗ προσηνέχθη λίαν ἀξιοπρεπῶς.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν ταύτην οἱ ἐν Βιέννῃ παρεσκευάσθησαν εἰς ἄμυναν νομίζοντες ὅτι ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ἤθελε πολιορκήσῃ τὴν πόλιν ταύτην καὶ αὐτίς. Ἀλλ' ὁ Σουλτάνος σκοπεύων νὰ συγκροτήσῃ μίχην μετὰ τοῦ Καρόλου μόνον καὶ ταυτοχρόνως στερούμενος βαρέος πυροβολικοῦ καὶ ζωοτροφῶν διέταξε τὴν ἐπάνοδον τοῦ στρατοῦ ὅστις ἐπανκλήπτων ἐπέδραμε διαφόρους χώρας καὶ διαιρεθεὶς εἰς διάφορα σώματα ἄλλοτε μὲν ἐνίκῃ, ἄλλοτε δὲ ἐνικῆτο. Εἰς τοὺς πανειλημμένους ἐλθόντας πρέσβει· τοῦ Φερδινάνδου ὁ Ἰβραὴμ πασσῆς ἀπήντα ἀρνητικῶς περὶ εἰρήνης σκώπτων καὶ ἐμπαίζων τὴν ἀρχαίαν τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου μὴ τολμήσαντος νὰ παραταχθῇ εἰς μίχην.

Ἀφοῦ δὲ ὁ στρατὸς, ἐπανκλήπτων, ἐπέδραμε τὴν γῶρην συνηνώθη πλησίον τοῦ Βελιγραδίου· τότε οἱ διάφοροι στρατηγοὶ ἔλαβον τιμητικὰς ἐσθῆτας, ἐπιστολαὶ δὲ ἐπέμψθησαν ἀγγέλλουσαι τὰς νίκας τῆς ἐκστρατείας εἰς τοὺς διοικητὰς τῶν ὀθωμανικῶν ἐπαρχιῶν καὶ εἰς τὸν δοῦκα τῆς Βενετίας. Ἐν Βελιγραδίῳ προσελθὼν τῷ Σουλτάνῳ

πρεσβευτῆς τῆς Πολωνίας ἀνενέωσε συνθήκην εἰρήνης.

Τῇ 18 Νοεμβρίου μετὰ ἐπτάμηνον ἀπουσίαν ὁ Σουλτάνος ἐπανεκάμφεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐπὶ πέντε ἡμέρας ἐφωταγωγῆθη σύμπασα ἡ πόλις, καὶ τὰ προάστεια τοῦ Ἐγιοῦπ, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τῆς Χρυσοπόλεως καὶ δημοτελῶς ἐγίνοντο ἑορταί ἐπὶ τῇ νικηφόρῳ ἐκστρατείᾳ.

Καθ' ὃν χρόνον ἐγένοντο ταῦτα, ὁ στόλος Καρόλου τοῦ Ε' ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κυριάρχου Ἀνδρέου Δωρίας, προσέβαλε τὰς ἀκτὰς τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐπολιόρησε τὴν Κορώνην· τὸ φρούριον τοῦτο ἐάλω μετ' ὀλίγον, ὁ δὲ Δωρίας καταλιπὼν φρουρὰν ἐκ δισχιλίων Ἰσπανῶν διηθύθη πρὸς τὰς Πάτρας, ἐκυρίευσε καὶ τὴν πόλιν ταύτην καὶ καταπλεύσας εἰς Ναύπακτον ἐξεπόρησε καὶ αὐτὴν καὶ τὰ πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ στενοῦ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Βαγιαζίτ τοῦ Β' ἀνεγερθέντα φρούρια· χειμῶνος δὲ προσεγγίσκοντος ὁ Δωρίας ἐπανεκάμφεν εἰς Ἰταλίαν.

Ὁ Σουλτάνος διανοούμενος ἤδη νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Περσίας καὶ ἐπιθυμῶν τὴν ἡσυχίαν τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν συγκατένευσε εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν πρέσβειων τοῦ Φερδινάνδου ἀρκεσθεῖς μόνον νὰ παραχωρήσῃ ἀνακωχὴν προσωρινῶς ἕως οὔ ὁ Φερδινάνδος πέμψῃ τὰς κλεῖς τοῦ Στριγονίου καὶ μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν κλειδῶν τούτων θὰ ἔστεργε νὰ συνάψῃ πενταετῆ εἰρήνην καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ ὡς βασιλεῖς τὸν τε Φερδινάνδον καὶ Κάρολον τὸν Ε'. Καὶ ἡ μὲν ἀνακωχὴ συνωμολογήθη ἀμέσως, ἀνεμένετο δὲ ἡ ἀπάντησις τοῦ Φερδινάνδου διὰ τὴν παράδοσιν τῶν κλειδῶν τοῦ Στριγονίου.

Τότε ἀνηγορεύθη διοικητῆς τῆς ἐπαρχίας Σαρουχάν ἐπισήμως καὶ ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Μουσταφᾶς, εὐειδέστατος δεκαπενταετῆς νεανίας, καὶ ἠσπάσχο τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς του· ὁ μὲν μέγας Βεζύρης Ἰβραῖμ πασσᾶς ἐκράτει τὴν τιμητικὴν ἐσθῆτα, ὁ δὲ Ἀγιάς πασσᾶς, δεῦτερος Βεζύρης, τὸν ἀναβολέα τοῦ ἵππου.

Κατ' ἀπρίλιον τοῦ 1533 μετέβη εἰς Κωνσταντινούπο-

λιν ἐκ Βούδης ὁ παντοδύναμος ἐν Οὐγγαρίᾳ Ἀλοΐσιος Γρίττης, ὅστις κατὰ διαταγὴν τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἰβραὴμ πασσᾶ εἶχε συνάψει διαπραγματεύσεις περὶ τῆς διακανονίσεως τοῦ Οὐγγρικοῦ στέμματος· κατὰ μάκρον ἔφθασαν ὡσαύτως καὶ οἱ πρεσβευταὶ τοῦ Φερδινάνδου Ἱερώνυμος καὶ Βεσικτιανὸς πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ ὁ Κορνήλιος Σχέπερ κομίζοντες τὰς κλεῖδας τοῦ Στριγονίου καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Φερδινάνδου· ταῦτα συνώδευσεν καὶ ἐτέρα ἐπιστολὴ Καρόλου τοῦ Ε' ἄξιοπρεπῶς γεγραμμένη δι' ἧς ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος ἐμεσίτευεν αἰτούμενος ὑπὲρ τοῦ Φερδινάνδου τὴν ἀπόδοσιν τῶν Οὐγγρικῶν χωρῶν καὶ ὑποσχόμενος ὅτι καὶ αὐτὸς θὰ ἀπέδιδε τὴν Κορώνην.

Οἱ πρέσβεις, παρόντος καὶ τοῦ Γρίττη, ἔλαβον τρεῖς συνεντεύξεις μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἰβραὴμ πασσᾶ· οὗτος μακρογορῶν πάντοτε κατὰ τὴν συνθήκην του, ἀφοῦ περιέγραψε τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Σουλτάνου καὶ κυρίου του, καὶ ἐδήλωσε ῥητῶς ὅτι ἄνευ τῆς ἰδικῆς του θελήσεως καὶ ἐπιδοκιμασίας ὁ Σουλτάνος οὐδὲν ἔπραττε, τὴν μὲν ἐπιστολὴν τοῦ Καρόλου ἐχαρακτήρισεν ὡς ἀλτζονικὴν καὶ ἀπρεπῆ, ἐκοινοποίησε δὲ τοῖς πρεσβευταῖς ὅτι μετὰ τοῦ Φερδινάνδου θὰ συνωμολογεῖτο μακρὰ καὶ διαρκῆς εἰρήνην ἐάν ἤθελε καὶ ἐφ' ὅσον ἐπεθύμει· ἐπειδὴ δὲ ὁ Φερδινάνδος ἐν τῇ ἐπιστολῇ του τὸν μὲν Σουλτάνον ἀπεκάλει πατέρα τὸν δὲ μέγαν Βεζύρην ἀδελφόν, οἱ δύο τίτλοι οὗτοι ἐγένοντο δεκτοὶ ὡς ἐδήλωσεν ὁ μέγας Βεζύρης ἐκ συγκαταβάσεως καὶ ἐν τῷ μέλλοντι θὰ θεωρεῖτο ὡς τοιοῦτος ὁ Φερδινάνδος· ἐδόθη ὡσχύτως ὑπόσχεσις τοῖς πρεσβευταῖς ὅτι θὰ ἀπεδίδετο καὶ ἡ προῖξ τῆς βασιλείσεως Μαρίας ἡντινα εἶχον κατὰ χεῖρ ἐν Βούδῃ.

Οἱ πρεσβευταὶ κατόπιν τούτων παρέστησαν καὶ ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου ὅστις ἐπικυρώσας τοὺς λόγους τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἐτίμησεν αὐτοὺς δούς εἰς ἀσπασμὸν τὴν δεξιάν καὶ τὸ κράσπεδον· οὕτω λοιπὸν συνωμολογήθη μετὰ τοῦ Φερδινάνδου ἡ πρώτη συνθήκη εἰρήνης· ἐγράφη δὲ ἐπιστολὴ

καὶ τῷ Καρόλῳ Ε΄ προσκαλοῦσα αὐτὸν νὰ πέμψῃ εἰδικὸν πρεσβευτὴν ἐὰν ἐπεθύμει συνομολόγησιν εἰρήνης μετὰ τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

Κατ' ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπεφασίσθη καὶ ἡ κατὰ τῆς Περσίας ἐκστρατεία· καὶ πρῶτον μὲν ἐξεστράτευσεν ὁ μέγας Βεζύρης, διορισθεὶς καὶ πάλιν ἀρχιστράτηγος ἢ Σερασκέρης καὶ ἔχων ὑπὸ τὰς διαταγὰς του ὡς τοποτηρητὴν καὶ τὸν τερτερδάρην Ἰσκενδέρ Ἰσελεμπῆ ὅστις πλουσιώτατος ὢν ἐζηλοτύπει πρὸς τὸν μέγαν Βεζύρη· ὁ δὲ Σουλτάνος ἐπεφυλάττετο νὰ ἐκστρατεύσῃ αὐτοπροσώπως κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ ἐπιόντος ἔτους.

Ὁ μέγας Βεζύρης διαχειμῶσας ἐν Χαλεπίῳ καὶ καθυποτάξας πλείστα φρούρια γειτνιαζόντα μετὰ τῆς λίμνης τοῦ Βῆν, ἐν οἷς καὶ τὸ ὀμώνυμον φρούριον τοῦ Βῆν, τὸ ὁποῖον ἔθεωρεῖτο ὡς ἀπόρρητον, διηυθύνθη πρὸς τὴν Ταυρίδα πρωτεύουσαν τοῦ Σάχου τῆς Περσίας καὶ κατέλαβεν αὐτὴν τῇ 13 ἰουλίου 1534 φεισθεὶς τῆς ζωῆς καὶ περιουσίας τῶν κατοίκων.

Ταυτοχρόνως ὁ Σουλτάνος ἀναχωρήσας ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διεξεπεραιώθη εἰς Ἀσίαν καὶ ταχέως ὁδοιπορῶν ἔφθασεν εἰς Ἰκόνιον ὅπου προσεκύνησε τοὺς τάφους τῶν ἀρχαίων ἡγεμόνων Σουλτάνων· ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἔλαβε τὰς κλεῖς τοῦ Βῆν πεμφθεῖσας αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἰβράιμ πασσᾶ καὶ ἐδόξασε τὸν Θεὸν πέμψας τῷ μεγάλῳ του Βεζύρη βαρύτιμα δῶρα· τῇ 17 Σεπτεμβρίου εἰσῆλθε καὶ οὗτος εἰς Ταυρίδα ἔνθα ὁ μέγας Βεζύρης τὸν προϋπέστησε μεγαλοπρεπῶς· τῇ ἐπαύριον διενεμήθησαν τιμητικαὶ ἐσθῆτες εἰς τοὺς μεγιστάνους καὶ χρηματικὰ δῶρα εἰς τὸν στρατόν.

Ἐκ Ταυρίδος ὁ στρατός ἐχώρησεν εἰς Βαγδάτην, ἀλλ' ὑπέστη πλείστας ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ δυσχερείας διὰ τὸ δύσβατον τῆς ὁδοῦ· αἱ δυσχέρειαι αὗται ἀπεδόθησαν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Βεζύρου τῷ τερτερδάρῃ Ἰσκενδέρ Ἰσελεμπῆ ὅστις ὡς ἐπιμελητὴς τοῦ στρατοπέδου ὤφειλε νὰ μεριμνᾷ· ἕνεκα δὲ τούτων ἐπαύθη τῆς θέσεώς του καὶ ἡ περιουσία του ἐδημεύθη.

Ὁ μέγας Βεζύρης προπορευόμενος κατέλαβε τὴν Βαγδάτην, ἐκκενωθεῖσιν ὑπὸ τοῦ Πέρσου διοικητοῦ αὐτῆς, καὶ ἔκλεισε τὰς πύλας, ἵνα πρῶτος μετὰ τὴν ἄλωσιν εἰσέλθῃ ὁ Σουλτάνος ὅστις ἀφίκετο μετὰ μίαν ἡμέραν καὶ ἀπένειμεν αὐτῷ καὶ ἕτερα δῶρα· ἅπαντες δὲ οἱ στρατηγοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ ἔλαβον ἀμοιβὰς χρηματικὰς καὶ προβιβασμούς διαφόρους.

Τέσσαρες μῆνας διήλθον οἱ ὀθωμανοὶ ἐν Βαγδάτῃ διαχειμάζοντες· κατὰ τὸ δίσστημα τοῦτο ὁ Σουλτάνος καὶ ὁ μέγας Βεζύρης διηυθέτησαν τὴν διοίκησιν τῶν νέων κτήσεων καὶ ἐπεσκέψαντο λεπτομερῶς τοὺς ἀρχαίους τάφους καὶ τὰ διέφορα κτίρια.

Τότε ἀπέθανε πρᾶξδύξως καὶ ἴσως ἐκ λύπης ὁ τεττάρης Ἰσκενδέρ Τσελεμπής καὶ ὁ πενθερός αὐτοῦ Χουσεΐν Τσελεμπής· ἐκτὸς τῶν πολλῶν θησαυρῶν καὶ κτημάτων τοῦ Ἰσκενδέρ Τσελεμπῆ ὑπῆρχον καὶ 7000 θεράποντες οἵτινες συνηνώθησαν μετὰ τῶν αυτοκρατορικῶν θεραπόντων· αἴτιον δὲ τῆς διατηρήσεως τοσούτων ὑπηρετῶν εἶναι ὅτι ὁ Ἰσκενδέρ Τσελεμπής τοιοῦτοτρόπως προπικρεσκεύαζεν ἀνδρας δυναμένους διὰ τῆς ἀνατροφῆς των ἐν κατχάθωσιν ἀξιώματα τοῦ κράτους· οὕτως ἐξ αὐτῶν ἐπτὰ ἀνεδείχθησαν μετὰ ταῦτα μεγάλοι καὶ δεῦτεροι Βεζύρηι ἐξ ὧν καὶ ὁ Μωάμεθ Σοκόλης τελευταῖος μέγας Βεζύρης τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν ὡς θέλομεν ἰδεῖ.

Καταλιπὼν ἐν Βαγδάτῃ ἵππικὴν φρουρὰν ὁ Σουλτάνος διηυθύνθη καὶ πάλιν εἰς Ταυρίδα, καθ' ὁδὸν δὲ ἐδέξατο τρίτην ἤδη φορὰν πρεσβευτὴν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φραγκίσκου συγχαίροντα ἐπὶ τῇ ἀλώσει τῆς Βαγδάτης, καὶ πρεσβευτὴν ὠσχύτως τοῦ Σάχου τῆς Περσίας προτείναντα εἰρήνην ἀλλὰ μὴ εἰσχωσθέντα· ἀρικόμενος εἰς Ταυρίδα δίδειμε καὶ πάλιν πλοῦσι δῶρα τῷ στρατῷ, καὶ κατέλυσε αὐτὸς μόνος μετὰ τοῦ μεγάλου Βεζύρου ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Σάχου, ἐτέλεσε δημοτελέστατα τὴν προσευχὴν τῆς Παρσκειῆς ἐν τῷ ιεμένει τοῦ ἀρχαίου Σουλτάνου

Χασσάν· τότε δὲ πρώτην φοράν ἐτροποποίησε τὰς συνεδριάσεις τοῦ συμβουλίου (δισκηνίου) οὕτως ὥστε μόνον οἱ Βεζύρσι συνηδρίαζον καὶ ὁ Βεηλέρβεης τῆς Ρούμελης· ὁ τῆς Ἐνατολῆς εἰσήρχετο τότε μόνον ὅταν εἶχέ τι πρὸς ἀνακοίνωσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἴσταντο καὶ ἀνέμενον ἐκτὸς τῆς αἰθούσης· μετὰ ταῦτα πέμψας ἐπιστολάς ἀγγελιτηρίους περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Ταυρίδος καὶ διευθετήσας τὴν διοίκησιν καὶ τῶν περὶ αὐτὴν χωρῶν ἀνέλαβε τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁδοῦ μετὰ ἐξέμνηνον πορείαν εἰσηῆθεν ἐν θριάμβῳ καὶ ἀνευφημίαις τῇ 8 ἰανουαρίου 1536.

Διαρκούσης τῆς κατὰ τῆς Περσίας ἐστρατείας, οἱ στόλοι τοῦ Σουλτάνου ἐμάχοντο μετὰ τῶν τοῦ Καρόλου τοῦ Ε΄ καὶ τοῦ μὲν ὀθωμανικοῦ κυρίαρχος ἦν ὁ διάσημος Χαϊρεδδίν Βαρβαρόσσης, τοῦ δὲ γερμανικοῦ, ὁ Ἄνδρέας Δωρίας, ἀμφοτέροι ἀνδρεῖσι καὶ πεπειραμένοι ναυτικοί.

Ὁ Χαϊρεδδίν ἦτο υἱὸς τοῦ Σπαῆ Γακούπ ὅστις μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Μιτυλήνης ὑπὸ τοῦ πορθητοῦ ἐγκατέστη ἐν τῇ νήσῳ μετὰ τῶν τεσσάρων υἱῶν του Ἰσάκ, Οὐρούτζ, Χαϊρεδδίν καὶ Ἐλιχ, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρῶτος μετερχόμενος τὸν ἔμπορον διέτριβεν ἐν Μιτυλήνῃ, οἱ δὲ τρεῖς ἄλλοι ἐπεδίδοντο εἰς πειρατικὰς ἐκδρομὰς, εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Ἀλγερίας, ἐν δὲ ταῖς ἐκδρομαῖς ταύταις τοσαύτας ἤραυτο ἐπιτυχίας κατὰ τῶν Ἰσπανῶν, ὥστε ὁ ἡγεμὼν τῆς Τύνιδος προσέλαβεν αὐτοὺς συμμάχους· ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἐκυρίευσαν πόλεις τινὰς παραλίους τῆς Βαρβαρικῆς χώρας, τὴν Τέκσαν, τὸ Τελμεσάν καὶ τὸ Μισουτζί· κατὰ τὰς ἐστρατείας ταύτας ἀπέθανον οἱ τρεῖς ἀδελφοί, ἔμεινε δὲ μόνον ὁ Χαϊρεδδίν ὅστις γενόμενος κύριος τοῦ Ἀλγερίου καὶ κρίνων ἀναγκαστὸν καὶ ὠφέλιμον νὰ προσκλήσῃται τὴν ὑποστήριξιν κραταίου προστάτου, ἐπεφόρτισε τὸν Χατζῆ Χουσεῖν νὰ προσφέρῃ τὴν ὑποταγὴν καὶ ὑποτελείαν τοῦ τῷ Σουλτάνῳ Σελίμ διατρέβοντι τότε ἐν Αἰγύπτῳ, ὅστις ἀσμένως παραδεχόμενος τὴν πρότασιν ἀνεγνώρισε τὸν Χαϊρεδδίν ὡς ἀνεξάρτητον διοικητὴν τοῦ Ἀλγερίου, τὸν

ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ τῷ ἀπέστειλε τὰ τεκμήρια τῆς ἀναγνωρίσεως ταύτης, ἵππον, ξίφος καὶ τύμπανον.

Μετὰ ταῦτα ὁ Χαϊρεδδὶν ἐξηκολούθησε τὰς ναυτικὰς ἐπιδρομὰς του καὶ ἐνέσπειρε τὸν τρόπον εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας, Ἰταλίας καὶ Γαλλίας μεταβιβάζων διὰ τῶν πλοίων του χιλιάδας Μαύρων καταπιεζομένων ἐν Ἰσπανίᾳ.

Σπουδαῖον ἀντίπαλον εὔρε τὸν Ἀνδρέαν Δωρίαν καὶ πολλὰκις ἐναυμάχησεν ἐπιτυχῶς μετ' αὐτοῦ. ἀφοῦ δὲ ὁ Δωρίας κατέλαβε τὴν Κορώνην, ὁ Σουλτάνος προσεκίλησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν Χαϊρεδδὶν ὅστις παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἀδελφόν του ἡγεμόνα τῆς Τύνιδος ἀπέπλευσε· καθ' ὁδὸν συναντήσας πρὸ τῆς Μεσσηνίας δέκα ὀκτὼ ἐχθρικά πλοῖα αὐτὰ μὲν ἔκαυσε τὸ δὲ πλήρωμα ἤχμαλώτισεν· ὁ Δωρίας πλέων ἐκ Πρεβέζης εἰς Βρεντήσιον προσεβλήθη ὑπὸ τοῦ Χαϊρεδδὶν συλλαβόντος δύο ἐκ τῶν πλοίων του· οὕτω δὲ ἔφθασεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ παρουσιασθεὶς τῷ Σουλτάνῳ ἠσπάσθη τὴν χειρὰ του καὶ ἐτιμήθη προπόντως· ἐπειδὴ δὲ ὁ μέγας Βεζύρης Ἰβραὶμ πασσᾶς διέτριβε τότε ἐν Χαλεπίῳ καὶ ἔκρινεν ἀναγκαῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἀναγορεύσῃ τὸν Χαϊρεδδὶν Βεηλέρβεην τοῦ Ἀλγερίου καὶ τῷ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς, ὁ Χαϊρεδδὶν δεικνύων ὅτι καὶ ἐν τῇ ζῆρᾳ ἦν δραστήριος καὶ ἀκράματος ὡς καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ ἀπῆλθεν ἐκ Κων/πόλεως εἰς Χαλέπιον ἔφιππος, δις μόνον σταματήσας καθ' ὁδὸν ἐν Ἰκονίῳ καὶ Προύσῃ ἵνα προσκυνήσῃ τοὺς τάφους δύο ἁγίων Σεχῶν· παρουσιασθεὶς δὲ ἐνώπιον τοῦ Ἰβραὶμ πασσᾶ, ἠσπάσατο τὴν χειρὰ του, ἀνηγορεύθη Βεηλέρβεης τοῦ Ἀλγερίου, ἔλαβε τὰς ἀπαιτουμένας ὁδηγίας καὶ ἐπέστρεφεν εἰς Κωνσταντινούπολιν δαπανήσας ἐν συνόλῳ 22 ἡμέρας· τοσοῦτον ταχέως ἐπορεύθη καὶ ἐπέστρεψε.

Διαρκοῦντος τοῦ χειμῶνος ὁ Σουλτάνος, ἐπιστατοῦντος τοῦ Χαϊρεδδὶν, κατήρτισεν ἀξιόμαχον στόλον ἐξ ὀγδοήκοντα τεσσαρῶν πλοίων· ἐλθόντος δὲ τοῦ ἔαρος ἐκεῖνος μὲν διεξεπεραιώθη, ὡς γνωρίζομεν, εἰς Ἀσίαν κατὰ τῆς Περ-

σίας, ὁ δὲ Χαϊρεδδίν παραλαβὼν τὸν στόλον διτυθύνθη εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας καὶ ἀποβάς περιήληεν ἄπασαν τὴν Ἰταλικὴν παραλίαν καὶ τὰς πόλεις Ρέγγιον καὶ Φόνδη, ἐκείθεν δὲ διτυθύνθη κατὰ τῆς Τύνιδος ἧς ἐβασίλευεν ὁ Σουλτάνος Μουλεή Χασσάν.

ὑπὸ τὸ πρόσχημα δὲ ὅτι ἔμελλε νὰ ἐνθρονίσῃ τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἡγεμόνος εἰσελθὼν εἰς τὴν πόλιν κατέλαβεν αὐτὴν σχεδὸν ἀμαχητί, ἐκδιώξας τὸν ἡγεμόνα· διετήρησεν ὁμῶς τὴν Ἰύνιδα ἐπὶ μῆνας τινὰς μόνον διότι Κάρολος ὁ Ε΄ ἄγων στόλον ἐκ 500 πλοίων μεγάλων καὶ μικρῶν καὶ ναύαρχον ἔχων τὸν Ἀνδρέαν Δωρίαν διτυθύνθη κατὰ τῆς Τύνιδος καὶ πολιορκήσας ἐπὶ ἓνα μῆνα ἐκυρίευσεν καίτοι κρατερῶς ἀντίστη ὁ Χαϊρεδδίν· καὶ οὗτος μὲν ἀπεχώρησεν, ἐνθρονίσθη δὲ ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ Καρόλου ὁ Μουλεή Χασσάν ὑπογράφας ταπεινωτικώτατην συνθήκην.

Διαμένοντος εἰσέτι τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν ἐν Βαγδάτη, ὁ διοικητὴς τῆς Σεμένδρας διαταχθεὶς διτυθύνθη εἰς Πελοπόννησον ἵνα ἀνακτήσῃ τὴν Κορώνην ὅπερ καὶ κατώρθωσεν ἀποκλείσας τὸ φρούριον καὶ ἀναγκάσας τὴν φρουρὰν εἰς παράδοσιν.

Μετὰ τὴν ἀφίξιν δὲ τοῦ Σουλτάνου ἐξ Ἀσίας εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ πρεσβευτὴς τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λαφορέτ ἐπέτυχεν τὴν συνομολόγησιν ἐμπορικῆς συνθήκης ὑπὸ τὸν τίτλον «Σύμβασις», ἣτις εἶναι τὸ πρῶτον ἔγγραφον τοιοῦτου εἶδους. Διὰ τῆς συνθήκης ταύτης ἐχορηγοῦντο εἰς τοὺς ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ διαμένοντας γάλλους ὑπηκόους καὶ προστατευομένους διάφορα προνόμια καὶ ἐλευθερία ἐντελής ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ τῇ εἰσόδῳ τῶν γαλλικῶν πλοίων εἰς τοὺς λιμένας τοῦ κράτους· διὰ τῆς αὐτῆς συνθήκης ἀνεγνωρίσθη καὶ ἡ δικαιοδοσία τῶν προξένων δυναμένων νὰ δικάζωσι τοὺς ἰδίους ὑπηκόους καὶ νὰ ἀποστέλλωσιν εἰς τὴν Πύλην διερμηνεὰ ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ ποινικῆς ὑποθέσεως ἢ πολιτικῆς ἀφορώσης εἰς διὰ-δικον γάλλον ἀφ' ἐνὸς καὶ ῥαγιᾶν ἀφ' ἑτέρου.

Ἡ σύμβασις αὕτη εἶναι τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἰβραὴμ πασσᾶ ὅστις ἀπέβιωσε τῇ 5 μαρτίου 1536· διάδοχος αὐτοῦ διωρίσθη ὁ Ἀγιᾶς πασσᾶς τῶς δεύτερος Βεζύρης.

Ἀπὸ τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν διήρκει ἡ εἰρήνη μετὰ τῶν Βενετῶν, ἀλλὰ μ' ὅλην τὴν ἀγαθὴν διάθεσιν τοῦ νέου μεγάλου Βεζύρου εἰς τὸ νὰ διατηρήσῃ αὐτήν, ὁ Χαϊρεδδὶν ἐλθὼν εἰς Κων/πολιν καὶ ἀναγορευθεὶς ἀρχιναύαρχος (καπετὰν πασσᾶς) μυρίας προφάσεις ἀνεύρισκεν ἵνα κηρυχθῇ ὁ κατὰ τῶν Βενετῶν πόλεμος στηριζόμενος πρὸ πάντων εἰς ἀκούσιχα τινὰ καὶ τυχαῖα κινήματα μονομερῆ εἰς τὰ ὅποια προέβησαν Βενετοὶ τινες πλοίαρχοι κατ' ὀθωμανικῶν πλοίων· ἐπέδωκε δὲ τοιοῦτοτρόπως ὁ Χαϊρεδδὶν πολεμικὴν νευτικὴν δόξαν.

Κατὰ μίον ὁ Σουλτάνος συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τῶν δύο υἱῶν τοῦ Μωάμεθ καὶ Σελὶμ καὶ ἡγούμενος τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Αὐλῶνα ἀντικρυ τῶν βορείων ἰταλικῶν παραλίω· ὁ δὲ Χαϊρεδδὶν ὠδήγησε τὸν στόλον εἰς τὸ αὐτὸ μέρος· ἀποβιβάσας δὲ 8,000 ἱππεῖς καὶ περισσοτέρους πεζοὺς εἰς τὸν παρά τὸν Ὑδροῦντα (*Οτραντον) ὄρμον τοῦ Κάστρου ἐκυρίευσεν καὶ αὐτὸ καὶ ἄλλα ἰσχυρὰ φρούρια τῆς ἰταλικῆς ἐκείνης παραλίας. Ἐκεῖθεν ἐστράφη κατὰ τῆς νήσου Κερκύρας ἣτις ἀνῆκεν εἰς τοὺς Βενετούς. Ὁ μὲν στόλος ὑπὸ τὸν Χαϊρεδδὶν πασσᾶν ἀπέβιασεν εἰς τὴν νήσον 25,000 ἀνδρῶν, ἐκ δὲ τῆς ἀλβανικῆς ἀκτῆς, ἔνθα ἐστρατοπέδευεν αὐτὸς ὁ Σουλτάνος, διεβιβάσθησαν διὰ τῶν πλοίων μετ' ὀλίγον 25,000 εἰσέτι μετὰ τριάκοντα τηλεβόλων· ἡ πολιορκία διαρκέσασα ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐλύθη ἔνεκα τῶν πολλῶν βροχῶν· εἰ ὀθωμανικοὶ στρατοὶ ἐπέδραμον μόνον τὰ ἐκτὸς τοῦ φρουρίου χωρία· τῇ δὲ 1 νοεμβρίου 1537 ὁ Σουλτάνος ἐπανέκαμψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν διατάξας τῷ Χαϊρεδδὶν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς κατὰ τῶν λοιπῶν νήσων ἐπιδρομὰς, καὶ τοὺς κατὰ ξηρὰν στρατηγοὺς νὰ πολιορκήσουσιν τὰ ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Πελοποννήσου τοῖς Βενετοῖς ἀνήκοντα φρούρια.

Ὁ ἄρχικύβερχος Χαϊρεδδὶν ἐκυρίευσε καὶ ὑπέταξεν ἀλληλοδιδόχως ἀπάσας σχεδὸν τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους τὴν Σύρον, Σκύρον, Πάτμον, Ἴον, Ἀστυπάλαιαν, Αἴγιναν, Πήρον, Ἀντίπαιρον, Τήνον, Νάξον καὶ λοιπὰς.

Ὁ διοικητὴς τῆς Πελοποννήσου Καστίμ πασσᾶς, ἐπολιορκίσεν ἰσχυρῶς τὸ Ναύπλιον, ἀλλὰ τὸ φρούριον ἀντέστη καὶ ἡ πολιορκία ἐλύθη.

Τὸν Χαϊρεδδὶν πασσᾶν ἐπανελθόντα μετὰ τὴν κατὰκτησιν τῶν νήσων εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπεδέξατο φιλοφρονέστατα ὁ Σουλτάνος. Τότε κατὰ μίχλιον τοῦ 1538 ἐγένετο καὶ τροποποιήσις ἐν τῇ τάξει τῶν Βεζυρῶν· μέγας Βεζυρὴς διετέλει ὁ Ἀγιᾶς πασσᾶς, δεύτερος ὁ Λοντερί πασσᾶς, καὶ τρίτος ὁ Μωχμέθ πασσᾶς.

Ἀπὸ εἴκοσιν ἡδὴ ἐτῶν ἡ Μολδαβία ἀνεγνώριζε τὴν κυριαρχίαν τῆς Πύλης καὶ ἐπλήρωνεν ἐτήσιον φόρον τετρακισχιλίων δουκῶν, τεσσαράκοντα ἵππων καὶ εἴκοσι τεσσαρῶν πῶλων· ἐπεὶ δὲ ὁ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡγεμὼν αὐτῆς Πέτρος Ραρές ἐφέρετο ἐχθρικῶς πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Πολωνίας φίλον τῆς Πύλης, καὶ συνεννοεῖτο μετὰ τοῦ Φερδινάνδου τῆς Αὐστρίας, ὁ Σουλτάνος ἐξοργισθεὶς ἐξεστράτευσεν αὐτοπροσώπως τῇ 9 ἰουλίου 1538, τρυτοχρόνως δὲ ὁ Χαϊρεδδὶν πασσᾶς ἄγων στόλον 150 πλοίων κατέπλευσε καὶ αὖθις εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος.

Ὁ Σουλτάνος προσκυνήσας τοὺς τάφους τῶν προγόνων του μετέβη εἰς Ἀδριανούπολιν, ὅπου ἐδέξατο τὴν ὑποταγὴν τοῦ ἄραβος ἡγεμόνος τῆς Βασσοράς. Ἐκεῖθεν προχωρῶν καὶ διαβὰς τὸν Δούναβιν ἀρίκετο εἰς Ἰάσιον πρωτεύουσαν τοῦ ἡγεμόνος Πέτρου, ὅστις εἶχε φύγει εἰς Τρηνσυλβανίαν· ἄπαντες οἱ θησαυροί, διαφόρων εἰδῶν, πλουσιώτατοι περιῆλθον εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σουλτάνου ὅστις ἀναγορεύσας ἡγεμόνα τὸν ἀδελφὸν τοῦ φυγάδος ἡγεμόνος Στέφανον καὶ ἐπιβαλὼν αὐτῷ βαρυτάτους φόρους καὶ ἀποσπάσας μέγα μέρος τῆς χώρας ἀπῆλθε σταμκτήςσας εἰς Ἰωαννούπολιν (Γιάμπολι) χερὶν κυνηγεσίου. Ἐκεῖ ἔφθασε καὶ ὁ Χαϊρεδδὶν

πασσᾶς νικηφόρος καὶ ἠσπᾶσατο τὴν χεῖρα τοῦ κυρίου του λαθῶν παρ' αὐτοῦ πλούσια δῶρα.

Ἐὰν νέα αὐτοῦ κητορθώματα κατὰ θάλασσαν εἰσι τὰ ἐξῆς,

Κατὰ πρῶτον ἐξεπόρθησε τὴν νῆσον Σχίαθον εἴτα τὴν Ἄνδρον καὶ Σέριφον καὶ κατόπιν κατεβίβασε τὸν στρατὸν εἰς Κρήτην καὶ ἐπέδραμε τὴς ἐπαρχίας Μυλοποτάμου καὶ Σιττίας εἰσελθὼν εἰς ὀγδοήκοντα χωρία καὶ πλείστα λαθῶν λάφυρα Μετὰ τοῦτο κατέλαβε τὴν Κάρπαθον καὶ ἄλλας νήσους τὸ ὅλον εἴκοσι πέντε ἐξ ὧν δώδεκα μὲν ὑπετάγησαν, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐξεπορθήθησαν.

Μαθὼν μετὰ ταῦτα ὅτι οἱ χριστιανικοὶ στόλοι συνενωθέντες παρέπλεον πρὸ τοῦ κόλπου τῆς Πρεβέζης ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Δωρῖα διηθύνθη πρὸς συνάντησιν αὐτῶν καὶ ναυμαχίας γενομένης τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1538 ἐνίκησεν ἐνδύως ἀνατινάζας δύο βενετικά πλοῖα καὶ συλλαβῶν δύο ἰσπανικά, ἓν βενετικὸν καὶ ἓν τοῦ Πάππα ἣ ἐπελθοῦσα νύξ παρεκώλυσε μεγαλητέραν καταστροφὴν τοῦ χριστιανικοῦ στόλου ὅστις ἀπεμακρύνθη διακιρεθεὶς εἰς δύο μοίρας.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ διοικητὴς τῆς Αἰγύπτου Σουλεϊμάν πασσᾶς ἐνκυπήγησε κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου ἐν τῷ λιμένι τοῦ Σουέζ ὀγδοήκοντα πλοῖα καὶ ἐξώρμησε τῇ 13 Ἰουνίου 1538 εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν πρὸς τιμωρίαν ἀράδων τινῶν ἡγεμονίσκων οἵτινες συνεννοοῦμενοι μετὰ τῶν Πορτογάλων ἠνώχλουν τοὺς Ἰνδοὺς ἡγεμόνας τῶν ὁποίων πρεσβεύται μεταβάντες εἰς προσκύνησιν τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν ἐξητήσαντο τὴν βοήθειαν του. Ὁ Σουλεϊμάν πασσᾶς καίτοι ὀγδοηκοντούτης καὶ παχύσαρκος ὥστε ὑπεβαστάζετο ὑπὸ τεσσάρων ὑπηρετῶν, εἶχεν ὅμως ἀκμαῖον καὶ δραστήριον τὸν χαρρακτῆρα καὶ διζιῶς διευθύνας τὴν ἐκστρατείαν ἐκυρίευσεν τὸ Ἄδεν καὶ ἄλλα φρούρια τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· μετὰ τὰς ἐπιτυχίας ταύτας μετέβη εἰς προσκύνησιν τοῦ τέφρου τοῦ προφήτου ἐν Μέκκῃ καὶ

ἔκειθεν ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ὡς πορθητῆς τῆς Ἀραβίας καὶ παρακαθῆσας κατ' ἐξάίρεσιν ἐν τῷ συμβουλίῳ τῶν Βεζυρῶν.

Τῷ 1539 ἐνέσκηψεν ὁ λοιμὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇ 4 ἰουλίου 1539 ἐξερόαγη πυρκαϊὰ ἐν τῷ λιμένι πλείστας ἐπενεγκοῦσα ζημίας· τότε ἐτελεύτησε καὶ ὁ μέγας Βεζύρης Ἀγιᾶς πασσᾶς, ἀνὴρ φιλοδίκαιος, καταλιπὼν ἐκ διαφόρων συζύγων ἑκατὸν εἴκοσι τέκνα· τοῦτον διεδέξατο ὁ Λουτερί πασσᾶς, εὐπαιδευτὸς ἄλθανός γαμβρός τοῦ Σουλτάνου ἐπ' ἀδελφῇ. Δύω δὲ μόνον ἔτη χρηματίσας τοιοῦτος ἀπελύθη τοῦ ἀξιώματος, διεζεύχθη τὴν σύζυγόν του καὶ ἐξωρίσθη εἰς Διδυμότειχον, ὅπου συνέγραψε πολλὰ ἐν οἷς καὶ ὀθωμανικὴν ἱστορίαν.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1539 ὁ Σουλτάνος μετέβη εἰς Ἀσίαν χάριν κυνηγεσίου, ἐπειδὴ δὲ οἱ κάτοικοι τῆς Προύσης προὔπληντησαν αὐτῷ ἔφιπποι κατήργησε τὸ ἔθιμον τοῦτο διατάξας ἵνα τοῦ λοιποῦ παρίστανται ἔφιπποι μόνον οἱ τιμαριῶχοι. Ἐκ Προύσης διηθύνθη εἰς Ἑλλάσποντον καὶ διέταξε τὴν ὀχύρωσιν τοῦ πορθμοῦ κατὰ τὸ εὐρωπαϊκὸν σύστημα. Ἐκειθεν ἐπανεκάμφεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ 28 Σεπτεμβρίου καὶ ἐτέλεσε τὴν περιτομὴν τῶν δύο υἱῶν του Βαγιαζίτ καὶ Τζιχαγγίρ· αἱ ἐπὶ τούτῳ ἐορταί ἠήρησαν δέκα πέντε ἡμέρας καὶ διήλθον μετὰ τῆς αὐτῆς μεγαλοπρεπείας μεθ' ἧς καὶ αἱ προηγούμεναι· τότε ἐτελέσθησαν καὶ οἱ γάμοι τοῦ Ρουστέμ πασσᾶ μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Σουλτάνου. Ἐν τούτοις ὁ μετὰ τῆς Βενετικῆς πόλεμος ἐξακολούθει κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. Κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1538 ὁ Κάμιλλος Ὁρσίνης, Βενετὸς φρούραρχος τῆς Ζάρας, ἐφορηήσας αἰήνης κατέλαβε τὰ ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν κατεχόμενα ἐν Δαλματίας φρούρια Ὀστροβιτζ, Ὀθροβατζ καὶ Σκαρδόναν, καὶ κατηδάφισεν αὐτὰ ἐκ θεμελιῶν ἵνα μὴ ἀποβαίνωσι κέντρα τῶν ἐπιδρομέων· οἱ ὀθωμανοὶ ὅμως ὑπὲρ τὸ δέον ἀπέζημιώθησαν πολιορκήσαντες καὶ κυριεύσαντες τὰ ἰσχυρότατα φρούρια

Ναδίν Δουβίτζα, Ίσπένοβιζ και Σαβόκ κείμενα ώσαύτως ἐν Δαλματία.

Οἱ συμμαχικοὶ στόλοι νικηθέντες καὶ διασκορπισθέντες ὑπὸ τοῦ Χαϊρεδδίν πασσᾶ κατέπλευσαν εἰς τὸν κόλπον τοῦ δαλματικοῦ Καττάρου πρὸς ἐκπολιόρησιν τοῦ φρουρίου Καστελνουόβο κατεχομένου ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν. ὁ Χαϊρεδδίν πασσᾶς κκαταληφθεὶς ὑπὸ σφοδρᾶς τρικυμίας καὶ ἀπολέσας ἐβδομήκοντα πλοῖα δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς παρακώλυση καὶ οὕτω κατώρθωσαν τὴν ἄλωσιν τοῦ φρουρίου τούτου. Ἀλλὰ κατὰ τὸν ἰανουάριον τοῦ 1539 οἱ ὀθωμανοὶ ἐπολιόρησαν τὸ Καστελνουόβο διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης καὶ μετὰ εἴκοσιν ἡμερῶν πολιορκίαν καθ' ἣν ἐξέπεμψαν δέκα χιλιάδας σφαιρῶν κατὰ τοῦ φρουρίου, ἐκυρίευσαν καὶ αὐθις αὐτὸ καὶ ἐξεδίωξαν τὴν Ἰσπανικὴν φρουράν.

Τότε ἤρξαντο διαπραγματεύσεις ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ συνομολόγησιν εἰρήνης προκληθεῖσαι ὑπὸ τῶν Βενετῶν ἀφοῦ δὲ τρεῖς πρεσβευταὶ αὐτῶν πεμφθέντες ἐπὶ τούτῳ πρὸς τὸν Σουλτάνον ἀπέτυχον, ὁ τέταρτος Λουδοβίκος Βαδούρης καὶ γερουσιαστὴς ὑποστηριζόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ πρέσβειος τῆς Γαλλίας ἐπέτυχεν τὴν εἰρήνην μετὰ τριμήνου διαπραγματεύσεις καὶ πλείστας δυσχερείας, ἀλλ' εἰρήνην ἐξευτελιστικὴν διὰ τοὺς Βενετούς διότι οὗτοι παρεχώρουν τῷ Σουλτάνῳ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ ἰσχυρὰ φρούρια, Μονεμβασίαν καὶ Ναύπλιον, τὴν Οὐράναν ἐν Δαλματία, ἀνεγνώριζον ἐπισήμως ὡς κτήματα τοῦ Σουλτάνου ὅσα φρούρια καὶ νῆσους εἶχον καταλάβει οἱ ὀθωμανοὶ, διακροῦντος τοῦ πολέμου, καὶ ὑπεχρέωθησαν νὰ πληρώσωσι πολεμικὴν ἀποζημίωσιν 300,000 δουκάτων. Ἡ λίαν ἔνδοξος διὰ τὸν Σουλτάνον συνθήκη αὕτη μαρτυρεῖ τὴν ἰσχὺν εἰς τὴν ὁποίαν ἀφίκετο τότε ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία.

Ἀρχεται ἤδη ἑπταετής πόλεμος κατὰ τῆς Οὐγγαρίας καὶ Αὐστρίας τοῦ ὁποίου αἰτίαι εἰσὶν αἱ ἑξῆς :

Εἶχομεν ἰδεῖ ὅτι ὁ Ζαπόλιος ὑποστηριζόμενος ὑπὸ τοῦ Βενετοῦ Λουδοβίκου Τρίττη εἶχε καταλάβει τὸ στέμμα

τῆς Οὐγγαρίας παρὰ τοῦ Σουλτάνου· ἀχαριστῶν ὁμως ἐδο-
λοφόνησε τὸν Τρίτην καὶ ἀπέδωκε τὸν φόνον τοῦτον εἰς
τὰς ἐνεργείας τοῦ βασιλέως τῆς Αὐστρίας Φερδινάνδου·
οὗτος δὲ πέμψας πρεσβευτὴν ἠτήσατο παρὰ τοῦ Σουλτάνου
τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὄρων τῆς συνθήκης καὶ τὴν ἀπόδοσιν
τῶν προικῶν κτημάτων τῆς βασιλείσσης Μαρίας, ἀλλ' ὁ
μέγας Βεζύρης Ἁγίως πασσαῖς, ζῶν ἀκόμη, εἶχεν ἀπαντήσει
ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Τρίτην δὲν ὑπεχρέου τὸν Σουλτάνον εἰς
τῆρησιν τῆς εἰρήνης.

Ὁ Φερδινάνδος ἐπεμψε καὶ δεύτερον πρεσβευτὴν καὶ ταυ-
τοχρόνως συνωμολόγη-ε μετὰ τοῦ Ζαπολίου μυστικὴν συν-
θήκην συμμαχίας· ὁ δεύτερος πρεσβευτὴς οὗτος, ἐχθρὸς ἀ-
μείλικτος τοῦ Ζαπολίου, ἀφικόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν
κατήγγειλε τὴν μυστικὴν ταύτην συνθήκην τῷ Σουλτάνῳ
ὅστις σφόδρα ἀγανακτήσας εἶπε τῷ τότε μεγάλῳ Βεζύρη
Λοντερὶ πασσαῖ «Πόσον ἀτιμώτατοί εἰσιν οὗτοι εἰ δύο βα-
σιλεῖς, ὁ Φερδινάνδος καὶ ὁ Ζαπόλιος, ἀφ' ἐνός μὲν ἰκετεύουσι
θερμῶς αἰτούμενοι εἰρήνην καὶ προστασίαν, ἀφ' ἐτέρου δὲ
μήτε τὸν Θεὸν σεβόμενοι μήτε τοὺς ἀνθρώπους αἰσχυνόμε-
νοι, λύουσι τοὺς ὄρκους των καὶ βουλεύονται κακὰ»· ταῦτα
εἰπὼν ἀπέπεμψε τὸν πρεσβευτὴν.

Ἐν τῷ μεταξύ ἀποθνήσκοντος τοῦ Ζαπολίου, ὁ Φερδινάν-
δος ἐπεμψε καὶ τρίτην πρεσβείαν προσπαθῶν νὰ ἐξασφα-
λίση ἑαυτῷ τὸ στέμμα τῆς Οὐγγαρίας. Ἄλλ' ὁ Σουλτάνος
πέμψας ἀγγελιαφόρον ἵνα ἐρευνήσῃ τὰ τοῦ θανάτου τοῦ
Ζαπολίου καὶ πεισθεὶς περὶ τούτου ἀνεγνώρισε τὸν νεογέν-
νητον υἱὸν Ἰωάννην τῆς βασιλείσσης Ἰσabelleλλας σ. ζύγου τοῦ
Ζαπολίου γεννηθέντα δέκα τέσσαρας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανά-
του τοῦ πατρὸς καὶ ἀπέπεμψεν ἐκ νέου τοὺς πρέσβεις τοῦ
Φερδινάνδου· οὗτος δὲ ἀποτυχῶν ἐξεστράτευσεν καὶ ἀφροῦ
εἰς μάτην ἐπολιόρκησε τὴν βασιλισσαν ἐν Βούδη, ἐκυρίευσεν
τὴν Πέστην, Βάιζην, Βίσεγραδ καὶ Σουλβεϊσενβούργ· τῆς
βασιλείσσης αἰτησαμένης βοήθειαν τοῦ Σουλτάνου, οὗτος
διέταξε μὲν ἀμέσως τὸν Βεηλέρβειν τῆς Ρούμελης Χοσρέφ

πασσῶν καὶ τὸν τρίτον Βεζύρην Μωάμεθ πασσῶν νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ Φερδινάνδου, ἠτοιμάζετο δὲ νὰ ἐκκινήσῃ καὶ ὁ ἴδιος.

Κατὰ νοέμβριον τοῦ 1540 ὁ Φερδινάνδος ἔπεμψε καὶ τέταρτον πρεσβευτὴν τὸν Λάζοκιν, πολωνὸν τὸ γένος, ὅστις ὁμῶς ἤκουσε μομφὰς καὶ ὀνειδισμοὺς καὶ δικαίως παρὰ τε τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν Βεζυρῶν διὰ τὰς εἰς Οὐγγαρίαν εἰσβολὰς τοῦ Φερδινάνδου.

Κηρυχθέντος τοῦ κατὰ τῆς Αὐστρίας πολέμου ὁ Σουλτάνος ἀνεχώρησε κατὰ ἰούνιον τοῦ 1541 μετὰ τοῦ στρατοῦ καταλιπὼν ἐν μὲν Κωνσταντινουπόλει τὸν δεύτερον Βεζύρην καὶ γαμβρὸν τοῦ Ρουστέμ πασσῶν, ἐν δὲ Ἀσίᾳ πρὸς ἀπόκρισιν τῶν περσικῶν ἔστιν ὅτε εἰσβολῶν, τὸν μέγαν Βεζύρην Σουλεϊμάν πασσῶν ἀντικαταστήσαντα τὸν Λοντερὶ πασσῶν.

Ταυτοχρόνως ὁ πόλεμος μεταξὺ Καρόλου τοῦ Ε' καὶ τοῦ Φραγκίσκου τῆς Γαλλίας ἐξηκολούθει αἱματηρὸς καὶ φρικώδης· τοῦ Φραγκίσκου αἰτησαμένου τὴν ἐπικουρίαν τοῦ Σουλτάνου, διετάχθη ὁ ἀρχιναύαρχος Χαϊρεδδίν παστῶς νὰ πλεύσῃ μετὰ τοῦ στόλου πρὸς βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας.

Ὁ Σουλτάνος προχωρήσας μετὰ τοῦ στρατοῦ ἔφθικε μέχρι τῆς Βουδης, ἐνῶ οἱ στρατηγοὶ του ἐκυρίευσαν καὶ αὖθις τὴν Πέστην· ὁ υἱὸς τῆς βασιλίσσης Ἰσαβέλλας, νήπιον ἔτι μονοετής, προσήχθη τῷ Σουλτάνῳ, ὅστις ἕνεκα τῆς μικρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας καὶ ἐλλείψει πιστοῦ τινος ἐπιτρόπου κατέλαβε τὴν Βουδαν καὶ τὸ φρούριον, ἐγκαταστήσας τὴν ὀθωμανικὴν διοίκησιν καὶ χρηργήσας πρὸνόμικα τινα τοῖς Οὐγγροῖς κατοικοῖσι. Ἡ βασιλίςσα ἀπεχώρησε μετὰ τοῦ τέκνου τῆς, ἀφοῦ δεβεβαίωσεν αὐτὴν ὁ Σουλτάνος ὅτι ἤθελεν ἀποδώσει τὸ στέμμα καὶ τὴν χώραν εὐθὺς ἅμα ἐνηλικιωτο ὁ υἱὸς τῆς.

Τότε ἦλθον εἰς τὸ ὀθωμανικὸν στρατόπεδον καὶ ἄλλοι πρεσβευταὶ τοῦ Φερδινάνδου προτείνοντες εἰρήνην· καὶ ἐ-

γένοντο μὲν εὐμενῶς δεκτοί, ἀλλ' αἱ διαπραγματεύσεις ἀπέτυχον. Ὁ δὲ Σουλτάνος ἐπανεκάμφεν εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ νοέμβριον τοῦ 1541.

Ταυτοχρόνως καὶ ὁ Χαϊρεδδὶν πιασᾶς ἐνίκα τὸν Κάρολον Ε' πρὸ τοῦ Ἀλγερίου δισκορπίσας τὸν στόλον του καὶ ἀναγκάσας αὐτὸν νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἀλγερίου καὶ νὰ διεκπεριωθῇ εἰς Εὐρώπην. Μετὰ ταῦτα ὁ Χαϊρεδδὶν πιασᾶς ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ Σουλτάνος ἀφικόμενος εἰς τὴν πρωτεύουσαν προέβη εἰς πολλὰς μεταθέσεις καὶ παύσεις τῶν ἐν Ἀσίᾳ διοικητῶν ὧν τινες κατεπέιζον τὸν λαὸν καὶ διώρισε τοὺς υἱοὺς του διοικητὰς τὸν μὲν Μωάμεθ ἐν Σχουρχάν ἢ ἐν Μιχνησίχ, τὸν δὲ Σελλίμ ἐν Ἰκονίῳ· ὁ πρωτότοκος Μουσταφᾶς ἦτο ἤδη διοικητὴς τῆς Ἀμασειας. Συνάμα δὲ ἀπεστάλησαν στρατεύματά τινα εἰς Ταυρικὴν πρὸς καθυσύχασιν τῆς ὑποτελοῦς ταύτης χώρας ἧς οἱ χάναι ἤριζον καὶ διεπληκτίζοντο πρὸς ἀλλήλους.

Ὁ Τρανκουίλος Ἀνδρόνικος μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν ὡς πρεσβευτὴς τοῦ Φερδινάνδου αἰτούμενος τὴν ἀπόδοσιν τῆς Οὐγγαρίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὀνειδισθεὶς ὑπὸ τῶν Βεζυρῶν ἀπεπέμφθη· τότε ὁ στρατὸς τοῦ Φερδινάνδου ἐξ ὀγδοήκοντα χιλιάδων ἀνδρῶν συγκείμενος, Οὐγγρων, Ἰσπανῶν, Ἰταλῶν καὶ λοιπῶν, ἐπολιόρκησε τὴν Πέστην ἀλλ' ἀπεκρούσθη.

Τῷ 1543 νέαι ἐστρατεῖαι ἀπεφασίσθησαν διὰ ξηρᾶς κατὰ τοῦ Φερδινάνδου καὶ διὰ θαλάσσης κατὰ Καρόλου τοῦ Ε' καὶ πρὸς ἐπικουρίαν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας.

Ἡ κατὰ τοῦ Φερδινάνδου ἐστρατεία, ἣν διηθῦνε καὶ αὐθις ὁ Σουλτάνος, ἐγένετο μετὰ μεγάλης πομπῆς, ἡ δὲ πειθαρχία καὶ διοργάνωσις τοῦ στρατοῦ τὴν φορὰν ταύτην ὑπερέβησαν τὰς ἄλλας· ὁ στρατὸς ἅμα ἀφικόμενος εἰς εἰς Οὐγγαρίαν διηρέθη εἰς διαφόρους μέρη καὶ πολιορκήσας ἐξεπύρρησε πλείστα φρούρια ἐν οἷς τὰ μᾶλλον ἕξις λόγου ἦσαν τὸ Βήλπον, Σικλός, Γαρχάν, Στοῦτ, Βεῖσσέμβουρ,

Φούνφιρχιν καὶ πρὸ πάντων τὸ Στριγόκον τὸ ὁποῖον ἐπολιόρκησε καὶ ἐκυρίευσεν αὐτὸς ὁ Σουλτάνος· διαρκούσης τῆς ἐκστρατείας ταύτης στρατηγὸς τοῦ οὐγγρικοῦ στρατοῦ ἦν ὁ παλατίνος Ζρίνη, ἀνδρεῖος μὲν ἀνὴρ, ἀλλὰ μὴ κατορθώσας μεγάλᾳ ἔργα.

Ὁ Σουλτάνος ἀποστείλας τὸν στρατὸν εἰς τὰ χειμερινὰ στρατόπεδα κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1543, καὶ γεφυρώσας τὸν Δούναβιν ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἀλλὰ τοὺς θριζμβους αὐτοῦ κατεπίκρανεν ἡ εἰδησις, ληφθεῖσα καθ' ὁδὸν, τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ του Μωάμεθ διοικητοῦ Σαρουχάν, ὃν ὑπερηγάπα.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Χαϊρεδδὶν πασσᾶς ἀπέπλευσε μετὰ τοῦ στόλου πρὸς ἐπικουρίαν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φραγκίσκου θερμοῦς ἐξαιτησαμένου τὴν βοήθειαν τοῦ Σουλτάνου κατὰ τοῦ Καρόλου τοῦ Ε'. Τὴν ἐπικουρίαν ταύτην ἐπέτυχεν ὁ ἑκτακτος τῆς Γαλλίας πρεσβευτῆς Παυλῖνος τῇ συμπράξει καὶ τοῦ τακτικοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει γάλλου πρεσβευτοῦ Πελισσιέ καὶ ἔλαβεν ἐπιστολὴν τοῦ Σουλτάνου, καίτοι ἀντενεργοῦντος τοῦ μεγάλου Βεζύρου Σουλεϊμάν πασσᾶ, δι' ἧς ἐδίδοτο ὑπόσχεσις ἀποστολῆς τῆς ναυτικῆς ὀθωμανικῆς δυνάμεως.

Ὁ ὀθωμανικὸς στόλος, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Χαϊρεδδὶν πασσᾶ, παραλαβόντος μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Παυλῖνον, κατέπλευσεν εἰς Μεσσήνην καὶ ἐκυρίευσεν ἀμαχητὶ τὸ φρούριον τοῦτο καὶ ἀφοῦ παρέκαμψε τὰ παράλια τῆς Σικελίας ἔφθασεν εἰς Μασσαλίαν ὅπου ὁ Χαϊρεδδὶν ἐγένετο δεκτὸς μετὰ μεγάλων τιμῶν. Ἐκεῖ ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ἀποτελούμενος ἐξ ἑκατὸν πενήκοντα πλοίων συνηνώθη μετὰ τοῦ γαλλικοῦ συγκειμένου ἐκ τεσσαράκοντα καὶ ἀμφότεροι διηυθύνθησαν κατὰ τῆς Νικαίας τὴν ὁποίαν ὑπερήσπιζεν ὡς φρούραρχος ὁ ἱππότης Παῦλος Συμεών· ἡ πόλις παρεδόθη ἀμέσως ἀλλὰ τὸ φρούριον καίτοι πολιορκηθὲν ἀντέστη. Ὁργίσθη δὲ τότε κατὰ τῶν γάλλων ὁ Χαϊρεδδὶν πασσᾶς καὶ μόλις κατεπραύνη διότι οὔτοι οὐδὲ τὴν ἀναγ-

καίαν πυρίτιδα εἶχεν ἐν τοῖς πλοίοις των καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ζητήσωσι τοιαύτην παρὰ τῶν ὀθωμανῶν.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Νικαίας ὁ ὀθωμανὸς ἀρχιναύαρχος ἐπανέκκμησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου ἐφησυχάσας ἀπέθανε μετὰ δύο ἔτη τῷ 1546· ὁ τάφος αὐτοῦ κεῖται κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ Βοσπόρου ἐν Διπλοκιονίῳ πλησίον τοῦ ἐκπαιδευτηρίου ὅπερ αὐτὸς εἶχεν ἀνεγείρει· σῴζεται ἔτι σήμερον ὁ θόλος τοῦ τάφου κεκαλυμμένος ὑπὸ βρύων καὶ κισσοῦ. Διάδοχος τοῦ Χαϊρεδδίν ἦν ὁ υἱὸς του Χασσάν βέης ἄξιος υἱὸς τοῦ πατρὸς του ὡς πρὸς τὴν ναυτικὴν ἱκανότητα.

Ἐν τούτοις οἱ ὀθωμανοὶ διοικηταὶ καὶ στρατηγοὶ ἐξηκολούθουν πολεμοῦντες ἐν Οὐγγαρίῃ, Κροατίῃ καὶ Σλαβωνίῃ καὶ ἐκυρίευσαν πολλὰς πόλεις καὶ φρούρια. Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἰσὶ τὸ Βίσσεγραδ, Νεογράδ καὶ ἄλλα.

Ὁ Σουλτάνος διατρίβων κατὰ τὸ δίκαστημα τοῦτο ἐν Κωνσταντινουπόλει διώρισε διοικητὴν Μαγνησίας, ἀντὶ τοῦ ἀποθανόντος υἱοῦ του Μωάμεθ, τὸν ὑστερότοκον Σελίμ, τὴν δὲ διοίκησιν τῆς Καραμανίας ἔδωκε τῷ υἱῷ Βαγιαζίτ· ταυτοχρόνως μέγας Βεζύρης διωρίσθη ὁ Ρουστέμ πασσᾶς γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Σουλτάνου καὶ ἀπολαύων τῆς ὑψηλῆς εὐνοίας αὐτοῦ.

Τέλος δὲ τῇ 10 νοεμβρίου 1545 συνωμολογήθη ἀνκωχὴ ὄπλων διαρκείας ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἔτους μεταξὺ τοῦ Σουλτάνου καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Αὐστρίας Φερδινάνδου καὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Καρόλου τοῦ Ε΄. Ἐκαστος τῶν συμβαλλομένων ἐκράτησεν ὅσας χώρας κατείχεν, ἐξαιρετικῶς δὲ ὁ Φερδινάνδος ὑπεχρεώθη νὰ πληρῶνῃ τῇ Πύλῃ ἐτήσιον φόρον.

Τῇ 19 ἰουνίου 1547 ὑπεγράφη καὶ ἡ τελειωτικὴ εἰρήνη ἐν ἣ συμπεριελήφθησαν, ὁ Φερδινάνδος τῆς Αὐστρίας μετὰ φόρου πληρωτέου τῇ Πύλῃ κατ' ἔτος 30,000 δουκάτων, Κάρολος ὁ Ε΄, ὁ Πάππας τῆς Ρώμης, ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας καὶ ἡ Βενετικὴ Δημοκρατία.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀναφρίνονται δύο μεγάλοι ἄνδρες ὀθωμανοὶ ὁ Μεχμέτ πασσᾶς Σοκόλης ὅστις κατόπιον ἐχρημάτισε μέγας Βεζύρης ἐπὶ 15 ἔτη καὶ ὁ Ἐμπουσονοῦτ διατηρηθεὶς ὡς Μουφτῆς ἐπὶ τριακονταετίαν ὁλόκληρον. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος βόσνιος τὴν πατρίδα γεννηθεὶς ἐν τῷ χωρίῳ Σοκόλ (φωλεὰ ἱεράκων) ἐξ οὗ καὶ τὸ παρωνύμιόν του, ἀνατραφεὶς δ' ἐν τοῖς ἀνακτόροις, ἐχρημάτισε θλαμηπόλος καὶ εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χιρέδδιν πασσᾶ ἀνεδείχθη ἀρχινκάρχος. Ὁ δὲ Ἐμπουσονοῦτ υἱὸς τοῦ Σέχη Μωάμεθ, ἀνὴρ ἐγκρατέστατος ὅχι μόνον τῶν νόμων ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐπιστημῶν, ἐχρημάτισεν ἐπὶ ὀκτῶ ἔτη στρατοδίκης Ρούμελης καὶ μετὰ ταῦτα διωρίσθη Μουφτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ Σεΐουχοσλάμης.

Τῷ 1547 ἀφίκετο εἰς Κωνσταντινούπολιν πρεσβεία τοῦ Σουλτάνου τῆς Ἰνδικῆς Ἀλαεδδιν αἰτουμένη βοήθειαν κατὰ τῶν Πορτογάλων, καὶ ὁ Πέρσης ἡγεμονόπαις Ἑληῆς Μιζρά, ἀδελφὸς τοῦ Σάχου Ταμάσπ, αἰτούμενος καὶ αὐτὸς τὴν ἐπικουρίαν τοῦ Σουλτάνου κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ. Πλουσιώτατα δῶρα προσηνέχθησαν τῷ Πέρση ἡγεμονόπαιδι καὶ ἀποφασισθέντος τοῦ κατὰ τοῦ Σάχου πολέμου, ἐξεστράτευσεν αὐτοπροσώπως ὁ Σουλτάνος· ὁ πόλεμος διήρκεσε δύο ἔτη σχεδὸν τῷ 1548 καὶ 1549· οἱ ὀθωμανικοὶ στρατοὶ κατέλαβον τὸ Κουρδιστάν καὶ τὴν Γεωργίαν κυριεύσαντες τριᾶκοντα πόλεις, κατεδαφίσαντες δέκα τέσσαρας καὶ ὀχρωῶσαντες εἴκοσιν ὀκτώ· ὁ ἡγεμονόπαις ὅμως καταδειχθεὶς ἐπίορκος πρὸς τὸν εὐεργέτην τοῦ Σουλτάνου ἀπεσπάσθη τῆς συμμαχίας καὶ προσεπάθησε μάλιστα καὶ ν' ἀντιπράξῃ κατὰ τῶν ὀθωμανῶν, ἀλλὰ συλληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Σάχου Ταμάσπ, καθείρχθη ἰσοβίως ἐν τινι περικεῶ φρουρίῳ.

Ὁ Σουλτάνος τῇ 21 δεκεμβρίου 1549 ἐπανῆλθεν ἐν θριᾶμφω εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀνήγγειλε δι' εἰδικῶν πρεσβευτῶν τὰς προσφάτους ἐν Ἀσίᾳ νίκας εἰς τοὺς ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης.

Ἀρξάμενου τοῦ ἔτους 1550 ἤρξαντο ἐχθροπραξίαι ἐν Οὐγγαρίᾳ ἀπὸ μέρους τῶν ὀθωμανῶν διοικητῶν λαθόντων πλείστας ἀφορμὰς καὶ διαταχθέντων ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου νὰ προστατεύσωσι τὴν βασιλίσσαν Ἰσαβέλλαν κατὰ τῶν καταδιώξεων τοῦ Φερδινάνδου.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Σουλτάνος κατέθηκε τὰ θεμέλια τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου φερωνύμου τεμένους (Σουλεϊμανιέ) ὅπερ μέχρι σήμερον θεωρεῖται λαμπρότατον τῆς ἀρχιτεκτονικῆς δειγμα.

Αἱ μετὰ τῆς Οὐγγαρίας ἐχθροπραξίαι διήρκεσαν ἐπὶ πολὺ ἤτοι μέχρι τοῦ 1553· πλείσται καρτερικώταται ἐγένοντο μάχαι, ἐκυριεύθησαν δὲ ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν τὰ ἰσχυρὰ φρούρια Σζεγεδίν, Τιμισβάρ, Λίσπα, Ζόλνοκ καὶ εἴκοσι πέντε ἄλλα. Μόνον τὸ Ἐρλάου ἐπὶ πέντε μῆνας πολιορκηθὲν ἀντέστη, οἱ δὲ ὀθωμανοὶ ἔλυσαν ἐπὶ τέλους τὴν πολιορκίαν.

Ἐνῶ ταῦτα ἐγίνοντο ἐν Οὐγγαρίᾳ ὁ Σάχης τῆς Περσίας ἀποπειρώμενος ν' ἀνακτήσῃται τινας τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ χωρῶν ἐπέδραμε μετὰ στρατοῦ καὶ διὰ τινος ἐνέδρας κατώρθωσε ν' ἀποκρούσῃ τὸν φρούραρχον τοῦ Ἐρζερουμ Ἰσκενδέρ πασσάν, ἀνδρεῖον καὶ γενναῖον στρατηγόν.

Ὁ Σουλτάνος μαθὼν ταῦτα καὶ ἀποδίδων δικαίως τὴν ἀποτυχίαν εἰς τὸν πολυπληθῆ περσικὸν στρατὸν, τὸν μὲν Ἰσκενδέρ πασσάν καὶ δικαίως ἐτίμησε πέμψας αὐτῷ αὐτόγραφον ἐπαινετικὴν ἐπιστολὴν, τιμητικὴν ἐσθῆτα, ζῆφος καὶ ῥόπαλον, ἀπεφάσισε δὲ νὰ ἐκστρατεύσῃ αὐτοπροσώπως καὶ αὐθις κατὰ τῆς Περσίας καίτοι ἦτο ἐξηκοντούτης σχεδὸν τὴν ἡλικίαν καὶ καταβεβλημένος ὑπὸ τῶν πολλῶν κήπων καὶ μόχθων.

Ὁ Σάχης τῆς Περσίας Ταμὰσπ μαθὼν τὴν κατ' αὐτοῦ ἐκστρατείαν ἔπεμψε πρέσβεις τῷ Σουλτάνῳ αἰτούμε ος τὴν εἰρήνην ἀλλ' ἀπέτυχε. Κατ' αὐγούστον δὲ τοῦ 1553 ὁ Σουλτάνος διορίσας τὸν ἡγεμονόπαιδα Βαγιαζίτ τοποτηρητὴν ἐν ἀπουσίᾳ του διεξεπεραιώθη εἰς Ἀσίαν.

Τῇ 21 Σεπτεμβρίου φθίσας μετὰ τοῦ στρατοῦ εἰς Μπου-

λαμπεδίν ὑπεδέξατο τὸν υἱὸν Σελίμ ἐλθόντα εἰς προσκύνησίν του καὶ τῷ ἐπέτρεψε νὰ συνεκστρατεύσῃ. Ὅτε δὲ τῇ 5 ὀκτωβρίου ὁ στρατὸς κατεσκήνωσε πλησίον τοῦ Ἐρέγλι (Ἀρχιλαίδος) ἐφάνη καὶ ὁ ἡγεμονόπαις Μουσταφᾶς μετὰ μεγίστης πομπῆς ἐρχόμενος ἵνα ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς πλησίον τῆς σκηνῆς τοῦ ὁποῖου ἐστήθη καὶ ἡ ἰδική του. Τῇ ἐπιούσῃ 6 ὀκτωβρίου οἱ Βεζύραι ἠσπᾶσθησαν τὴν χεῖρα τοῦ ἡγεμονόπαιδος καὶ ἔλαβον πολυτελῆ δῶρα· μετὰ ταῦτα δὲ οὗτος ἀναβάς ἵππον πολυτελῶς κεκοσμημένον ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα, ἐπευφημούντων τῶν γιανιστᾶρων· μόλις ὅμως εἰσῆρχετο εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ πατρὸς ἀπέθανε καταβαίνων τοῦ ἵππου. Μεγίστη ἦν ἡ θλίψις τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τῷ ἀπροσδοκῆτῳ θανάτῳ τοῦ ἡγεμονόπαιδος, ὁ νεκρὸς τοῦ ὁποῖου ἐστάλη εἰς Προῦσκαν πρὸς ταφὴν. Ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὁ μέγας Βεζύρης Ρουστέμ πασσᾶς ἐπαύθη τῆς ἀρχῆς καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ δευτέρου Βεζύρου Ἀχμέτ πασσᾶ. Ὅλιγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μουσταφᾶ ἀπέθανε καὶ ὁ ὑπερχακπῶν αὐτὸν ἀδελφὸς καὶ ἡγεμονόπαις Ἰζιχαγκῆρ ὅστις φύσει εὐθυμος περιέπεσεν ἔνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ εἰς βαθυτάτην μελαγχολίαν. Ὁ Σουλτάνος ἐλυπήθη τὰ μέγιστα ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ καὶ διέταξε νὰ ταφῇ ἐν τῷ τέμενει τοῦ προαποθανόντος υἱοῦ Μωάμεθ· τὸ τέμενος τοῦτο ὀνομάζεται ἔτι καὶ νῦν Σεχζαδελέρ Τζαμισί ἦτοι τέμενος τῶν ἡγεμονοπαίδων. Εἰς μνήμην τοῦ Ἰσιχαγκῆρ ἀνηγέρθη καὶ ἴδιον τέμενος ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τῆς συνοικίας Τοπχανέ ἀπέναντι τοῦ ὁποῖου ἐν Χρυσοπόλει ἀνηγέρθη ὡσαύτως μετὰ τινα ἔτη καὶ τὸ τέμενος τῆς Σουλτάνας Μορμάχ θυγατρὸς τοῦ Σουλτάνου καὶ τῆς Χουρρέμ καὶ συζύγου τοῦ Ρουστέμ πασσᾶ.

Ὁ Σουλτάνος διελθὼν τὸν χειμῶνα τοῦ 1553 ἐν Χκλεπίῳ ἠσχολήθη εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κοάτους καὶ κατήργησε πλείστους νεωτερισμοὺς παρηνόμους ἀφορῶντας εἰς τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων καὶ τῆς δεκάτης.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς ἀπριλίου 1554 ὁ στρατὸς ἐπροχώρησε, τῇ δὲ 15 μαΐου ὁ Σουλτάνος συγκλήσας μέγιστον συμβούλιον συγκείμενον ὄχι μόνον ὑπὸ τῶν Βεζυρῶν καὶ λοιπῶν μεγιστάνων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν κατωτέρων ἀξιωματικῶν, προσεφώνησε πάντας μετὰ φιλοφροσύνης καὶ ἠρώτησεν ἐὰν ἦσαν τῆς γνώμης τοῦ νὰ προσδύλωσι τὴν Περσίαν. Πάντες ὁμοθυμαδὸν καὶ μιᾶ φωνῇ, γέροντες καὶ νέοι, δακρύνοντες ἀνέκραζον ὅτι ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ἀκολουθήτωσι τῷ Σουλτάνῳ μέχρι τῆς ἄκρας τῆς γῆς.

Προχωρήσας ὁ στρατὸς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Σουλτάνου καὶ τῶν στρατηγῶν, τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀχμέτ πασᾶ, τοῦ ἡγεμονόπαιδος Σελίμ, τοῦ Μωάμεθ Σοκόλη, καὶ ἄλλων ἐφθασεν εἰς Κάρς, μεθόριον φρούριον. Ἐκεῖθεν ὁ Σουλτάνος πέμψας προσκλητικὴν καὶ ὀνειδιστικὴν ἐπιστολὴν τῷ Σάχη Ταμάσπ, δέβη τὴν πέραν τοῦ Κάρς χώραν ἐκπορθῶν πόλεις καὶ κωμοπόλεις· ὁ Σάχης δὲν ἐτόλμησε νὰ προχωρήσῃ εἰς συνάντησιν τῶν ὀθωμανικῶν στρατῶν καὶ χρακωθεὶς ἐπὶ τοῦ ὄρους Λὸρ ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Σουλτάνου κομπορημονῶν ἀλλὰ συνάμα προτρέπων εἰς εἰρήνην. Οἱ ὀθωμανοὶ φοβούμενοι στέρησιν ζωοτροφῶν ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ καὶ βλέποντες τὴν δειλίαν τοῦ Σάχου ὀπισθοδρόμησαν. Τότε ἤρξατο ἀλληλογραφία μεταξὺ τοῦ Σάχου καὶ τῶν ὀθωμανῶν στρατηγῶν περὶ εἰρήνης, καὶ ἀφοῦ οἱ ὀθωμανοὶ ἐξεπόρθησαν καὶ πολλὰς πόλεις τοῦ Κουρδιστάν, μετέβη τῇ 26 Σεπτεμβρίου 1554 εἰς Ἐρζερούμ, ὅπου διέτριβεν ὁ Σουλτάνος, πρεσβευτὴς τις τοῦ Σάχου κομίζων ἀδρόφρονα ἐπιστολὴν περὶ εἰρήνης καὶ ἐπέτυχεν ἀνακωχὴν ὀπλων. Ὁ Σουλτάνος μετὰ τοῦτο διαχείμασεν ἐν Ἀμυσειᾷ, τῇ δὲ 10 μαΐου 1555 μετέβη ἐκεῖ πρεσβευτὴς δεύτερος τοῦ Σάχου κομίζων μᾶλλον ἀδρόφρονα ἐπιστολὴν περὶ εἰρήνης καὶ πολῦτιμα δῶρα· ὁ Σουλτάνος ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην δι' ἑτέρας μεγαλοπρεποῦς, ἐπεχούσης τόπον συνθήκης εἰρήνης καὶ ὑποσχομένης τῷ Σάχη ἐλευθέραν δίοδον τῶν Περσῶν προσκνητῶν εἰς Μέκκαν καὶ

Μεδιάνν και παῦσιν πάσης ἐχθροπραξίας· οὕτω δὲ ἐγένετο ἡ εἰρήνη μετὰ τῶν Περσῶν.

Ταυτοχρόνως εἶχε φθάσει εἰς Ἀμάσειαν και πρεσβεία τοῦ Φερδινάνδου τῆς Αὐστρίας πρὸς συνομολόγησιν εἰρήνης στερεωτέρας διότι μὴ ὅλας τὰς προηγουμένας ἀνακωχὰς και συνθήκας αἱ ἐχθροπραξίαι ἦσαν ἀνεξέκλειπτοι ἐν Οὐγγαρία προκαλούμεναι ὅτε μὲν ὑπὸ τῶν χριστιανῶν ὅτε δὲ ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν· οἱ εὐρωπαῖοι πρέσβεις ἐπέτυχον μόνον ἐξάμνηνον ἀνακωχὴν και ἀπῆλθον· ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀμασειᾶς και ὁ Σουλτάνος ἀφοῦ προηγουμένως ἀντήμειψε πλουσιοπαρόχως δι' ἀξιομακίων και τιμαριῶν τοὺς στρατηγούς και ἀξιωματικούς· μεταξὺ αὐτῶν ἦν και ὁ Μωάμεθ Σοκόλης ὅστις ἀπὸ Βηλεέρβειη τῆς Ρούμελης προήχθη εἰς τρίτον Βεζύρην. Τῇ 1 αὐγούστου 1555 ὁ Σουλτάνος ἔφθασεν εἰς Χρυσόπολιν κατοικήσας τὰ νεόδμητα ἀνάκτορα· ἐκεῖθεν δ' ἔπεμψε τὸν Μωάμεθ Σοκόλην εἰς Μακεδονίαν ὅπου τυχοδιώκτης τις λαβὼν τὸ ὄνομα και τὸν τίτλον τοῦ ἀποθανόντος ἡγεμόνος Μουσταφᾶ, διεξεδίκει τὴν ἀρχὴν και κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ περὶ τοὺς 20,000 ὀπαδῶν. Ἡ στάσις αὕτη κατεβλήθη ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Βεζύρου Μωάμεθ Σοκόλη και ὁ τυχοδιώκτης συλληφθεὶς καταδικάσθη εἰς θάνατον.

Ἐν τούτοις ὁ ὀθωμανικὸς στόλος ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ναυάρχου Γοργουδᾶ ἔδρεπε πανταχοῦ τῆς Μεσογείου νίκας κατὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν στόλων· ἰδίᾳ ἐθριάμβευσαν οἱ ὀθωμανοὶ πρὸ τῆς Χίου και τῆς Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας. Συνενωθεὶς δὲ ὁ ὀθωμανικὸς στόλος μετὰ τοῦ γαλλικοῦ ἐπεχείρησε τὴν κατάκτησιν τῆς νήσου Κορσικῆς κατεχομένης ὑπὸ τῶν Γενοσησίων συμμάχων ὄντων Καρόλου τοῦ Ε'. Οἱ σύμμαχοι ὀθωμανοὶ και γάλλοι ἀποβάντες ἐκυρεύσαν πολλὰς πόλεις τῆς νήσου, ἀλλὰ διχονοήσαντες ἐγκατέλειψαν τὰς κατακτήσεις των ταύτας και ἀπεχώρησαν.

Ἀποθανόντος ὀπωσδήποτε τοῦ μεγάλου Βεζύρου Ἀχμέτ πασσᾶ διωρίσθη και αὐθις ὡς τοιοῦτος ὁ Ρουστέμ πασσᾶς κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1555.

Κατ' αὐγουστον τοῦ 1556 συνεπληρώθη καὶ τὸ Σουλτανικὸν τέμενος Σουλεϊμανιέ, διαρκεσάκης τῆς οἰκοδομῆς ἐξ ὀλόκληρα ἔτη· ἑπτακόσιοι χιλιάδες δουκάτων ἔδαπανήθησαν διὰ τὴν οἰκοδομὴν ταύτην· ἐκτὸς δὲ τοῦ τεμένουσ τοῦτου, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν, ἀνηγέρθησαν ἐξ ἄλλα, τὸ τοῦ πατρὸς του Σελίμ τοῦ Α΄, δύο τῶν υἱῶν του Μωάμεθ καὶ Τσιχαγκήρ, τὸ τῆς ἀγαπητῆς του συζύγου Χουρρέμ Χασεκί, καὶ δύο τῆς θυγατρὸς του Μιρμάχ.

Ὁ Σάκης τῆς Περσίας, ὁ υἱὸς του καὶ ἡ σύζυγός του ἐπεμψαν φιλοφρονησάτας ἐπιστολάς πρὸς τὸν Σουλτάνον, τὸν μέγαν Βεζύρην Ρουστέμ πασσάν καὶ τὴν Σουλτάναν Χουρρέμ ἐπὶ τῇ ἀποπερατώσει τοῦ τεμένουσ Σουλεϊμανιέ καὶ ἔλαβον ἐπίσης εὐγενεστάτας ἀπαντήσεις. Αἱ ἀνταλλαγῆσαι οὕτως ἐπιστολαὶ εἰσι πρότυπον τοῦ μεγαλοπρεποῦσ καὶ πομπώδους ἀσιατικοῦ ὕφους. Ὁ Σουλτάνος διώρισε τέσσαρες σοφοὺσ καθηγητάσ ἐν ταῖσ τέσσαρσιν ἀκαδημαῖασ αἵτινες ὑκοδομήθησαν περίξ τοῦ τεμένουσ. Μικρὸν μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν ἡ Σουλτάννα Χουρρέμ καὶ ἐτάφη ἐν ἰδίῳ Μαυσωλεῖῳ πλησίον τοῦ τεμένουσ Σουλεϊμανιέ.

Τῷ αὐτῷ ἔτει 1556 ἀπέθανε καὶ ἡ βασίλισσα τῆς Οὐγγαρίας Ἰσαβέλλα καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ἰσπανίας Κάρολος ὁ Ε΄.

Καίτοι ἐν Ἀμασειᾷ εἶχε συνομολογηθῆ, ὡσ εἴπομεν, ἐξάμηνος ἀναχωρή, οὐχ ἦττον αἱ ἐχθροπραξίαι ἐξηκολούθηον ἐν Οὐγγαρίᾳ· ὁ Φερδινάνδος τῆς Αὐστρίας εἰς μάτην ἐπεμπεν ἀλληλοδιαδόχως πρέσβεις προτείνων ὀκταετῆ εἰρήνην καὶ αἰτούμενος ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὴν Τρανσυλβανίαν· πάντα ταῦτα τὰ διαβήματά του εἶχον ἀποτύχει.

Τῷ αὐτῷ ἔτει ἤρξατο καὶ ἡ διαφορὰ τῶν δύο υἱῶν τοῦ Σουλτάνου, τοῦ Σελίμ καὶ Βαγιαζίτ, διαρκέσασα τέσσαρα ἔτη· ἐπὶ τέλος κατὰ σептέμβριον τοῦ 1561 ἀπέθανεν ἐν Περσίᾳ ὁ Βαγιαζίτ καὶ κατόπιν καὶ οἱ τέσσαρες αὐτοῦ υἱοὶ· ἐτάφησαν δὲ ἀπαντες ἐν Σεβαστείᾳ ἔνθα σώζεται ἔτι ὁ τάφος αὐτῶν.

Ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Βαγιαζίτ ἀπέθανεν ἐξ ὕδρωπος καὶ ὁ μέγας Βεζύρης Ρουστέμ πασσᾶς, καταλιπὼν ἀπερίγραπτα πλούτη· ἦτο χαρακτῆρος σκυθρωποῦ καὶ αὐστηροῦ, εἰς ἄκρον δὲ φιλοχρήματος· μέγα μέρος τῆς περιουσίας του ἔδαπάνησεν εἰς οἰκοδομὰς δημοσίας καὶ εὐσεβεῖς ἀνεγείρας τεμένη, ἀκαδημίας καὶ πτωχοκομεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει, Ρουστουκίῳ καὶ Ἐπιφανείῳ· καὶ ὁμως μετὰ θάνατον ἡ περιουσία του συνίστατο ἐκ 2,000,000 δουκάτων, 815 ἐπαύλεων (τσιφλίκια), 476 ὑδρομύλων, 800 Κορκνίων λιθοκολλήτων καὶ πλείστων ἄλλων πλουσιῶν ἀντικειμένων.

Διάδοχος αὐτοῦ διωρίσθη ὁ εὐνοῦχος Ἀλῆ πασσᾶς ἐναντίως ὅλως τὸν χαρακτῆρα· διότι ἦτο πάντοτε φαιδρὸς, ἱλαρὸς, εὐπροσῆγορος καὶ ἐλευθεριώτατος.

Τῷ 1562 κατ' αὐγουστον ὑπεγράφη τέλος μεταξύ τοῦ Σουλτάνου καὶ τοῦ Φερδινάνδου τῆς Αὐστρίας ὀκταετῆς συνθήκη εἰρήνης τῆς ὁποίας τὴν τήρησιν διέταξεν αὐστηρῶς ὁ Σουλτάνος τοῖς διαφόροις διοικηταῖς. Κατὰ τὴν συνθήκην ταύτην ὁ Φερδινάνδος ὑπεχρεοῦτο εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐτησίου φόρου, εἰς τὴν παραχώρησιν ἀπάσης τῆς Τρανσυλθανίας, καὶ εἰς τὴν συμφιλίωσιν μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς Ἰσαβέλλας καὶ συνεννόησιν μετ' αὐτοῦ διὰ τὰς ἑκτὸς τῆς Τρανσυλθανίας κειμένων χώρας.

Ταυτοχρόνως ἐτετέλεσθησαν ἐν Κωνσταντινουπόλει οἱ γάμοι τριῶν ἐγγόνων τοῦ Σουλτάνου, δύο θυγατέρων τοῦ Σελίμ καὶ μιᾶς τοῦ ἀποθανόντος Μουσταρᾶ· ἐξ αὐτῶν ἡ μὲν τοῦ Μουσταρᾶ ὑπανδρεύθη τὸν ἀγᾶν τῶν Γιανιτσάρων Ἀπτοῦλ-Κερίμ, ἐκ δὲ τῶν τοῦ Σελίμ ἡ μὲν πρώτη, τὸν δευτέρου Βεζύρη Μωῦχμέθ Σοκόλην, ἡ δὲ δευτέρα τὸν ἀρχιναύαρχον Πιαλί πασσᾶν.

Ἐν τούτοις ταρχαὶ ἐξερρήγησαν ἐν Μολδαβίῳ· ὁ ἡγεμὼν αὐτῆς ἐξεθρονίσθη συνεπεῖχ στάσεως τοῦ λαοῦ, καὶ διάδοχος αὐτοῦ ἀνεδείχθη Ἰωάννης ὁ Βασιλικὸς τὸ γένος Κρής, θετὸς υἱὸς τοῦ Ἰακώβου Ἡρακλείδου, δεσπότης ἐπὶ

φιλιῶ ὀνόματι τῆς Σάμου καὶ Πάρου καὶ προστατευόμενος Καρόλου τοῦ Β' αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας. Τοῦτον κατ' ἀρχὰς ὑπεστήριζεν ἡ Πύλη καὶ ἀνεγνώριζεν ὡς ἡγεμόνα τῆς Μολδαβίας, ἀλλ' οἱ βογιάροι μετ' ὀλίγον στασιάζαντες τὸν ἀπέπεμψαν καὶ ἀνέδειξαν ἐκ νέου τὸν πρῶτον ἡγεμόνα των Ὁλέξανδρον, ἀναγνωρισθέντα καὶ ὑπὸ τῆς Πύλης.

Τῆ 9 Σεπτεμβρίου 1563 ἐγένετο ἡ μεγίστη πλημμύρα ἐν Κωνσταντινουπόλει οἷα δὲν ἀναφέρεται ἐν τῇ ὀθωμανικῇ ἱστορίᾳ· τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Σουλτάνος χάριν κινήσεως πλησίον τοῦ Ἁγίου Στεφάνου κατελήφθη ὑπὸ σφοδρᾶς λαίλαπος διαρκεσάσης εἴκοσι τέσσαρας ὥρας· κατὰ τὸ δικάστημα τοῦτο εἶχον πέσει 74 κερυνοί. Τὰ ὕδατα ἐξώρμησαν παντοχόθεν καὶ κατέκλυσαν τὰς παρὰ τὴν Προποντίδα κοιλάδας, τὸ προχάστιον τοῦ Ἐγιῦπ καὶ τὰς ἀκτὰς τοῦ Βοσπόρου. Ὁ Σουλτάνος μόλις ἐσώθη καταφυγὼν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἰσκενδέρ Τσελεπῆ ἐν Ἁγίῳ Στεφάνῳ καὶ ὑπὸ ῥωμαλέου ἀνδρὸς βοηθούμενος ἀνήλθεν εἰς τὴν ὕψηλοτέραν ὄροφὴν.

Τὰ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως ὑδραγωγεῖα εἶχον καταστραφῆ, ὁ δὲ Σουλτάνος ἐπεσκεύασεν ἀμέσως ταῦτα δαπανήσας 500,000 δουκάτων, διέταξε τὴν οἰκοδομὴν καὶ τῆς γεφύρας τοῦ Τσεκμετζέ ἣτις ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Σινάν κατασκευασθεῖσα ἐγένετο στερεωτάτη καὶ διατηρεῖται μέχρι σήμερον.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχιναυάρχου Χαϊρεδδίν Βαρθαρόση, ἡ ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία εἶσχε καὶ ἄλλους ἱκανοὺς ναυτικούς ἀνδρας· τοιοῦτοί εἰσιν ὁ Χασάν υἱὸς τοῦ Χαϊρεδδίν, ὁ Σαλίχ Ρεῖζ, ὁ Γοργούδ, περὶ οὗ εἶπομεν ἤδη, ὁ Σινάν πασσάς, ὁ Πιαλέ, ὁ Πιρί Ρεῖζ, ὁ Μουράτ καὶ ὁ Σιδὶ Ἀλῆ· ἐξ αὐτῶν ἄλλοι μὲν περιέπλεον τὴν Μεσόγειον θριαμβεύοντες κατὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν στόλων, ἄλλοι δέ, ὡς ὁ Πιρί Ρεῖζ, ἐπροχώρησαν μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ κατακτήσαντες πολλὰς παραλίους πόλεις τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· ὁ Πιρί Ρεῖζ κατέστρωσε μέλι-

στα και ναυτικούς χάρτας αξιολόγους και λεπτομερείς και ἐξεπόνησε σπουδαία συγγράμματα περί τῆς ναυτικῆς τέχνης.

Τὸ μᾶλλον ἀξιομνημόνευτον γεγονός κατὰ θάλασσαν ἦν ἡ πολιορκία καὶ ἄλωσις τῆς ἰσπανικῆς Γέρβης, νήσου ἀπέ-
ναντι τῆς Τριπόλεως, καὶ ἡ καταστροφή τοῦ ἰσπανικοῦ
στολοῦ καὶ στρατοῦ οἵτινες ὑπερησπίσθησαν αὐτήν· ναύαρ-
χος ἦν ὁ Πιαλέ πασσᾶς βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Γοργούδ·
ἡ πολιορκία διήρκεσεν ὀγδοήκοντα ἡμέρας· ὁ δὲ Πιαλέ πασ-
σᾶς νικηφόρος καὶ ἐν θριάμβῳ ἀπέπλευσεν εἰς Κωνσταντι-
νούπολιν φέρων πολλοὺς διασῆμους ἰσπανοὺς αἰχμαλώτους
καὶ ῥυμουλκῶν τὰ συλληφθέντα αὐτῶν πλοῖα. Ἐπειδὴ δὲ
ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας ἀποζημιούμενος διὰ τὴν ἀπώ-
λειαν τῆς Γέρβης προσέβαλε καὶ ἐκυρίευσεν ἐν τῇ ἀφρικα-
νικῇ παραλίᾳ τὴν πόλιν Τομέρε, ὁ Σουλτάνος ἀπεφάσισε
τὴν πολιορκίαν τῆς Μελίτης καὶ πρὸς τοῦτο ἐξέπλευσεν ὁ
Πιαλέ κατὰ μάχιον 1565 μετὰ στολοῦ ἐκ 200 πλοίων, ὧν
ἐπέβησαν 25,000 στρατοῦ διαφόρου ὅπλου.

Ἡ πολιορκία διήρκεσε τρεῖς περίπου μῆνας. Ὁ ναύαρχος
Γοργούδ πληγείς ὑπὸ λιθίνης σφαίρας κατὰ τὴν πρώτην ἔ-
φοδον ἐφονεύθη· οἱ εὐρωπαῖοι καρτερικῶς ἀντίστησαν καὶ
μετὰ πολλὰς ἐκατέρωθεν ζημίας, οἱ ὀθωμανοὶ ναύαρχοι κυ-
ριεύσαντες μόνον τὸ φρούριον τοῦ ἁγίου Ἐλμου, ἔλυσαν τὴν
πολιορκίαν καὶ ἀπῆλθον.

Ἐν τούτοις ἀποθανόντος τοῦ Φερδινάνδου τῆς Αὐστρίας,
ὁ διάδοχος αὐτοῦ Μαξιμιλιανὸς δὲν ἤθελε νὰ ἀποστείλῃ
τοὺς ὀφειλομένους τῇ Πύλῃ φόρους ἐὰν δὲν ἐλάμβανεν ὑπὸ
τὴν κατοχὴν του τὸ φρούριον Ζαθμάρ. Μετὰ πολλὰς δια-
πραγματεύσεις ἐπληρώθησαν μὲν οἱ φόροι καὶ ἔμελλε νὰ ἐ-
πικυρωθῇ ἡ εἰρήνη ὅτε ἀπέθανεν ὁ φιλειρηνικὸς μέγας Βεζύ-
ρης Ἀλῆ πασσᾶς καὶ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ
Σοκόλη, ὅστις γενόμενος ἀκαιτητικώτερος καὶ ἀποκρούσας
πάσας τὰς προτάσεις τοῦ Μαξιμιλιανοῦ ἐπέφερε τὴν κήρυ-
ξιν τοῦ πολέμου κατὰ τῆς Οὐγγαρίας κατὰ ἰανουάριον τοῦ

1566. Τῇ 1 Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξεστράτευσεν αὐτο-
προσώπως ὁ Σουλτάνος ἄγων πολυκρίθμον στρατόν· ἐπειδὴ
δὲ ἦτο πλέον γέρον καὶ ἔπασχε τοὺς πόδας ἐπορεύετο ἐφ'
ἀμάξης καὶ οὐχὶ ἔριππος.

Παραγενόμενος εἰς Σεμλίον ἐτέλεσε τὰς ἐορτὰς τοῦ Βαϊ-
ραμίου καὶ ἐδέξατο τὸν ἐνηλικιωθέντα ἤδη υἱὸν τοῦ Ζαπο-
λίου Σιγισμόνδου εἰς ὃν νήπιον πρὸ εἴκοσι πέντε ἐτῶν εἶχεν
ὑποσχεθῆ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ πατρικοῦ στέμματος. Ὁ οὐγ-
γρος ἡγεμὼν ἠσπάσθη ὡς υἱὸς του τὴν χεῖρα τοῦ Σουλτά-
νου ὅστις ὡς πατὴρ δις τὸν ἐνηγκλίσθη καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
πλοῦσια δῶρα καὶ πλείστας ὑποσχέσεις· ὁ μέγας Βεζύρης
ὅμως Μωάμεθ Σοκόλης δυσηρεστήθη κατὰ τοῦ Σιγισμόνδου.

Ὁ Σουλτάνος ἐπροχώρει ὁλονὲν σκοπῶν τὴν φορὰν ταύ-
την νὰ πολιορκήσῃ καὶ κυριεύσῃ τὸ Ἑρλάου ὅπερ εἶχεν ἀν-
τιστῆ εἰς τὴν προτέραν πολιορκίαν· ἀλλὰ μαθὼν ὅτι ὁ πα-
λατίνος Νικόλαος Ζρίνης ἐφορμῆσας ἐνίκησεν ὀθωμανικὸν τι
στρατιωτικὸν σῶμα, διηυθύνθη κατὰ τοῦ φρουρίου Ζιγέθ
πρωτευούσης τοῦ Ζρίνη καὶ ἤρξατο τῆς πολιορκίας αὐτοῦ.

Δέκα τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐναρξίν τῆς πολιορκίας
ἐκυριεύθησαν ἅπαντα τὰ ἐξωτερικὰ ὀχυρώματα· ἀντίστατο
δὲ καρτερικῶς ἡ ἀκρόπολις· ὁ Ζρίνης προσεκλήθη εἰς πα-
ράδοσιν μετὰ τῆς ὑποσχέσεως νὰ τῷ δοθῆ ἡ Κροατικὴ ἀλ-
λ' ἠρνήθη.

Τῇ 5 Σεπτεμβρίου 1566 οἱ γιανίτσαροι ποιήσαντες ἐφο-
δὸν ἐνέπρησαν τὸν μέγα προμαχώνα ὅστις ἐξέπεμψε λαμ-
πρὸν φῶς τῆς νεκρικῆς πράγματι λαμπάδος τοῦ Σουλτά-
νου· διότι οὗτος τὴν αὐτὴν νύκτα ἐξεμέτρησε τὸν ἐνδοξον
αὐτοῦ βίον ἐξ ἐσχάτου γήρατος καὶ δυσεντερίας. Ὁ μέγας
Βεζύρης ἀπέκρυψε τὸν θάνατον δημοσιεύσας διαταγὰς τοῦ
Σουλτάνου πρὸς τὸν στρατόν γραφεύσας ὑπὸ τοῦ Τζαφέρ
ἑγῶ ἀρχηγοῦ τῶν σωματοφυλάκων καὶ τοῦ Φεριδίου γραμ-
ματίως· ἐξ ἀπορρήτων πιστῶς τηρησάντων τὸ ἀπόκρυφον
τῆς τελευτῆς.

Τῇ 8 Σεπτεμβρίου ὁ Ζρίνης προπαρασκευασθεὶς εἰκότως

ἐποιήσατο ἀπελπιστικὴν ἔξοδον ἀλλὰ βληθεὶς ὑπὸ δύο σφαιρῶν ἐφονεύθη. Ἀλαλάζοντες οἱ στρατιῶται εἰσήλασαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς ὁποίας ἀνετινάχθη ἡ πυριτιδαποθήκη καὶ πλείστους ἐφόνευσεν.

Ἐπὶ τρεῖς ἔτι ἐβδομάδας ἐτηρήθη μυστικὸς ὁ θάνατος τοῦ Σουλτάνου ἕως οὗ ὁ εἰδοποιηθεὶς διάδοχος Σελίμ ἀφικόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ Κοτυαίου ἀνηγορεύθη Σουλτάνος. Οὕτως ἀπεβίωσεν ὁ Σουλτάνος Σουλεϊμάν μέγας πράγματι στρατηγὸς καὶ νομοθέτης, διότι ἐκτὸς τῶν πλείστων αὐτοῦ κατακτῆσεων συνέγραψε τοὺς νόμους τοῦ κράτους συμπληρώσας αὐτοὺς διὰ νέων, ἰδίᾳ τῆς ποινικῆς δικονομίας καὶ τῶν δημοσίων ἠθῶν καὶ ἐθίμων.

Ἄξιον σημειώσεως ὅτι ἐπὶ τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν εἰσήχθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡ χρῆσις τοῦ καφέ καὶ συνεστήθησαν τὰ πρῶτα καφενεῖα.

